י"ד שבט תשמ"ד, 18.1.84 מיספר 2420 שנה 48 המחיר 180 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

„העולם הזה" ממשיך בסידרת
הגילויים על העסקות שגרמו
למינוי ועדת־החקירה החשאית

סקופ

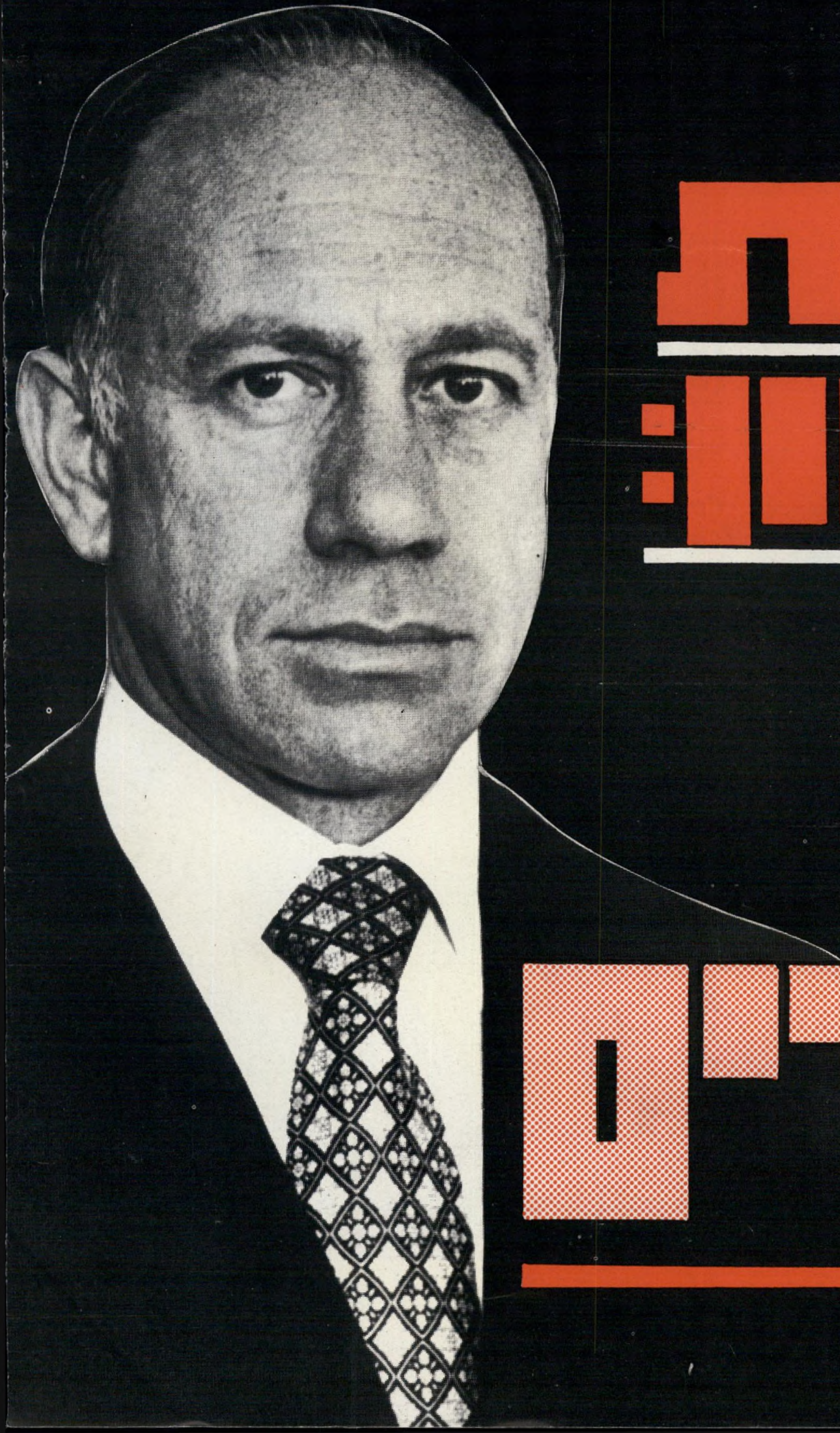

פרשת לוינסון: מה חוקרים

CANCAN

קאן קאן רוקוקו גרבי כותנה קצרים של גבור.

מכתבים

מדוע הם גונבים?

רק במונחים פסיכולוגיים אפשר להסביר את התנהגותם של אישי־ציבור המועלים בתפקידם.

מרוע הם גונבים? מדוע הם מסתכנים במעשים המעיבים על קריירות מפוארות, על מעמד בחברה, על עתיד מבטיח?

הרי לא חסר להם דבר. הם נהנים מעוצמה בלתי־רגילה, גדולה בהרבה מעוצמתם של בעלי רכוש פרטי. הם יכולים ליהנות מרמת־חיים גבוהה יותר מכל עשירי־העולם, שכן ההוצאות אינם על חשבונם. ככל שימעלו, לעולם לא יאספו רכוש בכמות שתדמה בגודלה לנכסים אשר נמצאים בשליטתם כשליחי־ציבור.

אולי הם רוצים להנציח את עוצמתם. הרכוש הפרטי יהפוך אותם בלתי־תלויים במערכות פוליטיות וחברתיות, יאפשר להם להוריש משהו גם לצאצאיהם.

אבל ההסבר האמיתי הוא, כנראה, פסיכולוגי. הם מתגרים בגורל, מנסים אותו, כאילו אמרו בליבם: נראה עד היכן מגיע יכולתי לעשות ככל העולה על רוחי.

עימנואלה יחיא, ירושלים

● ● ●

ועוד ברכות

מחצית ינואר כבר עברה, אך ברכות 1984 ממשיכות לזרום למערכת.

כל הכבוד! חשיפת השערוריה בבנק הפועלים הוכיחה שוב: אתם השבועון הרציני ביותר, האמיץ ביותר, וחסר־הפניות שבין העיתונים הישראליים.

אומנם, חבל שהנחשפים בפרשיות הם דווקא יונים. היה מוטב לגלות אותם בין חסידי ארץ ישראל השלמה. אבל אתם הרי אינכם יוזמים את הפרשיות, אלא רק חושפים אותן. אתם עושים זאת ללא משוא־פנים, ומוטב כך. כי זהו תפקידה של העיתונות.

שנה טובה ופוריה לכם, והמשיכו את 1984 כפי שהתחלתם אותה — בלי מורא, ללא משוא־פנים.

משה גיבעון, תל־אביב

לאורי אבנרי ולכל עובדי וקוראי העולם הזה, מיטב הברכות לשנה החדשה. עלו והצליחו.

אתם השבועון האהוב עליי, ולא במיקרה. אין בישראל עוד עיתון אחד החוזה בדייקנות כזו את העתיד להתרחש, בכל התחומים, ואני מציע לכל קורא לשקול בכובד־ראש את האינפורמציה שמתפרסמת אצלכם. הניסיון מוכיח כי מי שמסתמך על העולם הזה אינו מצטער.

שתצליחו בכך גם ב־1984.

עמוס נחום, רמלה

● *הקורא המברך הוא אסיר בכלא רמלה. בהזדמנות זו הוא מבקש לקשור קשר־מיכתבים עם נשים, שיפנו אליו לפי הכתובת: עמוס נחום, ת״ד 178 מיקוד 72101, רמלה.*

● ● ●

הכשר מוסרי לאנטי־שמים

אפשר היה לחשוב שדיברי הבלע של כמה רבנים מייצגים את הנורמה היהודית. אך מסתבר, שהם מקוממים אפילו יהודים שומרי־מיצוות.

בס״ד

כיהודי שומר־מיצוות ברצוני להביע את ריגשי התיעוב והסלידה שחשתי למישמע־דיברי־הבלע הגזעניים שהשמיע בטלוויזיה הרב אפרים זלמנוביץ, הקורא לאסור על ערבים לגור בבתים שבהם גרים יהודים.

בדבריו ירק הרב זלמנוביץ בפניהם של קורבנות העם היהודי לדורותיו, והעניק הכשר מוסרי לכל האנטי־שמים בעולם, המביעים ריעה כזאת גם הם.

לדעתי, אדם כזה אינו ראוי להוסיף לשמש כרב בישראל.

בזאת אני קורא לציבור הדתי בארץ להוקיע את הרב זלמנוביץ ואחרים כמותו, המבאישים את ריחה של היהדות הדתית.

ד״ר שלמה רוזנבאום־נרקיס, תל־אביב

● *הקורא צירף מען להתקשרות: ת״ד 956, תל־אביב.*

● ● ●

ושוב היתה ליהודים אורה ושימחה

מיליוני יהודים ברחבי העולם נשמו השבוע לרווחה:

חלפה הסכנה שהסוכנות היהודית תשתמש נגד סרבני־הגירה בפצצות נאפאלם ופיגזי מרכבה.

ציפי לחובר, חולון

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקדמי:

מה חוקרת ועדת החקירה

„העולם הזה", שפוצץ בשבוע שעבר את הפרשה הגדולה ביותר שהסעירה את המדינה, ממשיך בסידרת הגילויים הבילעדיים: אילו נכסים הועברו מ„בנק הפועלים" לחברה האמריקאית, מה גרם לקפיצה הסיתאומית של המניות, פרשת הבנק באיי קיימאן והדירה בניו־יורק, ומה מספרים „חבריו" של יעקוב לוינסון על ה־איש שהיה הבוס הכל־יכול שלהם.

8

כתבת השער האחורי:

הצוואה המוזרה של פלאטו

למי שייכת הווילה המפוארת בסביון ואוצרות האמנות שבה? שמואל פלאטו־שרון ציווה אותה לאשתו, אמו של פלאטו, אסתר שייביץ, ציוותה את מחצית הווילה לנכדתה. איזו צוואה, בעצם, היא הקובעת?

22

למות מאהבה

רצח מתוך רחמים הביך תמיד את התובעים ואת השופטים. אילנה אלון, העורכת המישפטית של העולם הזה, מנתחת את התקדימים ומספרת על כמה מן המיקרים שזיעזעו את המדינה.

54

מיכתבים מרינה

הגורו המנוחה **רינה** („רינה שיין") **שני** חיברה הרבה מיכתבים בימי חייה. העולם הזה פנה איתם לגרפולוגים, שהשמיעו גילויים מפתיעים.

48

אריק ושושיק

הוא גדל במארוקו, כי אביו החורג התגייס ללגיון הזרים הצרפתי. היא גדלה בתל־אביב, להורים יוצאי גרמניה. שניהם, אריק לביא ושושי שני, מספרים ל„העולם הזה" על הילדות שלהם, חלומותיהם וחייהם.

64

מגש הכסף

גיבור הסרט הישראלי נשחק בין קיצונים יהודיים וקיצונים ערביים. במציאות נאבקו יוצרי הסרט בצנזורה של ח"כים ובווטו של כמה מהשחקנים בסרט.

28

המלכה היא מלך

ננסי היתה פעם גבר חיפאי יפהפה. אחרי שעברה ניתוח לשינוי מין, נסעה לעבוד כסטריפטיזאית במועדון יוקרה באירופה. „בחו"ל יותר טוב לנו," היא אומרת.

50

מי היכה את אריק?

המהומה בישיבת מרכז חרות: האפילה על העובדה שמאחרי הקלעים נרקמת ברית חדשה בין השר ללא תיק אריאל שרון ובין סגן ראש־הממשלה דויד לוי. האם הברית החדשה תפצה את שרון על כישלונו המחפיר בסוכנות?

12

14

כנופיית השלושה

כנופיית תמ"י — אהרון אבו־חצירא, אהרון אוזן ובן־ציון רובין — הצליחה ליצור לעצמה תדמית של מגינת שכבות המצוקה. כמה מקופחים הם ימכרו תמורת כיסא?

7

גוש ללא אמונים

גוש־אמונים היה הבלוף הפוליטי הגדול ביותר בתולדות המדינה. בעזרת קומץ פעילים, רובם שכירי הממשלה, והון־עתק שבא ממקורות אפלים של גנבים בינלאומיים וסוחרי־נשק, ביים הגוש תנועה המונית שלא היתה ולא נבראה.

15

הליצן הבוכה

אליוט גולד הגיע לאולפן „שעה טובה" כש־דמעות בעיניו. הוא לא יכול היה להירגע מהחוויה הקשה שעברה עליו ב„יד־ושם".

34

המדורים הקבועים:

מיכתבים	3	נמר של נייר	40
קורא יקר	5	קולנוע – סרט פולני חדש	42
תשקיף	6	מה הם אומרים – משה אבר, רמונדה טאוויל, בצלאל בלוך, מרק שפס, יהודה רסלר וניסן בלבן	44
במדינה	7	עולם קטן – ברית־המועצות וסין	47
אנשים	19	רחל מרחלת על כל העולם	52
בלונים	21	תיק בצד	54
במרחב – ארמית בדמשק	26	אתה והשקל	57
יומן אישי – השטויות של רגן	27	הדי	58
שידור – העברית של אריק סיני	30	תמרורים	59
תמליץ שידורים – בישראל ובירדן	31	ספורט	61
חלון ראווה – פרוות מלאכותיות	32	תשבץ	62
לילות ישראל – מוטי גילעדי	34	הורוסקופ – מזל דלי	63
זה וגם זה	37	זה היה „העולם הזה" שהיה	66
אנשים בעולם – פרסיליה פרסלי והנסיך צ'רלס	38		

מכתבים

ערבי־ישראלי

הקורא היה עד למעצרו של אזרח ערבי, סתם, ללא סיבה. לכן ראה צורך לכתוב את השורות הבאות:

הוא צעק לעברו: עצור,ערבי מלוכלך!
הוא עצר, היפנה מבטו לעבר האדם שרצה לעצרו.
השוטר קפץ, עשה עליו חיפוש/ואמר: אתה חשוד, תבוא איתי למישטרה!/לא עזרו כל התחנונים וכל ההסברים/הוא קיבל מכות ששינו לו את הפנים.
הובילו אותו לחקירה, מבלי לדעת מה האשמה/ נתנו לו בעיטות, הוסיפו מכות/

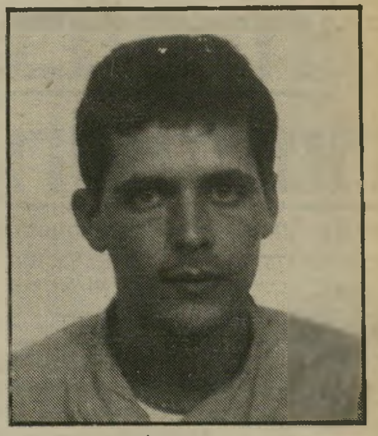

קורא גולן
"על מצב "י"

ואז אמרו: אתה עציר ל־48 שעות.
אחר כך השתחרר, מבלי שהגיע לשופט./וידע שנעצר. רק בגלל סוג הדם.
הוא שאל אותי אם הוא אשם/ שכך ברא אותו הבורא./הוא שאל במה אנו שונים/אם שנינו משלמים את אותם המיסים./שנינו מצביעים עבור מיפלגה,/ואני גם מוכן להתגייס לצבא — רק אם תרשה זאת איזו ממשלה.
עכשיו אני יודע שזה חייב להיות על מצפוני/שיש ערבי שחי בקירבי, ושיש ערבי. ערבי־ישראלי.

אילן גולן, רמת־גן

● ● ●

טרוריסט בביגדי זהב

מי יותר יהודי ממרדכי ומי יותר נביא מאליהו? הרב מרדכי אליהו, כמובן („העולם הזה" 11.1.84)

הרב הראשי הספרדי („הראשון לציון") נמנה כנראה עם גזע מיוחד של אנשים שהקדימו את דורם. בשנות החמישים, כאשר הורשע ונכלא בעוון חברות במחתרת, קשירת קשר נגד המישטר הדמוקרטי ומזימה להטיל פצצה בכנסת, אנשים מהוגנים חשבו אותו בוודאי למטורף, לטרוריסט, למוקצה מחמת מיאוס.

היום, ב־1984, כשהוא עוטה ביגדי־זהב, הוא יכול לנוד לכל אותם מהוגנים. הוא מייצג את הנורמה והם — הם המוזרים, הקיצוניים, המוקצים. כשהוא מתיר את דמה של ילדה בת 11 משכם, או כשהו מפרט בלמדנות את מיצוות ההשמדה של עמלק, הוא מדבר בשם המסורת של מרדכי היהודי ואליהו הנביא. עובדה, הוא יושב על כס הרב הראשי, לא מתנגדיו ומגניו.

בעצם, במדינה שבראשונה עומד טרוריסט בדימוס, חילוני שניסה לקשור רומאן פוליטי עם הנאצים, אך טיבעי הוא שבראש המימסד הדתי שלה יעמוד טרוריסט בדימוס, בחור־ישיבה שניסה להפציץ את הכנסת.

מיכאל מלמד, חיפה

● ● ●

השביתה הבריאה

שביתת עובדי־המדינה יכולה להיות פיתרון לאינפלציה המשתוללת.

כולם מפחידים אותנו בדוגמות היסטוריות, מספרים לנו על האינפלציה הנוראה בגרמניה בראשית המאה, כדי להמחיש לנו כי עד היכן המצב עלול להידרדר.

חבל שלא מספרים גם את העובדות המאלפות. למשל: בשיאה של מילחמת העולם הראשונה החליטה הממשלה הקיסרית לנהל תקציב גירעוני, ולממן את המילחמה על־ידי מילוות פנימים והדפסת כסף. אז עוד לא היו מודעים כלל להשלכות האינפלציה, ולשרים הגרמניים היו דאגות אחרות לגמרי. במשך חודשים נאלץ נגיד הבנק המרכזי, הגרמני להרגיע את ממשלתו המודאגת — מכונות־הדפוס החדשות עומדות להגיע מאמריקה ולא יהיה מחסור בכסף!

או, למשל: בימיה השחורים ביותר של האינפלציה, בשנת 1922, היו כמה שבועות של הפוגה בירידת ערך הכסף. היו אלה השבועות שבהם שבתו פועלי־הדפוס של ברלין...

יורם לוי, תל־אביב

● ● ●

למה דווקא בראשון?

תגובת שכן על קבר־המריבה של תרזה אנגלוביץ („העולם הזה" 28.12.83).

בעיקבות כתבתה של ענת סרגוסטי על היעלמות המצבה מהקבר, יש הגורסים כי זו כפיה דתית.

הלא ידוע שבכל בתי־הקברות בישראל אין נוהגים לקבור במעורב יהודים ונוצרים. אם כן,

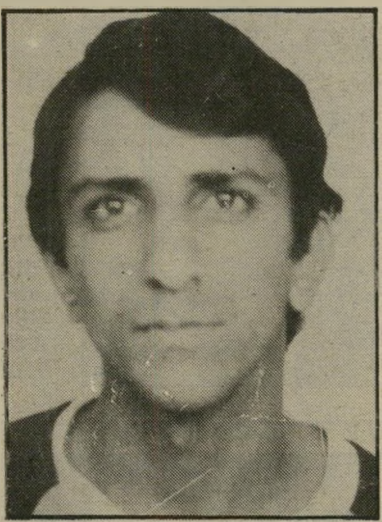

קורא שרעבי
קברים מעורבים

מדוע שבבית־העלמין בשיכון גורדון בראשון־לציון יהיה אחרת?

יורם שרעבי, שיכון־המיזרח, ראשון־לציון

● ● ●

לא יורדת אלא שגרירה

בכלא הפאריסי מקשיבים לשירית של ריקה זראי („העולם הזה" 14.12.83).

שמחתי מאוד לקרוא את חשבון־הנפש של ריקה זראי. יופי שהצגתם אותה באור חיובי. היא באמת זקוקה לעידוד בארצנו, כי חשוב שאנו, הישראלים, נדע עליה את האמת.

זמרת זראי וחבר לחיים*
הרדיו פורץ את הסורגים

אני אסיר בכלא פאריסי, ולא עובר עליי יום מבלי שאשמע ברדיו את שיריה או את הצהרותיה בזכות ישראל.

היא מייצגת אותנו בנאמנות מופלאה יותר מכל אמן אחר שהכרתי. חשוב לדעת שאת רוב רווחיה היא תורמת למען ישראל ומגינה תמיד על המדינה. אדם אציל ומסור כמוה — לא חשוב כלל אם הוא חי בישראל או בחו"ל.

אינני יכול להיות לה אישית, לכן אני פונה אליה מעל דפי העולם הזה: ריקה, אל תקחי ללב אם מישהו מכנה אותך יורדת. רבים מעריכים את פעולותיך למען ארצנו, וחושבים שאת יותר טובה מכל השגרירים שלנו. מי שמדבר נגדך עושה זאת מתוך קינאה וחוסר־יכולת לתרום מאומה אפילו לעצמו!

יוסף לוי, פאריס

● ● ●

מבוקש: פוליטיקאי בשם גידעון

המצב החברתי־כלכלי נובע ממשבר מנהיגות.

את המצב הכלכלי בארץ לא יצליחו לתקן טובי הכלכלנים. הרי ידוע שתורת־הכלכלה

קורא לירז
נאור ובר־לבב

אינה תורה מדוייקת, והיא נמנית עם המדעים המכונים מדעי־ההתנהגות. לא מאיש מלומד בכלכלה או ביצועיסט מעולה תבוא הישועה. הרי הכל סוחטים הכל והכל צמודים לכל.

לא מקרב המורים יצמח דבר. הם הרי מהווים דוגמה, שהחומרנות עומדת בראש הסולם, ורק אחר־כך, בעדיפות שניה, עומד החינוך. למען האמת, הרי החינוך עצמו הוא לחומרנות — „להצטיין בלימודים כדי להצליח בחיים".

גם מקרה הרופאים, מושבעי שבועת היפוקרטיס, לא תבוא הישועה. הרי הם הפקירו חיי־חולים ובילו בפיקניקים המוניים.

גם לא מאנשי הסגל האקדמי יש לצפות לתיקווה. גם הם הוכיחו שאינם עוסקים בתורה לשמה, אלא שתורתם היא קרדום לחפור בו.

אולי מבין שורות הדתיים יצמח פיתרון למצב? קשה להאמין. בייחוד בתקופה שבה דמות מרכזית בעולם הפוליטיקה הדתית עורכת נשף־כלולות מנקר עיניים ובשרני, כאשר חלק מהעולם סובל מתת־תזונה.

הישועה יכולה לבוא מצד אדם נאור ובר־לבב, שיוכל להיות מופת לעמו ולומר לו, כדיברי גידעון השופט: „ממני תיראו וכך תעשו!" מנהיג שינהיג את שריו לאורח־חיים צנוע בצורה הפגנתית, ולא יסתפק בקיצוץ עלוב של 9 אחוזים.

רפאל לירז, תל־אביב

---

* *המפיק הצרפתי ז'אן־פייר מאניית.*

● *הקורא אינו, כמובן, כלכלן, מורה, רופא או רב. הוא מציג את עצמו כך: מרצה בנושאי אסטרונומיה, אקסוביולוגיה (מה זה?) ועתידנות בליווי שקופיות.*

● ● ●

עניין של נורמאליות

השר מודעי סבור, שבמדינה נורמאלית היו מעמידים לדין את יורם ארידור, על חבלה בכלכלה הלאומית

אולי. מה שבטוח הוא, שבמדינה נורמאלית היה יצחק מודעי מכריז את הכרזותיו לא בממשלה, אלא במוסד מסוג אחר.

אבי דרורי, גבעתיים

● ● ●

הנמר חילק את עור הדוב בטרם קציר

„נמר של נייר" הכריז על זהותה של הזוכה בחלוקה הראשונה של „פרס עלית לספרות יפה" לשנת 1984 („העולם הזה" 4.1.84).

כבר היו דברים מעולם, וניחושים על זהות הזוכה בפרס הם לחם־חוקם של הפרסים החשובים בעולם (למשל, פרס גונקור) – תופעה מבורכת המגבירה את העניין והמתח מסביב לפרס־היוקרה. אבל אם להיצמד לעובדות: חבר־השופטים עדיין לא התכנס אפילו פעם אחת. רוב חבריו נמצאים כרגע בחו"ל, ואפילו טרם זכו לעיין ברשימת הפונים או המומלצים.

רשימה זו, שעדיין לא נסגרה, כוללת כבר היום חלק ניכר ביותר מן הסופרים החשובים

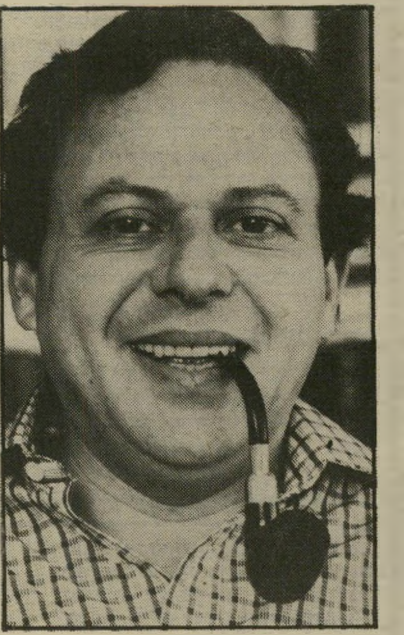

קורא פרי
בזמן קציר העומר

בישראל, ולפני חבר השופטים (שחבריו אינם מונחים בכיסו של אף אחד) תעמוד משימה בכלל לא קלה.

ההכרזה על הפרס תבוא רק בזמן קציר העומר, אחרי שחבר־השופטים ידון בדבר.

מנחם פרי, רמת גן

● *הפרופסור פרי הוא יו"ר ועדת „פרס עלית לספרות יפה".*

לידיעת הקוראים

מיכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים, מודפסים במכונת־כתיבה, שצורפה אליהם תמונת הכותב. מיכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

קורא יקר,

ביום השלישי שעבר חזרתי אחרי־הצהרים משליחות בת יומיים בגרמניה, שבה בדקתי נושאים מסויימים, ועשיתי דבר שלא עשיתי מזמן. מנמל־התעופה מיהרתי אל בית־הדפוס, כדי לחזות ביציאת העותקים הראשונים של העולם הזה מתחת למכבש הדפוס.

ידעתי שאותו גליון — מס' 2419 — ייזכר במשך שנים רבות. הוא הצטרף אל גליונות העולם הזה שעשו היסטוריה במדינת־ישראל.

עמדתי ליד מכונות־הדפוס וידעתי שתוך דקות מעטות תתפוצץ ברחבי המדינה פצצה רבת־עוצמה, שתזעזע את אמות־הסיפים של המימסד הפוליטי והכלכלי, ואשר הדיה יישמעו ברחבי הארץ במשך זמן רב.

הרגשתי שהעולם הזה ממלא את התפקיד שלמענו הוא קם.

איך נשבר קשר־ההשתקה

„העולם הזה" קם בראש וראשונה כדי להיות עיתון לוחם, כדי לחשוף את האמת. כל ישותו מתמצית בחמש המילים, המתנוססות מדי שבוע בראש הגליון: „בלי מורא, בלי משוא־פנים". כאשר בחרנו בהן, לא היתה כוונתו להתקשט בסיסמה יפה, שתעשה רושם טוב. בחרנו בהן עם הקמת המערכת הנוכחית, לפני 32 שנים, מפני שהן מגדירות היטב את המשימה שקיבלנו על עצמנו. זמן קצר לאחר מכן נוסף למילים ציור האריה, מעשה־ידי שמואל בק.

„בלי מורא, בלי משוא־פנים" פירושו, פשוטו כמשמעו, שאי־אפשר להפחיד אותנו ואי־אפשר לשחד אותנו.

השבוע היתה זאת תכונה חשובה מאוד.

כי בפתחנו בפירסום „פרשת לוינסון", לא חשפנו רק פרשה חשובה, הנוגעת למוקד העוצמה של המשק הישראלי. שברנו גם קשר־שתיקה.

את העובדות ניתן להגדיר במילים פשוטות:

● לפני ארבע שנים הוגש לשימחה ארליך, שר־האוצר לשעבר, מיסמך בעל חשיבות עצומה לגבי המשק הישראלי.

„בלי מורא, בלי משוא־פנים" פירושו: אי־אפשר להפחיד ואי־אפשר לשחד אותנו, ואנחנו נשבור כל קשר־השתקה

כלומר: בידי הליכוד היה מיסמך, שהטיל צל כבד מאוד על המכשיר הכלכלי־מדיני של מיפלגת־העבודה וההסתדרות. אולם ארליך לא פירסם את המיסמך, הוא לא הודלף על־ידי הליכוד, אף עיתון אחד בארץ לא פירסם אותו.

● לפני עשרה חודשים מינה מזכיר חברת־העובדים ועדת־חקירה, ובה שני אישי־צמרת של בנק־הפועלים והמשק ההסתדרותי, כדי לבדוק את מעשיו של אחד האישים החשובים ביותר במדינת־ישראל, מי שהיה בעבר מועמד לתפקיד שר־האוצר מטעם המערך. אולם במשך עשרה חודשים לא פורסמה על כך אף מילה אחת, ולוא גם ברמז, בעיתון כלשהו.

● חלק מן החומר היה מונח במשך חודשים בידי שלושה עיתונים. בכולם הגיעו הדיונים לדרגים הגבוהים ביותר — ובכולם הוחלט שלא לפרסם את החומר, אף שלה היה שמץ של ספק לגבי נכונות העובדות.

מדוע? איך ניתן לקיים במדינת־ישראל קשר־שתיקה כה טוטאלי, בעניין כה מרכזי וחיוני?

הסיבה נעוצה במערכת של לחצים, איומים ושוחד, הפועלת כלפי אמצעי־התיקשורת בישראל (וגם במדינות רבות אחרות). היה ברור כי חברת־העובדים ובנק־הפועלים מתנגדים לפירסום. גם יריביו של יעקב לוינסון היו שותפים מלאים לקשר־השתיקה, כי גם הם רצו להגן על המערכת, ורבים מהם היו מעורבים אישית בחלקים שונים של הפרשה. המאבקים התנהלו בפנים, בסודי־סודות, ואיש לא רצה בפירסומם.

כל עיתון ידע שאם יפרסם את הפרשה, הוא מסתכן בחרם טוטאלי מצד הגורם הכלכלי האדיר הזה, באובדן כמות גדולה של מודעות, ואולי בעונשים אחרים. הפחד הזה הספיק. יתכן שלצידו פעלה גם מערכת של פיתויים: „תהיו בסדר איתנו, ואנחנו נדאג שלא תצטערו".

יש עיתון אחד בארץ, העומד מחוץ למערכת זו. את העולם הזה אי־אפשר לשחד, ואי־אפשר להפחיד. המשק ההסתדרותי כולו כבר קיים נגדנו בשעתו חרם כלכלי במשך קרוב ל־20 שנה, יחד עם המשק הממשלתי והסוכנותי, וגרם לנו נזקים בסדר־גודל של מאות מיליוני שקלים (בערכים של היום). לא נכנענו אז, ואיש לא יעלה על דעתו שניכנע היום.

הדבר אפשרי, בין השאר, מפני שהעולם הזה אינו שייך לקבוצה של אילי־הון, כמו כמה מן המוצרים האופנתיים שצצו לאחרונה בשוק העיתונות, וגם לא לבעלי אינטרסים כלכליים או פוליטיים. העולם הזה שייך לעורכיו, שאינם מתייחסים אליו כאל עסק. איש אינו יכול להכתיב להם את המדיניות המערכתית על פי שיקולים כלכליים.

זהו הבסיס המעשי, המוצק, לחמש המילים שבראש העמוד, אין הוא קיים בשום כלי־תיקשורת אחר במדינת־ישראל.

העולם הזה לא בא לקנות את לבך בנייר מבריק ומשובח. הוא לא בא להרשים איש במישרדים מפוארים, התופסים כמה קומות במיגדלי־מישרדים מהודרים, ושריצפותיו מכוסים בשטיחים מקיר־אל־קיר, כמו שעשו כמה עיתונים אחרים, שצצו ומתו כקיקיון. אנשים הבאים לבקר אותנו במערכת נדהמים לפעמים להיווכח כי עיתון בעל השפעה כה רבה, הנקרא בתשומת־לב משני עברי מסך־הברזל ומשני עברי מסך־החול הישראלי־ערבי, גזר על עצמו צנע כה קפדני גם בימי הגאות ושילטון־המותרות.

אנחנו פועלים בתנאים ספרטאניים, מפני שאיננו רוצים להיות חשופים לשום לחץ כלכלי. איננו רוצים להיות שבויים בידי הצלחה כלכלית. כמו ספינת־קרב, אנחנו יכולים לפעול בתנאי סערה כמו בתנאי רגיעה, ואנחנו מסוגלים לפנות את הסיפונים לפעולה בכל עת.

מה היה קורה אילו...

עבודתנו היא מתמדת, רצופה ובלתי־נלאית. אנחנו שומרים על המתח שלנו בשנה ה־32 כמו בשנה הראשונה. אך לא בכל שבוע, ולא בכל חודש, יש פרשה גדולה, המסעירה את העולם.

בכל שבוע יש סקופים „רגילים", כמו גבעות בנוף, שכל אחד מהם חשוב לקיום טוהר־המידות, הצדק והתיקווה במדינה הזאת. מדי פעם מתנשא מתוך הנוף הזה הר גבוה, סקופ בעל ממדים גדולים. הפרשה הנוכחית היא מעין הר־אוורסט. כאשר חולפים כמה חודשים בלי פיסגה כזאת, מתחילים הלשונות הטובות לרנן: „העולם הזה כבר אינו מה שהיה פעם. הוא הזדקן. הוא התברגן. הוא התיישב". וכו' וכו'.

ואז, לפתע, קורה משהו — האריה של העולם הזה קם על רגליו, ולפתע מסתבר שוב כי אין תחליף לשבועון הזה.

כך זה היה לפני 31 שנים (אז אמרו: „טוב, היה להם מרץ לשנה אחת, אך עכשיו הם מתמסדים כמו כולם...") וכך זה היה עכשיו.

מומחה ידוע לתיקשורת אמר לי לא מכבר: „אני מסכים שהעולם הזה היה נחוץ מאוד בשנות ה־50' וה־60'. אז באמת היו קישרי־השתקה, והיה דרוש עיתון המתקיים מחוץ למימסד, שהיה מסוגל לפוצץ את הפרשות. אבל בינתיים קרה משהו בארץ. כל העיתונים להוטים עכשיו לפרסם סקופים. יש התחרות. יש ים של עיתונים ושבועונים חדשים וצעירים, העוסקים באותה המלאכה כמו העולם הזה. העולם הזה כבר אינו חיוני".

חייכתי ואמרתי לו: „זה נשמע יפה. אבל אילו נעלם היום העולם הזה, כאילו בלעה אותו האדמה, היתה הארץ כולה שוקעת שוב בביצה של קישרי־השתקה, והעיתונות היתה חוזרת כפי שהיתה לפני שקמנו".

הוא לא האמין. עכשיו באה לו ההוכחה.

אינני מתכוון להזכיר בהקשר זה קשרי־השתקה וקשרי־סילוף בשטח הפוליטי והביטחוני. די לראות מה קרה בשבוע הראשון של מילחמת־הלבנון, כדי להיווכח עד כמה יכולים להשתתק לפתע כל דיעה בלתי־מימסדית, כל השקפה נוגדת, כל דיווח אובייקטיבי, והתיקשורת כולה עומדת דום, כמו פלוגת־חיילים. גם אז נשמע בתיקשורת רק קול שונה אחד, קול העולם הזה.

אבל אין צורך לגלוש לשטחים של מדיניות וביטחון, השנויים במחלוקת. הדבר מוכח עתה בשטח הכלכלי הטהור.

פרשה זו מוכיחה שבמדינת־ישראל של 1984 ניתן לקיים קשר־שתיקה, ניתן למנוע פירסום של עניינים חיוניים, ניתן להשתיק עיתונים באמצעות לחץ ופיתויים. ניתן לקיים מערכת־השתקה ששותפים לה כלי־התיקשורת הממלכתיים והפרטיים, הקואליציוניים והאופוזיציוניים, הימניים והשמאליים.

חוץ מאחד: השבועון המסויים שעצם קיומו מבטיח ששום קשר־השתקה, מכל סוג שהוא, לא יצלו.

לפרגן או לא לפרגן?

אדם תמים יכול לחשוב שפרשה זו מוכיחה שבכל זאת השתנה משהו לטובה. כל כלי־התיקשורת הזכירו שזהו סקופ של העולם הזה. הם לא נהגו כמו פעמים רבות בעבר, כאשר עיתונים מסויימים פשוט גנבו את החומר שלנו, אחרי פירסומו אצלנו, ופירסמו אותו כאילו היה שלהם.

תרגיל כזה יכול להצליח, כי העולם הזה אמנם מופיע ביום ג' בערב, אך קוראים רבים מעיינים בו בימים שלאחר מכן, במשך כל השבוע, ובעיקר בשבת. יכול מישהו לגנוב סקופ שלנו ולפרסם אותו בעיתון אחר ביום ד', ואז לעורר אצל רבים את הרושם כאילו העולם הזה העתיק ממנו, ולא להיפך.

הפעם זה לא קרה. אבל חוששני שלא בכל העיתונים מעיד הדבר על שיפור מוסרי.

כלי־התיקשורת הממלכתיים היו הוגנים. הטלוויזיה הכללית, הטלוויזיה הלימודית וקול ישראל דיווחו על הסקופ שלנו, ריאיינו אותנו והסבירו מה עשינו. הם הוכיחו שוב שבמציאות העכשווית דווקא הרדיו והטלוויזיה הם הכלים החופשיים וההוגנים ביותר בארץ.

בעיתונות הכתובה קרה משהו שונה.

אמנם, למחרת הפירסום העתיקו כל העיתונים את הסקופ שלנו תוך ציון המקור. אבל היה לכך נימוק פשוט מאוד: העיתונים עמדו לפני דילמה. הם לא יכלו שלא לפרסם את הדברים, אחרי שהפצצה כבר התפוצצה. אבל הם גם לא רצו לריב עם העוצמה האדירה של המשק ההסתדרותי. הם היקהו את העוקץ על־ידי כך שהזכירו אותנו, בבחינת „אחרי שהעולם הזה כבר פירסם, אין עוד טעם להעלים..." אולי פחדו גם מפני תביעות־דיבה.

לא כולם עשו זאת בצורה היפה ביותר. בולטת, למשל, הדוגמה של עיתון הארץ: הוא פירסם את הסקופ בעמודו הראשון, כאילו היה זה גילוי פנטסטי שלו, ורק מי שקרא את הדברים עד הסוף מצא בהמשך, בעמוד השני, איזכור לעובדה שהעולם הזה הוא מקור הדברים.

אמר לנו איש־כלכלה נכבד: „מעניין איך הארץ והעולם הזה פירסמו את הדברים באותו היום..."

אחרי היום הראשון, המשיכו כל העיתונים לפרסם את החומר שלנו, אך מבלי להזכיר אותנו עוד. החומר הפך לשלהם.

הם לא פירסמו חומר חדש. במשך כל השבוע לא פורסמה כמעט אף מילה אחת בעיתון כלשהו שלא הופיעה קודם לכן אצלנו. לפעמים גבל הדבר בגיחוך: עיתונים מסויימים העתיקו את החומר שלנו על שגיאות־הדפוס שהתגנבו לשמות מסויימים בכתבה שלנו.

יש עיתונאים שהתהלכו השבוע בהבעה של חשיבות ואמרו לעמיתיהם: „אני ידעתי את הכל. היה לי החומר כל הזמן. ידעתי לפני העולם הזה."

הם לא תפסו שבכך הם מרשיעים את עצמם ואת עיתוניהם. אם היה להם, מדוע לא פירסמו?

מעשה של בגידה כלכלית

יש גם תופעה אחרת, הפועלת בימים האחרונים.

במשך השנים נבנתה בעיתונות רשת של כתבים, המשרתים אינטרסים מסויימים העומדים במרכז פרשה זו.

אלה עבדו השבוע שעות נוספות, כדי להחדיר לעיתותיהם מה שנקרא בשפת־המודיעין „ריס־אינפורמציה" („כיזוב", בלשון העולם הזה).

כמה וכמה ברווזים, גדולים וקטנים הופרחו בכלי־התיקשורת השונים. מי שמכיר את העיתונאים וקרא את הדיווחים בעיון יכול היה לגלות בנקל את העיקבות. זהו נושא מרתק כשלעצמו.

די להזכיר ברווז אחד: הידיעה שפורסמה בהרחבה כאילו גילו „חוגים במיפלגת־העבודה" שהם ידעו על העברת נכסי־הון של בנק הפועלים לחו"ל, והסכימו לכך כדי „להציל את הון־העובדים מידי ממשלת־הליכוד".

אילו זה היה נכון, היה זה מעשה הגובל בבגידה כלכלית.

כלומר, הכוח הכלכלי־פוליטי הגדול ביותר במדינה התנהג כמו אזרח קטן, המבריח את הונו לחשבון אלמוני בשווייץ, כדי שהממשלה לא תוכל להטיל עליו היטל או מס.

מוזר שהמערך לא התנער מסיפור זה בפה מלא ומייד. מוזר עוד יותר שהליכוד לא עט על מציאה זו כמוצא שלל רב. הדבר מוכיח עד כמה מעורבים גורמי־צמרת בשני המחנות בפרשה זו, ועל כך עוד ידובר.

אבל לגופו של עניין: הדבר הוא שטות גמורה. הנימוק הזה לא עלה מעולם בשום פורום גלוי או סמוי של בנק הפועלים, וגם מקורביו של יעקב לוינסון עצמו מכחישים אותו מכל וכל גם אופי ההעברות לא התאים לכך. פשוט ברווז שהופרח כדי להסיח את הדעת ולבלבל את המוחות. בשמי העיתונות חגה השבוע להקה שלמה של ברווזי־בר כאלה.

מחושי עד ידלין

מישהו אמר לי השבוע: שער הגליון האחרון של העולם הזה הזכיר לי שערים קודמים, בתקופות־שיא שלכם. האם חזרתם לעבר?

לאו דווקא. אלא שיש באמת צורה מסויימת, שאנחנו שומרים עליה, והמיועדת רק לגילויים גדולים.

קודם כל רק לעיתים רחוקות אנחנו נוטים להעניק למיקרה כלשהו את התואר „פרשה". קוראים ותיקים של העולם הזה יודעים שכאשר מדברים על „פרשת פלוני", זהו עניין שהוא חשוב, בהיקפו ובחשיבותו, יותר ממיקרה רגיל.

כזאת היתה בעבר, למשל, „פרשת חושיסתאן", כאשר גילה העולם הזה ב־1955 שבחיפה קיים מישטר של פחד ופרוטקציה, שבראשו עמד אבא חושי. (כיום היינו קוראים לראש מישטר כזה „סנדק") כזאת היתה „פרשת לבון", שהעולם הזה לא העניק לה רק את שמה, אלא גם פירסם אותה לראשונה, על כל פרטיה, בצורה סיפור בדיוני על רשת־דיגול יוונית שפעלה בתורכיה. כאלה היו הפרשות של טיבור רוזנבאום, מיכאל צור ואשר ידלין, שכולן פורסמו על־ידינו.

יש עוד תואר שאנחנו מעניקים אותו לגילויים שלנו בזהירות ובקמצנות, ולעיתים נדירות מאוד: „סקופ". כאשר העולם הזה שם בשערו את הכוכב השחור, הנושא את ארבע האותיות האלה, יודעים הקוראים המנוסים שזוהי אכן פצצה גדולה. כי אין אנו רוצים לשחוק תוארים אלה.

תשקיף

שערוריה בארגנטינה

בכירים בליכוד חוששים מפני ״תיסמונת ארגנטינה״, שתאפיל לדבריהם על פרשיות הפצצות בבית־הכנסת בעיראק ו״עסק־הביש״ במצריים.
הממשלה עלולה להסתבך בשערוריה בינלאומית, הקשורה לענייני עליה והקשרים עם העולם השלישי.
התבטאות של גורם מרכזי במערכת, שיש לטפל בעליית יהודי ארגנטינה באופן בלתי־שיגרתי, גורמת דאגה רבה בצמרת.

ליבני הוזעק להציל

ח״כ תרזת איתן ליבני הוזעק לחלץ את הליכוד מהמשבר הכספי שאליו הוא נקלע, בעיקבות הוצאותיו המנופחות בבחירות המוניציפליות האחרונות.
ליבני פועל כרגע בפועל כגיזבר הליכוד.
בינתיים הוציא בית־המישפט צו־עיקול על כספי סיעת־הליכוד בכנסת, בגלל חובות שהם חייבים לתובעים שונים.

מזרימים דולארים ללילינבלום

יחידת השערים המסתיעה בשערי השוק־השחור ברחוב לילינבלום בימים החמישי והשישי השבוע עוררה גל של שמועות, שמוסד פינאנסי מכובד דואג לשמירת פער של חמישה אחוז בלבד בין השער היציג בבנק והשער ברחוב, באמצעות הזרמת דולארים רבים.
סוחרי־מטבע העריכו, שללא פעולות־יזום אלה עשוי הפער שבין השער היציג והשער השחור להגיע בקרוב עד 25 אחוז, שמשמעו: שערקנייה ברחוב של 150 שקל לדולר אחד.

אוזן יוזמן לחקירה

שר־הבריאות־לשעבר, אהרון אוזן, יוזמן קרוב לחוקרי היחידה במטה הארצי.
הוא יתבקש להשיב על סידרת שאלות בעניין מערכת היחסים עם נתן חבר ממושב שתולה, שהילווה לו בשנת 1975 8500 אלף דולר.
במישטרה ובפרקליטות זועמים על כך שהמישטרה תירצה את אי־החקירה עד עתה בכך, שהחומר הועבר לעיון ללישכת היועץ המשפטי. בעוד שלמעשה איש לא פנה לפרופסור יצחק זמיר בעניין זה.

תימנים לגדרה

בית הכנסת התימני תתח אבן־הפינה להתנחלות חדשה, ליד גדרה, אחרי שנבעה חודש־קיפאון. במקום יתגוררו יהודים ממוצא תימני.
הכפר יכונה, יהיה משכנות, מחפשת עתה קבלן שיקים את מיתחם־הדיור בשיטת בנה ביתך.

בן־מאיר דואג לבנק

ח״כ המפד״ל, יהודה בן־מאיר מגלה עניין רב בפירסומים על המשבר בענף הבנקאות ועירעור אימון הציבור במערכת הפינאנסית, בעיקבות פרשת המניות הבנקאיות.
בקואליציה נורסים, כי למעשה מודאג בן־מאיר מהפירסומים שקשורים ב״בנק המיזרחי המאוחד״.

צ׳ק של הרב גורן חזר

לבית־המישפט השלום בירושלים הוגשה תביעה נגד הרב הראשי לשעבר, שלמה גורן, ואדם נוסף, בגלל צ׳ק מחודש אוקטובר החתום על־ידם שחזר, משום שלא היה לו כיסוי.
התביעה עומדת עתה על סכום של יותר מ־26 אלף שקל.

השגריר מכר מיגרש לא־לו

שגריר זאיר בישראל, אומבוסה נאסמי, שמסיים בימים אלה את תפקידו, מכר לקבלן ירושלמי מיגרש בירושלים השייך לממשלת זאיר, שאותו היא קיבלה ללא תמורה מממשלת־ישראל בתחילת שנות ה־70.
המיגרש, ששוויו 440 אלף דולר, נמכר במחיר נמוך יותר: 280 אלף דולר. הרוכש רשם אותו על שם ילדיו.
השגריר לא הסביר מדוע זקוקה השגרירות בישראל לסכום כסף כה רב, ואם המכירה אושרה על־ידי ממשלתו.
טיב המכירה ודרך ביצועה ייבדקו בקרוב על־ידי שילטונות מס־ההכנסה.

ירון לשוודיה

יושב־ראש הוועד המנהל של רשות־השידור, ראובן ירון, עשוי להתמנות לשגריר בשוודיה, בתום כהונתו ברשות־השידור, בעוד שלושה חודשים.

פרשיות אהבים בחולון

צמרת עיריית חולון תתבקש בקרוב לתת הסברים על פרשיות שחיתות, אהבים ומין שבהם קשורים עובדי־עירייה. בפרשיות אלה יעורבב שמו של ראש־העירייה, פינחס אילון, כמי שחיפה על העובדים ומנע את העברת החומר למישטרה.
פרשת־שחיתות אחרת, של מנהל תיכון קוגל בעיר, ישראל כץ, עשוייה להגיע בקרוב למישטרה. חוגים בעירייה ובמישרד־החינוך טוענים, שלא יהיה מנוס מהדחתו. הוא מעורב בשערוריות כספיות בבית־הספר וכקבלת דבר במירמה.
בחולון ממתינים בדריכות לגילויים של הפרשיות הנוספות.

נמנע שיתוק בלבידים

תעשיית הלבידים בארץ עמדה בשבועות האחרונים לפני שיתוק, אחרי שחומר הגלם החיוני, פנול, לא נמצא בשוק.
בדיקה העלתה, שחברת כמיכלל, המשתייכת לכלל, העושה מאמצים נמרצים להיכנס לשוק, הציעה ליצרנים הספקת חומר־גלם במחירים הנמוכים ממחיר־השוק. אולם אחרי קבלת ההזמנה היא לא היתה מסוגלת לספק את הסחורה.
נציגי יצרני הלבידים מיהרו לפנות למקורות אחרים והצליחו לארגן מישלוח חירום שהציל את הענף.
כישלון זה אינו מרתיע את מנכ״ל ״כלל״, אהרון דוברת, מלעשות ניסיונות חדשים לחדור לשוק הכימיקלים. על־פי דיווח מוסמך, השקיעה ״כלל״ ב״מיכלל״ עד עתה חמישה מיליון דולר.

הנידונים למוות — עירערו

עורכי־הדין אמנון זיכרוני ואביגדור פלדמן לקחו על עצמם להגן על שני אזרחי ישראל, מאהר יונס וכארים יונס, שנדונו באחרונה על־ידי בית־דין צבאי לעונש־מוות, אחרי שהורשעו ברצח חייל־מילואים שלקחו בטרמפיסט.
הדיון הראשון לפני בית־המישפט הצבאי לעירעורים בלוד ייערך באמצע החודש הבא.

בית־חולים לנחתים

הנחתים האמריקאים, ששוהים במיזרח־התיכון, לא יאושפזו גם בעתיד בשעת־חירום בבית־החולים רמב״ם בחיפה, או בבית־חולים אחר.
האמריקאים יקימו בשטח ישראל בית־חולים נייד לשעת חירום, לשם יועברו נפגעים מאזורי אסונות.

דכנר מאוכזב

התוכניות של מיספר אישים כלכליים בצמרת הליכוד להצר את צעדיהם של חברת העובדים ושל חברת כלל, באמצעות שמואל דכנר ויוזמותיו, נכשלה. עתה מתברר שברוב המיקרים הוא לא ענה על הציפיות שתלו בו.

מועדון לבת־הפרקליט

גלית, בתו הצעירה של הפרקליט צבי לידסקי פותחת השבוע מועדון חדש ששמו ״דרום העיר״, והנמצא בדרום תל־אביב.

דתיים לא יתאשפזו בחו״ל

הרב הראשי הספרדי, מרדכי אליהו, התחייב לפני גורמים מההסתדרות הרפואית, שדתיים לא ימהרו לאסוף תרומות כדי לשלוח חולים מקרב קהילתם לטיפול ואישפוז בחו״ל, כפי שהיה נהוג עד כה.
אליהו הסכים, שרק אחרי בדיקה ואיבחון בבית־החולים בארץ, יחליטו הרופאים הבודקים אם אכן יהיה צורך בשיגור החולה לבית־חולים מעבר־לים.

הדסה מור נגד עיתונות

מישפט אזרחי, המתנהל בבית־מישפט השלום ברמת־גן, בין עורכת־הדין הדסה מור ולקוח שלה, התובע ממנה פיצויים, מעורר עניין רב. מור פירסמה בעבר ספר על פרשת־אהבים שהיתה לה עם משה דיין.
בעיקבות תלונה של הלקוח, הוגשה נגדה קובלנה על־ידי לישכת עורכי־הדין, והיא ננזפה בחודש דצמבר שעבר על־ידי בית־הדין המישמעתי המחוזי של הלישכה.
עילת התלונה של הלקוח: דרך עבודתה בעניין הסכם־גירושין שהיא הכינה עבורו.
הלקוח, ששמע על הנזיפה, מיהר להגיש תביעת פיצויים. עורך־דינה של מור ביקש שבית־המישפט לא יהיה רשאי לעיין בפסק־הדין של הלישכה, מטעמי חיסיון. השופט, יבניאל מטלון, דחה בקשה זו.
לעומת זאת, שני הצדדים סיכמו ביניהם בעל־פה, ובהסכמת השופט, שיאסר על אנשים, ובכלל זה עיתונאים, להיכנס לאולם בזמן הדיון.
מישפטנים ששמעו על הסכמה זו לעגו לה, משום שלהלכה זו אין בסיס חוקי.

חשמל חינם גם בעתיד

ראשי חברת־החשמל החליטו שלא להגיע לעימות עם העובדים על רקע ״חשמל החינם״ שאותו הם מקבלים.
בדיקה הראתה שצריכה זו עולה לחברה 350 מיליון שקל לשנה. לעומת זאת, התייעלות החברה בעזרת העובדים הביאה לחיסכון של עשרות מיליארדי שקלים.
צמרת החברה חוששת שדיון מחודש על הטבה זו לעובדים תחולל מהומה וסיכסוכי־עבודה שיורידו לטימיון את הרווחים האחרים.

העם

רשות הדיבור למוקיון

הכלכלה מתמוטטת. מי יציל אותה? האיש בעל הקופסה השחורה: יעקוב מרידור

ויליאם שקספיר חוזר ביצירותיו על טכסיס אופייני: תמיד, בשיא המתיחות של הטראגדיה, מופיע מוקיון כלשהו, המפיג את המתח לשעה קלה.

בטראגדיה ששמה הכלכלה הישראלית, המוקיון החוזר ברגעי־מתח הוא שר־העל לענייני כלכלה, יעקב מרידור.

נוכל פשוט. עצם נוכחותו של מרידור בממשלה היא בדיחה תפלה, שאבד עליה הכלח.

למנחם בגין היה מצפון רע ביחס למרידור, כי בבואו ארצה נטל בגין מידיו את הפיקוד על האירגון־הצבאי־הלאומי. אמנם, מרידור נכשל בניהול האירגון, שעליו הופקד אחרי מות דויד רזיאל. בתקופה הקצרה של כהונתו התפורר האירגון. אך במשך כל השנים

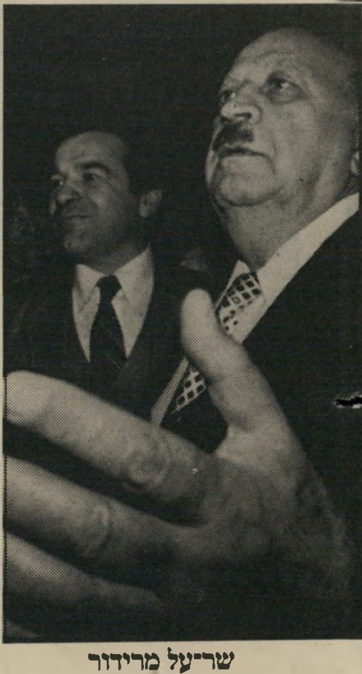

שר־על מרידור
כמו אצל שקספיר

חש בגין שהוא חב חוב למרידור, ועל כן הכניסו לממשלה.

הוא גם החזיקו בממשלה כאשר הפך מרידור לבדיחת האומה, אחרי שהבטיח להאיר את כל רמת־גן בנורה אחת, להפריך את חוקי־הפיסיקה של אלברט איינשטיין וליצור מקור־אנרגיה שתמשוך ארצה מרגלים מכל העולם — כל זה על סמך הבטחתו של נוכל פשוט.

כאשר הגיע יצחק שמיר לכס ראש־הממשלה, יכול היה לשים קץ לבדיחה זו. הוא לא העז לעשות כן, אולי מחשש פן יתעורר בגין מריכאונו וישלח בו ברק.

תיבת־פלאים. השבוע הגיעה הטראגדיה הכלכלית לשיא חדש. המשק מתמוטט, רבבות עובדים שבתו או נקטו עיצומים, הנסיונות הרפים של שר־האוצר יגאל כהן־אורגד להילחם במשבר נחלשו מיום ליום.

ברגע דרמאתי זה הופיע על הבמה המוקיון הוותיק. יעקוב מרידור נאם לאומה והודיע כי בחודש מאי יבואו ארצה כמה מאות מגדולי אנשי־העסקים, ענקי־הכלכלה בעולם, כדי להציל את המשק הישראלי. ב־1985 תבוא רפואה לכל מחלות המשק, וב־1986 הוא יפרח.

כל זה כבאורח פלא — בלי טיפרלים מכאיבים, בלי הפסקת ההתנחלות, בלי צימצום תקציב־הביטחון, בלי סיום ההרפתקה בלבנון, בלי ניתוק הכספים הזורמים למיפלגות הדתיות, בלי הטלת מסים על העשירים.

התיבה השחורה הקטנה של ברמן

(המשך בעמוד 11)

כנופית ה־3

אבו־חצירא
זהיר, פיקח, הסכן, יונה

אוזן
מפא״יניק, יונה מתונה

רובין
נץ קיצוני, אבי שיטת הפתקים

עסקנים בכירים במערך, שניסו השבוע לשכנע את מנהיגי תמ״י לנטוש את הקואליציה, הגיעו עד מהרה למסקנה שהם עצמם הפכו קלף למיקוח בידי הסיעה העדתית הקטנה.

אהרון אבו־חצירא ואנשיו הם שחקני־פוקר מצויינים, קרי־מזג וציניים. הם לא העלו כלל על דעתם להיכנס להרפתקה כלשהי, שתאלץ אותם לזנוח עמדות־כוח בממשלה.

כל עוצמתה הפוליטית של תמי מבוססת על העובדה שהיא הצליחה לתפוס מישלטים במישרד העבודה והרווחה, במישרד הקליטה ובמוסד לביטוח־לאומי. העמדות האלה ממש מוצפות בעסקני תמ״י, ומאפשרות להם להעניק טובות־הנאה לא רק לחבריהם, אלא גם לשכבות החברתיות הנראות להם כתומכות פוטנציאליות בתמ״י. עסקנים משופשפים כמו שר־העבודה־והרווחה אהרון אוזן, וסגנו, בן־ציון רובין, מתייחסים אומנם בבוז למרבית שרי הליכוד, אבל גם הם מתבצרים היטב כבור־השומן שהכינו לעצמם.

זוהי גם הסיבה לכך שראשי תמ״י הדליפו לעיתונאים את כל פרטי שיחותיהם עם המערך. הם הריחו את יאושו העמוק של יו״ר מיפלגת־העבודה, שימעון פרס, הרואה בהקמת ממשלה חליפית את המירשם היחידי לשרידותו הפוליטית. תמ״י פלירטטה בגלוי עם המערך, כדי לזכות ביתר טובות־הנאה מהליכוד, תרגיל קלאסי שלא היתה לו שום אפשרות להיכשל.

ההכרזות המילחמתיות של תמ״י לוו, באורח פרטי, בדיברי־הרגעה, שכוונו דווקא לשרים הליברליים. צופי־הטלוויזיה ביום השישי האחרון הופתעו בוודאי לשמוע, שאוזן ואבו־חצירא הרגיעו את יריביהם המושבעים, כביכול, אנשים כמו גידעון פת ופסח גרופר, שאין בדעתם לעזוב את הממשלה.

הסיבה לכך היא פשוטה עד לדמעות (של צחוק): אנשי תמ״י חששו שמא הליברלים יקחו אותם יותר מדי ברצינות, יחפשו דרך משלהם לקפוץ על עגלת פרס, ואז תהפוך התמוטטות הממשלה לעובדה נחרצת!

להיסוסים של תמ״י היתה סיבה נוספת, שטרם פורסמה עד כה. להעולם הזה נודע שכמה מראשי המערך, שאינם אנשי פרס, רמזו לאהרון אבו־חצירא שהם יכשילו כל ניסיון לממשלה חליפית. אבו־חצירא התלונן לפני מקורביו שאי־אפשר לדבר עם מיפלגת־העבודה ברצינות. „אנשי יצחק רבין אורבים למקורבי־פרס, ובצל המאבק הזה אורבים גם אנשי יצחק נבון. אין עם מי לדבר!״

שלושת חברי סיעת־תמ״י בכנסת אינם מתעניינים כלל בבעייה החברתית, או בקשיי הקיום של שיכבות־המצוקה. חבר בכיר במפד״ל, המכיר את השלושה היטב, אמר להעולם הזה שקשה לדמיין צמרת פוליטית במיפלגה כלשהי, שבנתה את עצמה כלכלית על חשבון הציבור, כמו הנהגת תמ״י.

עם זאת, אין ספק שהם רוצים להשיג הטבות מסויימות עבור שכבות, העשויות להצביע עבורם. מכיוון שבישראל קיימת חפיפה ניכרת בין העשירונים התחתונים ובין יוצאי צפון־אפריקה (תמ״י איננה מיפלגה של יהודי־המיזרח. מנהיגיה והרוב המכריע של פעיליה הם צפון־אפריקאים, ואין בה כמעט ייצוג ליהודיי עיראק או תימן), אין ספק שיש סתירה אובייקטיבית בין האינטרס המיוצג על־ידי תמ״י ובין הליברלים, או שינוי, התומכים בשכבות האשכנזיות המבוססות.

נתון סוציולוגי ברור זה גרם לשניות הטראגית בתמ״י. הנהגה מושחתת מאוד, המבקשת אך ורק את טובת עצמה מצד אחד, וקבוצה משובחת של צעירים אידיאליסטיים, המשתייכת למיפלגה, מחוץ למעגל הייצוגי הבכיר. צעירים אלה, בתוכם גם אינטלקטואלים ממוצא צפון־אפריקאי בעלי כושר־ניתוח, השקפת־עולם סוציאל־דמוקראטית ופרספקטיבה יונית, מצאו את עצמם בתמ״י, מתוך יאוש עמוק מכל החברה האשכנזית, וביכללה השמאל ומחנה השלום. כך נוצר המיזוג המוזר בין אנשים כמו ראש עיריית אשקלון, אלי דיין, ובין „כנופיית השלושה״ הנושאת את דגל המחאה החברתית בכנסת. קיומה של הקבוצה הראדיקלית הכנה בתוך המיפלגה מאלץ את ח״כי תמ״י להילחם למען תקציבים לנושאי־רווחה. עם זאת, בכל העניין יש גם סממנים מגוחכים למדי. אחרי הכל תמכה סיעת תמ״י כולה בהרפתקה המטורפת בלבנון, שגרמה להרס מדינת־ישראל כחברת־רווחה. מבחינה זאת יש הרבה יותר עיקביות בעמדותיו של שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד. הוא מבין שמדיניות המובילה למילחמות — שבה הוא תומך בכל ליבו — חייבת לפגוע בשיכבות־המצוקה. אנשי תמ״י מנסים, כדרכם, לאחוז בחבל בשני קצותיו.

✱ חסיד נלהב של עצמו

מבחינה פוליטית מהווה סגן שר־התחבורה, בן־ציון רובין, את הסמן הימני־הקיצוני בתמ״י. רובין הוא נץ מובהק, ימינה מזבולון המר או יהודה בן־מאיר מהמפד״ל, תומך מובהק בהתנחלויות ובגוש־אמונים, גזען מצוי ואנטי־הומאניסט ביחסו לערבים בישראל ובשטחים הכבושים.

מקור בהנהגת המפד״ל, המכיר היטב את רובין, סיפר השבוע להעולם הזה שסגן־השר לא בלט כלל בהתייחסות כלשהי לנושאים חברתיים. הוא ציין ש„לזכותו של רובין ניתן לומר שהוא לא גילה שום גישה עדתית מיוחדת, בניגוד לאבו־חצירא. כל הדיבורים האלה, על קיפוח ובעיות חברה ועדות, הופיעו רק אחרי הצטרפותו לתמ״י״.

רובין, שכיהן במשך שנים רבות כסגן ראש עיריית נתניה מטעם המפד״ל, ידוע כמניפולטור קלאסי. „אבי שיטת הפתקים, הפרוטקציה והשימוש במנגנון לצבירת עוצמה פוליטית״, הגדיר אותו המקור הבכיר במפד״ל.

כמו כל ראשי תמ״י, עשה רובין לא־מעט גם לביתו. שכבות־המצוקה מעניינות אותו כקליפת השום.

על רקע זה התנהלה נגדו חקירה בתקופת כהונתו בעיריית נתניה.

אהרון אוזן, שר־העבודה־והרווחה, נמצא במקום טוב באמצע, אם מביאים בחשבון שהמרכז נע בשנים האחרונות באורח משמעותי ימינה. אפשר להגדיר את עמדותיו בנושא המדיני כ„יונצות ימנית״, בערך בין חכ״י המערך שלמה הלל ויחזקאל זכאי. עם דיעות כאלה אפשר לחיות בממשלת ליכוד בראשות שמיר ללא כל קושי.

אוזן הוא באמת מפא״יניק מכל הבחינות, והוא היה השר היחידי בממשלת מנחם בגין שהפגין בגלוי את חוסר־התפעלותו ממנהיג חרות כראש הקאבינט.

אוזן היה מעדיף להיות שר בממשלת־מערך, אך בינתיים יש לו אינטרס ברור לשמור על המצב הקיים.

מקורות בסיעת הליכוד בכנסת הסבירו השבוע שאוזן גם מבקש, חרף ציחצוחי החרבות שלו, למנוע בחירות מוקדמות. הוא זקוק לחסינות שלו כחבר־הכנסת, לפחות עד נובמבר 1985.

יו״ר תמ״י, אהרון אבו־חצירא, הוא, כמובן, עבריין מורשע לכל דבר, ועצם קיומו בצמרת מיפלגה הנושאת את הדגל החברתי הוא מביך, בלשון המעטה.

אבו־חצירא הוא מתון יחסית בהשקפותיו בנושא המדיני. ניתן למקם אותו בין היונים המתונות במערך, אולי בין מיכה חריש ועדי אמוראי. אך קשה לומר שהנושא הזה בוער בדמו.

אבו־חצירא הוא, בראש ובראשונה, חסיד נלהב של עצמו, ורואה באינטרס האישי שלו חזות הכל. גם ה„סוציאליזם הפופוליסטי״ שלו הוא מפוקפק ביותר.

עם זאת, אין ספק שפרשת מאסרו ומישפטו הפכו אותו לעדתי יותר בראיית־העולם שלו. הוא נוכח לדעת, שהמוניטין שלו כנצר למישפחת הרבנים הנערצת, „שווה מיליונים״ בתודעת בני־עדתו, והוא נחוש־החלטה להפיק מנתון זה את המכסימום האפשרי.

מי שצפה בהלוויית הבאבא־סאלי, דודו של יו״ר תמ״י, לא יתקשה להבין את הכאריזמה האדירה, הנעוצה בעצם שם המישפחה אבו־חצירא.

חיים ברעם ■

הטרמפיסט

בין העוזרים והעסקנים העדתיים, הסובבים את „כנופיית השלושה״, אפשר לזהות גם את מיכה מיימון, שהתמנה לפני כחודשיים כדובר מישרד־העבודה־והרווחה.

מיימון היה חבר הנהלת של״י מטעם הפנתרים, וזכה שם ביחס חשדני ממרבית חבריו. בעת מילחמת־הלבנון תמך, באורח נלהב, באריאל שרון, נכנס למנגנון הסוכנות ואחר־כך הפך עוזרו של הנץ הקיצוני של תמ״י, סגן שר־העבודה־והרווחה, בן ציון רובין.

מיימון צמוד לקבוצת הצמרת, ובאמת מצא שם כל טוב. האידיאליסטים שעדיין נותרו בתמ״י נוהגים בו בבוז גלוי, אבל מיימון מסתובב במיזנון הכנסת כדמות מימסדית מובהקת. הוא הגיע. הקאריירה שלו מסמלת, במידה רבה, את דמותה של תמ״י כולה.

דובר מיימון
משל״י אל שרון

פרשת יעקב לוינסון (2)

לפני 10 חודשים מונחת בסודי סודות ועדת־חקירה. הנה חלק של החומר שהיה מונח לפניה ושתי הגירסאות לגבי כל הפרשיה

לפני ועדת־החקירה של עמירם סיוון ושרגא רוטמן מונח חומר רב. תוך ימים מעטים הם אמורים להעביר למזכיר חברת־העובדים, דני רוזוליו, את מסקנותיהם. שמועה מתוככי הבנק אומרת, כי צפויות שתי מסקנות שונות — אחת של סיוון ואחרת של רוטמן.

יתכן כי המסקנות לא יימסרו כלל בכתב, כדי לשמור אותן מעינא בישא, וייִמסרו בעל־פה, לידיעת המזכיר ומזכ"ל ההסתדרות בלבד.

חלק מן החומר, הנבדק על־ידי הוועדה, עדיין אינו ניתן לפירסום, והעולם הזה יעמוד עליו בהמשך. בעמודים אלה יעמוד העולם הזה רק על מיגזר אחד — היחסים בין בנק הפועלים וחברת אמפל.

כפי שדיווח העולם הזה בשבוע שעבר, כאשר פוצץ את הפרשה, התעורר החשד כי בהשפעת יעקב לוינסון הועבר רכוש של בנק הפועלים לחברת אמפל, וכעבור זמן נעשה נסיון לשנות את יחסי־הבעלות של אמפל, כך שבנק הפועלים יאבד את השליטה בחברה.

במשך השבוע פורסמו כמה גירסות כוזבות, וגם מגוחכות, לגבי פרשה זו. נאמר, למשל, שהעיסקות רוקנו את בנק הפועלים — דבר שטותי, מאחר שגודל ההעברות, אף שלא היו מבוטלות כלל, הן עדיין קטנות מאוד בהשוואה לניכסי בנק הפועלים, המגיעים למיליארדים רבים.

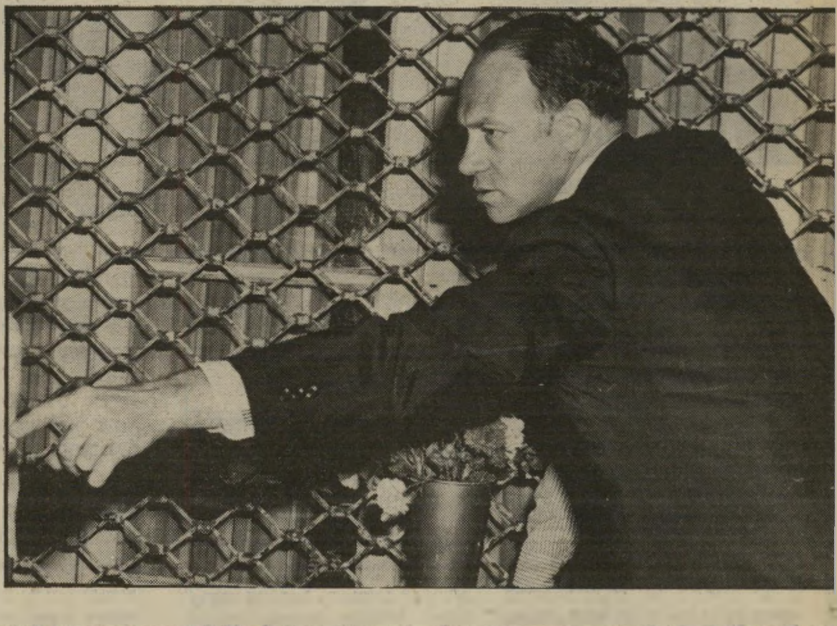

איך קפצו המניות

גירסה אחרת אמרה, כי הדבר בא כדי להציל את "רכוש הפועלים" ממגע ידה של ממשלת הליכוד. גם גירסה זו, שהופצה דווקא על־ידי עסקנים מסויימים של מיפלגת־העבודה, היא מגוחכת, בגלל היקף ההעברות — נוסף על כך שעצם העלאת גירסה כזו היא שערוריה ציבורית ולאומית.

עוד גירסה, שהועברה רק מפה לאוזן, אומרת כי ההעברות באו להבטיח מקור־מימון למיפלגת־העבודה. לפי חוק־מימון־המיפלגות, אין הגבלה להעברת תרומות למיפלגה מחוץ־לארץ, בעוד שעל התרומות הבאות מן הארץ יש הגבלות חמורות.

יריבי לוינסון העלו גירסה שונה לגמרי, והיא שהונחה לפני הוועדה: שהנכסים באו להעשיר את חברת "אמפל", ושבו זמנית ביצע לוינסון תוכנית מרחיקת־לכת להשתלטות על חברת "אמפל", תוך סילוק השליטה של "בנק הפועלים" עליה ו/או העלאת מחיר המניות של "אמפל" כך שתאפשר לגורמים פרטיים מסויימים להפיק מהם רווחים גדולים.

הגירסה הנגדית אומרת, שהיו אלה העברות רגילות לגמרי, כפי שהן מקובלות בין חברות גדולות וחברות־הבת, לצורכי פישוט הליכים, יעול הפעולה, חיסכון במיסים וכן הלאה.

מה היה טיב ההעברות האלה?

על כך כמה דוגמות להלן.

בנק הפועלים (קיימאן)

איי קיימאן הם גן־עדן־לבנקים. זו מושבה בריטית בים הקאריבי, צפונית־מיזרחית מג'מייקה, של איי־אלמוגים המשתרעים על שטח של 260 קילומטרים רבועים. יש בהם 20 אלף תושבים, והבירה היא ג'ורג'טאון.

שם הבטיחה הממשלה הבריטית סודיות מוחלטת של עסקי־בנקים ופטור מוחלט ממס, מלבד מס־רשום מיזערי בעת רישום הבנק.

התוצאה: יש שם 4000 מישרדים רשומים של בנקים, שרובם אינם אלא שלטים על דלת מישרדו של תרקליט מקומי זה או אחר — מצב דומה לזה השורר בעיירה ואדוץ, בירת ליכטנשטיין.

בניין "אמפל" בניין־הפאר שהקימה חברת אמפל, **שהיא חברת בת של בנק הפועלים. הבניין הוקם למרכזה הישראלי ברחוב ארלוזורוב 111 בתל־אביב, ובו יש לחברת־האם,** בנק הפועלים, **סניף־קרקע מפואר לא פחות.**

"בנק הפועלים (קיימאן)" אינו כזה. זהו בנק רציני. בשנת 1978 הסתכמו נכסיו של בנק זה ב־340 מיליון דולר, ורווחיו ב־533 אלף דולר.

לבנק היו 240 אלף מניות רגילות מונפקות, בנות דולר אחד כל אחת. 49% ממניות אלה נמכרו באותה שנה לחברת אמפל, בסכום של 181,218 דולר. כעבור 13 ימים בלבד נרשמו מניות אלה בסיפרי אמפל בערך של 380 אלף דולר, כפי שדיווח העולם הזה בשבוע שעבר.

מכיוון שבאותה שנה עצמה היה רווח הבנק פי שלושה ממחיר הקניה, הרי הרווח השנתי בלבד עלה פי אחד וחצי על מחיר הקניה.

בשנה אחרי זה כבר הגיע הרווח למיליון ו־419 אלף דולר — ומזה הגיע לאמפל קרוב למחצית — תשואה נאה לחברה האמריקאית, שרוב בעלי המניות הנושאות־רווחים בה הם לא־ישראלים.

אחרי שקיבלו את המתנה הזאת, קיבלה "אמפל" מתנה נוספת: תמורת 125 אלף דולר לשנה התחייבה "אמפל" לתת לבנק בקיימאן שירותי־ייעוץ־וניהול.

היה בעיסקה זו חידוש מהפכני לגבי המשק האמריקאי: הועבר אליה לראשונה מינהג המקובל בישראל, ושאינו ידוע בארצות־הברית: ההצמדה למדד יוקר־המחייה.

לפי גירסה א', זוהי עיסקה פשוטה של מתן מתנה לאמפל, על־ידי העברת נכסים מבעלות ישראלית לבעלות לא־ישראלית. לפי גירסה ב', הבנק היה כושל, אך במפתיע התפתחו עסקיו.

עיסקת "ניר"

"ניר" היא חברה ותיקה מאוד של חברת־העובדים, שעיקר עיסוקה במתן הלוואות למיגזר החקלאי לזמן ארוך. במישרדיה בשדרות־רוטשילד בתל־אביב ישבו בשעתו גדולי

Bank Hapoalim (Cayman) Ltd.

On December 18, 1978, Ampal acquired 117,600 shares of common stock (49% of the outstanding) of Bank Hapoalim (Cayman) Limited ("Cayman") from Bank Hapoalim B.M. for $181,218. Under an agreement with a term of ten years and renewable from year to year thereafter, Ampal will provide consulting and administrative services to Cayman for a fee of $125,000 per year, subject to annual increases or decreases based on the cost of living index. Cayman is a commercial bank organized under the laws of the Cayman Islands.

Financial statements of Cayman are included separately in this Prospectus.

הבנק בקיימאן העיסקה מופיעה בתשקיף של חברת אמפל, **שהיא חברת בת של בנק הפועלים. התשקיף הזה של חברת אמפל, הוצא לרגל הנפקה חדשה של איגרות־חוב על־ידי החברה, מוכיחה את הצלחתה הרבה.**

סיפורה של דירה

כדי לעמוד על טיבם של כמה מן הנושאים הנחקרים עתה על־ידי אויביו של לוינסון, אפשר להביא את סיפורה של דירת־סטודיו בניו־יורק.

כאשר חזר לוינסון בפעם השנייה לתפקידו כיו"ר אמפל בניו־יורק, נשארה מישפחתו ברמת־גן. אחרי כמה שבועות בבית־מלון, שבו הצטברו החשבונות, החליט לעבור לדירה פרטית שבה יוכל לחיות ולטלפן כאוות־נפשו בשקט.

הדירה שאליה עבר היא דירה קטנה, בת חדר אחד ושירותים, („דירת־סטודיו" בעגה האמריקאית). היא שכנה בבניין ידוע מאוד, הגלריה, ברחוב מס' 57 מיזרח, בית מס' 117 — אחד הבניינים המהודרים במנהאטן. זוהי השכונה היוקרתית ביותר בעיר, לא הרחק מהשדרה החמישית וממלון פלאזה.

דירה זו אפופה מיסתורין. זמן קצר לפני שלוינסון נכנס אליה כדייר, היא נרכשה על־ידי חברה הרשומה בוואדוץ, בשם לזס. אין צורך בחוש בלשי כדי לדעת כי זוהי המילה „מזל", בסדר־אותיות הפוך.

חברה הרשומה בוואדוץ, בירת ליכטנשטיין, מוגנת מפני גילוי בעליה. זוהי הסיבה לרישומה בעיר זו, שבה אין כל אפשרות לוודא את הבעלות על חברות. מיופה־הכוח של חברה זו היה, לפי המיסמכים, לורנס לפקוביץ, במישרד אמפל.

הדירה נרכשה אז בסכום של 160 אלף דולר, לפי חישובי המיסים והארנונות של העיר.

כעבור שנה וחצי החליטה החברה הוואדוצית למכור את הדירה. בשמה הופיע, למרבה הפלא, איש־עסקים ירושלמי מסויים, שנשא יפוי־כוח מטעם החברה. אותו איש־עסקים שייך למישפחה הקשורה בעקיפין בעיסקי אמפל.

קונה הדירה היה לורנץ ויינברג, בעל חברת־ביטוח בבוורלי־הילס בקליפורניה, שהוא חבר־ההנהלה של אמפל, ולאחר מכן הפך גם חבר־ההנהלה של חברת יו־אס־איי, החברה הפרטית שקמה, ושנשיאה הוא יעקב לוינסון.

הוא קנה את הדירה, שוב לפי חישובי המיסים והארנונה, בסכום של 275 אלף דולר — כך שהחברה הוואדוצית הרוויחה תוך שנה וחצי 115 אלף דולר. האיש שטיפל בהעברות הוא עורך־הדין לורנס לפקוביץ, האיש שכיהן גם כיועץ המישפטי של אמפל. הפעם ייצג את החברה הוואדוצית עורך־דין בשם רונלד טאובר, ממישרד עורכי־הדין שאחד מכוכביה היא ריטה האוזר, שגם היא עוסקת בחברת אמפל.

לוינסון נשאר לגור בדירה, הפעם כדייר של הקונה החדש.

■ ■ ■

גם לעובדות אלה יכולות להיות שתי גירסות.

הגירסה הראשונה היא שזהו צירוף מיקרים בלבד. זה יכול להיראות כך: לוינסון היה זקוק לדירה, ומכר (יהודי או ישראלי), שהחזיק בדירה באמצעות חברה ואדוזית, השכיר לו דירה זו. כאשר רצה אותו מכר לממש את השקעתו ולמכור אותה, היה לוינסון מעוניין להמשיך ולגור בה, ולכן מצא קונה שני, מקרב ידידיו, שאיפשר לו זאת.

ליריביו של לוינסון יש גירסה אחרת, הטוענת כי צירוף זה של מיקרים אינו סביר.

but only in connection with the purchase by LASAM TRUST Reg., Vaduz of a condominium apartment at Galleria, 117 East 57th Street, New York, New York

This appointment is made pursuant to paragraph 27 of the General Power of Attorney, dated March 12, 1979 executed by LASAM TRUST Reg., Vaduz, a copy of which is attached hereto.

מיופה־הכוח הישראלי

זהו החלק ה־תחתון של יפוי־הכוח הכולל. החלק התחתון הזה של יפוי הכוח ניתן לאיש־עסקים ירושלמי (שמו של איש־העסקים הזה מופיע בחלק העליון של יפוי הכוח הכולל, שאיננו מצולם כאן), לייצג את חברת הנאמנות הוואדוצית לזס.

Krep, Werner	Lasam, Trust Reg. Vaduz	May 11.	481	87	1041	D

חברה ואדוצית

במיסמך של עיריית ניו־יורק המביא בפרוטרוט את שמותיהם של הדיירים הרבים הגרים בבניין ששמו גאלרי, מופיע אדם אחד ששמו וורנר קארפ. האדם הזה מתואר כבעל המשכנתה על הדירה. הדירה היתה בבעלות חברת לזס והיא הושכרה ללוינסון.

THIS INDENTURE, made the 19th day of October, nineteen hundred and Eighty One

BETWEEN Lasam Trust, Reg. Vaduz c/o Lawrence Lefkowitz, as attorney in fact, 10 Rockefeller Plaza, New York, New York 10020

Residing at

party of the first part, and Lawrence Weinberg, 9595 Wilshire Boulevard Beverly Hills, CA 90212

party of the second part,

WITNESSETH, that the party of the first part, in consideration of Ten Dollars and other valuable consideration paid by the party of the second part, does hereby grant and release unto the party of the second part, the heirs or successors and assigns of the party of the second part forever,

[illegible]

ALL those premises described in Schedule I annexed hereto and made a part hereof. Known as Apt 24G 115-117 E 57 Street

מכירה

שטר־המכר של הדירה של לזס. שטר מכר זה ניתן למכרו הטוב של לוינסון, מנהל באמפל וביו־אס־אי, **לורנס ויינברג**, שהסכים לקנות את הדירה במחיר גבוה מאוד ולהשכירה ללוינסון. ויינברג, בעל סוכנות ביטוח בחוף־המערבי שילם עבור הדירה 275 אלף דולר, ב־115 אלף דולר יותר מהמחיר המקורי.

תנועת־העבודה, כמו לוי שקולניק (אשכול) ומרדכי נמירובסקי (נמיר). הבעלות עליה היתה בידי בנק הפועלים.

בסוף 1979 מכר בנק הפועלים 86.4% ממניות־ההצבעה ו־50.97% מהמניות המזכות בחלוקת רווחים לבנק לתעשיה, שהוא בבעלות אמפל. התמורה היתה 528,147 דולאר.

באותה שנה נתנה חברת ניר הלוואות למיגזר החקלאי בסך 34 מיליון דולר, בהצמדה מלאה ובריבית מינימלית. בהנחה שריבית זו היתה רק בשיעור 2%, זהו רווח של 680 אלף דולר בשנה — יותר ממחיר הקניה של כמחצית מניותיה לאמפל.

עברו שנתיים, ובספטמבר 1982 לקחה „אמפל" רק נכס קטן אחד מנכסי „ניר", בניין מישרדי בן שתי קומות, ומכרה אותו ב־884 אלף דולר — הסכום העולה אף הוא לבדו על מחיר המניות.

לפי הגירסה הראשונה, זוהי מתנה פשוטו כמשמעו. העבירו נכס חשוב, שהיה שייך לציבור העובדים בארץ, ולמעשה לכל חברי ההסתדרות לידי חברה שרוב בעלי מניות־ההנאה שלה הם תושבי ארצות־הברית. זוהי מתנה של מיליוני דולארים, שאת ערכה המדוייק קשה לקבוע.

לפי הגירסה הנגדית, אחרי עליית הליכוד לשילטון, איבדה חברת ניר את תפקידה, מכיוון שהליכוד סגר את בירזי האשראי המכוון לחקלאות. כדי לחסוך בהוצאות ובמנגנון החליט לוינסון לאחד את ניר עם הבנק לתעשיה של אמפל, וכמקובל בעיסקות בין חברה וחברת־בת נרשמה ההעברה במחירי־הספרים (כלומר, לפי הערך ההיסטורי של הנכס הרשום בספרים, בלי כל קשר לערכים אקטואליים.)

„רוח ארליך" מעיר על כך שגם אילו היה זה נכון, יש כאן העברה חד־סיטרית של רכוש ורווחים מ„בנק־הפועלים" ל„אמפל".

שכר־דירה אמריקאי

בין המתנות הרבות שנתן בנק הפועלים הישראלי לחברת אמפל האמריקאית יש עיסקות אופייניות הנוגעות לשכר־דירה.

לפי תשקיף־ההנפקה של אמפל לבורסה האמריקאית, „מישרדי ההנהלה של אמפל בעיר ניו־יורק ממוקמים על שטח־מישרדים של 10,710 רגל רבועים (כאלף מטרים רבועים) ברוקפלר פלאזה מס' 10, בשכירות־מישנה מבנק הפועלים בע"מ, תמורת שכר־דירה שנתי של 55,998 דולר." כעבור כמה שוורת נאמר באותו תשקיף: „שכר־הדירה המשתלם לבנק הפועלים בע"מ הוא קטן מזה שבנק הפועלים משלם לבעל־הבית עבור אותם המישרדים."

אותה עיסקה עצמה נעשתה בשיקאגו. אלא שבעוד שבניו־יורק „בנק־הפועלים" שכר מישרדים במחיר גבוה והשכיר אותם במחיר נמוך ל„אמפל", הרי בשיקאגו קרה ההיפך: „אמפל" שכרה במחיר נמוך, והשכירה ל„בנק הפועלים" במחיר גבוה.

סיפור־המעשה הוא כזה: בשדרות מישיגאן 174, רחוב־היוקרה של העיר, שכר אמפל מישרדים בשטח כולל של 13,677 רגל רבועים (כ־1300 מטרים רבועים), בשכר־דירה שנתי של 90,592 דולארים.

3. DATE OF TRANSACTION (Instr. 9)	4. AMOUNT OF SECURITIES ACQUIRED (Instr. 10)	5. AMOUNT OF SECURITIES DISPOSED OF (Instr. 10)	6. CHARACTER OF TRANSACTION REPORTED (Instr. 12)	7. PURCHASE OR SALE PRICE PER SHARE OR OTHER UNIT (Instr. 13)	8. AMOUNT OWNED AT END OF MONTH (Instr. 10)
Previously Reported					200 Shares
Dec. 17 [illegible]	[illegible] Shares	0	ongoing public offering	1.00 per share	3,000 Shares

בזול וביוקר

ב־17 בדצמבר 1982 עוד רכש הילל פלד, חשב אמפל, 1000 מניות במחיר דולר המניה (למעלה, בטופס הדיווח הרשמי לאס־אי־סי, הוועדה האמריקאית לניירות־ערך). כעבור 14 יום, ב־31 בדצמבר (התאריך נכתב בארצות־הברית, כך שהחודש קודם ליום: 12/31) רכש בנק הפועלים מאתיים עשרים אלף מניות במחיר 4 דולר המניה (למטה).

3. DATE OF TRANSACTION (Instr. 9)	4. AMOUNT OF SECURITIES ACQUIRED (Instr. 10)	5. AMOUNT OF SECURITIES DISPOSED OF (Instr. 10)	6. CHARACTER OF TRANSACTION REPORTED (Instr. 12)	7. PURCHASE OR SALE PRICE PER SHARE OR OTHER UNIT (Instr. 13)	8. AMOUNT OWNED AT END OF MONTH (Instr. 10)
12/31/82	220,000		Private Purchase	$4.00	1,388,976

„חברים" מספרים על לוינסון

אחת השאלות שעלתה השבוע, במערבולת הפרשה, היתה: איך זה יש ליעקב לוינסון כל־כך הרבה שונאים, המוכנים לקדש עליו מילחמה?

על כך יש שתי גירסות:

האחת אומרת שלוינסון הוא אדם קשוח, שבנה מיפעל גדול וחובק־עולם, ואשר כל מעייניו היו קודש למיפעל הזה. הוא לא התחשב ברגשות של איש, ותבע מכולם, כפי שתבע מעצמו, מאמץ עליון ומתמיד. תוך כדי כך דרך על הרבה יבלות, פגע בריגשותיהם של רבים, וכך הצטבר מישקע של טינה ושינאה אליו. כל אלה שתקו כל עוד הוא היה הבוס הכל־יכול, אך ברגע שפרש – או נפלט – מן המערכת, פתחו את חרצובות לשונם.

הגירסה השנייה אומרת, שלוינסון קידם אנשים ודיכא אותם, הקיף את עצמו בווסאלים וזרק אותם כלימונים סחוטים ברגע שהתרגלו למקומותיהם, כדי להוכיח לכל שהוא הבוס האחד והיחיד. הקורבנות של שיטה זו הפכו, כמובן, לשונאיו המושבעים. עד כדי כך שניתן לומר, שאין ללוינסון ידידים.

כך או כך, השבוע סיפרו הרבה „חברים" סיפורים על לוינסון. הנה אחדים מהם:

● עניין של תיספורת

ישיבת המנכ"לים של בנק הפועלים היתה בעיצומה. לפתע הפסיק יו"ר מועצת־המנהלים את הדיון הרוגע, טפח בידו על השולחן ופנה בקול חמור אל אחד המנהלים הצעירים, כוכב עולה במערכות הבנק.

„תגיד," הזדעף לעבר המנהל, „אתה יודע, שאתה צריך להסתפר?"

המנהל העביר את ידו על פרחתו, בדק את ציציות שערותיו בעורפו והינהן במבוכה. „אתה צודק, אני צריך להסתפר."

„אז תלך להסתפר," אמר לו לוינסון, בהרימו את קולו באוקטבה אחת.

„בסדר," היתה התגובה. „אחרי הצהריים אלך להסתפר."

„עכשיו, עכשיו!" קרא לוינסון. „צא להסתפר מייד!"

● לא תחנת רכבת

אחד הימים ישב לוינסון עם אורח בלישכתו, במרומי הבניין המרכזי של בנק הפועלים בשדרות רוטשילד 50 תל־אביב.

אחרי דפיקה בדלת נכנס ללישכה אחד מבכירי המנכ"לים, אחד מחברי החמישיה המובילה של הבנק.

לפני שהספיק לפתוח את פיו, זינק לוינסון מכורסתו, דחף את האיש לעבר הדלת, וכשהוא ממשיך ודוחף אותו דרך המישרד של המזכירות המבוהלות, הוא שאל בקול רם: „מה זה פה, תחנת־רכבת? כל אחד יכול להיכנס?"

כעבור זמן קצר פרש אותו מנהל מבנק הפועלים, וכיום הוא ממלא את אחד התפקידים הרמים ביותר בבנקאות הישראלית.

● כסא נוח למזכ"ל

ירוחם בקר היה אחד המזכירים היותר חיוורים של הסתדרות העובדים. הוא היה האיש שגילה את לוינסון, כשזה היה בן 34, ושהיה אז במישרה הלא־כל־כך בכירה של מנהל המחלקה הכלכלית של חברת העובדים, והציב אותו בהנהלת בנק הפועלים, כאחד משיבעת המנכ"לים.

כוונתו של בקר היתה, כפי שאומרים, להכין לעצמו כסא נוח, שעליו יוכל לנחות בתום כהונתו כמזכ"ל ההסתדרות: הכס של יושב־ראש מועצת־הפועלים של הבנק. כך בדיוק נוהג עכשיו יורשו, ירוחם משל.

יו"ר המועצה, אברהם זברסקי, הגיע אז לסיום כהונתו, ובקר ציפה בוודאות לבוא במקומו.

כאשר הגיעה השעה, נפגש בקר עם לוינסון, ורמז לו שעתה ברצונו לתפוס את המקום.

„סליחה," אמר לו לוינסון, „אבל המקום כבר תפוס!"

הוא היה תפוס, כי לוינסון החליט בעצמו להיות יו"ר מועצת־המנהלים.

בקר נאלץ להסתפק בתואר של חבר הוועד־המנהל של איי־אל־או, אירגון־העבודה הבינלאומי, שמושבו בז'נבה.

● הסוודר של הנהג

שעת אחת הפגישות של נגיד בנק־ישראל עם ראשי הבנקים, ישבו נהגי המנהלים, כמקובל, במכוניות־השרד שלהם, ברחבה שלפני בניין הבנק, והמתינו לסיום הישיבה.

קרה מה שיכול לקרות בקור של אחר־הצהריים בירושלים: נהגו של לוינסון היה צריך לעשות את צרכיו. הוא יצא מן המכונית, ולפני שפנה אל חדרי־השרותים של הבנק ביקש מאחד הנהגים שאם תסתיים הישיבה ברגעים הקרובים, ולוינסון ייצא ממנה, יבקשו את סליחתו ויסבירו לו שהנהג בשרותים.

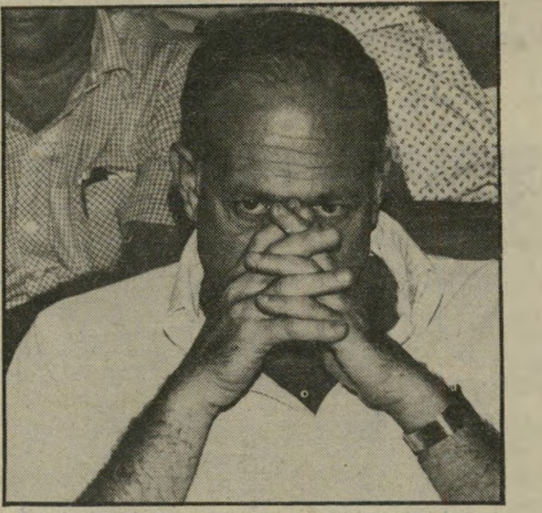

כאשר חזר הנהג, מן השרותים, כעבור חמש דקות, כבר לא היתה מכונית בנק־הפועלים במקום. על האספלט היה מונח הסוודר של הנהג.

לוינסון הכועס השליך אותו מן המכונית, ונהג בעצמו לתל־אביב.

● המכונית של היו"ר

אפריים ריינר, יו"ר ההנהלה (למעשה: ראש המנכ"לים) של בנק הפועלים, רצה במכונית חדשה. הוא בחר במכונית גרנאדה גדולה, מתוצרת פורד אנגליה.

כשנודע הדבר ליו"ר מועצת המנהלים, לוינסון, הוא נזף בו קשות. הוא הסביר לו שצריכים להצניע־לכת והורה לו להחליף את המכונית במכונית פחות מנקרת־עיניים.

ללוינסון עצמו היתה אז מכונית פג'ו 505, בצבע חאקי, ועליה נרשמה הזקיפה מהמשכורת, המחוייבת על פי דיני־המס לגבי עובד של חברה, שלרשותו עומדת מכונית צמודה.

הדבר שהרגיז את בכירי הבנק היה שלוינסון לא השתמש, למעשה, במכונית צנועה זו, אלא עמדו לרשותו שתי מכוניות אמריקאיות מדגם אומגה של ג'נרל מוטורס — אחת לשימושו ואחת לאירוח אח"מים. מכונית רביעית, מדגם אסקורט, עמדה לרשות הנהג־השרת, לצורך שליחויות.

● כרטיסי־ביקור ומיסעדות

אחד הפרטים שהרגיזו ביותר את בכירי הבנק, מבלי שהעזו להגיב על כך, היה מינהגו של לוינסון לקבוע את גודל כרטיסי־הביקור שלהם.

הגודל נקבע לפי החשיבות, על פי שיפוטו הבילעדי של לוינסון. לחשובים ביותר (או, לפי גירסת שונאיו, למי שהיו מקורבים אליו יותר) אישר כרטיסים גדולים יותר, לאחרים קטנים יותר.

באחד הימים נכנס אליו אחד מבכירי הבנק. לוינסון הסתכל בעניבה שלו והעיר: „איפה קנית את זו?"

האיש הזכיר חנות בלונדון. הגיב לוינסון: „כשתסע בפעם הבאה, תגיד לי, ואני אגיד לך איפה לקנות."

כך גם לגבי מיסעדות. לוינסון היה מתחקר את פקודיו היכן אכלו בחו"ל, והיה אומר להם: „כשתסעו בפעם הבאה, אגיד לכם מקומות יותר טובים."

לוינסון עצמו נחשב תמיד כמבין גדול בענייני אוכל. הוא אוהב לאכול היטב. כאשר היה יוצא לחו"ל, נהג לא פעם לטלפן מתל־אביב למיסעדה בחו"ל שבה התכונן לסעוד ארוחת־ערב, ולהוסיף: „אל תשכחו את רגלי־הצפרדעים."

● תרומה לקבוצת הפועל

אחד המנכ"לים של הבנק שסייר בסניפים ברחבי הארץ התבקש על־ידי מנהל הסניף בעיירת־פיתוח לאשר לו תרומה של 5000 לירות, שהבטיח לאגודת הפועל המקומית. הוא הסביר לו שזה מעשה שיעזור ליחסי־הציבור של הבנק, וחוץ מזה אמר מנהל הסניף: „תראה, אני חשוב בעיירה, וכבר הבטחתי את התרומה."

המנכ"ל אישר בו במקום את הבקשה.

כעבור שעתיים, בתל־אביב, עוד לפני שהמנכ"ל הספיק לשבת ליד מיכתבתו, נקרא אל לוינסון הזועם, שגער בו: „מי אתה, שתאשר מתן תרומות בבנק הזה?"

● מילה חדשה: לרטץ

החילופין התכופים, שערך לוינסון בצמרת הבנק, כשהוא מקדם אנשים חדשים ומרחיק אחרים, לפי ראות עיניו (לפי מצב־רוחו, לדעת שונאיו, ולמען היעילות, לפי דיעה אחרת) גרמו לכך שבבנק נולד מושג חדש: „לרטץ".

הפועל נגזר משם־העצם רוטציה, אך הוא מתחרז עם „לנתץ".

● רהיטים מניו־יורק

יעקב אפטר, מי שהיה ראש ועדת־הבריאות ביפו במילחמת־העולם הראשונה שלחמה בכולירה, ולאחר מכן מייסד המשביר המרכזי שאותו ניהל עד יומו האחרון, אמר לאדריכל שייעץ לו בריהוט הלישכה שלו: „אדם צעיר, תרהט את הלישכה ולא חשוב כמה שזה יעלה — העיקר שזה ייראה פשוט!"

ייתכן שאפטר היה מבאי־ביתו של אביו של לוינסון, שהיה גיזבר הוועד־הפועל. על כל פנים, כאשר ניגש לוינסון לרהט את לישכתו בבניין החדש של אמפל ברחוב ארלוזורוב 111 בתלאביב, אמנם הסתובבו אנשי־המשק של בנק הפועלים בשטח והשיאו עצות, אך הוא פנה אל מזכירתו ושאל אותה: „את זוכרת איך ריהטנו את המישרד בניו־יורק? כך נעשה פה. תזמיני את הכל מניו־יורק."

כך נעשה, והלישכה מרוהטת בטעם פשוט וצנוע, בעץ־טיק אדום.

● מי מזמין את מי?

כאשר קמה ועדת־החקירה של רוטמן־סיוון, במארס 1983, היה יעקב לוינסון עדיין יו"ר אמפל, ושהה במיקרה בארץ. השניים צילצלו אליו, הודיעו לו על הקמת הוועדה והזמינו אותו לבירור ראשון. „טוב," אמר לוינסון, „בואו למישרד שלי ונדבר."

■ ■ ■

כל אלה הם סיפורים שבגדר רכילות, ואולי רכילות מרושעת. אך חשיבותם בכך שהם מעידים על הגורמים שהביאו לכך שאנשים כה רבים בתוך המערכת שמחו השבוע לאידו של יעקוב לוינסון, הבוס הכל־יכול שלהם אתמול, ואף הזדרזו לספק סיפורים נוספים.

כעבור זמן קצר החליט בנק הפועלים לפתוח סניף בשיקאגו. הוא שכר אותם המישרדים מאמפל, בשכר־דירה של 120 אלף דולר.

המניות הקופצות

אחת הגירסות להסברת עיסקות מוזרות אלה היא שהן נועדו להקפיץ את מניות אמפל, כפי שאכן קרה. תוך שנה הן עלו מ־95 סנט לארבעה דולר — עלייה של יותר מ־300%.

מי שקנה במחיר הנמוך ומכר במחיר הגבוה יכול היה להתעשר תוך שנה אחת אם היו בידיו די מניות.

לפי גירסה א', המניות קפצו מפני שהוכנס רכוש חדש לאמפל, וגם מפני שלפתע התגלה ביקוש גדול למניות, ביקוש שסיבותיו מיסתוריות. כלומר, שהיתה מניפולציה מצד מי שרצה לקנות בזול ולמכור ביוקר.

לפי גירסה ב', היתה העליה במיקרה, ובצורה בלתי־משוערת. מנהלי־החברה ערכו פגישה שיגרתית בקליפורניה, וניצלו אותה למיבצע של קידום ויחסי־ציבור. הדבר הצליח מעל לכל המשוער, ותוך כמה שעות החלה התנפלות על מניות אמפל.

מה קרה למניות?

בעת ובעונה אחת עם ההתפתחות הזאת הנפיקה אמפל אמיסיה של מניות בנות דולר אחד. זאת היתה אמיסיה מתמשכת. כלומר, בשפה פשוטה: היא לא נמכרה ביום הראשון של ההנפקה, כפי שמקובל בארץ, אלא המנפיקים (או „החתמים") מחזיקים ומוכרים אותן לאט־לאט, לפי הביקוש.

באותו זמן התהלכו בניו־יורק השמועות על העליה הגדולה הצפויה למניות „אמפל". מקורבי „אמפל" שמעו על כך, וגם ישראלים אחרים ששהו בעיר. השמועה נמסרה מפה לאוזן, ש„כדאי לקנות". מי שלא ידע שיש אמיסיה חדשה, שאת מניותיה אפשר לקנות בדולר אחד המניה, קנה בבורסה, שם עלו אותן המניות הרבה יותר ביוקר.

כך קרה דבר מוזר, שקשה למצוא לו הסבר סביר כלשהו.

בנק הפועלים החליט שעליו לקנות כמות גדולה של מניות אמפל. הדבר נבע מן החשש הפיתאומי, ששליטת הבנק בחברת־הבת שלה, אמפל, תישמט מידיה, על רקע התוכנית לשינוי הבעלות על אמפל, שהוכשלה ברגע האחרון על־ידי התערבות המפקחת על הבנקים בישראל, כפי שגילה העולם הזה בשבוע שעבר.

„בנק הפועלים" התחיל לקנות — ומובן שלוינסון ידע על כך, אם לא ביצע את הקניה בעצמו. תחילה קנה הבנק במחיר של 1.5 דולר המניה, וכאשר המשיך המחיר לעלות, קנה הבנק את המניות במחיר של ארבעה דולר המניה.

כל אותו הזמן קנו מקורבי „אמפל" ופקידיו הבכירים את אותן המניות עצמן, מן האמיסיה החדשה, במחיר של דולר אחד.

כך למשל, רכש „בנק הפועלים" ביום 31 בדצמבר 1982 כמות של 220,000 מניות במחיר את דולר המניה, ושבועיים לפני כן רכש פקיד בשם הלל פלד, חשב „אמפל", כמות של 3000 מניות במחיר של דולר אחד המניה, כפי שמוכיחים המיסמכים שבידי „העולם הזה."

מן המחיר הגדול ששילם בנקהפועלים לא נהנתה חברת אמפל עצמה, אלא מי שקנה בזמן מניות בזול, ומכר אותן בבורסה לבנק הפועלים" ביוקר.

ברור שהאנשים שקנו בעוד מועד את מניות „אמפל" במחיר הזול עשו רווחים בסדר־גודל של מאות אלפי דולארים — תוך שבועות מעטים.

(המשך הסידרה בשבוע הבא).

במדינה

(המשך מעמוד 7)
פינתה את מקומה לתיבת־פלאים אחרת. מרידור נשאר.

יחסים מרחביים

למנוע רוב לשלום

קציני השטחים הכבושים רוצים לתמוך במועצה הלאומית הפלסטינית בפיתרון שלום. לכן נמנעת נסיעתם

אין תופעה המבליטה יותר את היחס האמיתי של ממשלת־ישראל כלפי אש״ף מאשר בעיית היציאה של תושבי השטחים הכבושים לכינוסיו.

בשטחים הכבושים מצויים כ־160 חברי המועצה הלאומית הפלסטינית, הפרלמנט של העם הפלסטיני. בכל פעם, כאשר מתכנסת המועצה הלאו־מית — בדרך־כלל אחת לשנה — מתעוררת בירושלים מחדש השאלה: האם להתיר לחברים אלה להגיע ל־מושב?

בעיקביות הראוייה־לציון החליטו

יו״ר ערפאת
לא לאלג׳יר

כל ממשלות־ישראל — בראשות גולדה מאיר, יצחק רבין, מנחם בגין ועתה יצחק שמיר — לא להתיר זאת.

העילה: אש״ף מוגדר כאירגון טרוריסטי. המועצה הלאומית הפלסטי־נית היא חלק מאש״ף, ההשתתפות במושב שלו מהווה מגע עם אירגון טרוריסטי והזדהות עימו, ועל כן היא נוגדת את החוק הישראלי.

90% בעד. הסיבה האמיתית מסו־בכת קצת יותר.

בכל הכינוסים הפלסטיניים, הנצי־גים מן השטחים הכבושים הם המתונים ביותר. לתושבי השטחים הכבושים דוחק הזמן. הם רוצים להשתחרר מן הכיבוש, והם רואים כיצד קמות סביבם ההתנחלויות ומופקעת אדמתם. הם מכירים את ההוויה הישראלית, ואין להם אשליות.

לכן תומכים הנציגים מן השטחים הכבושים ביוזמות־שלום פלסטיניות, שמטרתן היא להביא להסדר מדיני בהקדם האפשרי. הדבר התגלה לאח־רונה שוב, כאשר יותר מ־90% מתושבי השטחים הכבושים התייצבו מאחורי יאסר ערפאת במשבר טריפולי, והביעו תמיכה גלוייה בקו המדיני שלו, החותר לפיתרון פוליטי. גם פגישת ערפאת עם חוסני מובארכ התקבלה בשטחים הכבושים בקורת־רוח כללי.

מי שיכול לתת או לשלול מנציגים אלה את ההיתר להשתתף במושב המועצה הלאומית, קובע במידה רבה את טיב ההחלטות המתקבלות שם.

סכנה: שלום! על־ידי שלילת ההיתר התערבו כל ממשלות ישראל בדיוני המועצה ובהחלטותיה בכיוון אחד: החלשת החלק המתון, וחיזוק החלק הקיצוני. העדרם של נציגי האוכלוסיה בשטחים הכבושים הוא שמנע בעבר מיאסר ערפאת את הרוב המוחץ שהיה דרוש לו כדי לכפות על יריביו מדיניות של שלום.

הכוונה של קברניטי ירושלים ברורה, ולא הוסתרה: אם ינצח באש״ף הקו המתון, תבוא הצעה ערבית להכיר בישראל תמורת הסכמה ישראלית להקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה. אילו באה הצעה כזאת, היא היתה מעמידה את ממשלת־ישראל במצב קשה ביותר, לא רק בזירה הבינלאומית אלא גם בזירה הפנימית. מי שדוגל בסיפוח השטחים האלה, או אף בסיפוחם החלקי נוסח תוכנית־אלון, מוטב לו למנוע מצב כזה.

ניצחון צפוי. החודש החליטה ממשלת־שמיר שוב למנוע את יציאת הנציגים מן הגדה והרצועה למושב המועצה, שיתקיים בחודש הבא ב־אלג׳יר. ממשלת־ישראל חוששת שמא עומד הקו של ערפאת לנצח במושב זה.

מניעת הופעתם של נציגי הגדה והרצועה הוא ניסיון נואש למנוע ניצחון זה, או לפחות לצמצם את הרוב העצום שהיה נוצר למענו, אילו באו נציגים אלה.

מיפלגות

בשרות פעיל

זה קוריוז עולמי: קצין בשרות פעיל עומד בראש מיפלגת־שלום

מזה כמה חודשים זכתה הדמוקרטיה הישראלית בתופעה מיוחדת במינה: מיפלגה שמנהיגה העליון, ולמעשה הבלעדי, הוא קצין בשרות פעיל.

אל״מ רן כהן (בלבנון)
חזרה לצה״ל

קוריוז נוסף טמון בעובדה שאין זו מיפלגת־ימין, כמו ברפובליקות־בננות מרכז־אמריקאיות, אלא דווקא מיפלגה הגאה באופייה הסיציאליסטי השמאלי.

סא״ל בחזית ביירות. לפני שנה התפלגה תנועת של״י לשני חל־קים כמעט־שווים. כל ראשיה הידועים הצטרפו לפלג אחד, שהשתתף לאחר מכן בהקמת מיפלגה חדשה, אלטרנ־טיבה. מאיר פעיל נשאר בצד. ואילו הפלג השני התלכד כולו סביב האיש האחר, אשר יזם את הפילוג: רן כהן.

אישיותו של רן כהן, חבר קיבוץ גן־שמואל, היתה אחד מגורמי המשבר. יריביו טענו שהוא חותר לצירוף של״י למערך ו/או למפ״ם. הוא תקף את חברי־של״י שנפגשו עם יאסר ערפאת. ובשיא הסיכסוך פירסם אלוף (מיל׳) מתי פלד ראיון, שבו גינה במילים בוטות את השתתפותו של כהן ב־מילחמת־הלבנון, כסגן־אלוף (מיל׳) וכמפקד בחזית ביירות.

איך יתכן, שאל פלד, שמנהיג של מיפלגת־שלום ישתתף במילחמה זו, ובתפקיד כזה, כאשר עשרות חיילים מסרבים לשרת בלבנון וגם קצין בכיר כמו אל״מ אלי גבע מבקש לשחרר אותו מן התפקיד?

ראיון זה נוצל על־ידי רן כהן כדי לגרום לפילוג, שהוא שאף אליו במשך כמה שנים.

בראש הרשימה. בינתיים בוצע הפילוג רישמית. הפלג האחד ויתר ברצון על השם של״י, ושם זה נשאר לפלג של רן כהן.

כהן אינו רק נציגו של פלג זה בוועד־הפועל של ההסתדרות, אלא גם מנהיגו הבלעדי. אנשי־הפלג תבעו להעמידו בראש הרשימה של של״י בבחירות 1981, וכאשר לא נמצא לכך הרוב הדרוש עיכבו את הגשת הרשימה. הרשימה שהוגשה לבסוף נכפתה על התנועה בלי הצבעות, ובה שובץ כהן במקום השלישי, אחרי מאיר פעיל וואליד צארק. היא נחלה כישלון.

אחרי הפילוג נותרו אנשי כהן־סוף־סוף לבדם, כפי שביקשו כל העת. ואז קרה משהו מוזר.

תחילה פירסמו הכתבים הצבאיים כי כהן החליט לחזור לצבא־הקבע, תמורת דרגה של אלוף־מישנה. הדבר הוכחש נמרצות על־ידי דובר של״י. אך הסתבר כי הידיעה היתה נכונה: השבוע הוענקה לרן כהן דרגת אלוף־המישנה בטקס מיוחד בלישכת הרמטכ״ל, שהוא יוצא־עיראק כמוהו. עוד לפני כן חזר כהן לצבא־הקבע.

מכיוון שקצין בצבא־הקבע אינו יכול להופיע על בימות ציבוריות, ולהלכה גם אינו רשאי להשתתף באופן פעיל בישיבות של מוסדות מיפלגתיים. יוצר הדבר מצב מוזר למדי.

מה מסתיר עזר?

נאשם וייצמן
איפה הדו״ח?

עזר וייצמן הוא יו״ר הדירקטוריון של חברת גליל (נהריה), חברה לטכנולוגיות מתקדמות, שמישרדה הוא ברחוב ביאליק 127 ברמת־גן. חברה זו הציעה לציבור ניירות־ערך, והם נסחרים בבורסה בתל־אביב. על כן קיימת עליה חובה להמציא לרשות ניירות־הערך ולרשם החברות דוח תקופתי.

החברה החלה מנפיקה את מניותיה לציבור בספטמבר שנת 1982, ולכן חלה עליה חובת דיווח החל מדצמבר 1982 ולא יאוחר מה־30.6.83.

הדוח התקופתי נועד להבהיר לציבור המשקיעים המתעניינים ברכישה או במכירה של מניות החברה את מצבה הכלכלי. בדוח יש חובה לציין מאזן רווח והפסד, פרטים בדבר שינויים בהשקעות בחברות בת, ואת עיקר תנאי העסקות הקשורות לשינויים אלה. כמו כן יש לדווח פרטים על טובות־הנאה המוענקות על־ידי החברה לבעלי עניין בה, ועל כל מי שמחזיק ברשותו חמישה אחוזים או יותר ממניות החברה או מכוחות ההצבעה בה.

למרות תיזכורת ששלחה רשות ניירות־הערך לחברה בספטמבר 1983, לא הוגש הדוח הנדרש על־ידי החוק. ולמרות שהחוק מפרט במיוחד, שדוח כזה יוגש לפחות 14 יום לפני כינוס אסיפה כללית של החברה, כונסה אסיפה כזו באביב 1983 והדוח בכל זאת טרם הוגש.

על כן הגיש עורך־הדין מיכאל ברגר, מרשות ניירות־הערך, תביעה פלילית ובה מפורטות כל העבירות על חוק ניירות־הערך שעברו לדעת המדינה חברת גליל, עזר וייצמן ואלי קליין, המנהל הכללי של החברה.

השאלה היחידה לגבי בעלי המניות היא האם היתה זו רשלנות שמנעה את הגשת הדוח, או שיש כאן ניסיון מכוון להסתיר דברים שאין רוצים לגלותם. השופט יצחק בראז, בבית־מישפט השלום ברמת־גן, יברר את העניין בימים הקורבים.

דרכי אדם

מותו של צלם

מי היה המצרי הראשון שמת בישראל אחרי הסכם־השלום

כרבים מבני־ארצו המחפשים עבודה מחוץ למצריים, עזב פאוזי עבד אל מאלכ, העובד בעיקר כצלם נודד בחופי־הרחצה של אלכסנדריה, את עירו עם תום עונת־הרחצה, באחד בנובמבר, והגיע לירדן.

הוא שלח לאשתו שני מיכתבים: האחד עם הגיעו לעמאן והשני שלושה שבועות לאחר מכן.

הוא מסר למישפחתו כי התחיל לעבוד בסטודיו לצילום „אל־קודס" בעיר זרקא, וביקש לכתוב אליו לפי הכתובת של מקום עבודתו.

מתאבד עבד־אל־מאלכ ומישפחתו בחגיגת אירוסיו
מאלכסנדריה לאילת

אחר כך התקשר טלפונית לאשתו הצעירה, רומה, שעברה ניתוח זמן קצר לפני נסיעתו, שאל לשלומה ולשלום שלושת ילדיו הקטנים, התנצל שאין באפשרותו לשלוח לה כסף, כי לא הצליח עדיין בעבודתו, וביקש לא לשלוח אליו מיכתבים, כי עזב את מקום־עבודתו והוא מחפש עכשיו מקום־עבודה חדש.

חנק או רעל. מזה שנים נהג עבד אל־מאלכ, בן ה־43, לנסוע בעונה המתה לעיראק או לירדן, כדי לעבוד ולשפר את מצבו הכספי.

איש לא יכול להבין כיצד הגיע לאילת. הוא נעצר, הועמד לדין, ובהיעדר 500 השקלים קנס שהוטל עליו נכלא בבית־המעצר המקומי. השוטרים נוכחו לדעת כי מדובר באדם שקט ומנומס.

אבל בוקר אחד נתגלה מת. העיתונות המצרית הגיבה בזעם, שאלה מדוע לא פנתה מישטרת־ישראל לקונסול המצרי באילת, שישלם את הקנס.

באילת נמסרה בינתיים גופתו לניתוח לאחר המוות, לברר אם חנק עצמו בשמיכה או נטל רעל. המימצא: עבד אל־מאלכ התאבד בתלייה.

הגופה הועברה למצריים לקבורה. אבל לא היה עיתון מצרי אחד שלא הזכיר את העובדה כי המצרי הראשון שמת בישראל, אחרי חתימת חוזה־השלום, התגורר באלכסנדריה, ברחוב אל־סלאם.

סמים

חטיש בתחתונים

האדם שנעצר בגלל חוב אזרחי החל בורח

השוטרים התפלאו מאוד כאשר רדואן אבו־קישק ניסה להימלט מידיהם. הם אומנם באו לעצור אותו, אך המעצר היה אמור להיערך בגלל חוב־שאבו־קישק לא שילם. הוא יכול היה לשלמו ולהשתחרר במקום, אולם הוא העדיף לברוח.

התנהגותו המוזרה עוררה בהם חשד, והם החליטו לערוך חיפוש על גופו, ואז התבררה להם סיבת בריחתו. בתוך תחתוניו של הגבר בן ה־35, נמצאו חמש סוליות חשיש במישקל קילוגרם. השוטרים ברכו את עצמם על שהעציר ניסה לברוח, לולא זאת, היה נכנס לבית־המעצר כשעל גופו מספיק סם, כדי למסטל את כל בית־המעצר.

הוגש נגדו כתב־אישום והפרקלי־טות ביקשה לעצרו עד תום ההליכים. סניגורו, עורך־הדין ארי קדרי, סיפר לשופט אריה סגלסון, כי למעשה נתבקש אבו־קישק על־ידי קצין המודיעין של מישטרת לוד למסור למישטרה מידע על סוחרי־סמים, והוא עמד לשתף פעולה עם המישטרה כאשר נתפס.

אחרי גבו של שמיר ניסה אריאל שרון לכרות ברית עם דויד לוי

צרחות בהיכל

כיסא מוסיקאלי השר אריאל שרון תופס את מקומו בין שר־האוצר יגאל כהן־אורגד וח"כ איתן ליבני, ב־שולחן־הנשיאות בכינוס מרכז חרות האחרון. שרון איחר לפתיחה ועובדה זו, כמו איחורו של סגן ראש־הממשלה, דויד לוי, עוררה גל של ניחושים באולם.

ה מהומה פרצה מייד. אך ניגש ראש־הממשלה, יצחק שמיר, לשאת את נאום־הבכורה שלו לפני באי מרכז־חרות וכבר הוא נאלץ לשמוע מישפט שהקפיץ אותו: „אני קורא לחבר־מרכז, יצחק שמיר, להחזיר את המנדט שלו לראש־הממשלה מנחם־בגין!"

באולמי העצמאות שבמצודת זאב, שם התקבצו יותר מאלף פעילים הושלך לרגע הס. הכל ריכזו את מבטיהם בצועק.

היה זה הצייר, אנדרי קלצ'ינסקי, חבר המרכז, המוכר מפעילותו הציבורית נגד הנאצים ועוזריהם. בעבר הוא נמנה עם מחנה שמיר, אך מאז נטרקה בפניו הדלת במישרד־החקלאות, שם עבד לצד מיכאל דקל, הוא נמצא באופוזיציה לראש־הממשלה.

זמן רק הוכר קלצ'ינסקי כתומכו העיוור של אריאל שרון. לכן, כאשר כיסאותיהם של דויד לוי ושרון נותרו מיותמים מעל בימת הנשיאות, בתחילת הערב, היו הנוכחים באולם בטוחים שקלצ'ינסקי נושא את נס המרד של מתנגדי שמיר.

קלצינסקי, לבוש בחליפה בצבע כחול ובעניבה בהירה, תפס את מקומו בשורה הראשונה מול דוכן־הנואמים שעה וחצי לפני תחילת הכינוס. הוא היה מתוח מאוד והבטיח שנאום־הבתולין של ראש הממשלה לא יעבור בשקט.

אחרי ההפרעה הראשונה החל קלצ'ינסקי משתולל. יושבי השורה הראשונה ניסו להרגיעו. סגנית שרת־החינוך, מרים גלזר־תעסה, שישבה לצידו, ניסתה לפייס אותו, אך הוא נשאר בשלו. „שמיר, התפטר!" צרח איתן ליבני ירד מהבימה, ניגש אליו וניסה לדבר על ליבו. אך הצייר המשיך: „הביתה! הביתה!"

יושבי השורות הראשונות קפצו ממקומם. שלושה אחזו בו ומשכו אותו בכוח לצד האולם, ואחר־כך שלחו אותו במונית הביתה.

קלצ'ינסקי לא הצליח לחולל מהומה כפי שקיווה. המחנות שבשמם הוא דיבר לא נתנו לו יד ולא מנעו את הרחקתו מהאולם. לוי ושרון הופיעו ותפסו את מקומותיהם על בימת־הנשיאות והזימו את השמועות שהם מחרימים, כל־אחד מסיבתו הוא, את הישיבה.

אם בישר קלצ'ינסקי בצעקותיו את הקשר שבין מחנה דויד לוי ואריאל שרון, הרי שמישהו אחר עשה את העבודה טוב ממנו.

ביום שלישי בצהרים בא ח"כ חרות, מיכה רייסר, ללישכתו של שרון. הח"כ הג'ינג'י הוא נציגו המובהק של לוי ומטרת בואו היתה רצינית ביותר.

רייסר, ראש אגף האירגון של התנועה, הוא שועל בחירות ותיק.

יד לשלום שר־הביטחון, משה ארנס, מו־שיט יד לשלום לאחד הצירים שבא לברכו. לצידו ישבו שר־התחבורה, חיים קורפו, ושר־התיקשורת, מרדכי („מוטק'ה") ציפורי. גם הם שוחחו עם פעילים, עד שהכינוס נפתח רישמית על־ידי יושב־ראש המרכז, אברהם („אברשה") שכטרמן.

לפי חשבונו הוא ידע ששרון לא ייבחר למחרת לתפקיד ראש מחלקת העליה של ההסתדרות הציונית העולמית. רייסר הבין, שביום כינוס המרכז, יום אחרי המפלה בבנייני־האומה ירתח דמו של שרון, ורתיחה זו יש לנצל.

הח"כ מראשון־לציון נוהג בדרך־כלל לבצע את עבודת השטח שלו בחשאיות. לא לחינם הוא זכה בתואר, „הממזר הג'ינג'י", הפעם היוזמה היתה בעיתוי הנכון ביותר.

יוזמה בעיתוי נכון

רייסר טען אחר־כך בפני חב־רים, שהפגישה התקיימה על דעת עצמו ורק למחרת, ביום רביעי הוא דיווח עליה לסגן ראש הממשלה. השומעים חייכו בנועם. הם החליטו שלא לקבל גירסה זו.

נציג מחנה לוי ידע ששרון, שור פצוע שנדקר בזירת הוועד הפועל הציוני, יפנה את קרניו לעבר מחנה שמיר, ומסיבה זו הוא התכונן היטב לשיחה.

העניין הראשון שבו מצאו רייסר ושרון שפה משותפת, היה איוש התיקים בממשלה. שרון מכיר בכך שלוי ראוי להיות שר־החוץ. הוא ידע שבכך הוא יעלה פריחה בגופו של ראש־הממשלה, שעושה כל מה־שביכולתו למנוע מלוי את התיק.

רייסר הסכים, כמובן, שלשרון מגיע תיק משמעותי בממשלה. אם יהיה זה תיק השיכון שיתפנה, תיק העם היהודי, או תיק האנרגיה, במיקרה שיצחק מודעי יעבור לשיכון ולא לחוץ, אין זה משנה.

החוצה! קלצ'ינסקי מוצא מהאולם, אחרי ש־הבריונים בו איפשרו לצלמים לצ־לם אותו כשהוא מוחזק בידיהם.

דרדאסבא השלישיה המובילה של הממ־שלה, יצחק שמיר, משה ארנס ויגאל כהן־אורגד, מסתודדים. כהן־אורגד מיהר אחרי הכינוס להצגת בכורה בתיאטרון הבימה. שמיר כונה על־ידי קלצ'ינסקי „דרדאסבא," כשם אחד מגיבורי הסידרה הטלוויזיונית לילדים הדרדסים.

מסלקים את אנדרי קלצ׳ינסקי שהוא חבר מרכז תנועת החרות, מוצא בכוח מאולמי העצמאות במצודת זאב, שם התכנס מרכז תנועת החרות לישיבה ביום החמישי שעבר וזה קרה אחרי שקלצ׳ינסקי פתח בצעקות והפריע לנאומו של ראש הממשלה יצחק שמיר. הוא דרש שיצחק שמיר עם הממשלה כולה יתפטרו, היות שהממשלה הזאת אינה יודעת ואינה מסוגלת לשלוט במדינה הזאת. למשמע צעקותיו – זינקו אליו כמה בעלי שרירים מהנוכחים מן האולם.

מאוד במרכז תנועת־החרות.

כאשר התברר לרייסר שבשתי נקודות אלה — השינויים בממשלה וקיום המרכז — הוא מוצא הבנה מלאה עם שרון, היה לו ברור שכפועל יוצא מכך יתמכו שני המחנות בהצעה לדחות את הבחירות ליושב־ראש המזכירות, שנועדו ליום החמישי הבא, אלא אם כן שני המחנות יתנו את הסכמתם למועמד שנראה גם להם.

לוי ושרון היו מעדיפים שיושב־ראש המזכירות, תפקיד אירגוני רב־כוח בתנועה, ייבחר אחרי הוועידה שבה הם יבטיחו לעצמם רוב. עד אז הם היו מסכימים שיורם ארידור, שפרש מהתפקיד או ממלא־מקומו איתן ליבני, יאיישו את הכיסא, אם לא יימצא מועמד מוסכם כבר עתה.

גם שרון וגם לוי שמחו על תחילת שיתוף־הפעולה. שרון מימש תוך זמן קצר את ניקמתו בראש־הממשלה שהפיל אותו בפח מחלקת־העליה. אנשי לוי צהלו, משום שמזה חודשים ארוכים אין הם זוכים בשיתוף־פעולה מצד מחנה שמיר. עתה הם אילצו את אלה שמקיפים את ראש־הממשלה לדבר איתם, בגלל פחדו של שמיר מהקואליציה לוי־שרון.

באולם, שבו התקיימה ישיבת המרכז הנוכחית נזכרו רבים בישיבה האחרונה שהתקיימה באולמי העצמאות. היה זה בתחילת הקיץ. ראש־הממשלה, מנחם בגין, הופיע אז, קיצר בדבריו ומיהר לפתיחת תערוכת צה״ל בגני־התערוכה.

לבימה עלה אז ח״כ יגאל כהן אורגר, וניסה למתוח ביקורת עניינית על שר־האוצר דאז, ארידור. אנשי ארידור הורידו אותו בכוח מהדוכן, תוך

רגע לפני קלצ׳ינסקי מונע מראש־הממשלה להתחיל בנאומו. הוא קרא ליצחק שמיר להתפטר ולהשיב את המנדט לקודמו. אנשי־הביטחון של צמרת הממשלה נמנעו מלהתערב בהמולה.

שרון רוצה להיפטר מהתואר „ללא תיק״ ואנשי לוי מוכנים לתמוך בו בכך. הוא גם רוגז על כך שמאז ההתמודדות לא מימש שמיר את הבטחתו לתת לשרון תיק של ממש תמורת תמיכתו בו.

סעיף אחר שבו מצאו השר השמן והח״כ הרזה שפה משותפת, היה כינוס ועידת־חרות.

מרכז תנועת החרות הנוכחי משקף את יחסי הכוחות בתנועה מאז שנת 1978, ורשומים בו עדיין גם חברים שעברו לתחייה. שליש מחברי המרכז הנוכחי מונו על־ידי מנחם בגין. הבחירות האחרונות לוועידה התקיימו בחודש מאי 1982, אך מועד פתיחת הוועידה נדחה אז בגלל מילחמת לבנון, ועד היום היא לא התקיימה, למרות שבכל פעם נרמז על תאריך חדש לכינוסה.

החוואי והמוסק

אנשי מחנה לוי מניחים שהמרכז החדש ישקף יחסי כוחות שיהיו לטובתם. גם שרון הוא מאמין גדול במרכז החדש. הוא מניח שבכינוס כזה הוא יצליח לארגן את אנשיו ולגבשם.

כבר עתה עושה שרון הכנות בכיוון זה. השבוע הוא נראה על מירקע הטלוויזיה כשצמוד אליו יושב־ראש התאחדות הסטודנטים הארצית לשעבר, ישראל כץ, בן מושב כפר אחים. עתה מתברר שהם לא נראו במיקרה ביחד בימי כינוס הוועד הפועל הציוני בירושלים.

כץ הפך עוזרו האישי של שרון. הוא ידוע כבעל כושר אירגון מעולה, ובכך מודים גם יריביו, ושרון זקוק לאיש מסוג זה, שאיתו הוא מוצא שפה משותפת.

כץ נקשר גם לקבוצת צלי״ל, קבוצת צעירים ימנית קיקיונית, המאחדת פעילים מגופים ימניים שונים. עד לפני זמן לא רב היתה קבוצה זו כרוכה ברמטכ״ל הפורש, רפאל („רפול״) איתן, ומאז שהוא התקשר עם צומ״ת, נחלש הקשר.

כץ, כעוזרו של שרון, ינסה לקרב בין בעל החווה מהדרום ובין מוסק־הזיתים מתל־עדשים. שרון מאמין שלצעדים אלה תהיה תמיכה רצינית

באותו הערב שעה אחת בלבד אחרי ששר ללא־תיק, אריאל שרון, נשא נאום תוקפני בישיבת המרכז, הוא מיהר עם אשתו לקולנוע שחף בתל־אביב, כדי לצפות בבכורה למוזמנים של הסרט מעבר לגשר ברוקלין. לילי קיבלה זר־פרחים מכוכב הסרט אליוט גולד, אך בעלה זכה ביחס אחר מן הכוכב. כשגולד ראה אותו אמר לו: „קראתי עליך רבות בעיתונות האמריקאית.״

נציג חרות התייעץ עם דולצ'ין איך לעצור את שרון

אנטומיה של כישלון

נציג מפ"ם בוועד־הפועל הציוני, עורך־הדין נחום סולן, היה חיוור כסיד. סולן עלה לישראל מארגנטינה, והוא רואה באריאל שרון פאשיסט לכל דבר, ההולם להפליא את הדגם המוכר לו כל־כך מארץ הולדתו.

חמש דקות לפני שנודעו תוצאות ההצבעה התקשה סולן לבטא את עצמו.

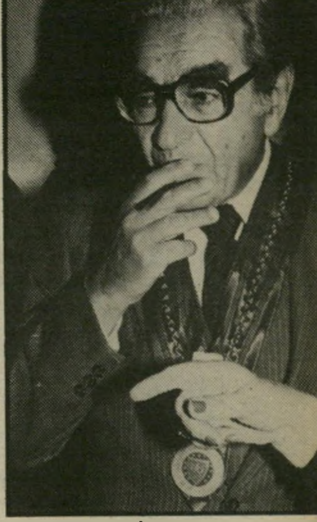

אריה דולצ'ין
לא איש מדון

„זאת היא סטאלינגרד של הציונות," חזר ואמר להעולם הזה.

חבריו לסיעה הציצו בו בסקרנות, אבל לא אמרו אף מילת־הסתייגות אחת.

מקץ דקות אחדות הצטרפו גם הם לתשואות החן של מתנגדי שרון. הוא הובס, ברוב גדול מהצפוי, 59 נגד 48 ומנמע אחד בלבד. הסיוט כאילו הוסר.

יש משהו ממש מרתק בתגובה השוצפת, ששרון מעיר בקרב מתנגדיו. עסקני מפ"ם, שלא לדבר על נציגי מיפלגת־העבודה בוועד הפועל הציוני, הם אנשים מנוסים ומשופשפים, הרגילים לשתף פעולה עם הליכוד. כולם מצאו את הנוסחות הדרושות כדי להתפשר עם מצפונם. בתנועה הציונית קיימת קואליציה מקיר אל קיר, וכל הוויכוחים האידיאולוגיים הסוערים, כביכול, מסתיימים בפשרות בחדרי־חדרים, בבחירת הנהלה מוסכמת, בחלוקת השלל מהמגביות בחו"ל.

אנשים כמו סולן כבר התרגלו לעבוד עם חרותניקים מובהקים, קיצוניים לא פחות משרון, כמו ראש מחלקת ההתיישבות, מתיתיהו דרובלס, המיישב יהודים בגדה על אדמה פלסטינית גזולה.

הקונסנזוס הציוני המפורסם זז גם הוא ימינה בשנים האחרונות, וכל הציונים־סוציאליסטים שיתפו פעולה, במידה זאת או אחרת של התלהבות. ההסתדרות הציונית היא כיום חוד החנית של מדיניות הסיפוח, ודרכה מתועלים התקציבים לכך, לא פעם תוך עקיפת חוקי ארצות־הברית.

כל זה לא הפריע למערכניקים. הם פעלו ליישוב הביקעה וגוש־עציון, והשאירו לליכודניקים ולגוש־אמונים את השטחים שאינם כלולים בתוכנית אלון. חלוקת עבודה מתוחכמת זו, השאירה את „תנועת העבודה" במצב הקלאסי שלה, טובל ושרץ בידו. רק כך ניתן להבין איך הפך סיפוחיסט וגוזל־אדמות מובהק, כמו ראש מחלקת ההתיישבות בסוכנות לשעבר, רענן וייץ, ליונה צחורה, כשרה למהדרין.

הוא פשוט השמיע מחאות נגד ההתנחלויות של דרובלס, והמשיך לעבוד יחד אתו, בשתי מחלקות (סוכנות והסתדרות ציונית) משולבות לכל דבר. ההתנהגות הזאת מוציאה שם רע אפילו למושג „צביעות", ואז הופיע אריאל שרון, והפך את עדר העסקנים האפורים והמתקפלים האלה לחבורת לוחמים אמיצה.

אין ספק ששרון הוא קטליזטור לתהליכים חיוביים בקרב יריביו. עצם קיומו בשטח מערער את הנוסחה שרקחו לעצמם לצורך שרידות התדמית שלהם, בעיני עצמם. אנשים כמו יו"ר תנועת העבודה הציונית, יחיאל לקט, שלא לדבר על סולן המפ"מניק, זקוקים לשם התואר „סוציאליסט", או לפחות „סוציאל־דמוקראט", לצד ה„ציוני".

שרון הוא עבורם הקו האדום, מיטרד סביבתי אדיר, קאוס בלי המאפשר להם לנהל מאבק חריף, להזדהות עם עצמם, להרים ראש ליד ידידיהם ונשותיהם. לא עוד עסקנים אפורים ומטושטשי סבר, אלא קבוצת האנשים שעצרה את שרון. והקרדיט הזה, למצער, אומנם מגיע להם.

אין ספק ששרון ומיפלגתו ספגו מהלומה כבדה. בניגוד לכתוב ברוב העיתונים, לא עמדה בפני הוועד הפועל מחלקת העליה, אלא עצם בחירתו של שרון להנהלה הציונית.

באקט חסר תקדים מאז קום המדינה, פסל הוועד הפועל את שרון, על רקע לחץ אדיר שהופעל על־ידי ראש ממשלת ישראל, יצחק שמיר. ראש־הממשלה אף אמר לצירים, שפסילתו של שרון תתפרש כהודאה באחריות ישראל לזוועות צברה ושאתילא. הניסיון הבוטה הזה לסחיטה ריגשית נכשל.

התנועה הציונית אישרה מחדש, שעל מיצחו של שר־הביטחון לשעבר חרוט אות קיין, הפסול מנקודת־ראות ציונית. מבחינה זאת היתה בהצבעה זאת נקיטת עמדה אידיאולוגית ברורה נגד „הציונות האכזרית", שמגלם שרון בדמותו.

הכשלת שרון התאפשרה בעיקר בזכות העמדה האמיצה של יו"ר ההנהלה, אריה דולצ'ין (ראה מסגרת). היו"ר רתם את כל מנגנון ההסתדרות הציונית, כדי לעצור את מועמד תנועת החרות. דובריו של דולצ'ין, פקידיו ותומכיו בקרב הצירים פעלו ללא לאות. כל יוקרתו היתה על כף־המאזניים, ועובדה זאת השפיעה, בלי ספק, על רוב המהססים. גם ראש מחלקת ההסברה, עוזי נרקיס, ממיפלגת העבודה, נטש את הזהירות המאפיינת אותו, רתם את צוות עוזריו הצעירים (קובי לקט, אחיו של יחיאל, קלוד ללון וחיים ניראל) למסע שיכנוע בקרב צירים מהארץ ומחו"ל.

שרון ידוע בפראנויה שלו, אבל הפעם היה לה כיסוי בשטח: הוא באמת נרדף עד צוואר על־ידי אויבים נוקשים ונחושי החלטה.

10 ימים לפני ההכרעה עוד ניסה בכיר נציגי חרות בהנהלה, מתיתיהו דרובלס, למנוע את מועמדות שרון. הוא קיים, לצורך זה, שיחות חשאיות עם דולצ'ין, שצייד אותו בכל התחמושת התעמולתית הדרושה על השם הרע שיש לשרון בקרב יהודי „הגולה".

דרובלס, שהוא נץ קיצוני, קיבל אחר־כך את דין התנועה, ופעל לבחירתו בוועד הפועל. יודעי דבר אמרו שהוא נשם לרווחה. למעשה יצא דרובלס ידי חובתו באורח מושלם — גם לחם עבור שרון וגם נכשל. מה עוד אפשר לעשות.

שונאים בעד

שרון עצמו נרתם למאבק ברגע האחרון. משום מה היה סבור שדרכו למישרה, (שהיתה מעמידה לרשותו מנגנון משומן, ומעניקה לו לגיטימאציה מטהרת ממסקנות וועדת כהן) מונחת ממש בכיסו. עוזריו, שעמדו עד מהרה על ההתנגדות האדירה שעצם איזכור שמו מעורר אצל אנשים מתונים, אפילו פחדנים בדרך־כלל, רתמו אותו ממש בכוח למסע השיכנוע. שרון ניסה, לשווא, לשכנע את חמש נציגות ויצ"ו להצביע בעדו. הן קיימו איתו שיחה „מצויינת", והוא יצא ממנה מעודד, אבל חמש דקות מאוחר יותר בישרה מנהיגת וי"צו, רות איזקסון, שאין בדעתן להשתתף בהצבעה.

לעומת זאת היתה הפגישה עם 16 צירי הציונים הכלליים (שהם חלק מסיעת הליכוד) יותר דראמתית. שרון לחץ בקרירות את ידו של מנהיג הסיעה, דולצ'ין, ובמשך שעתיים דיבר על ליבם של הצירים. כתוצאה משיחה זאת הצביעו 5 ציונים־כלליים עבור שרון, ואילו 11 נוספים הצביעו נגד. כישלונו העיקרי של שרון היה בקרב צירי הקונפדראציה של הציונות המאוחדת, גוף שאין לו מיפלגה מקבילה בחו"ל.

ל„העולם הזה" נודע שהיתה התערבות קרחתנית מוד־שינגטון נגד שרון, שלחצה בעיקר על 13 צירות „הדסה" בסיעת הקונפדראציה. המנהיג היהודי האמריקאי, מקס פישר, התערב בנושא הזה באורח אישי, לפי בקשה מעוזריו של רונאלד רגן לעניינים יהודיים. צעד זה נעשה, לפי המידע שבידנו, לפי המלצת השגריר האמריקאי בישראל, סמואל לואיס. הרוב המכריע של צירי הקונפדראציה (ראה מסגרת) הצביעו נגד שרון.

אנשי חרות — 20 במיספר — מהם שונאים מובהקים של שרון, הצביעו בעדו פה־אחד. כל יוקרתם כמיפלגת שילטון היתה בסכנה גדולה, והם התלכדו, בלית ברירה. על קרקע זה היה כישלונם, כמובן, צורב עוד יותר.

שרון ספג מהלומה מכאיבה, ניסה לנצל אותה, כדרכו לסחיטת מישרה מחבריו לממשלה. התחזית שפורסמה לראשונה בהעולם הזה, ששרון ישתף פעולה עם דויד לוי, מתגשמת. אבל משהו קרה גם לתנועה הציונית, כתוצאה מהכישלון. יוקרתה עלתה בקרב היהודים בכל מקום, מחוץ למטורפי כהנא וגוש אמונים פה ושם.

עסקנים ציונים קיבלו חיזוק חיובי שעשוי לסייע להם לנהל מאבקים חשובים נוספים. עם זאת, קשה לשפוט בשלב זה אם הצעד החשוב הזה של הוועד הפועל הציוני מהווה נקודת מיפנה כלשהי, או שהוא יחזור לאפרוריותו כבר במושב הבא.

חיים ברעם ■

כיצד הם הצביעו?

בוועד הפועל הציוני 113 בעלי זכות בחירה. 5 נציגות ויצ"ו לא השתתפו בהצבעה. 108 הקולות התחלקו בצורה הבאה:

נגד שרון:

23 נציגי תנועת העבודה הציונית (כל הסיעה).
6 נציגי מפ"ם (כל הסיעה).
5 נציגי ארצנו, היהדות הרפורמית (כל הסיעה).
2 נציגי תמ"י, בתוכם ראש עיריית אשקלון, אלי דיין (מתוך 4 נציגים).
2 נציגי מזרחי — מחו"ל (מתוך 22 נציגים).
5 נציגי הציונים הכלליים בליכוד, בתוכם 2 אנשי דול־צ'ין מישראל — ד"ר חיים טייכמן והאדריכל שימעון טוכלר (מתוך 16 נציגים).
סך הכל, 59 מתנגדי שרון

בעד שרון:

20 נציגי חרות (כל הסיעה).
1 תמ"י (מתוך 4 נציגים).
9 נציג מזרחי (מתוך 11 נציגים).
6 נציגי קונפדראציה (מתוך 22).
11 ציונים כלליים, בתוכם איוון נובאק, מנהיג צ"כ מארצות הברית, שטען שאין להצביע נגד דעתו של ראש־הממשלה. (מתוך 16 נציגים).
1 נציג התחיה (נציג יחיד).
סך הכל, 48 תומכי שרון.
רק אחד מנציגי תמ"י נמנע מהצבעה.

אנט בכתה משימחה:

„מה קרה לדולצ'ין? הוא עבר, כנראה, ניתוח להשתלת ביצים!" כך התבדח אחד מעוזריו הבכירים של יו"ר ההנהלה הציונית אריה דולצ'ין. שהדהים את כל מכריו בהצהרות גלויות שאריאל שרון אינו מתאים לתפקיד ראש מחלקת העליה. ראשי תנועת העבודה הציונית אמרו להעולם הזה, שכל זרי התהילה עבור הכשלת שרון מגיעים לדולצ'ין, שרתם כמעט את כל נציגי חו"ל למסע נגד השר, שהורשע על־ידי ועדת כהן כאחראי לזוועות צברה ושאתילא.

לדעת כל מכריו, ואפילו מוקיריו החדשים, קיבל דולצ'ין תמיכה רבה מרעייתו, אנט דולצ'ין, המתעבת את חרות בכלל, ואת שרון בפרט, בכל ליבה.

ואומנם, כל מי שנכח בבנייני־האומה ראה את דמעות הגיל בעיניה של אנט דולצ'ין. אין ספק שהיא דירבנה את בעלה, שאיננו איש מילחמות ומדנים, למאבק מר באיש תוקפני, נקמני ונוטר טינה לעולמי־עד, כמו שרון.

(המשך מעמוד 13)

כדי ניתוק כבלי המיקרופון ואיומים על חייו של חבר ועדת־הכספים של הכנסת.

מאז השתנו פני הדברים מן הקצה אל הקצה.

שמיר לא יפרוש

בישיבת המרכז האחרונה ישב ארידור בשורה השלישית, לצד אשתו אביבה. הוא שב מארצות־הברית אחרי סיור גיוס־כספים מטעם הבונד'ס, ועתה הוא מתחיל את צעדיו הראשונים בשוק הפרטי כיועץ כלכלי. אך מחנהו, שבעבר כונה „מרכז הכובד האינטלקטואלי של התנועה" רוסק לחלוטין. עוזרו האישי, אבי שטיינברג, פרש לעסקים פרטיים ופתח מישרד ביחד עם משקיע קנדי, מנדי שרון. ארידור יודע שכוחו בתנועה שואף עתה לאפס.

המחנה המתחזק עתה הוא של שר־הביטחון, משה ארנס. התומך המרכזי שלו, יגאל כהן־אורגד, הפך שר בכיר בממשלה, ועד שלא יתגלגל ממדרגות

אריאל ולילי שרון
שפה משותפת

מישרד־האוצר מטה, הוא מחזק עד מאוד את המחנה הגדל של ארנס.

ארנס, נץ קיצוני, מצליח לתמרן בתנועה מבלי לעורר אנטגוניזים. מספרים ששמיר מוכן לומר שארנס הוא היורש האידיאלי שלו. לא סתם הוא הירבה לחייך ביום החמישי שעבר.

המחנה של שמיר הביא לו את הניצחון הסוחף, אך מאז חל בו סחף רציני. ביום החמישי בלט בחסרונו רוני מילוא, שנסע לסיור בספרד, כנציג מישרד־החוץ, המישרד שאליו הוא מייחל.

הצלע השלישית במחנהו של שמיר, סגן שר־החקלאות, מיכאל דקל, ישב בסוף האולם. באחרונה הוא אושפז במפתיע בבית־החולים על־שם שיבא בתל־השומר, אחרי שחש ברע. לדקל היה זה סימן מבשר רעות. בקיץ הוא נותח בליבו, ואחרי מנוחה קצרה ניצח על מחנה שמיר בקרב ההתמודדות בחודש ספטמבר. עתה הוא משגיח על עצמו בשבע עיניים, ובעתיד יקדיש פחות זמן לפעילות המיפלגתית.

שמיר עצמו נתן להבין שהוא יעמיד את עצמו לתקופת כהונה נוספת מטעם הליכוד, ולא יפרוש מהחיים הפוליטיים בשנת 1985. יורשו אינו מראה סימנים של חתירה תחתיו.

בבית ז'בוטינסקי עסקו הכל בניתוח מערך הכוחות הפנים־תנועתי. רבים חישבו על פתקים קטנים חישובים מחישובים שונים של יחסי הכוחות החדשים, אך איש מהם לא נתן את דעתו על כך שיסודות הבית שבו הם התגודדו עולים עתה באש.

בן־ציון ציטרין ■

גוש־אמונים היה הבלוף הגדול ביותר בתולדות המדינה — בעזרת קומץ פעילים, רובם שכירי הממשלה, והון־עתק שבא ממקורות אפלים של גנבים בינלאומיים וסוחרי־נשק, ביים הגוש תנועה המונית שלא היתה ולא נבראה

400 נביאי אחאב

מזה עשר שנים משמש „גוש אמונים" כרוח הרעה של הפוליטיקה הישראלית. מזה עשר שנים פועלים חבריו בשטחים־ הכבושים כמדינה־בתוך־מדינה, ומתעלמים מאשיות החוק הישראלי, ומשליטים טרור ואימה בקרב התושבים הערביים.

גוש־אמונים התחיל לפעול כתנועה חוץ־פרלמנטרית, שלא היתה מוכנה לפעול במיסגרות החוק והכללים של הדמוקרטיה בישראל.

הגוש הוא בבחינת צבא פרטי, שמטרתו האחת והיחידה היא להשליט שילטון יהודי בכל חלקי ארץ־ישראל.

לאנשיו אין מדים, אך קל לזהותם ברחוב.

הם נראים כהעתק אנאכרוניסטי של ארץ־ישראל העובדת והחלוצית, באיחור של 30 שנה, זהו מעין טרמפ שתפסו חובשי הכיפות־הסרוגות על המסורת החלוצית. הם מעתיקים את הסיגנון הזרוק של דור־הפלמ"ח — לבוש מרושל, חולצה בחוץ, סוודר על הצוואר, ידיים מתוחות בכיסים, שפם ובלורית, סנדלים, דיבור ישיר וקולני, טפיחות על השכם, „דובונים" צבאיים ותרמילי־צד של סיירים. ואם אפשר — נשק התלוי מהכתף, כאשר הקלאצ'ניקוב הוא היוקרתי ביותר.

חברי גוש־אמונים כמו מתריסים לפני בני ארץ־ישראל־העובדת: אנחנו יורשיכם האמיתים.

אלא שהאמת הפנימית של גוש־אמונים שונה לחלוטין. הם מהווים את מאגר כוח־האדם לניאו־פאשיזם הישראלי, חממה אידיאולוגית לקבוצה של אירגוני־טרור יהודיים, הכופרים בשילטון הסדר והחוק בישראל.

● קסדות סרוגות

הבסיס העיקרי לאידיאולוגיה המנחה את גוש־אמונים הוא תיסכול היהדות הדתית, על שלא נטלה חלק בתהליך ההתיישבות־מדיני שהביא להקמתה של מדינת־ישראל. זהו פועל־יוצא מהניכור של הדת היהודית לבניין התשתית שעליו קמה ישראל.

החממה שבה נזרעו זרעי־הפורענות של גוש־אמונים היתה ישיבת „מרכז הרב" בירושלים, ישיבה שנוהלה בידי הרב צבי יהודה קוק, בן־יחידו של הרב־הראשי לשעבר, הראי"ה קוק. הישישה דמתה לעשרות ישיבות נחבאות בסימטאותיה של ירושלים.

לקראת סוף שנות ה־50 התחילו להגיע לישיבת מרכז הרב ראשוני „הכיפות הסרוגות", גם עם כמה מבוגרי ישיבתו של הרב קוק. אחד מתלמידי הרב, יואל בן־נון, סיפר שחש עצמו במילחמה כאחד מחיילי דויד המלך, השוכב לרגלי חומת הר־הבית ערב כיבושו.

בשלהי קיץ 1967 נערך ביד הרב הרצוג, ליד הר־הרצל, כינוס של בוגרי ישיבת מרכז הרב. במהלך הכינוס פירסם הרב קוק את מינשרו הדראמתי „לא תגורו". במינשר זה פירט הרב את סולם הערכים, שהפכו מאוחר יותר ל„אני מאמין" של גוש־אמונים.

בין־השאר כתב הרב קוק במינשרו:

אנשי־הגוש בהסגנה נגד קיסינג'ר (1973)
„בעל הגויה' ו־Jew Boy

איש־הגוש מתנפל על חייל בהתנחלות
מאות פעילים, אלפי חוגגים

„חטא ופשע מסירת קרקעותינו של ארץ־ישראל נחלת־אבותינו לרשות גויים אינו אלא חולשה של חיסרון דעת אמונה, ולא יצתר... אין שום צד היתר לאיסור־תורה כפול ומוחלט זה של מסירת איזה חלק של קרקעותינו לרשות גויים... על כל שר־ממשלד בישראל, על כל איש־צבא בישראל למנוע ולעכב את זה בכל אומץ ועוז, ומן השמיים יסייענו..."

כרוז זה ופירסומים נוספים של הרב קוק מהווים את אבן־הפינה לרעיון גוש־אמונים ולכפירה בדיני־המדינה, כאשר מדובר בהתנחלות.

באותו כינוס הוחלט על הפצת שאלון למאור רבנים ברחבי הארץ, ובו שאלות המאפשרות תשובות צפויות. בשאלון נכתב: „האם מותר על־פי דין־תורה לוותר על שטחים מארץ־ישראל ששוחררו? האם מותר לוותר על השטחים משום החשש לקליטת מיספר כה רב של ערבים בגבולותינו? האם לחץ בינלאומי חייב להביא לנסיגה?"

תשובות מאות הרבנים שהשיבו על השאלון ענו לציפיות של מחברי השאלון.

● המסע המשיחי

רק יצירת התשתית האידיאולוגית להקמתו של גוש־אמונים היה בעיצומו בוגרי בני־עקיבא, שיצרו קשר מיסטי יוצא־דופן עם הרב קוק. הרב הישיש, חשוך־הילדים והפנאטי, שחי חיי־צניעות סגפניים, שימש להם כמנהיג. בניגוד לרבנים אחרים במיגזר הדתי, האיץ הרב קוק בתלמידיו שלא להשתמט משירות בצה"ל, ולחתור להגיע אל היחידות המובחרות של הצבא.

כבר ב־1960 כתב הרב קוק על צה"ל שהוא „מייצג את שילטון עם־האלוהים על אדמתו ומלכות־השמיים נגלית בשילטון, אפילו בשילטונו של בן־גוריון."

תלמידי הרב מילאו את מיצוותו, והתחילו להמיר את הכיפות הסרוגות „בקסדות סרוגות".

לקראת יום־העצמאות 1967 באו תלמידי הרב קוק אל רבם, ושאלו אם יוכלו ללכת לצפות במיצעד צה"ל. הרב השיב: „ודאי, הרי זהו צבא־ישראל, שעתיד לשחרר את ארץ־ישראל." להרשאתו זו של הרב קוק נוספו עוד דברים, שאמר הרב הישיש במסיבה שנערכה ביום־העצמאות 1967 בישיבתו. באותה מסיבה הוא קונן ושאל: „איפה שכם שלנו? איפה יריחו שלנו? איפה הירדן שלנו?"

שבועיים מאוחר יותר, בראשית יוני, לקה ציבור חובשי־הכיפות־ הסרוגות ב„הלם משיחי", וראה בתוצאות מילחמת־ששת־הימים „אתחלתא דגאולה", כאשר ברקע הם שומעים את הדי שופרו של המשיח.

אחרי המילחמה, במיסגרת סידרת־פגישות שניהלו עורכי הקובץ שיח לוחמים, הם נפגשו

(המשך מעמוד 15)

בחברון היו אלה תלמידי הרב הקוק, שבולטים ביניהם הרב משה לווינגר ואחרים, שניהלו מאבק בנוסח של „דונאם פה ודונאם שם" למען תקיעת יתד בחברון.

תלמידיו של הרב קוק פעלו ברמות שונות של המפד"ל, וכבר בשלבים הראשונים שלאחר מילחמת־ששת־ הימים הם הגיעו לעימות חזיתי עם המימסד המיפלגתי. את עקרו ניסח מאוחר יותר אחד מראשי גוש־אמונים, גרשון שפט, שקבע: „אומנם היו הישגים הרבה למפד"ל בתחומי שבת וכשרות, אבל אי־אפשר להשיג באמצעותם את ארץ־ישראל."

כאן הצטרפו למסע המשיחי של תלמידי הרב קוק גורמים לא דתיים, שפירסמו את העצומה הראשונה למען „ארץ־ישראל־ השלמה". חתמו עליה בין השאר נתן אלתרמן, אורי צבי גרינברג, ש"י עגנון, חיים הזז, יהודה בורלא, חיים גורי, משה טבנקין, בני מהרשק ואחרים — כולם מתומכי המסורת האקטי־ביסטית במיפלגות החילוניות השונות.

במהלך הקמת קרית־ארבע התחבר קצובר למנחם פליקס, מתנחל אחר. השניים התחילו לבשל את רעיון הגרעין שיתנחל בשומרון, בשכם. שכן, לדעתם, בחברון כבר יוצקה התשתית ליישוב יהודי. שניהם היו מחולליו של גרעין אילון־מורה, הגרעין־המתנחל הייצוגי של גוש אמונים. במאבק חסר־תקדים הכריע גרעין זה את ממשלת ישראל.

עשר פעמים יצאו קצובר־את־ פליקס מהתנחלות קריית־ארבע להפגנות־התנחלות בשומרון, כמתנחלים מיקצועיים. רק אחרי שנתיים של פריקת־חוק, הפגנות והתנח־לויות־דמה בסבסטיה, הם הגשימו את מטרתם בהתנחלות שהוקמה בהר־כביר. הם שיכללו את טכניקת ההפגנות וההתנחלויות הפוליטיות. מההתנחלות ב־1968 בחברון ועד להר־כביר ב־1980 הם יצרו את מפת־ההתנחלויות של גוש־אמונים. הם היוו את „ההתנחלות הניידת" של הגוש.

קצובר את פליקס הכתיבו לממשלת־ישראל את הכללים של משימות הת־נחלויות גיאר־פיסיות, שמטרתן היתה, כמאמר משה סימון, „לתקוע סכין בלב הפלסטיניזם".

כאשר קצובר־את־פליקס התריינו עם שרי־הביטחון השונים (משה דיין, שימעון פרס ועזר וייצמן) על שומרון „מלא ביהודים", הם היו נכונים לכל פיתרון שיביא יהודים להתיישב שם. הם היו מוכנים לקבל פשרות של „בית־ספר־שדה" ליד בעל־חצור, או „מחנה ארכיאולוגים" בשילה, ושאר שקרים סמנטיים, שהיו בסופו של דבר לנקודת־יישוב במפת גוש־אמונים.

אלא שקצובר־את־פליקס היו מיעוט, שהעיד על עצמו כבעל רוב. שניהם המחישו את אמת הגוש, שהיא: רק מתי־מעט מבין חבריו היו נכונים לוויתור, לחיי נוודים וסגפנות ולמאבק מתמיד.

מנהיגי הגוש ואנשיו היו אמונים, מראשית דרכם, על קשרים הדוקים עם כלי־התיקשורת.

ח"כ פורת
חיסול בשלושה מנדטים

קודם שיצאו להפגנות־ההתנחלות שלהם נהגו לזמן עיתונאים למקומות־הריכוז שלהם, כדי שאלה ילוו אותם וידווחו על מעשיהם. הם ידעו לומר, לנוכח מצלמות־הטלוויזיה ומיקרופוני־הרדיו, את סיסמותיהם.

כלי־התיקשורת העניקו מימדי־כוח לגוש־אמונים, ועזרו ליצור את הבלוף.

המחשה לניצול כלי־התיקשורת, נוסח גוש־אמונים, המאפיינת את גישת הגוש לכלי־התיקשורת, היתה במאבק בין המתנחלים לממשלה בדצמבר 1975, בעת הפגנת־ההתנחלות בסבסטיה. כאשר הגיע למקום שר־הביטחון, שימעון פרס, ותבע את פינוי המתנחלים, פרץ מתוך אוהל הדיונים הרב לווינגר לעבר מצלמות הטלוויזיה, כשהוא קורע בהפגנתיות את בגדיו, כאות אבל.

המצלמות אהבו את זה. לצוות־ הטלוויזיה היה סקופ מצולם.

ואילו לעיני הציבור הוצגו התנחלויות־הדמה כהתגשמות האידיאליזם של דור מגשים, חדור־אידיאלים.

אופוזיציה בשטחים־הכבושים

מילחמת־הלבנון והרג־היתר של חיילי ישיבות־ההסדר במילחמה זו הביאו שבר על הקונסנזוס ששרר עד למילחמה בקרב המתנחלים בשטחים הכבושים.

בראש שבר זה ניצבים הרב אהרון ליכטנשטיין, ראש ישיבת „הר עציון" באילון־שבות שבגוש־עציון, והרב יהודה עמיטל, אף הוא רב באותה ישיבה. בראיון משותף שהשניים העניקו ל„מעריב" (7 בינואר 83'), הם העל ו דיעות של כפירה עלדרכו של גוש־אמונים.

בין השאר אמרו שני הרבנים:

הרב ליכטנשטיין: „אם נגיע למצב, שבו ייראה כי הקמת מדינה פלסטינית היא התשובה לשלום – יהיה צורך להרהר בסוגיה זו מחדש; אם נגיע למסקנה שאומנם יכולה לקום איזו מדינה יציבה, שלא תהווה פתח לגורמים עויינים להתמקם בה כדי להתקיף ממנה את ישראל – צריך להשאיר פתוחה גם את האפשרות הזו..."

הרב עמיטל: „אם יווצרו סיכויים לשלום אמת וסופי עם הערבים, ובעיקבות זה יווצרו סיכויים לעצירת הירידה ולתנועת עליה גדולה, תעמוד השאלה אם להעדיף יותר יהודים בארץ־ישראל, בפחות אדמת־קודש תחת שילטון יהודי, או פחות יהודים בארץ־ישראל, ויותר אדמת־קודש תחת שילטון יהודי, נעדיף לבחור באפשרות הראשונה..."

מוסיף הרב עמיטל, כחוזר־בתשובה מחלומות המשיחיות הדתית־לאומנית: „הקו הניצי־מיליטנטי, שהפך להיות הקו הדומיננטי בחוגים מסויימים בתוך היהדות הדתית, לא זו בלבד שהוא נוגד את רוח התורה, את רוח היהדות ואת דרכה של היהדות הדתית... הוא מחליש את נכונות העם להילחם בעת מיבחן..."

על התנהגותו של השר אריאל שרון במילחמת־הלבנון אמר הרב ליכטנשטיין: „הקו שנוקט השר שרון הוא קו של משיחיות־שקר. אינני שונא את שרון, ואינני מזלזל בציונות שלו, אך יש לו חלומות. הוא חושב שיוכל לפתור את כל הבעיות הפלסטיניות והערביות..."

כאשר נתנו נציגי המפד"ל בכנסת את קולם נגד הקמתה של ועדת־חקירה ממלכתית בעניין הטבח בצברה ושאתילא, פירסם הרב עמיטל „גילוי־דעת" לתלמידיו שבישיבות־ההסדר: „פרשת הטבח בביירות נעשתה בשעה שהיתה כבושה בידי צבא־ישראל, וגרמה מכה, מעבר להיבטים המוסריים הזועקים עד לב השמיים ולחילול־השם. אנו עומדים לפני יום־כיפור, ואני כולי חרד ורועד מאימת יום־הדין. מצער הדבר שנציגי היהדות הדתית בממשלה ובכנסת לא היו מודעים לכך, ובהצבעתם העדיפו את כבוד ראש־הממשלה על כבוד שמיים..."

כיום מתנהל מאבקם של ראשי גוש־אמונים לא רק נגד הממשלה ומיסודם הפרלמנטרי, אלא גם נגד האופוזיציה מבית של הרבנים ליכטנשטיין ועמיטל.

במאי 1974 התכנס לראשונה הגוף המאולתר, הנקרא „מזכירות גוש־ אמונים", ובו רוב מכריע לחובשי הכיפות־הסרוגות, לרבנים ולבוגרי־ישיבות. אליהם חברו השותפים החילוניים של הגוש: אליעזר ליבנה, משה שמיר וצבי שילוח.

אנשי־הגוש מוציאים נשק מידי חייל בדרך להתנחלות
אידיאליזם מפוברק למען הטלוויזיה

מראשיתו, היה גוש־אמונים בעל מיבנה אירגוני יוצא־דופן בתנועות חוץ־מימסדיות. בגוש לא חולקו מעולם כרטיסי־חבר ולא ניגבו דמי־חבר קבועים. מידת השותפות וההחברות ומחירה נשארו לשיקול־דעתו של כל אוהד ואוהד.

ב„דף מידע מס' 1" הגדירו אנשי גוש־אמונים את עצמם: „תנועה ספונטאנית, ללא כרטיסי־חבר וללא מוסדות, תנועה שהגדרתה עדיין לא נעשתה, תנועה שמרכיבה העיקרי הוא הלב המלא הרגשת אחדות ואחריות — גוש אמונים".

האירגון הממוסד היחידי של גוש־אמונים הוא אירגון־ההתיישבות אמנה, שהוקם בקיץ 1976. מנגנון־ההתיישבות אמנה הקים עד כה 12 גרעינים, ועסק בגיבושם. כיום משמש אמנה כאירגון אוטונומי־ כלכלי. זהו האירגון היחידי של הגוש שהוא דמוקרטי במיבנהו.

בדומה לתנועות־ימין קיצוניות אחרות בעולם, נהנה גוש־אמונים, בראשית דרכו, ממימון ישיר של תעשיינים ובנקאים עתירי־הון. כדוגמה

● ממנים אפלים

גוש אמונים מחזיק מזכירות מאולתרת, שמעולם לא נבחרה בבחירות כלשהן.

מילון „גוש־אמונים"

כמו אצל כל תנועה לאומנית־משיחית פנאטית, נוצר בעשר שנות גוש־אמונים מילון קצר של מילים ומונחים, שיש בכוחן לחשוף את העמדות הפוליטיות קיצוניות ומיליט־נטיות. מילון זה מעיד גם על האלימות המחשבתית של ראשי הגוש:

אובדן העצמאות - הגדרת „כניעתה" של ממשלת־ישראל להנרי קיסינג'ר; בהסכם־הנסיגה הראשון.

ממשלת „הספר הלבן" - כינוי לממשלות המערך והליכוד כאחד, ערך המצוטט מהלקסיקון הפרטי של מנחם בגין בימי המנדט הבריטי.

יודנריין - יוחס ליצחק רבין, בתקופה שבה שימש כראשממשלה, על ייחסו להתנחלות בשטחים הכבושים, והכרזתו שיהיה מוכן לבוא לגוש־עציון כשבידו דרכון.

היטלר שעל הנילוס - כינוי לנשיא מצריים, אנוואר אל־סאדאת, מפי משה שמיר.

הרודן המצרי - כנ"ל. על מישקל הכינוי שבו השתמשו בישראל של שנות ה־50 כלפי גמאל עבד־אל נאצר.

גבולות אושוויץ - כינוי לגבולות הקו־הירוק.

בעל הגויה + ג'ו בוי - כינויים להנרי קיסינג'ר, בעת מסעהדילוגים שלו להפרדת הכוחות.

ייבסקים + מומרים + בוגדים - כינוי לישראלים, מאנשי השמאל והמרכז, המגלים הבנה לבעייה הפלסטינית. (יבסקים היו חברי המיגזר היהודי של המיפלגה הבולשביקית ברוסיה).

מרכז ההסתה - כינוי לאוניברסיטת ביר־זית.

הסוס הטרויאני - כינוי למשה דיין, בתקופות שבהן כיהן כשר־ביטחון וכשר־החוץ. ראשי הגוש ראו בו אוייב.

גירוש ימית - (על מישקל „גירוש ספרד") כינוי של הגוש לפינוי ימית.

אסון + שלום ממאיר + שלום של אובדן דרך + שלום של שואה מתקרבת כינויים להסכם־השלום עם מצריים.

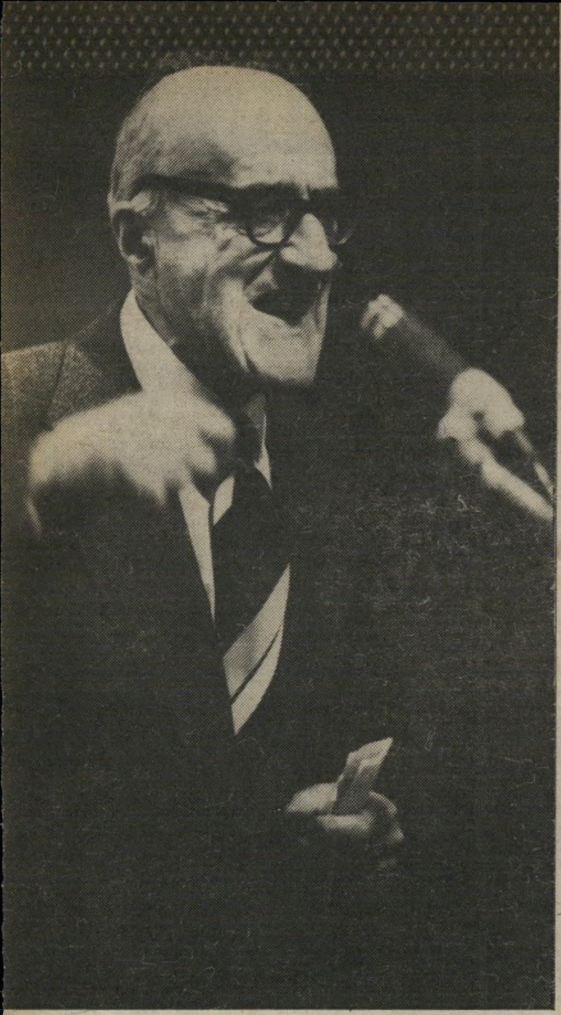

מתנגד־הגוש ליבוביץ

מממן־הגוש בן־ציון

נביאי הבעל והאשרה, בעלי קזינו וסוחרי־נשק

לממני הגוש, בראשית דרכו, משמש יצחק שובינסקי, מי שהיה אז בעליה של חברת ייצור המכוניות אוטוקארס. הוא תרם, בין השאר, מכונית לרב לוינגר ולאנשיו, זמן קצר אחרי פלישתם לחברון. זמן מה לאחר מכן נחקר שובינסקי על חלוקת מכוניות לאישי־ציבור שונים במחירי הנחה. מאשימו העיקרי היה שמואל תמיר, שתנועתו הקטנה התחרתה אז עם הגוש על כתר הקיצוניות הימנית.

מממן אפל נוסף וידוע של הגוש בראשית דרכו היה הבנקאי יהושע בן־ציון, שתרם כסף למתנחלי חברון ולעוד מיפעלות של גוש־אמונים, לפני תפיסתו בגניבת־ענק וכליאתו בבית־הכלא. ממון לא־מבוטל השקיע הקבלן הירושלמי פרץ בן־גיאת להתנחלות עופרה. מממנים אחרים היו בעלי־ממון מחוץ־לארץ, שהבולטים בהם סיריל שטיין, „מלך בתי־הקאזינו וההימורים של לונדון", וסוחר־הנשק ממכסיקו, מרכוס כץ.

אלא שכל תרומות המממנים־האפלים לא היה בכולן לפרנס את תקציבי־העתק של גוש־אמונים, שאינם פתוחים לפני מבקר־המדינה או גוף ביקורתי רשמי כלשהו.

עיקר תקציבי הגוש מקורם בצינורות־מימון ממשלתיים, במישרין או בעקיפין.

עשרות הפעילים המרכזיים של גוש־אמונים מקבלים, במשך כל שנות פעילות הגוש, משכורות ממשלתיות.

בני קצובר, למשל, שימש תחילה כיו"ר המועצה הדתית בשומרון, ואח"כ כיו"ר המועצה האיזורית שומרון. חברו, מנחם פליקס, מקבל ממישרד־הדתות משכורת כמנהל־אדמיניסטראטיבי של הישיבה בקדומים.

המשכורות הממשלתיות לא הפריעו לעולם לקצובר, לפליקס ולמנהיגים נוספים של גוש־ אמונים נגד החוק והסדר במדינה.

קודם לעליית הליכוד לשילטון, ניזונו פעילי־הגוש ממשכורות שהוענקו להם באמצעות מישרדי־הממשלה שבידי המפד"ל והאגף הדתי של מישרד־החינוך־והתרבות. אחרי „המהפך", החלו זורמים כספים לקופת הגוש מכל מישרדי הממשלה — מישרדי החקלאות, השיכון, הקליטה, הביטחון וצה"ל. וכמובן: מחלקת ההתיישבות של הסוכנות־היהודית.

השנים שבין מילחמת־ששת־הימים למילחמת יום־הכיפורים היו בבחינת מהלכים שהביאו לגיבושה המלא של אידיאולוגית ההתנחלות בשטחים הכבושים. שנים של התארגנויות פנימיות, שהביאו, מאוחר יותר, ליצירת תשתיתו הקשוחה של גוש־אמונים.

הלם מילחמת־יום־הכיפורים הביא, במקביל לתנועות־המחאה הלא־ משיחיות, להלם אצל חובשי הכיפות־ הסרוגות. זה הביא, בסופו של דבר, בט"ו בשבט (פברואר 1974) להקמת הגירסה הראשונה של הגוש, תחת הכותרת „גוש אמונים במפד"ל". את השם הציע הרב חיים דרוקמן.

סידרה של פגישות־הכנה הולידה את כנס־הייסוד בכפר־עציון. באותו כנס השתתפו, בין השאר, חבר־הכנסת זבולון המר, הרבנים לוינגר, דרוקמן, ולדמן, בן־נון, חנן פורת וגרשון שפט. זמן קצר לאחר כנס־הייסוד, באביב 74', חל הקרע הראשון בין גוש־אמונים למפד"ל. הסיבה היתה המהלכים המדיניים הדרמתיים, שבאו בעיקבות מילחמת־יום־הכיפורים.

היה זה הרב קוק שנתן את האות לתלמידיו ולנוהים אחריו, כאשר קבע: מעתה לא „גוש־אמונים במפד"ל, אלא „גוש־אמונים" בלבד. או, בלשונם של תלמידיו, „הוא התיר לסגור את הגמרות" ולצאת לקרב על ארץ־ישראל־השלמה.

אחד משלבי־הפתיחה של גוש־ אמונים העצמאי היה סידרת־הפגנות נגד ממשלתו של יצחק רבין. העילה: הסכמי־הנסיגה שיזם הנרי קיסינג'ר. אחד מראשי הגוש, יואל בן־נון, היה הראשון שהטיף בגלוי לצאת נגד ממשלת־ישראל, שעליה אמר: „כשם שיצאו יהודים נגד השילטון הבריטי שהיה בארץ. ממשלה זו פשוט אינה ריבונית... שיקוליה מוכתבים מבחוץ..."

בימי המבוכה שלאחר מילחמת־יום־ הכיפורים הלכה האידיאה המשיחית ותפחה, בעוד חובשי הכיפות־הסרוגות ממשיכים בתהליך סטייתם ימינה.

למסגינים הדתיים־לאומניים של 1974, הצטרפו, כשותפים פוליטיים, תומכים ואוהדים חילוניים, אנשי תנועת „ארץ־ישראל־ השלמה": משה שמיר, עזרה זוהר, גאולה כהן, נעמי שמר ויוצאים נוספים של תנועת־העבודה, באגף האקטיביסטי שלה, שלא היה להם מאומה עם היהדות הדתית.

נעמי שמר התגלתה לפתע לציבור כאוהדת נלהבת של גוש־אמונים. היא כתבה אף פזמון למען מפגיני סבסטיה, וקראה אותו לפניהם: „ואז ראיתי מסביב את העשרות ואת המאות ואת האלפים / אנשים כל כך מאושרים, אנשים כל־כך יפים / וקולם במקהלה גדולה כרעם הרחוק מתגלגל / ארץ־ישראל..."

המהלך המשיחי של גוש־אמונים החל בפרבר של קונייטרה שברמת־ הגולן, הרחק מ„נחלת האבות" ההיסטורית.

בשיא המשא־ומתן להפרדת־הכוחות עם סוריה, באמצע מסע־הדילוגים של הד"ר קיסינג'ר בין דמשק לירושלים, בשבוע הראשון לחודש מאי 74', כאשר היה בכוונת ממשלת ישראל להחזיר לידי הסורים את העיר קונייטרה שנחרבה בידי צה"ל, פרץ גל ההפגנות, שהוציא לרחובות ירושלים את תשתית גוש־אמונים.

תלמידי ובוגרי מרכז הרב הנהיגו את ההפגנות. בלטו ביניהם חנן פורת, משה לווינגר וחיים דרוקמן. הם נשאו מול מעון ראש־הממשלה כרזות בגנות הוויתורים, נערים ונערות בכיפות סרוגות רקדו ושרו: „עוצו עצה ותופר, דברו דבר ולא יקום כי עימנו אל". את שר־החוץ האמריקאי ממוצא יהודי, הנרי קיסינג'ר, הם כינו בכינויים „בעל הגוייה" JEW BOY.

באחד מדילוגיו של קיסינג'ר התארגנה, תוך שמונה שעות, ההתנחלות הראשונה של גוש־אמונים. המתנחלים והציוד רוכזו בסתר, גנראטור נתקבל בסוד ממחלקת־ההתיישבות של הסוכנות היהודית. ובבוקר, בתוך בונקר סורי ישן, בקצה קונייטרה החרבה, הוקם היישוב קשת. תוך שעות הגיעו למקום, מי ברכב ומי ברגל, צעירים חובשי כיפות סרוגות, ולהם תרמילים, שקי־שינה וסיפרי־קודש.

מבחינת גוש־אמונים הצדיקה את עצמה התנחלות קשת. התוצאה: עם חתימת הסכם־ההפרדה עבר הגבול החדש במקום שקבעו אנשי הגוש.

הלקח: נפערה פירצה ראשונה ב־שילטון החוק הישראלי. מותר לעשות מעשים שלא על דעת הממשלה החוקית, וניתן להציב עובדות בשטח, בניגוד לנוהלים המקובלים, תוך כיפוף ידה של הממשלה.

המסע המשיחי של גוש־אמונים יצא לדרך.

● התנחלות ניידת

מנהיגי גוש־אמונים ידעו מראשית דרכם, שהם תנועה מוגבלת בבסיס האנושי שלה, ויחד עם זאת תנועה המשלהבת בני־נוער.

(המשך בעמוד 58)

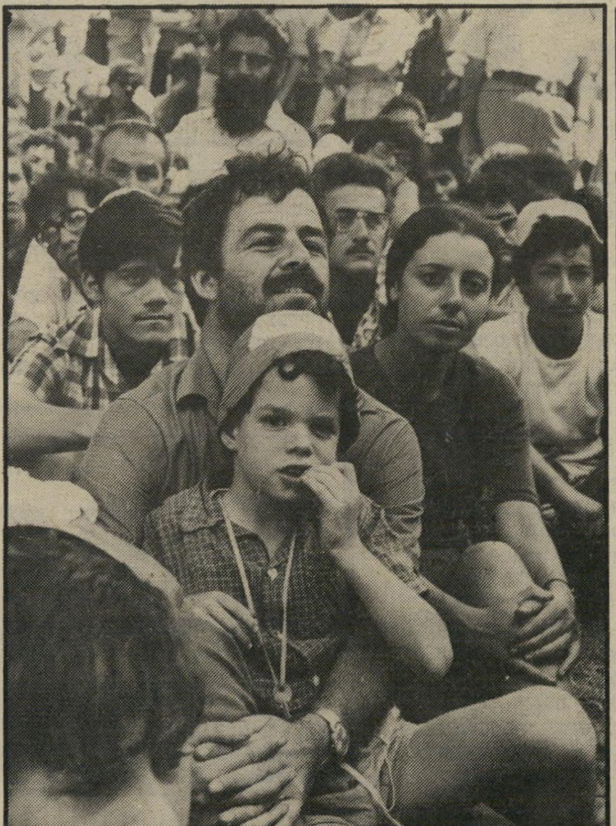

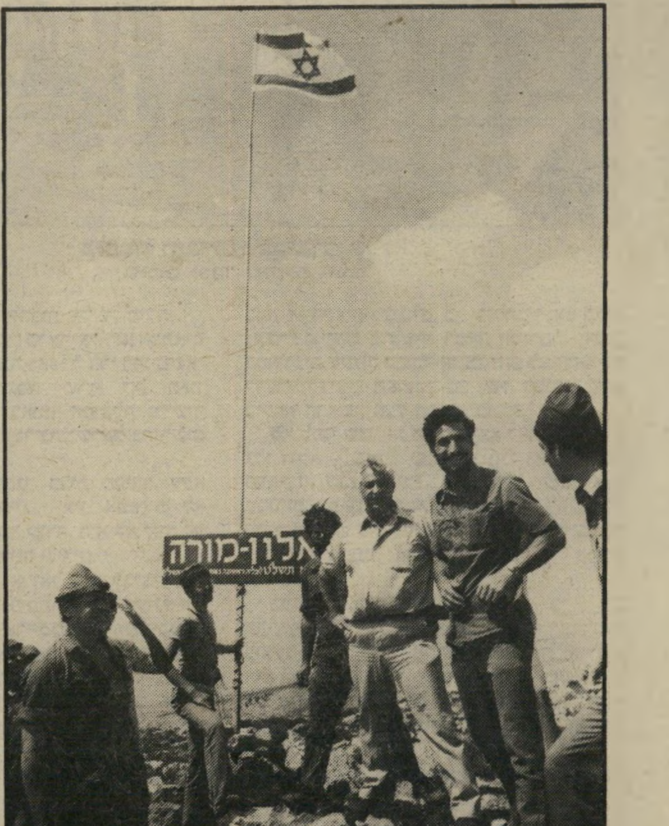

מפגינים בפסטיבל של גוש־אמונים

שרון וקצובר באילון־מורה

אידיאליזם לשבתות ולמועדים

תקליטים

האמנם?

יורית׳מיקס — מגע; איסטרוניקס.

זהו האלבום השלישי של הצמד אני לנוקס ודייויד סטיוארט. האמנם זהו אלבומם הטוב ביותר? לא. הוא עומד בין הראשון והשני. חלומות מתוקים (עשויים מזה).

אלבומם הקודם הצליח יותר במלודיות, תמלילים ועיבודים. אז מה בכל זאת קרה הפעם? הופעת הבימה של ההרכב, עם שבעה, שמונה נגנים נוספים, השתפרה מאוד והם זוכים בהצלחה. בעיתונות המוסיקה העולמית: כתבות־שער בארצות־הברית באות מייד אחרי ראיונות־ענק באנגליה. אחריהם כמובן באות גם ההתפעלויות בישראל.

אין לשכוח כי הצלחותיהם הקודמות יצרו על היורית׳מיקס לחץ אדיר. זה ניכר, במובן יצירתי חיובי, באלבום: המחשבה בעיבודים ואיכות השירה מרשימים. אין ספק כי לצד

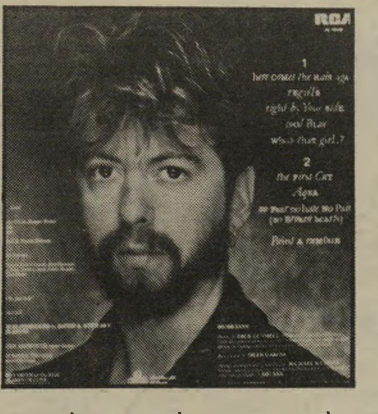

פול יאנג, מציגה אן לנוקס את קול השירה הנשי המעניין ביותר במגעים המוסיקליים של היום.

היוצר וחבריו

איירין קארא — איזו הרגשה; סי־בי־אס.

המפיק המוסיקלי והמעבד ג׳יורג׳יו מורודר יצר בשתי ידיו אגדות רבות של רחבת־הריקודים. המפורסמות ביניהן אצלנו הן דונה סאמר (אוהבת לאהוב אותך), בלונדי (קרא לי) ופסי־הקול של אקספרס של חצות וג׳יגולו אמריקאי.

המוסיקאי הכישרוני הזה נוטל תחת חסותו את איירין קארא, כוכבת הסרט תהילה ושיר הנושא שלהם מפלאשדאנס, הנקרא פלאשדאנס – איזו הרגשה, הפך להיט ענק.

קשה לומר שלא ציפו לזה. מורודר הולך כבר זמן רב, במיקצועיות רבה, על בטוח. זו גם הסיבה שלא נשמעים חידושים מוסיקליים

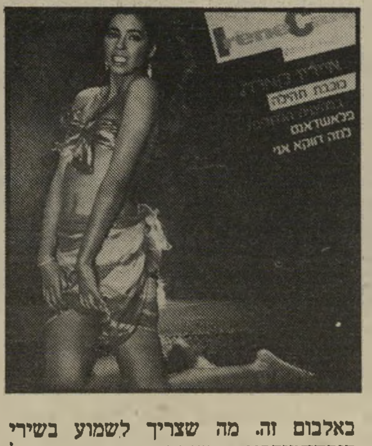

באלבום זה. מה שצריך לשמוע בשירי דיסקו־מודרני — שומעים. אין חוכמות. הכל סופר־מיקצועי ונקי והוא מתאים למסיבות. רק למסיבות.

יש לשיר כי אחרת נצא מן הדעת

מילי מירן — התחלה טובה; הד ארצי.

כדי לאהוב את התקליט, צריך לאהוב את הקול של מילי מירן. מעבר לקול מוצג עירוב מגוון של סיגנונות, איכות תמלילים ותיחכום הפקה מוסיקלית.

הגיוון מביך, כי הוא נע בין לא טוב לטוב, הלוך וחזור. כותרת הקטע מצוטטת משיר הנקרא אנשים אוהבים לשיר, שם ממשיך „אנשים אוהבים לשיר/ושירים אוהבים אותנו/נאמץ תו אל תו/ונשיר ונאהב/... בוא נצא אל הכרם בליל כוכבים/נשתכר מן האור והיין/ניצמד ונהיה כאשכול ענבים/כי אצלנו השיר חי עדיין."

לצד מתיקות ישראלית־באנאלית — תמימה זו שרה מילי מירן שיר האומר".. ורק אתה יודע/מה אני אוהבת/אין טעם

להסביר/מכל מיני סיבות/שהפרידה הזו/לגמרי מיותרת/הרי פשוט זה לא יכול להיות."

הדוגמות הן רבות. מוליכים אותנו בין עם ומדינה ובין פרט ורגש. למזלו של כל הפרוייקט, מציגה מילי מירן קול שירה בשל ומאומן. היא עדיין לא נכנסת לכל מצב־רוח מתאים בשירים השונים, אך ההצלחות רבות מההחמצות. זו בהחלט התחלה טובה.

מיקצועיות ריקה מתוכן

קיס — לקקץ את זה.

כותרת הקטע אומרת הכל בקיצור. מעט הרחבה: ביטויים דוגמת „זונה", „ארקוד על הפנים" ו„לקקי את זה" אינם מרכיבים תמליל מעניין. גיטרות צווחקות וקולות שירה צרודים אינם אומרים מאומה, אם אין מאחוריהם תוכן נוסף. לסיכום: כל דקת האזנה לתוצר זה מיותרת לחלוטין.

המדור מעניק לתקליטים חמישה ציונים, לפי הדירוג הבא: תו אחד — רע; שני תווים — חלש; שלושה תווים — ככה; ארבעה תווים — טוב; חמישה תווים — מצויין.

ארי פרנקל

מוסיקה

בהופעה חיה

בלי זיוני מוח

מי אמר שאין מוסיקת־מחאה בארץ? מי אמר שאנשים לא יודעים לשיר בארץ? מי חשב ששיריו של אריאל זילבר פשוטים וקלילים? מי שחשב כך טעה. יש מוסיקת־מחאה ישראלית ועושה אותה בכישרון ובידע אריאל זילבר.

אריאל יושב על בימת קולנוע דן, לצידו ארבעה נגנים צעירים ומוכשרים, ויורה צרור אחרי צרור. הקהל לא תמיד מבין מה אומרים לו.

זמר זילבר
עיקום זרוע מלווה בחיוך

למרות שהוא חוזר בהתלהבות על כל מילה.

במבט לאחור, אין ספק כי אריאל הוא המתאים ביותר לתואר „זמר השנה 1983." הרי רוב נושאי שיריו האחרונים, דוגמת טרף קל ואנו המיואשים, מתארים באופן המוצלח והישיר ביותר את כל שקורה במדינת־ישראל בחודשים האחרונים.

זה שאריאל זילבר גר בבית מבודד, ללא טלפון ועם מצב־רוח חייכני. אינו אומר כי לא כואב לו ואינו מרגיש מה קורה. הוא לא יגיד לך כלום. הוא רק ישיר. ואיזה שירים.

עם היד על הלב. אריאל ניגש לביצוע אני שוכב לי על הגב ותמונה מוזרה עולה בעיני: אני רואה שורה ארוכה של שרי־ממשלה וחברי־כנסת, רבנים ראשיים ועיתונאים, אנשי מישטרה וקציני צבא: כולם עומדים עם היד על הלב, או צמודה בהצדעה למצח, מביטים קדימה אל אופק הים־התיכון, ושרים במקום אריאל את המילים הנפלאות:

„אני שוכב לי על הגב, מביט על התיקרה/רואה כיצד חולפים ימי בבטלה גמורה/אני שוכב לי על הגב, חושב, חולם, הוזה/והחיים יפים יפים, ממש כמו מחזה./

בלי להיות או לא להיות, אני פשוט ישנו/בלי שום דבר אשר כדאי למות למענו/בלי תיקווה ובלי יאוש, אני פשוט צופה/כמו תייר על העולם והוא כל־כך יפה./

היו לי פעם עקרונות, מכרתי את כולם/עיסקה מוצלחת בשבילי, טובה גם בשבילם/עכשיו כשלא נשאר יותר במה להאמין/אני שוקע לאיטי בהזיות על מין./

אז אני שוכב לי על הגב, מביט על התיקרה/רואה כיצד חולפים ימי בבטלה גמורה/אני שוכב לי על הגב, חושב, חולם, הוזה/והחיים יפים יפים, ממש כמו מחזה./

מובן שלא כל האישים שהזכרתי נצמדים לכל מילה של הטקסט, אך האווירה ברורה. אני שוכב לי על הגב אמיתי היום פי מאה, לפחות, מהתיקווה.

אריאל זיבלר, „הפיזמונאי הלאומי," מכריח את ישראל, בעיקום זרוע המלווה בחיוך, להביט על עצמה בראי.

כשתלכו להופעה הטובה הזו, בפעם הראשונה, השניה או השלישית, האזינו היטיב למילים; גם כשאתם רוקדים, צורחים, שותים או מדברים — זיכרו: אריאל זילבר מדבר אליכם והוא רוצה שתשמעו אותו. וזה כדאי.

* מימין: טסיב וינווד, אנדי לאו, אריק קלפטון (במרכז), ביל וימן (מהאבנים המתגלגלות).

מה נשמע

טלפון בלילה

כמה חברי התיזמורת הפילהרמונית הישראלית לא הצליחו לשמור על רצינות מינימלית בחזרות התיזמורת עם האבובן היינץ הוליגר. הוליגר, הנחשב נגן האבוב הטוב ביותר בעולם, ביצע כאן עם הפילהרמונית את הקונצ׳רטו השלישי לאבוב ותיזמורת, מאת ברונו מאדרנה. זו יצירה קשה, וזמן החזרות המוקצב היה מגוחך. למרות זאת החליטו הנוגעים בדבר, בעצה עם הסולן ועם המנצח גארי ברתיני, לבצע אותה.

גם בשעות החזרה המועטות הוכיחו ללא בושה

קלפטון וחברים* בביצוע „ליילה"
סיכום נכבד להקלת הסבל

כמה מוסיקאים רציניים, כי יכולתם המוסיקלית נעצרת אי־שם בראשית המאה הקודמת. השפה המודרנית הקשה הביכה אותם, והם לא התביישו לדבר ולצחוק מאחורי גבו של הסולן, שזהו ביקורו הראשון אצל הפילהרמונית.

● לפני שבועות ספורים יצא לאור בניו־יורק גלן גולד – בעיני עצמו ובעיני חבריו. ספר מרתק זה, שנערך בידי ג׳ון מקגריבי והמכיל 319 עמודים, מהווה השלמה מעולה לתקליטיו המיוחדים של גולד. הוא כולל ראיון עצמי שעשה גולד עם עצמו, ורשימות רבות של מכרים ו„ידידים."

המילה הוכנסה למרכאות כי רוב התקשרויותיו של גלן גולד בשנים האחרונות בוצעו בשעות לילה מוזרות, באמצעות הטלפון. הוא חפץ לשמור על קשרים אך רק דרך מכשיר זה, מאולפן ההקלטות שלו, שם בילה שעות ארוכות בעריכת קיטעי מוסיקה למען הביצוע המושלם בעיניו.

הספר יצא בהוצאת דאבלדיי, ומחירו בכריכה קשה, 24.95 דולר.

● מה אמרה אלסי סטיוארט, אמו של רוד סטיוארט, על שמועות המפרידות בין בנה ואשתו, אלנה? האם אמרה: רוד שלי טיפש

אנשים

מיהו „גידול הפרא" אליבא דמוטקה ציפורי ומדוע יצחק ברמן אינו מקים מיפלגה חדשה

■ מה באמת חושב שר־התיקשורת **מרדכי ציפורי** על השר ללא תיק **אריאל שרון?** בדיון שנערך בכנסת על מילחמת־לבנון, האשים ציפורי את המערך בטיפוחו של שרון. „**יצחק רבין**, שהוא האחראי לגידול־הפרא הזה, יושב כאן," קרא ציפורי בקריאת־ביניים.

■ ח"כ העבודה **יעקב גיל** מחה שהדיון „שנה למילחמת הלבנון" מתקיים בדיוק שנה וחצי וחמישה ימים אחרי תחילתה של המילחמה. „חצי שנה היום זה זמן ארוך — 80 אחוז אינפלציה לפחות!"

■ בקריאת־ביניים תירץ ח"כ חרות **מאיר כהן־אבידוב** את העדרם של כל שרי־הממשלה מהדיון: „לממשלה אין מה להשיב בעניין זה."

■ אחת הנואמות אמרה שקבוצות כמו יש גבול ואימהות נגד שתיקה מכרסמות בחוסן שלה. הדוברת לא היתה אלא **עדנה סולודר** מהמערך.

■ דיון לשוני פתח את הישיבה האחרונה של הוועד המנהל של רשות־השידור. למקום נכנס הפרופסור **מנחם דותן** יושב־ראש ועדת־הלשון של מליאת רשות־השידור. חבר־הוועד, **אהרון פאפו**, קידם אותו בבירכת שלום: „מה שלום הפרופסור?" השיב זה: „מצויין!" שאל פאפו: „פרופסור, האם יש משהו שנקרא סופר־פרופסור?" דותן היה מופתע, ואת המצב הציל מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**: „לא. סופר־פרופסור אין, אך יש סופר־דירקטור של ועד־מנהל, וזה נקרא פאפו." העיר עוזר המנכ"ל **נקדימון רוגל**: „זה נקרא סופר־פאפו, או בקיצור סופאפו."

■ בהמשך הדיון הלשוני מתח פאפו ביקורת על לשונם המשובשת של הקריינים. דותן הסביר שהמדובר לא בקריינים, כי אם בכתבים, שאינם קריינים מיקצועיים, והם אלה שעושים שיבושים לשוניים. „לתופעה זו אנו קוראים „פריצות למיקרופון" אמר דותן. העיר פאפו: „ואילו אני קורא לזה פריצות מיקרופונית." המנכ"ל, **יוסף („טומי") לפיד** אמר ל**ראובן ירון**, יושב־ראש הוועד־המנהל: „תרשום שהתאפקתי מלהגיב." עוזר המנכ"ל **ארי אבנר** אמר ללפיד: „וזה קשה עליך, כי התאפקת דווקא כשדיברו על פריצות:" פאפו כרגיל לא שתק: „זה מה שנקרא פריצותו של הפריץ."

■ ישיבת־הוועד־המנהל עסקה גם בפרשת מישלחת הטלוויזיה, המונה 18 איש, שאמורה לצאת ללוס־אנג'לס, כדי לסקר משם את מישחקי האולמפיאדה, במחיר כולל של 700 אלף דולר. תמימות־דעים נדירה היתה בין פאפו ויריבו ממיפלגת־העבודה **ניסים אל־מוג** כאשר לראשונה, מזה שנים, הסכימו שעדיף לקלוט שידורים מהלווין, מאשר לשגר מישלחת גדולה כל־כך. פאפו הפגין כהרגלו את בקיאותו בסיפרות וגייס את המחזאי הרומני־צרפתי **יוג'ין יונסקו** למטרה זו. הוא ציטט מרשימה של יונסקו, שהופיעה בגליון האחרון של כתב־העת האינטלקטואלי הבריטי אנקאונטר. יונסקו סיפר, שהוא שונא ימי־ראשון, כי הם מזכירים לו שאביו נהג לנתקו מהספרים האהובים עליו, ושלח אותו בכוח לצפות במישחקי־כדורגל ואחר־כך אף וידא מהי התוצאה. פאפו הסביר שהשידורים המוגברים מלוס־אנג'לס לא ישמחו את אלה שאינם חובבי ספורט.

כהן־אורגד לשוב לענייני המשק הבוערים. הוא עזב את האולם, ופלש לחדרה של **רוני כרמל**, אשת יחסי־הציבור של התיאטרון. משם הוא ניהל שיחות־טלפון ארוכות. החדר היה עמוס

להם טיולים בגליל באוטובוסים שכורים ואזמין אותם להשתתף במישפט ציבורי סביב מותו של **ישו הנוצרי?"**

■ ח"כ ליברלים אחר **אלי קולס** שהוא יושב־ראש ועדת־

■ צוות יתוש בראש, התוכנית הסאטירית של גלי־צה"ל, נשאל מה אמרו האסירים לח"כ **אהרון אבו־חצירא**, כשזה גמר לרצות את עונשו. אחת התשובות שצונזרה ולא הושמעה

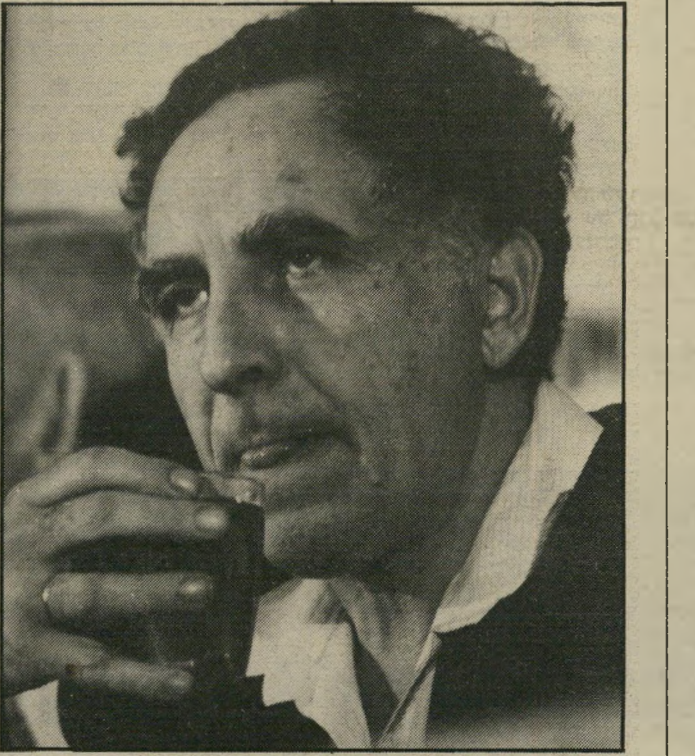

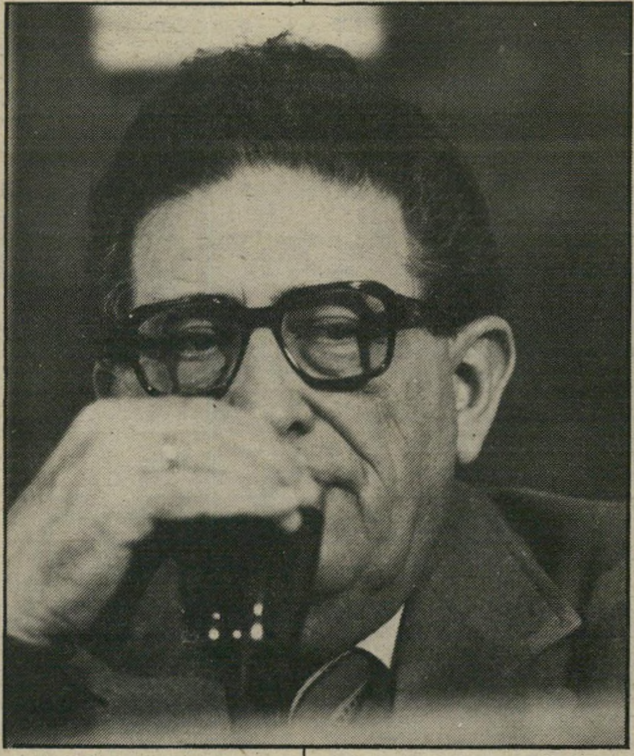

יגאל כהן־אורגד

שר־האוצר (למעלה מימין) מקרב את כוס־התה ללשונו; חיים קורפו, שר־התחבורה (למעלה משמאל) וראש־הממשלה יצחק שמיר (למטה מימין) שותים באיטיות את התה החם, ואילו סגן ראש־הממשלה, דויד לוי, שותה לרוויה, קפה נמס עם חלב (למטה משמאל). הארבעה ניצלו את נאומו התוקפני של השר אריאל שרון, בישיבת מרכז חרות שהתקיימה ביום החמישי באולמי העצמאות שבבית־ז'בוטינסקי בתל־אביב, כדי ללגום מהשתייה החמה שהוגשה לשולחן הנשיאות.

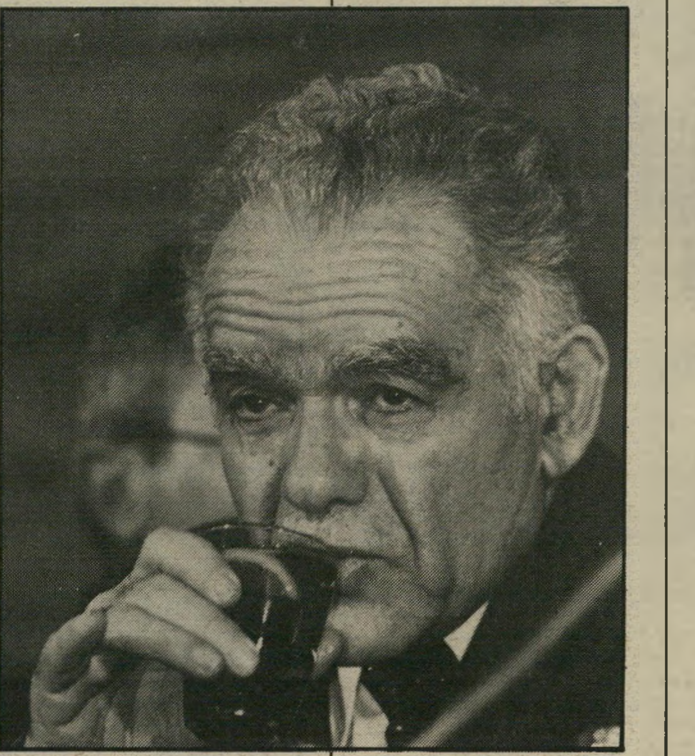

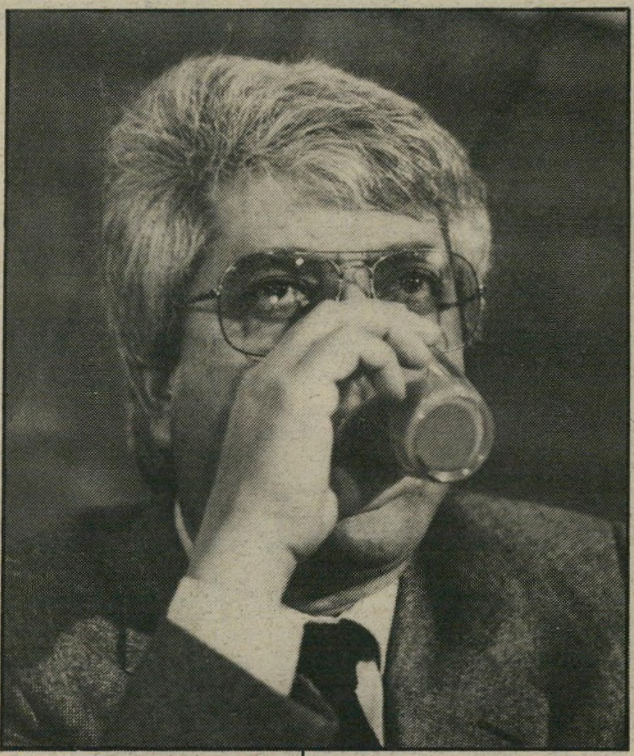

■ המוזמנים להצגת הבכורה של סנג'ר שהתקיימה ביום חמישי שעבר בתיאטרון הבמה, זכו להכיר מקרוב את ידידתו החדשה של הפרקליט **צבי לידסקי**. לפני יושב־ראש הכנסת **מנחם סבידור**, שר־האוצר **יגאל כהן־אורגד** ומכובדים אחרים, הציג לידסקי את **ורד** הצעירה. מה שהוא לא אמר להם, זה שוורד בת ה־23 מרמת־גן, היא מזכירתו הפרלמנטרית של ח"כ הליברלים **פינחס גולדשטיין**.

■ מייד אחרי ההפסקה נאלץ

כסלסלות־פירות ובקבוקי ליקר הללויה, שהוכנו לקוקטייל שנערך אחרי ההצגה. כהן־אורגד ניצל את שהותו בחדר כדי לטעום מהליקר ולנגוס בפירות.

■ ח"כ הליברלים **יצחק ברמן** כבר הודיע בפומבי שהוא מתמודד בבחירות הבאות מטעם הליכוד, ושהוא יקים מערך ליברלי חדש. כשנשאל מדוע הוא לא מקים מיפלגה כבר עתה, אלא מתכנן את הקמתה סמוך למועד הבחירות, ענה: „מה אני אעשה עם החברים עד לבחירות בעוד שנה וחצי? האם אארגן

החוקה של הכנסת, עשה זאת! הוא הוריד 15 קילו ממישקלו. הכרס שהלכה לפניו כמעט נעלמה, ועתה הוא שוקד על הורדת חמישה קלוגרם נוספים.

■ כתב הארץ וגלי צה"ל בצפון־הארץ **מנחם הורביץ** הכיר מקרוב את רב־סרן **סעד חאדד**, שנפטר בשבת ממחלת הסרטן. הורביץ, חובש־הכיפה, נזכר שבאחת הפעמים האחרונות כשפגש בחדד, שכבר היה רתוק למיטה, אמר לו רב־הסרן: „אנא, התפלל לאלוהים שאחלים ממחלתי."

בשידור, היתה של **יצחק** („איצ'ה") **גולן** שאמר: AUF WIEDERSEHEN" („להתראות" בגרמנית) הם לא אמרו לו."

■ כשהם יושבים במסיבה זה לצד זה, נודע לאחד מעוזרי סגן ראש־הממשלה **חנן אברמסון** ולאשת החברה **דפנה רסקו**, שהם בני מזל־גדי. ואם לא די בכך, הם נולדו באותו תאריך. הם החליטו לחגוג במשותף את יום הולדתם, אך סירבו לגלות את גילו של כל־אחד מהם. ידוע רק שצירוף הגילאים של שניהם מתאים מאוד לשנה. הוא 84.

מדוע הופיע סגן־ראש־העירייה בעניבה, מדוע התגורר הרצל אביטן בקומה השמינית ואיזו הפתעה הכינו לשדר

■ ח"כ שינוי **מרדכי וירשובסקי** פגש בלובי של מלון הילטון בירושלים את **מתי דרובלס**, ראש־מחלקת ההתיישבות בסוכנות, וביקש לדעת מה יהיו תוצאות ההצבעה על בחירת שרון ותפקיד ראש מחלקת־העליה. דרובלס סיפר שהוא וחבריו חישבו ומצאו, ששרון ייבחר ברוב של שיבעה קולות. ענה לו וירשובסקי: "יכול להיות שאתה צודק. אך אומר לך מה הדבר הראשון שאריק יעשה אם הוא ייבחר. הוא ילך לנשיא־המדינה **מנחם אילון**, שנבחר גם הוא ברוב של שיבעה בכנסת, וידבר איתו על ענייני־עליה."

■ במישפטם של **גיל בן־גל** ו**רונן שני־שגיא** הנאשמים ברצח הברוקר **יעקב אלטרוביץ**, ביקשה התובעת לסגור מפעם לפעם את דלתות בית־המישפט, כדי לשמור על סודיות שיטות חקירה מסויימות של המישטרה. אחרי שהדבר חזר על עצמו כמה פעמים, העיר **אורי שטרוזמן** אב בית־הדין: "אולי השיטות האלה הן סוד רק לתביעה, כי נדמה לי שכל האחרים כבר שמעו אליהן."

■ **הרצל אביטן**, הנאשם ברצח אחר, סיפר בעדותו כי בחר לגור במחבוא בקומה השמינית של בניין רב־קומות כיוון שחשב שמשם הוא יוכל להימלט ביתר־קלות, כשתבוא המישטרה לעצרו. התובעת **פנינה דבורין** שחקרה אותו, ניסתה להוכיח שזה לא הגיוני, ואז התערב השופט **משה חסון** ואמר: "בסרטים הם תמיד גרים בקומה־העליונה. אולי מסיבה זו הוא בחר לגור שם?"

■ כותב, מנחה ומפיק הערב 50 שנה לעליית הנוער **יעקב בן־הרצל** נכנע ללחצים שהופעלו עליו. בדרך־כלל הוא נמנע מלהכליל את אישתו הזמרת **נירה גל** באירועים שהוא קשור בהם. אך הפעם הופיעה גל בערב שנערך ביום החמישי שעבר בהיכל־התרבות בתל־אביב. הסיבה — אנשי עליית־הנוער בחרו בגלל שתופיע לפניהם מבין קבוצת זמרות שהוצעה להם. אחרי המופע ניגש סמנכ"ל עליית־הנוער **דב קולא** לבן־הרצל, ואמר לו: "אני רואה שהבחירה שלנו היתה נכונה!"

■ דובר עיריית תל־אביב **רוני רימון** הבחין בשינוי שחל אצל **נתן** ("נחוש") **וולך**, איש מיפלגת־העבודה, מאז שנכנס לתפקידו כסגן ראש עיריית תל־אביב. בעבר נהג וולך להופיע לישיבות ללא עניבה. לפני שבוע קלטה עינו של רימון את וולך כשהוא מעונב. הדובר שיגר אליו פתק ובו כתב: "מאז שהצטרפת לקואליציה הפכת לקפיטליסט," כשהוא רומז להופעתו של סגן ראש־העירייה. וולך השיב שהוא לא שינה מהרגליו, אלא נאלץ להתלבש בחגיגיות משום שבאותו היום עליו לברך בטקס ציבורי.

■ איש־הטלוויזיה **דן כנר** היה השבוע עצוב מעט. לידידיו הוא גילה שהסיבה לכך היא משפחתית. החתול האהוב לו, סורס, על־ידי הוטרינר, וכנר כאב את כאבו.

■ ממלא מקום ראש עיריית תל־אביב, **דב בן־מאיר** הופתע השבוע, כשגילה כי שמו הושמט מרשימת בעלי זכות־הבחירה לוועד עובדי מועצת פועלי תל־אביב־יפו. "שבוע לא חלף מאז שעזבתי את מועצת־הפועלים ואין לי כבר זכות הצבעה?" שאל בן־מאיר, המעיד על עצמו שעד היום תפקידו כמזכיר מועצת־הפועלים הקפיד לשלם מידי חודש את מיסיו, כשאר העובדים.

■ איש מיפלגת־העבודה **נתן רענן** עורך עיתון מפא"י מיגוון ניהל לא מכבר דו־שיח מעל דפי חותם עם הדוברת "המתפוטרת" של מישרד־האוצר, **דבורה גנני**. כענן, שרצה ליצור לדבריו תהודה נוספת, ביקש לפרסם את הסיפור במדור הרכילות, בשבועון אנשים. לצורך הפירסום טרח רענן להביא למערכת צילום שלו, אך עורך אנשים **יגאל גלאי** לא מצא לנכון לפרסם את התמונה לצד הידיעה. השבוע, אחרי שנודע על סגירת השבועון, כתב רענן בדבר רשימה בגנות העיתון ועורכו, וכינה אותם "תת־עיתונות." גלאי מיהר לשלוח מיכתב למערכת ובו ציין שיתכן שחיסול החשבון הנוכחי היה נמנע אילו צילומו של רענן היה מתפרסם בזמנו.

■ השחקנית **דינה דורון** תחזיק בוודאי בהישג שאינו מנת־חלקם של שחקני־יחיד בארץ: שני נשיאים ראו אותה באותו מופע. באחת ההצגות הראשונות של מיטה־מטבח, מיטה־מטבח צפו הנשיא הקודם **יצחק נבון** ורעייתו **אופירה**. בחודש הבא יהיו אורחי הכבוד בהצגה ה־350 בירושלים, הנשיא הנוכחי **חיים הרצוג** ורעייתו **אורה**.

■ כתב־הרדיו **יוסי מלמן** היה מופתע ביותר. בעבר הוא היה כתב כלכלי בקול ישראל, ובשלוש השנים האחרונות היה כתב הארץ וגלי־צה"ל בלונדון. עתה, משחזר לרדיו בתל־אביב, נמצא לו מינוי זמני כממלא־מקום הכתב לענייני מיפלגות. ביום החמישי שעבר הוא מצא מיכתב, שכביכול נכתב על־ידו ושהופנה לחבריו לעבודה, ובו הוא מודה להם על שיתוף־הפעולה ומזמינם למסיבת פרידה ביום שישי בבוקר. מלמן לא הספיק להודיע שהוא לא אחראי לכך, וביום שישי בבוקר באו רבים להרים כוסית למסיבת־הפרידה שלא התקיימה.

■ השחקן **חיים טופול** ומנכ"ל רשות־השידור לשעבר **יצחק ליבני** החליפו באחרונה זכרונות. הם היו ידידים מילדות, כאשר טופול רצה אז להיות סופר וליבני ניסה להיות שחקן. השנים, שהיו בני 15, ניסו להוציא עיתון. טופול, שעבד בדפוס דבר, הצליח להבטיח שההדפסה תהיה בהנחה. הוא צייר את שער העיתון וליבני שמונה לעורך, הכין את כל החומר המערכתי. אך בסופו של דבר לא יצא העיתון לאור. אחר־כך הם הופיעו במשותף, עם **יהודה ליש** כיום סמנכ"ל שיכון ופיתוח, על בימת קיבוץ נען. ליבני נזכר שהוא זכה ליותר תשואות מהקהל מאשר טופול.

ג'ימי לין התעשיין שהסתבך בעבר בשערוריות כלכליות (למעלה, שני מימין) בא עם אשתו (למעלה מימין) לווילה של פלאטו־שרון, כדי להשתתף בקוקטייל לנערות שלקחו חלק בתחרות "מיס ישראל". אחד מאורחי־הכבוד היה שגריר זאיר בישראל (למעלה משמאל). לתחרות "מיס ישראל" הגיעו נערות שנבחרו כמלכות־היופי של עירן, כמו אורלי שוקרי בת ה־16, מיס פתח־תיקווה (משמאל). ויקי בן־טוב (למטה מימין), אף היא בת 16 מבנימינה, שהיא מיס־חדרה, וגילת אפרוני, כמובן בת 16 שהיא מיס רמת־גן. אשתו של פלאטו, אנט, בשימלה שחורה נוצצת, האפילה על כל המתחרות.

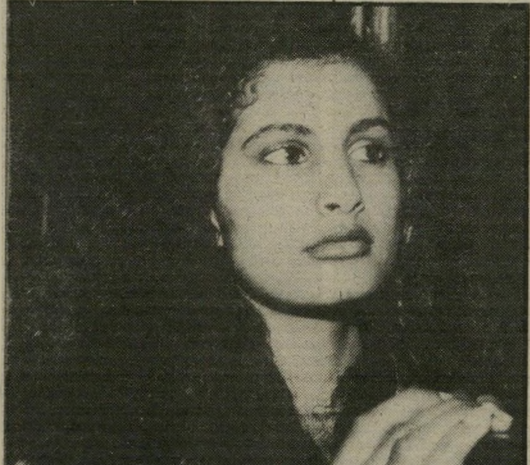

אנשים

■ ראש עיריית בת־ים החדש, **אהוד קנמון**, פותח את יום־עבודתו בשעה 5 לפנות־בוקר. הסיבה — הוא רוצה לראות בשטח איך עובדים אנשי מחלקת התברואה של העירייה.

■ השופטת **מרים בן־פורת**, ממלאת־מקום נשיא בית־המישפט העליון, החלה את דרכה באולמי בית־המישפט דווקא בהופעה מטעם פרקליטות־המדינה נגד עיתון. בראיון לנעמת סיפרה בן־פורת שהיא הופיעה בתביעה נגד **גרשום שוקן** עורך הארץ, שפירסם שמו של נער שהועמד לדין, כשהיה איסור פירסום שם. בן־פורת, שהתרגשה מאוד, סיפרה שהיא הפריזה בטיעוניה.

חנה מרון הופיעה לבכורת הסרט „מעבר לגשר ברוקלין" במעיל שחור ארוך. השחקנית, שבאה לאולם עם בעלה, האדריכל יעקב רכטר, לא שבעה נחת מזווית־הצילום, והעירה שבעוד עשר שנים היא בוודאי תכעס אם היא תצולם כך.

„מאז מצאתי את האיזון בין המיקרה ובין הטיעון. הפחד עבר ויכולתי להיות אני."

■ בן־פורת מצרה על כך שתפקידה אינו מאפשר לה להופיע בנגינה על פסנתר. היא היתה רוצה לנגן לא רק להנאתה, כי אם גם להנאת אחרים. בינתיים היא שומרת על גמישות־הידיים.

פסוקי השבוע

● **מפקד חיל האוויר לשעבר, בנימין פלד:** „בגין הוא יהודון שהתחפש בבגדים של (זאב) ז'בוטינסקי והסתובב לו על הבימה עם הבגדים האלה, עד שהוכח מה שהוא היה, עד שהוכח שהוא שיקר כל חייו, עד שנגמרה לו ההצגה."

● **הנ"ל:** „היהודים מעדיפים להוביל לבתי־קברות בתחום הקו־הירוק 15 איש לשבוע, מאשר לעשות פעולה אחת שממנה שלוש גוויות של לוחמים לא יוחזרו."

● **שר־הפנים, יוסף בורג:** על המשבר הכלכלי־פוליטי: „את האוניה צריך להציל ולא חשוב מה שמו של הקפטן."

● **העיתונאי יורם המזרחי:** „המחיר ששילמו כדי לקנות, כביכול, ביטחון לישובי־הצפון, הוא מחיר נורא."

● **יהושע סובול ויעקב לזר**, בחותם: „תמו ימי החסד של הממשלה. תמו? תמ"י?

● **השר ללא־תיק, אריאל שרון**, שלא נבחר לתפקיד יושב־ראש מחלקת־העליה של ההסתדרות הציונית: „לא (אריה) דולצין אחראי לכך שאני יושב כמעט שנה בבית ועובד על טרקטור במשק."

● **הרב מנחם הכהן:** אחרי הכישלון לעשותו ראש לעליה, מבקשים לו חסידיו תפקיד במיסגרת הזכויות המוענקות ליורדים."

● **הרב מאיר כהנא:** „אני מציע למנות את שרון כשר־ההרתעה. מספיק שהוא ילך לטייל ביהודה ושומרון. הם כבר יברחו משם."

● **שר העבודה והרווחה, אהרון אוזן:** „המערך אינו פסול לשילטון. הוא אפילו רצוי."

● **שר המיסחר והתעשייה, גידעון פת:** „בקואליציה של 64 ח"כים כל ממזר הוא מלך ומכתיבים לך הכל."

● **בועז אפלבאום, עוזרו הפרלמנטרי של שימעון פרס:** „אני יד־ימינו. עוזר לו בכל מה שנדרש ממני. עוד זוג עיניים, עוד זוג ידיים, אוזניים וראש."

● **הנ"ל**, שהוא בן 37, על רווקותו: „אני מחפש מישהי שלא תירצה ילדים. אני פשוט שונא ילדים. לא יכול לסבול אותם."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

יו"ר הסוכנות אריה דולצ'ין והרב הראשי מרדכי אליהו

למי שייכת הווילה היקרה בסביון ואוצרות האמנות שבה? גם שמואל פלאטו־שרון וגם אמו ציוו אותה ליורשיהם בשני מיסמכים שונים

וילה אחת, שתי צוואות

היורשים אנט פלאטו־שרון ובנה הקטן יואב, הם היורשים את מחצית הווילה על פי צוואת האם. לפי צוואתו של פלאטו־שרון עצמו, היורשת הבלעדית היא אנט.

יש אנשים הגורסים כי לשמואל פלאטו־שרון יש רכוש אגדתי. מאידך, יש אחרים הטוענים, כי כל רכושו של פלאטו־שרון הוא אגדה בלבד. מה ערך רכושו של האיש השנוי במחלוקת היא שאלה המסקרנת רבים.

במיסמך נדיר, שהוגש שבימים אלה לבית־המישפט, התגלה מה היה שיעור רכושו של הח"כ לשעבר בשנת 1976. את המישפט הגיש עורך־הדין יעקב לרר, בשמו של תום הד, התובע מפלאטו־שרון החזר חוב בסך 177,800 אלף דולר.

לשם הוכחת החוב, צירף עורך־הדין למיסמכי התביעה, העתק, בכתב־ידו של פלאטו־שרון, של צוואתו שנכתבה בתל־אביב בשנת 1976. בצוואה זו „מוריש" פלאטו־שרון את חובו להד לאמו הקשישה, אסתר שייביץ.

העתקים מוצלחים

כאשר הגיע פלאטו־שרון לישראל לפני שנים לא רבות, עשה כל מאמץ כדי ליצור לעצמו תדמית של אדם עתיר נכסים, מיליונר בינלאומי מחוג־הסילון. היו לו כל הדברים הדרושים לשם כך — דירה נאה, אשה נאה וכלים נאים.

פלאטו קנה בישראל את אחד הבתים המפוארים ביותר בסביון. הבית הענק מוקף חצר המכילה מיגרש־טניס, בריכת־שחיה וגינה המשתרעת על דונמים אחדים.

כל העובר לפני הבית מתרשם מייד מפסל גדול של יעקב אגם המוצב בחזית, קרוב לשער הברזל הכבד, הנפ־תח ונסגר בעזרת מיתקן אלקטרוני. ליד הגדר מסתובבים כלבי־זאב אימת־ניים ושומר חמוש. ליד הווילה חונות כרגיל כמה מכוניות־פאר חדישות.

אשתו של פלאטו־שרון, אנט, צעירה יפהפיה, מלווה אותו תדיר, כשהיא לבושה במיטב האופנה הצרפתית ועדויה תכשיטים נוצצים. תמיד הקפידה להראות זוהרת ויפה ככוכבת־קולנוע.

מעורר קינאה עוד יותר היה אוסף יצירות האמנות שמילא את הווילה בסביון. על התמונות התלויות על קירות הבית, ועל הפסלים המוצבים בו חתומים גדולי האמנים של המאה. רודן, רנואר, סזאן ומודיליאני זעקו מכל קיר. רהיטי הבית נקנו בחלקם במכירות פומביות ואחרים נעשו לפי הזמנה מיוחדת, והם יחידים במינם בעולם.

בשיא הקאריירה שלו ערך פלאטו־שרון מסיבת־גן לכל חברי הכנסת וגדולי האומה. הם הוזמנו לאיצטדיון שאולתר בגינה, לראות את סידרת הטלוויזיה שואה, שפלאטו התכוון להביא לישראל. הוא היה אז המלך של החברה הנוצצת בישראל.

אולם גם אז, כאשר רבים קינאו בעושרו ובאורח־החיים ההוליוודי שניהל, היו כבר שמועות כי לא כל הנוצץ אצל פלאטו־שרון, זהב הוא. אנשים אמרו כי למעדנים ולמשקאות המיובאים, שחילקו במסיבות של פלאטו בנדיבות כה שרבה, לא היה כיסוי. והיו שהוסיפו ואמרו כי כל העסקים של פלאטו־שרון, בכל קצווי העולם, אינם אלא אחיזת עיניים, וכי לאיש אין כל רכוש ממשי.

בינתיים הצליח פלאטו־שרון להיכנס לכמה עסקים מכובדים מאוד בארץ. יחד עם הקבלנים אריה ואברהם פילץ נכנס כשותף לתחנה המרכזית החדשה, שהתגלתה כפיל לבן. הוא הצטרף גם למיכלול דיזנגוף סנטר, עם אותם שותפים, ועשה עסקות גדולות אחרות.

עד אז תמך פלאטו־שרון בכל ליבו באגדת עושרו העצום. רק לפני כשנתיים, כאשר הוגשה נגדו תביעה מצד חברה צרפתית לפיצוי על סכומי כסף אדירים, אשר לדברי התובעים נטל מהם במירמה בפאריס, התברר לפתע כי כאיש־עסקים ממולח, כמעט אין כל רכוש על שמו של פלאטו־שרון עצמו.

התברר כי הווילה שלו בסביון שייכת בעצם לאמו, אוצרות האמנות ושכיות־החמדה שייכים לחברות שהש־ליטה בהן גם היא בידי אמו, וכי סבך של חברות מחזיק בשאר רכושו בישראל. כונס־נכסים, שמינה בית־המישפט בינתיים לפלאטו־שרון שלח מעריך מומחה, שגילה כי רוב התמונות והפסלים בביתו אינם אמיתיים, אלא העתקים מוצלחים.

מישפט זה עדיין תלוי ועומד, ועירעור על מינוי כונס־הנכסים מתקיים בימים אלה בבית־המישפט העליון. אולם בינתיים, שלף תום הד, שהיה בעבר איש סודו ויועצו של

האם זה תופס? צוואתו של פלאטו־שרון נכתבה באופן ספונטאני, בניגוד לדרישות הפורמא־ליות של החוק, בלי עדים ובלי חתימת עורך־דין. האם תופסת צוואה כזו?

פלאטו־שרון, את הצוואה משנת 1976, שבה הוריש פלאטו את רכושו לאשתו אנט, לאמו, ולבתו מנישואיו הראשונים.

הסיבה לצירופה של הצוואה לתביעה כספית שיגרתית, היא העובדה המעניינת כי בסעיף 2 לצוואה, מצהיר פלאטו־שרון כי את חובו לטיבור, הוא תום הד, תשלם אמו תוך שלוש שנים, או קודם לכן, אם תוכל. הד ופלאטו־שרון הסתכסכו בשנים האחרונות, והד טוען כי פלאטו רימה אותו, וכי במקום להחזיר לו 500 אלף דולר, סכום החוב החזיר לו חנויות בדיזנגוף־סנטר, שאלו רק 332־200 אלף דולר. את יתרת הסכום הוא דורש בתביעתו זו.

נכסים לא ידועים

הצוואה **עצמה** מעניינת מאוד. היא כתובה בצרפתית, בכתב־יד מרושל, מלא קווים ומחיקות. היא נראית יותר כמו טיוטה ראשונית של צוואה שנכתבה בחופזה. החתימה איננה ניתנת לקריאה, והתאריך שגוי בפעם הראשונה, ואומר כי השנה היא 1975 ומתחתיו מתוקן התאריך ומופיע כ־9/1/76, ואין חתומים עליה כל עדים.

הד טוען, כי כאשר סיכמו ביניהם את החוב, כתב פלאטו־שרון התחייבות מלאה על כך, ומסר אותה לידי הקבלן אברהם פילץ. העתק מהתחייבות זו לא נמצא בידי הד, אבל הוא הצליח להמציא לבית־המשפט את צוואתו המקורית של פלאטו־שרון.

צוואה היא דבר אינטימי וסודי, הנשמר בדרך־כלל בכספות של עורכי־הדין. כיצד הגיע מיסמך זה לידיו של תום הד, יריב ושונא של פלאטו־שרון, לא התברר. להלן תרגום הצוואה לעיברית:

צוואה

1) אני משאיר לאשתי אנט:

א) את הרכוש בסביון על תכולתו, וכולל גם ציורים ויצירות אמנות,

ב) הרכוש הנמצא בשארל פלוקה,

ג) את חלקה בביטוח שלי, כלומר 500 אלף דולר,

ד) לה בל אפוק,

ה) לה סינט הילייר (50% מהמניות),

ו) חנות אנאבל,

ז) חלקי בחניון של התחנה־המרכזית.

2) כל היתר לאמי, כולל יצירות האמנות והתמונות שלא נמצאות בסביון, אלא בשווייץ ובכל מקום אחר. עליה ההתחייבות לתת לטיבור 500 אלף דולר, שישולמו במשך שלוש שנים, או קודם אם תוכל. לתת לבתי הילדה את כל מחסורה, ולאפשר לה ליהנות מהחלק שכתבתי עבורה בביטוח שלי, כלומר, 500 אלף דולר. יתרת פוליסת הביטוח תימסר לאמי.

נעשה בתל־אביב 9/1/76

חתימה

נראה כי פלאטו דאג שאשתו אנט ובתו מנישואיו הראשונים, הילדה גוזלן, תקבלנה סכום של חצי מיליון דולר כל אחת, מביטוח־החיים שלו.

אנט תקבל, נוסף על סכום זה, גם את הווילה בסביון על כל תכולתה וחפצי האמנות שבה. כמו כן תירש האשה את מועדון־הלילה לה בל־אפוק, מועדון־לילה נודע בפאריז שהיה מנוהל במשך השנים האחרונות בידי אחיה של אנט. גם חניון התחנה־המרכזית החדשה, שטרם נפתח, יהיה בחלקה של האשה.

לא ברור מהם שני הנכסים הנוספים שהשאיר פלאטו־שרון בצוואתו לאשתו, מחצית המניות של סינט הילייר, וחנות אנאבל.

אמו של פלאטו־שרון יורשת בצוואה את כל יצירות האמנות השייכות לו, ואשר אינן נמצאות בווילה בסביון. היא גם יורשת את מה שנשאר מביטוח־החיים של בנה, אך גם חובות מוטלים על האם לפי הצוואה. עליה לשלם את החוב לתום הד (טיבור) בסך חצי מיליון דולר, וכן לדאוג לכך שהילדה, נכדתה, תקבל את כל מחסורה, וגם סכום של חצי מיליון דולר שהשאיר לה אביה בביטוח־החיים שלו.

בצוואה זו לא נזכר עדיין בנו של פלאטו־שרון מאשתו אנט, יואב, שנולד אחרי חתימת צוואה זו.

של מי הווילה!

שני **דברים** מעידים כי פלאטו־שרון כתב מאז צוואה אחרת. תום הד עצמו מודה כי חלק גדול מהחוב כבר שולם לו עד כה, ולכן בוודאי דאג פלאטו־שרון לתקן זאת בצוואה חדשה. יש לשער כי הוסיף לצוואתו את בנו שנולד מאז והותיר לו חלק ניכר מנכסיו.

התגובה המיידית שעורר פירסום צוואתו זו של פלאטו־שרון היתה הבקשה שהגישה החברה הצרפתית התובעת אותו, לצרף את הצוואה לתביעתה. בכך היא מנסה להוכיח כי

המורישים פלאטו־שרון ואמו אסתר כתבו כל אחד צוואה נפרדת, שבה ציוו את הווילה ליורשים אחרים. הווילה רשומה במישרד סיפרי האחוזה, על שם האם בלבד.

החושף תום הד (טיבור), שהיה יד ימינו של פלאטו־שרון והסתכסך איתו, הוא שהביא בתביעה מישפטית לחשיפת הצוואות השונות של שרון.

למרות שפלאטו טוען, כי אמו היא בעלת הווילה ואוצרות האמנות שבתוכה, מוכיחה צוואתו את ההיפך.

בתשובה לבקשה זו צירף פלאטו־שרון צוואה של אמו, מתאריך 7.1.79, שבה מורישה האם את הווילה בסביון. האם מורישה מחצית מהווילה ומתכולתה לבתה אנט ולבנה יואב, ואת המחצית השניה לנכדתה הילדה ולבתה אמבר. אולם היא מסייגת את הצוואה בכך שכל זמן שכלתה ונכדה יתגוררו בווילה, יהיו זכאים לעשות זאת ללא תשלום דמי־שכירות ודמי־שימוש להילדה גוזלן ובתה.

ברור גם כי אם תנסה אי פעם אנט לדרוש לעצמה את הווילה בסביון כל עוד חמותה בחיים לא תצליח בכך, מכיוון שהרכוש רשום בלישכת רישום המקרקעין על שם הגברת שייביץ, והדרך לבטל רישום זה היא מסובכת וכמעט בלתי אפשרית.

אחרי גילוי שתי הצוואות הללו נשאלת השאלה למי באמת שייכת הווילה בסביון, שגם האם וגם הבן ציוו בצוואותיהם.

אילנה אלון ■

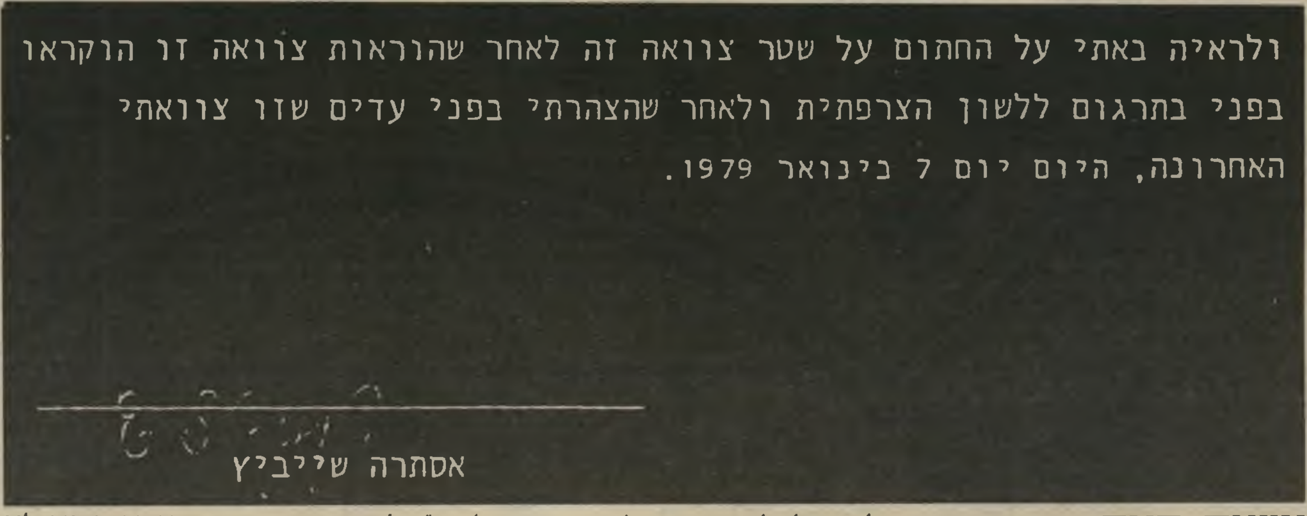
ולראיה באתי על החתום על שטר צוואה זה לאחר שהוראות צוואה זו הוקראו בפני בתרגום ללשון הצרפתית ולאחר שהצהרתי בפני עדים שזו צוואתי האחרונה, היום יום 7 בינואר 1979.

אסתרה שייביץ

צוואת האם אסתר שייביץ, אמו של שמואל פלאטו־שרון, נכתבה כבר בשנת 1979. בצוואתה המפורטת היא מורישה את מחציתה של הווילה המפוארת שלה בסביון לאנט, אשתו של הח"כ לשעבר ובנה יואב, ומחציתה השניה לנכדתה, בתו של שרון מנישואיו הראשונים ובתה הקטנה. זאת צוואה כדין וכדת, בנוסח הדרוש בחוק, חתומה על־ידי שני עדים.

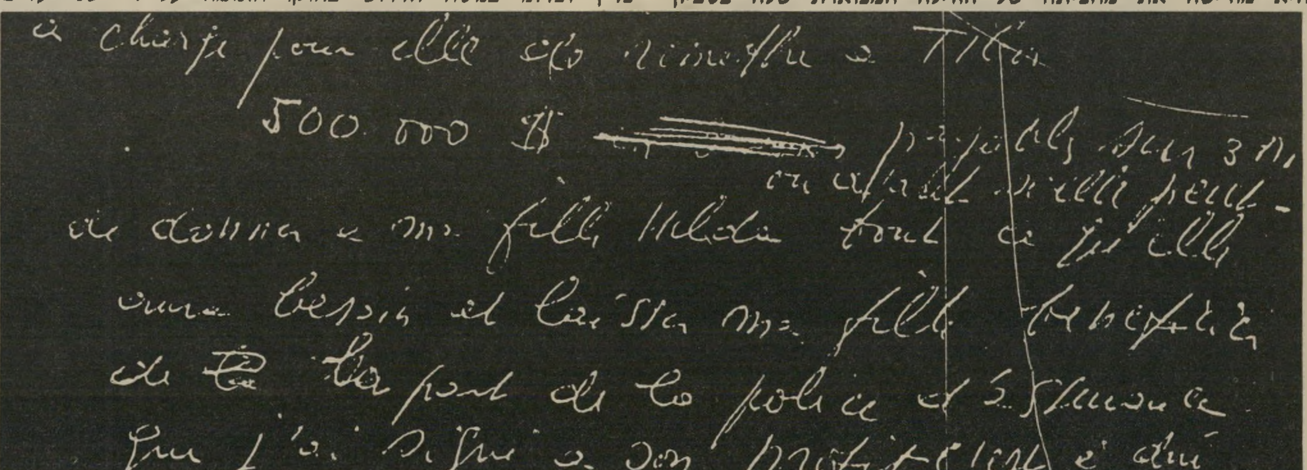
500.000 $
de la part de la police d'Assurance
500.000 $ -
Le reste de la police d'Assurance
Fait a Tel Aviv le 9/1/78
9/1/76

צוואת הבן בניגוד לצוואת אמו, הערוכה כדין וחתומה בידי שני עדים, צוואתו של פלאטו־שרון נראית כמו טיוטה. הוא מוריש את הווילה על כל אשר בה לאשתו אנט. הצוואה נכתבה בשנת 1976, לפני שנולד בנם יואב. יש לשער כי צוואה זו שונתה. אבל בצוואה זו השאיר לה, למשל, גם את חלקו בחניון של התחנה המרכזית, גם את חנות אנאבל, ואף את חלקה בביטוח – 500 אלף דולר.

כל אחת זוכה!

במבצע ענק של

עוגת עלית

כדי להשתתף בהגרלה, כל שעליך לעשות הוא להשלים את הסיסמה:
„עוגת עלית, את..." ולשלוח אותה עם 3 מכסים עליונים של אריזות עוגות עלית, עליהן מופיע השם עלית בעברית לת.ד. 22053 ת"א 61220 בצירוף שמך וכתובתך (אל תשכחי מיקוד) עבור מבצע „את אפית – את זכית".

כל אחת זוכה ב„שולחנית" ובפנקס תלושי הנחה

בנוסף להשתתפות בהגרלה את מקבלת מתנה – „שולחנית", מפית שולחן מהודרת ופנקס תלושי הנחה המזכה אותך בהנחות למוצרים נאים למטבח. ככל שתרבי לשלוח מכסי עוגת עלית תזכי ביותר „שולחניות" ותוכלי להרכיב לעצמך מערכת שלמה של המפיות היפות והמיוחדות האלה. כמו־כן יגדלו סיכוייך לזכות בהגרלת הפרסים. המבצע בתוקף עד 29.2.84.

כל אחת זוכה מיד ב„שולחנית" (מפית שולחן מהודרת) בפנקס תלושי הנחה ומשתתפת בהגרלת 1,000 פרסים.

הגרלה ענקית 1,000 פרסים

תראי מה עלית עושה בשבילך. בן לילה עשתה אותך לאופה הכי טובה בארץ ובנוסף על כך את גם משתתפת בהגרלת פרסים. עוד איזה פרסים: מקררים, תנורים, מיקסרים, מטבח מפואר ו־978 תבניות מהודרות עגולות לעוגה.

עוגת עלית
את אפית

את אפר

את זכית!

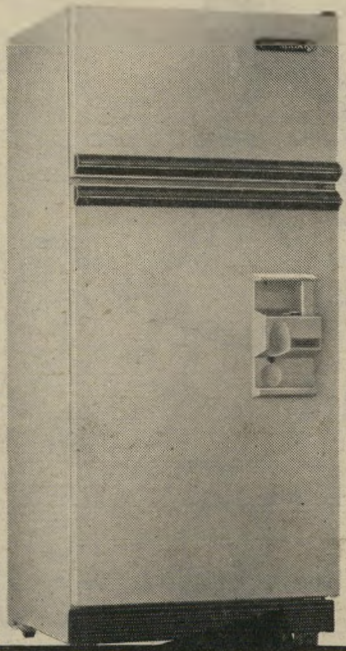

12 מיקסרים אמקור

3 מקררי אמקור

סודהסטרים בדלת המקרר

6 תנורי אמקור

מטבח רי

RIM רים

מטבח רים – עד 2,500 דולר.

עלית

את תקנון המבצע ניתן להשיג במשרד הפרסום. ההגרלה תיערך בנוכחות רואה חשבון ונציג משרד הפרסום. ההשתתפות אסורה על עובדי עלית ועובדי פרסום וימר יעקבסון טמיר.

במרחב

איראן
משולש הדמים

אשתו הראשונה נרצחה על־ידי אנשי חומייני. אשתו השנייה היא בתו של אבו־אלחסן בני סדר, נשיא איראן, שהודח בקיץ 1981 ממישרתו ונמלט לצרפת. הוא עצמו איש שנלחם במישטרים באיראן זה 18 שנה.

זה מסעוד רג'ווי, מנהיג אירגון אל־מוג'אהדון, שהחל ב־1965 את פעילותו לשינוי המישטר באיראן במאבק נגד השאה. רג'ווי נתפש ובילה כמה שנים בכלא, שממנו שוחרר רק עם בריחת השאה מטהראן.

עשרה ימים לאחר מכן הגיע חומייני מגלותו בצרפת לאיראן ופגישתו הכמעט־ראשונה היתה עם רג'ווי, שנהנה אז מפופולאריות עצומה. עיתונו, מוג'אהד, נמכר בחצי מיליון עותקים, שעה שהעיתון שהיה מקורב לחומייני מכר רק 30 אלף.

תגובה בשלבים. אכזבתו של רג'ווי מן

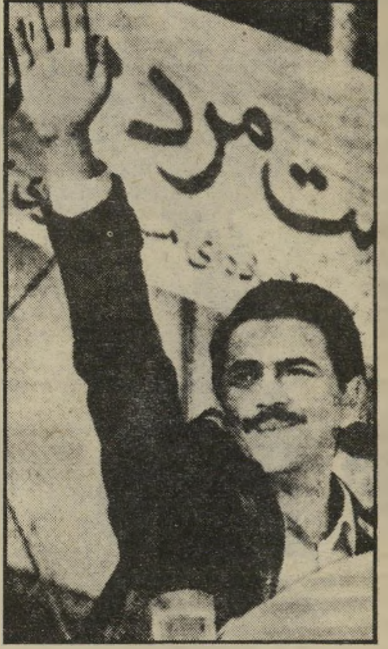

מוג'אהד רג'ווי
עשרות נהרגו, מאות נפצעו, אלפים נעצרו

האיית־אללה היתה מוחלטת מן הרגע הראשון. הוא ראה לפניו איש־דת ריאקציונר („הוא רחוק מלהיות מוסלמי אמיתי!"). והוא גם לא שמר דיעה זאת לעצמו.

תגובתו של חומייני היתה הדרגתית. תחילה, כל עת שהזכיר את חברי האירגון של רג'ווי, לא קרא בשמם, אל־מוג'אהדון (הלוחמים), אלא כינה אותם אל־מונאפקון (הצבועים). אחר־כך נטש את מישחקי המילים, האשים אותם שהם סוכנים אמריקאיים, וכלא אלפים מחברי האירגון.

לבסוף, ביוני 1981, הורה חומייני לפתוח באש על אסיפת־עם המונית של אל־מוג'אהדון: עשרות נהרגו, מאות נפצעו, אלפים נעצרו.

ששה מתוך שבעה. רג'ווי עצמו הצליח להימלט (גם כן לצרפת) והשבוע, בראיון לעיתונאי מצרי, סיכם את חשבון־הדמים המתמשך שיש לו עם חומייני.

לדבריו הוצאו להורג באיראן, בשנתיים האחרונות בלבד, יותר מ־30 אלף איראנים, כולל נשים הרות וילדים בני 11 — 12, ויותר מ־100 אלף נעצרו והושמו מאחרי סורג ובריח ב־500 בתי־הסוהר באיראן.

אבל רג'ווי, שהסביר כי מטרת שהותו העיקרית בפאריס היא להשמיע ברחבי־תבל את קול ההתנגדות האיראנית, מודה כי חשבון־הדמים איננו חד־צדדי: בשנתיים אלה חיסלו אנשי אל־מוג'אהדון כ־6000 מאנשי חומייני, כולל שני שליש מבכירי המנגנון שלו ושישה מתוך שבעה האיית־אללה של ערי איראן הגדולות.

הצלע השלישית במשולש־הדמים האיראני היא, כמובן, המילחמה המתמשכת עם עיראק, שתבעה עד כה יותר מ־300 אלף הרוגים ויותר מחצי מיליון פצועים.

שלום ושכנות טובה. רג'ווי בטוח שמישטר חומייני יטבע, במוקדם או במאוחר, בנהרות הדמים ששפך. ואז, כך לפחות מתכנן רג'ווי, ישובו הוא וחותנו לטהראן. חותנו, בני סדר, לנשיאות והוא, רג'ווי, לראשות־הממשלה.

תהיה זאת ממשלת שלום ושכנות טובה („אנחנו לא נייצא מהפכות וטרור!") והוא גם מבטיח לפתוח כל מה שחומייני סגר: אוניברסיטות, תיאטרונות ובתי־קולנוע.

מצריים
ארבעה שערים לדולאר

כמעט כמו בימים הטובים — כאשר לוי אשכול, ואחריו פנחס ספיר, היו שרי־אוצר וללירה הישראלית היו, לפי הגדרת כלכלן אחד לפחות, מאה שערים — נוהג כיום גם הד"ר סלאח חאמד, שר־האוצר המצרי.

רק שהוא מסתפק בארבעה שערים ללירה המצרית, ביחס לדולר.

השער הראשון הנמוך ביותר, והנהוג בהסכמים המיסחריים שיש למצריים עם ברית־המועצות, קוריאה הצפונית וסודאן, הוא שער של 40 גרוש מצריים לדולר*. שער זה מוזיל יבוא ויצוא של סחורות בהיקף שנתי של כ־800 מיליון דולר.

השער השני הוא שער הבנק המרכזי המצרי (שתפקידו מקביל לזה של בנק־ישראל). זה השער להכנסות מתעלת סואץ, הנפט ויצוא הכותנה. ההכנסות השנתיות ממקורות אלה מסתכמים בכשלושה מיליארד דולר, ותמורתן קודש למימון יבוא מיצרכי־יסוד.

השער השלישי, שער הבנקים המצריים, שלפיו מחושב הדולר לתיירים ולמצרים העובדים מחוץ לארצם והשולחים כספים למשפחותיהם במצריים, הוא 84 גרוש לדולר.

זה השער המוכר היטב למבקרים ישראליים במצריים. כי תייר בודד חייב להמיר בעת כניסתו למצריים 150 דולר (תמורת 126 לירות מצריות). לשם עידוד התיירות פטרו המצרים קבוצות תיירים מאורגנות, מחובת ההמרה הזאת.

השער הרביעי הוא השער החופשי, שער השוק השחור: 120 גרוש לדולר. הוא מוקצב ליבוא מותרות (כדי מיליארד דולר לשנה) ולהקצבת מטבע למצרים הנוסעים לחו"ל.

שתי דרישות. ריבוי השערים לא פתר את בעיותיה הכלכליות של מיצריים, הסובלת מאינפלציה שנתית של כ־20% ומגרעון חמור במאזן התשלומים. בצר לה פנתה מצריים, בסוף 1983, לקרן המטבע הבינלאומית, וביקשה הלוואה של 300 מיליון דולר.

לקרן יש, בדרך־כלל, דרישות קשוחות לפני שהיא מעניקה הלוואה, וכך היה גם הפעם. שתי דרישות־היסוד של הכלכלנים הבינלאומיים כלפי המצרים, שפורסמו השבוע: צימצום הגרעון בתקציב, בעיקר על־ידי הקטנת הסובסידיות למזון, והאחדת שערי המטבע.

המצריים השיבו בו במקום בלאו מוחלט לדרישה הראשונה, הזכירו לאורחים את מה שאירע במצריים בראשית 1977, כאשר הועלו מחירי מיצרכי־היסוד והצביעו מערבה, לעבר תוניסיה, ועל מה שאירע שם, בשבועות האחרונים, כאשר הועלו שם מחירי לחם.

לעומת זאת מוכנים המצרים לדון בהאחדת שער המטבע ובקביעת שער ריאלי ואחיד לדולר. בלשון יותר פשוטה: פיחות.

* בלירה המצרית 100 גרשים.

סעודיה
בנקאות איסלאמית

כסף זאת לא הבעייה, אפילו עתה, כאשר ההכנסות מן הנפט הן לא בדיוק בשיאן. הבעייה היא שהם מוסלמים אדוקים ודתם אוסרת עליהם לקבל ריבית על הכסף שלהם.

כיצד, אם כן, להשקיע את הכסף מבלי לעבור על איסורי־הדת? יש מוצא והוא מצוי, כמו כמה דברים טובים אחרים, בשווייץ. פונים לדאר אל־מאל אל־איסלאמי (בית־הכסף האיסלאמי) בז'נבה, אשר בראשו עומד הנסיך מוחמד אל־פייסל, בנו השני של המלך פייסל המנוח. אל־פייסל הקים, בהון יסוד של מיליארד דולר, קרן־נאמנות ענקית.

מוסלמי ארוק, המפקיד את כספו בדאר, איננו מסתכן בקבלת ריבית. כי להלכה אין הוא מפקיד את כספו, הוא רק מוסר אותו בנאמנות, כדי שישתפו אותו, תמורת כספו, בבעלות על מיפעלים או עסקים נושאי רווחים.

רווח נאה. זאת לא רק בנקאות איסלאמית אלא גם הצלחה עיסקית — כך מוכיחים המיספרים שפורסמו לאחרונה. תעודת־השתתפות בקרן, שנרכשה לפני שנתיים ב־105 דולר היחידה, נסחרת עתה בשוקי המיפרץ ב־140 דולר. 35% לשנתיים, במושגים דולאריים, הם רווח נאה מאוד.

בטווח הארוך קיימת בעייה אחת בכל זאת. לפי הוראת לקוחותיו היה הבנק האיסלאמי מאוד רוצה להשקיע בעיקר בארצות איסלאמיות. שם אכן קל למצוא יזמים המבקשים השקעות, אך קשה להבטיח, על רקע המשק הלא־מפותח של רבות מארצות אלה, שההשקעות האלה אכן תשאנה פרי.

סוריה:
ארמית בדמשק

בירושלים היא היתה פעם שפת אנשי־החצר, כפי שהזכירו פקידי חזקיהו המלך לשליח סנחריב, רב־שקה: „דבר נא אל עבדיך ארמית... אל תדבר אלינו יהודית באוזני העם!" אחד מסיפרי התנ"ך (דניאל) אף נכתב בה, בחלקו, שלא לדבר על התלמוד ועל ספר הזוהר.

היום היא שפתם של כמה אלפי סורים בלבד. אלה הם בני הכנסייה הסורית־האורתודוכסית, המונה פחות ממאה אלף איש*.

מה שמספיק, מספיק. פעם היתה הארמית השפה הסורית הרישמית, וזה היה לפני אלף שנים. מאז הלכה תפוצתה וקטנה, וכיום אפשר לשמוע ארמית רק במיסות של הכנסייה בעיר העתיקה בדמשק ובכפר בודד אחד, מעלולה, בן 4000 התושבים. המצוי צפונה לבירה הסורית.

הארכיהגמון הסורי־אורתודוכסי, פרנ־סוא אבו־מוח, מצפה כי תוך 40 שנה תיעלם השפה הארמית המדוברת כליל. „אומר אבו־מוח, בעצמו יליד מעלולה": „הדור החדש לא למד מעולם ארמית. הם מדברים רק ערבית!"

לאבו־מוח צר מאוד על שפת אבותיו ההולכת ונכחדת. ומה עוד שהיא קרובה כל־כך לשתי לשונות מרחביות: לערבית ולעברית. מרגים ההגמון, לכל מי שאינו יודע: בערבית — סלאם; בעברית — שלום; בארמית — שלומו!"

אבל גם זה לא יעזור. עד לפני 300 שנה עוד דיברו ארמית בשלושה כפרים: מעלולה, גבע אידין ובקעה. אבל כאשר הכנסייה גזרה צומות וימי־תענית בלתי־פוסקים על מאמינים, נמאס הדבר לתושבי גבע אידין ובקעה. הם החליטו מה שמספיק מספיק, נטשו את הכנסייה ואת השפה הארמית והתאסלמו כאיש אחד.

* מבין מיליון הנוצרים בסוריה. המונה כששה וחצי מיליון תושבים.

מסך החול
פחות אשפה מן החלון

● לראשונה ב־40 שנות קיומה, נתמנה סעודי לנהל את חברת־הנפט הענקית ערמקו (חברת הנפש הערבית־אמריקאית), המפיקה כמעט את כל הנפט בסעודיה. זהו עלי איבראהים נעימי, בן 46, שהחל את דרכו בערמקו בגיל 11, כנער־שליח ויהיה עתה הראשון בין 60 אלף עובדי ערמקו (ביניהם 34 אלף סעודים).

● סאמייה סארק, מנכ"לית הטלוויזיה המצרית, בעלת שני הערוצים, הודיעה כי מיבצע תשדירי־השירות לשיפור איכות־החיים במצריים הצליח מאוד. אחרי שבמשך שלושת החודשים האחרונים הוקרנו התשדירים שש עד שמונה פעמים ביום על מירקעי ששת מיליוני מכשירי הטלוויזיה במצריים, היא משוכנעת כי כבר עתה הצטמצמה הטלת האשפה מן החלון לרחוב והחרשת אוזני האזרחים בצפירות בלתי־פוסקות של צופרי המכוניות.

בעין מצרית

ראש־הממשלה, יצחק שמיר, ממשיך לשמש מטרה לקאריקטורות בעיתון המצרי המצוי. בשבוע האחרון פירסם השבועון רוז אל־יוסוף, על־פני עמוד שלם, את שמיר יושב על כס נישא, כשהשלט מצדו הימני של הכס מפרט, לפי הסדר (תחת הכותרת מגילת מעשי הטרור): טבח דיר־יאסין, טבח עזה, טבח צאברא ושאתילא, הפצצת הכור בעיראק, רצח בביירות, הפגזת טריפולי.

לפני כיסו של שמיר מקפצים חומייני (בגלימה השחורה), הזועק: „אתה אבינו!" והאפט אל־אסד (היורה באקדח) והצווח: „אבינו!".

הרמז ברור.

כה יעזור לי אלוהים!

ח"כ גד יעקובי סבור שעשיתי לו עוול. באחד ממאמריי האחרונים טענתי שעלה במאוחר על עגלת ההתנגדות למילחמת־הלבנון, כמו רבים אחרים.

אני שמח שיעקובי רואה בעצם המחשבה שהוא תמך אי־פעם במילחמה זו, ולוא גם בימיה הראשונים, פגיעה בכבודו. זה טוב.

יעקובי

הוא אומר כי התנגד למילחמה מן היום הראשון ומן הקילומטר הראשון. כהוכחה לכך הוא מצטט שיחות שהיו לו עם חבריו בסיעה, דברים שאמר בישיבת הסיעה בכנסת ביום השני של המילחמה, ומאמר שכתב בשבוע השני או השלישי של המילחמה.

אין לי כל סיבה לפקפק בדבר. אני מוכן לקבל אותם כאמת לאמיתה.

אך אם כן, יש לי בעיה אחרת.

מוזר בעיני שאני, שהייתי פעיל נגד המילחמה כבר בשעותיה הראשונות, לא ידעתי כי יעקובי שותף לדעתי. אני חי בארץ הזאת, אני עורך עיתון, עקבתי אז אחרי כל רחשוש של התנגדות למילחמה, לא ידעתי על עמדתו של יעקובי, אף שהוא איש צמרת המערך ומיפלגת־העבודה. וזה מטריד אותי.

יעקובי הוא חבר־כנסת. תפקידו העליון של חבר־כנסת — ולשם כך הוא נבחר! — הוא להכריז על דיעותיו מעל בימת הכנסת, ולהכריע בהצבעות.

ואם זה כך לגבי כל עניין, הרי לגבי מילחמה, עניין של חיים ומוות פשוטו כמשמעו, על אחת כמה וכמה. וכאן עולה עניין ההצבעה.

ביום השלישי של המילחמה נערכת בכנסת ההצבעה הראשונה והמכרעת על המילחמה. היא באה בעיקבות הצעת אי־אימון שהגישה סיעת רק"ח. תוצאת ההצבעה היתה: 4 בעד אי האימון (אנשי רק"ח בלבד), איש לא נמנע, 10 „לא השתתפו בהצבעה" אף שנכחו באולם. (7 חברי־מפ"ם, 1 יוסי שריד, 1 שולמית אלוני, 1 מרדכי וירשובסקי). **כ ל ה ש א ר** הצביעו נגד אי־האימון.

מכיוון שאין רושמים בדברי־הכנסת מי מצביע מה, אלא אם כן יש דרישה מפורשת של מיספר חברי־כנסת לערוך „הצבעה שמית", אין לדעת לעולם מי הצביע מה (וזוהי שערוריה כשלעצמה, שמחיתי עליה פעמים רבות). לא רשום בפרוטוקול איך הצביע יעקובי. ברור שלא הצביע בעד אי־האימון, לא נמנע ולא „השתתף בהצבעה".

שאלתיו בעניין זה, והוא ענה כי אינו זוכר בדיוק. יתכן שהצביע נגד אי־האימון, ויתכן שלא היה באולם. עם כל הכבוד, קשה לי לקבל שמישהו אינו זוכר איך הצביע בהצבעה כה גורלית. אפשר להניח שהצביע נגד אי־האימון.

יעקובי אמר כי אי־אפשר היה להצביע בעד אי־האימון, בגלל נוסח דבריו של מאיר וילנר, שהגיש את ההצעה. אך דקה לפני ההצבעה סיים מנחם בגין את דבריו בקביעה שכל מי שיצביע נגד אי־האימון תומך בזה בהחלטת הממשלה לפתוח במיבצע „שלום הגליל". זאת היתה משמעות ההצבעה, וכל חברי־הכנסת הבינו זאת. וכמוהם, כל העולם. מי שחשש להזדהות עם וילנר וחבו־יו, צריך היה לפחות להימנע מהצבעה (דבר הכרוך בהרמת־יד). גם „אי־ההשתתפות בהצבעה" של ה־10 אינה מספקת אותי.

לאור דבריו של יעקובי, כי התנגד כבר אז למילחמה „מהקילומטר הראשון", אני רואה בחומרה כפולה ומכופלת את הצבעתו נגד אי־האימון — ולמען המילחמה. פירוש הדבר שהוא חשש לנקוט בפומבי עמדה בלתי־פופולרית. ו/או שהעמיד את המישמעת המיפלגתית מעל לקול מצפונו בעניין שהיה כרוך באובדן חיים רבים ובנזק עצום למדינה.

יש רגעים בחייו של אדם, קל וחומר בחייו של איש־מדינה, כשחובתו היא לקום ולהכריז קבל עם ועולם, כמו מרתין לותר המנוח: „כאן אני עומד. איני יכול אחרת. כה יעזור לי אלוהים!"

כסא ריק

נאלצתי השבוע לנטוש לשלושה ימים את החורף הישראלי החם לטובת גרמניה הקרה והרטובה. בהזדמנות זו השתתפתי שם גם בשתי תוכניות־טלוויזיה.

לאחת מהן, שידור ארוך שבו השתתפו 12 אישי־ציבור ומומחים ידועים־גרמנים, ישראלים ופלסטינים — הוזמנה גם ידידתי רמונדה אל־טוויל, הפעילה הפלסטינית רבת־הטמפרמנט מרמאללה. המושל הצבאי אסר עליה לנסוע, אף שחזרה רק לפני שבועיים מחו"ל.

המארחים החליטו למחות על כך בדרך שקטה. הם השאירו את הכיסא שלה ריק, בבחינת כיסא אל־דומי, ועליו שלט גדול שהכריז על שמה של הנעדרת.

הכיסא הריק הזה אמר יותר מכל אשר יכלה רמונדה להגיד. לגבי מאות אלפי הגרמנים (אולי המיליונים) שחזו בשידור החי ובשידור החוזר, היתה זאת הוכחה חותכת לדיכוי חרות הפלסטינים בידי ישראל. קשה להעלות על הדעת תעמולה גרועה יותר לעניינה של ישראל.

האנשים המתוחכמים יותר, היודעים מי היא רמונדה, שאלו את עצמם שאלה נוקבת יותר: מדוע נאסר דווקא עליה לבוא? היא ידועה כפלסטינית לאומית, אך גם כאשה החותרת מזה שנים לשלום ישראלי־פלסטיני, וכאחת הפלסטינים הראשונים שהכריזו על כך בפה מלא קבל עם ועולם.

המסקנה המתבקשת היא כי ישראל אינה מתנגדת להופעתם של פלסטינים קיצוניים, המטיפים לפירוק המדינה, אך מתנגדת בהחלט להופעת פלסטינים מתונים, המציעים שלום בין ישראל ובין מדינה פלסטינית שתקום בשטחים הכבושים.

גם בכך יש לקח ברור, שאינו עוזר דווקא לשפר את תדמית ישראל בעולם.

לראיין את שביט

פעם בשבועיים מביאים בטלוויזיה פרופסור, מעילית האקדמיה, כדי לראיין את יעקוב שביט.

שביט הוא איש מבריק. על כל פנים — כך היה בהתחלה, לפני שהכריחו אותו להתאפר לפני השידור, כדי למנוע את הברק המסנוור של פניו, שתפריע למצלמות.

זה לא שינה את שיטת שיחתו. הוא מסביר לבעלי־שיחו ארוכות מה הם חושבים, ואלה נאלצים להשיב „נכון..." או, במבוכת־מה, „זה נכון, אבל..."

אחת התוצאות של תוכנית זו היא שאנשי־הרוח, שהצטיירו בעכבר כאנשים מקוריים, מצטיירים בתוכנית זו כאנשים רדודים למדי, שאין שום רעיון מקורי מבצבץ במוחם. אדם בעל השכלה סבירה לא ספג, בכל השיחות האלה, אף רעיון מקורי חדש, אחד שיש בו כדי להפרות את מחשבתו. אך יתכן שלא בשביט לבדו האשם, אלא במיגבלות המדיום הטלוויזיוני, שאינו מתאים כל־כך לפיתוח רעיונות מעמיקים וחדשניים, גם אם אין מראיין (ואולי צריכים להגיד: מתראיין) כמו שביט. אסור לדרוש יותר מדי.

כל זה היה נסלח ונסבל — עד לפרק האחרון בסידרה. הדוקטור שביט ראיין את / שוחח עם / רואיין על־ידי / הפרופסורית חדווה בן־ישראל, ההיסטוריונית אשר ירשה את מקומו של יעקב טלמון המנוח.

לא הבינותי כל־כך את כיוון השיחה, שנראתה כמיטלטלת אנה ואנה, עד אשר תפסתי לפתע את המגמה. שביט ביקש למלט מפי הגברת את הקביעה שהשמאל הבריטי התנגד בין שתי מילחמות־העולם למאבק בגרמניה הנאצית, בעוד שהימין היה מוכן למאבק זה. ומכאן המסקנה: הימין הוא מציאותי, הוא „קורא את המפה נכון", הוא מבין מה מתרחש. ואילו השמאל הוא אוטופיסטי, יש לו אולי כוונות טובות, אך אין הוא מבין מה מתרחש, ולכן הוא גורם לאסון.

קשה לי להעלות על הדעת שטות גדולה יותר. היא יכלה להעיד על בורות, אלמלא ישבו לפני המצלמה שני אנשים שאינם בורים. נראה שיש סיבה גרועה יותר.

אפשר למתוח ביקורת קטלנית על התנהגות השמאל הבריטי בימים הראשונים של המישטר הנאצי, כאשר המשיך להתנגד לחימוש, בעוד שהמצב החדש חייב בהחלט חימוש מזורז ואולי אף מילחמה מונעת. זה קל. אך אין שמץ של אמת בטענה כאילו הימין הבריטי היה „מציאותי" ורצה בחימוש ובפעולה.

אורי אבנרי

יומן אישי

נכון ההיפך הגמור. וינסטון צ'רצ'יל הימני, שאמנם הטיף לחימוש ולהתערבות, היה מבודד ומנודה, בבחינת קול קורא במידבר. הימין הבריטי ברובו המכריע, ובראשו אילי העיתונות ההמונית, לא הסתיר את אהדתו הבולטת למישטר הנאצי. הוא הבין לנפשו של היטלר, וקיווה כי יפנה את עוצמתו כלפי הסובייטים. דוכס וינדזור, המלך המתפוטר, ערך ביקור ידידותי אצל הפירר, ועורר את הרושם שהוא אוהד מושבע של המישטר. נוויל צ'מברליין, האיש שחתם על הסכם־מינכן, היה מנהיג הימין. דעתו של צ'רצ'יל התקבלה על־ידי הימין רק בלית ברירה, ברגע האחרון ממש, כשהחרב כבר היתה מונחת על צווארה של בריטניה.

אך זהו רק פרק אחד בהיסטוריה הבריטית במאה ה־20. חשובה יותר העובדה כי הממשלה הטובה ביותר שראתה בריטניה במאה זו, המעשית והמציאותית ביותר, היתה דווקא הממשלה הסוציאליסטית של קלמנט אטלי, שנבחרה בסוף המילחמה. ממשלה זו עשתה את המעשה הנכון והמציאותי ביותר: היא העניקה את העצמאות להודו ושיחררה את בריטניה מן העול הנורא של המושבות, דבר שצ'רצ'יל הגדול סירב בהחלט לעשותו.

היא גם הנהיגה בבריטניה את מישטר הרווחה החברתית, שהיה לדוגמה לעולם המערבי כולו.

שביט לא ניסה כלל להסתיר שיש למסקנתו המסולפת יישום כאן ועכשיו: השמאל שוב שוגה באשליות והולך שולל אחרי האוטופיה, למשל לגבי אש"ף. ואילו הימין המציאותי רואה את העולם כמו שהוא. (אריאל שרון, למשל. כפי שהוכיחה מילחמת־הלבנון).

הפרופסורית, המחזיקה בקאתדרה על־שם המנהיג הרוויזיוניסטי אריה בן־אליעזר, השתמטה מתשובה ברורה על טענות אלה, ובלבי, קינן החשש שמא היא הסכימה עימן.

אני מקווה שזה היה חשש־שווא.

„או... אה... אי..."

כאשר נבחר הנשיא רונלד רגן, הביעו רבים את החשש מפני קיצוניותו הימנית של האיש, שהיה ידוע כנציג המחנה הלאומני־שמרני המופלג ביותר בארצות־הברית. העזתי אז להביע דיעה חריגה: שהסכנה האמיתית הכרוכה בבחירת האיש אינה נובעת מעמדתו הקיצונית, אלא מבורותו המוחלטת בענייני העולם. כתבתי שהנהגת המדינה החזקה ביותר על פני כדור־הארץ הופקדה בידי איש שהוא כילד בן־יומו. החודש ימלאו שלוש שנים מאז כניסתו לתפקידו, וחוששני שנבואה זו התאמתה.

בכתב־העת האמריקאי הליברלי ניישן פורסם לא מכבר פרוטוקול של ראיון שהעניק הנשיא לקבוצה מובחרת של עורכי־עיתונים. אנסה לתרגם את הדברים לעברית, תוך נאמנות רבה ככל האפשר לסיגנונם המקורי — אם כי זה קשה, מפני שהנשיא דיבר בשפה משובשת. מסתבר שיש הבדל עצום בין דבריו הרהוטים וכובשי־הלבבות של הנשיא, כשהוא קורא מן הכתב דברים שנכתבו על־ידי יועציו, או כשהוא אומר דברים שלמד בעל־פה כפי שלמד בקולנוע — ובין הדברים שהוא אומר בלי הכנה מראש. כשהוא נאלץ לענות בו במקום על שאלות, מצלצלים הדברים כך:

רגן

שאלה: האם אתה עומד להפעיל לחץ כלשהו על הממשלה התורכית כדי לתת פיתרון צודק לבעיית קפריסין?

הנשיא: לאיזו בעיה?

שאלה: לבעיית קפריסין.

הנשיא: הוי, הלוואי ושר־החוץ היה כאן. אנחנו מודעים לזה, אבל אני לא יודע שהכנסנו את עצמנו לזה במישרין או עמוק. אנחנו הצענו, כפי שאנחנו עושים תמיד לעזור אם אנחנו יכולים, אך ברגע זה אני חושב שעזרתנו מכוונת למקום שהוא קצת ממיזרח לזה, בחוף של...

שאלה: אני מדבר על 200 אלף פליטים בקפריסין.

הנשיא: כן, אני יודע, ואני מקווה שנוכל למצוא – ולעזור בפיתרון העניין הזה.

שאלה: ארוני הנשיא, מתי אנחנו עומדים לנתק את היחסים הדיפלומטיים עם הממשלה שנכפתה על־ידי הסובייטים על אפגניסתאן, ולהושיט סיוע ממשי ויעיל יותר ללוחמי־החופש באפגניסתאן?

הנשיא: עלי לומר שלנתק את היחסים הדיפלומטיים, אפילו עם ברית־המועצות, מתוך כעס עליהם בגלל המעשה הנורא כלפי המטוס הקוריאי...

שאלה: דיברתי על אפגניסתאן.

הנשיא: מה?

שאלה: דיברתי על אפגניסתאן, על הממשלה שנכפתה על־ידי הסובייטים בקאבול.

הנשיא: אה.

שאלה: האם עדיין יש לך תוכנית לבקר בקוריאה הדרומית? אם כן, מהי המטרה העיקרית של ביקור בדרום־קוריאה?

הנשיא: מה·

שאלה: דרום־קוריאה?

הנשיא: כן.

שאלה: ארוני הנשיא, האם הודו תתאים ללוח־הזמנים שלך?

הנשיא: מה?

הגברת סמול (עוזרת של הנשיא): שאלה אחרונה, ארוני הנשיא.

שאלה: ארוני הנשיא, שמי הוא קשישאן מקליפורניה, והייתי רוצה לדעת עם יש לממשלת ארצות־הברית עמדה לגבי רצח העם הארמני על־ידי התורכים.

הנשיא: רצח־העם של...

שאלה: הארמנים, ב־1915.

הגברת סמול: רצח־העם התורכי והארמני.

הנשיא: אה. אני — העמדה הרשמית שאני יכול לגלות לך היא שאנחנו מתנגדים לטרוריזם משני הצדדים. ואני יכול רק להאמין כי ממש אין אדם חי כיום שהיה חי בתקופה של הצרה ההיא. ונדמה לי שאנחנו צריכים להיות מסוגלים לשבת יחד עכשיו, קבוצה לגמרי חדשה של אנשים שיודעים על זה רק מתוך קריאה, לשבת וליישב את נקודות־המחלוקת שבינינו ולהביא שלום לפחות לאותו חלק של האנושות.

הגברת סמול: תודה, ארוני הנשיא, תודה רבה.

הנשיא: קארנה אומרת לי שעלי ללכת. תודה רבה לכולכם. תודה.

בסרט, העומד להסעיר את הארץ, נשחק הגיבור בין קיצוניים יהודיים וקיצוניים ערביים — ובמציאות עמדו יוצרי הסרט בין הצנזורה של ח"כים וסרבנותם של כמה מהשחקנים

הסרט מגש הכסף הוא סרט מרגש. הוא הפרק הבא בתולדות הקולנוע הישראלי, אחרי חמסין. סרט, העוסק בשמאל היהודי והערבי בישראל, השב"כ והתהליכים העוברים על החברה הישראלית בשנות ה־80.

מגש הכסף הוא סרט עלילתי־אידיאולוגי, לא פחות מאיש השיש הפולני. גיבורות הסרט הן הדילמות של השמאל הישראלי. „אם מדינת ישראל היא השפה התחתונה בחיוך של ארצות־הברית, הרי השמאל הישראלי הוא השפה הנשוכה בחיוך של ישראל.

הכסף הוא תרומה של קבוצה גרמנית, בראשות הפרופ' אולריך, למען הקמת תשתית לאוניברסיטה ערבית בישראל.

וליד (יוסף אבו־זורדה), מרצה שפוטר מהאוניברסיטה, הוא הרוח החייה בפרוייקט של הקמת האוניבר־סיטה. הוא יוצר בילבול בקרב חבריו הפלסטיניים, ומעורר את זעמם של שילטונות־הביטחון. הוא בעימות עם ג'מילה (סוהיר האני), מנהיגת הקבוצה, המחליטה להעביר את המאבק לפסים של מחתרת מזויינת, והטוענת לבעלות על הכסף לשם רכישת נשק לקבוצה.

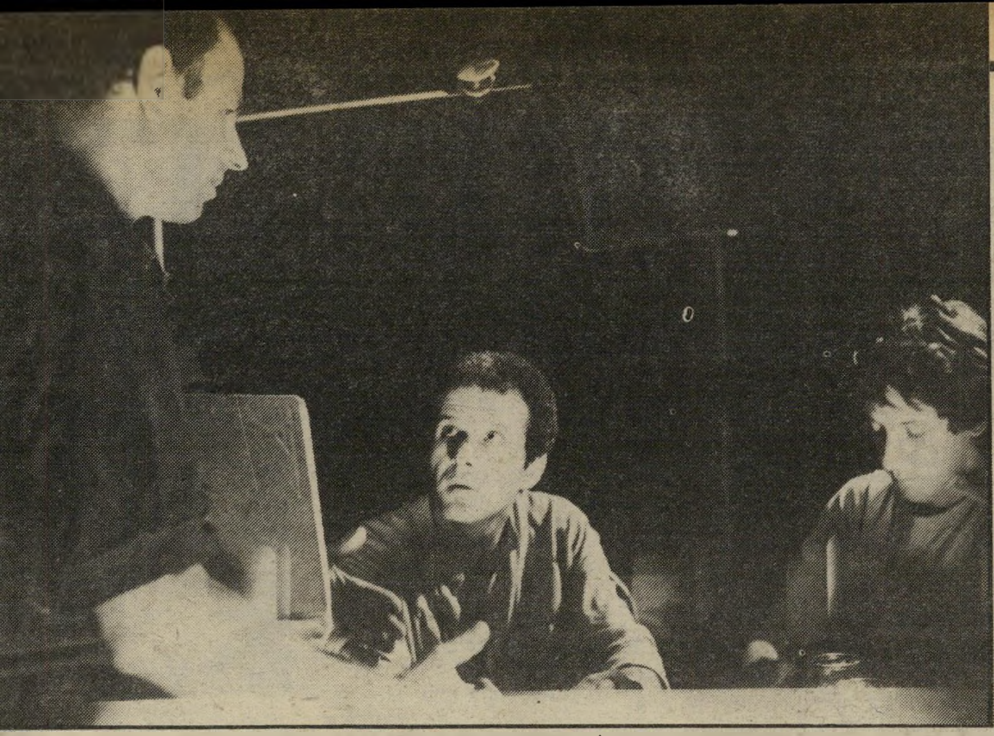

ג'אד נאמן (משמאל) מביים את גידי גוב ויוסף אבו־זורדה
חוג־בית מהפכני

בין אש לאש

זהו סיפור של עימות בין שני עמים בארץ אחת. הגיבור היהודי הוא יוני גולדמן (גידי גוב), חבר בקבוצה פוליטית המכילה יהודים וערבים. הוא בן־קיבוץ־לשעבר שהצליח כזמר, בעל עבר קרבי. הוא חוזר משהות בגרמניה לישראל, כשהוא נושא באמתחתו חצי מיליון מארק, ההופכים עד מהרה ל„כסף חם". כל מי שנוגע בו נכווה.

יוני בדילמה. אין הוא מוכן למסור את הכסף לרכישת נשק. הוא קרוע בין הגיונו לרגשותיו, לזיכרונותיו מימי אהבתו הישנה לג'מילה, בתקופה שבה שהו שניהם בברלין. הוא „משחק על הזמן", תובע שייערך בירור בקבוצה על מטרותיה. החברים נפגשים בבניין הנטוש, המיועד להקמת האוניברסיטה. וליד פורש את ה„אני מאמין" שלו:

„ספרים חשובים יותר מרובים ופצצות בסופרמרקט..." מתברר שהוא במיעוט בקרב חבריו. רק יוני ניצב לצידו.

האחרים, בראשות ג'מילה, עפר (יצחק לאור) ואיברהים (מוחמד באכרי), מאמינים שהמצב בישראל השתנה במהירות בשנים האחרונות ודחק את הערבים לעמדת אין־מוצא. לכן עליהם לאחוז בנשק.

יוני מחליט להחזיר את הכסף לגרמניה. כשהוא מגיע לנמל־התעופה לוד, הוא לומד שהשב"כ מתעניין בתנועותיו מאז הגיע ארצה. דרכונו מוחרם. עכשיו ברור לו שעל הקופה משחקים שני הצדדים. הקופה אינה רק חצי מיליון מרק, אלא גם החיים שלו ושל חבריו.

וליד ויוני מהרהרים בפיתרון אחר: להפקיד את הכסף זמנית בידיו של פרופסור נצאר במיכללה בגדה המערבית. המיכללה מוקפת בשוטרי מישמר־הגבול. בדרך הם נעצרים בידי מחסום של גוש־אמונים ומוכים. יוני, המתגורר אצל חברתו־לשעבר, טל, יודע שהוא הסתבך בסיטואציה קפקאית, והוא אומר לטל על הסתבכותו שהיא „לתמיד, אבל אל תגלי לאף אחד."

ערב אחד הוא נפגש עם ג'מילה במועדון־הלילה מגש הכסף, המנוהל בידי ידידו ג'ו (שמוליק קראוס). זו כבר אינה פגישת אוהבים־לשעבר, אלא מיפגש בין אויבים. היא יודעת שהשב"כ עלה על יוני ותובעת שיעזוב את הארץ בדרכון מזוייף. התנאי: שישאיר לה את הכסף.

יוני עומד בסירובו. סוכן השב"כ פוגש את יוני ומבקש להפעילו. הוא נכשל. הוא מנסה את טל: „את יכולה לתאר לך את השם יוני גולדמן בעמוד הראשון של עיתוני הערב?" שואל איש־השב"כ מקס (יוסי פולק), וממשיך: „צנחן יוצא־קיבוץ, בגד במדינה? אמן נאשם בשיתוף פעולה עם אש"ף..." טל נבהלת.

אחרי ניסיונות השיכנוע בדרכי־נועם, מגיע הסיגנון האחר. הקצנה ומעשי־אלימות, הן מצד חברי הקבוצה המיליטנטית והן מצד השב"כ ובתווך יוני, כשבידו הכסף שהוא פצצת־זמן מתקתקת. העימות הולך ומחריף. הוא מגיע לשיאו הראשון ברציחת וליד, בשדרה תל־אביבית, ובהתנגשות־דמים ברציף נמל עכו, שבה מעורבים כל הצדדים.

יוני גולדמן הוא המייצג של כל־אדם הנשחק על־ידי ה„שיטה הפוליטית־חברתית" בישראל של היום. הוא גם מהווה סכנה לשיטה. הוא נבגד בידי כולם, ותבוסתו היא תבוסת „הדרך השלישית", שאינה גורסת „אנחנו או הם".

התמונה שלא נכנסה לסרט: עירית פרנק עם גידי גוב ושמוליק קראוס
אנשי השב"כ לא נכנסים לבית יהודי

הפתעה בלונדון

מגש הכסף הוא סרט מהמם. הצופה בו אינו יכול לצאת מאולם־הקולנוע כשהוא אדיש. זהו סרט שהחברה הישראלית נחתכת בו, כפרוסות סלאמי. סרט שהאמיתות שבו

מתעלות מעל לכל אמת שצולמה בסרט ישראלי כלשהו.

איך נעשה סרט כזה?

מגש הכסף הוא תוצאה של עבודת־צוות, שציריה המרכזיים היו הפסיכי־אטרית רוחמה מרטון, בעלת הרעיון המקורי והדיאלוגים, יהודה (ג'אד) נאמן התסריטאי ואמנון לורד. סיפור עשייתו והפקתו של הסרט הוא סיפור־מתח קולנועי בפני עצמו, שסופר ל־העולם הזה מפי ג'אד נאמן ורוחמה מרטון:

רוחמה: לקחתי שנה חופש מעבודתי כרופאה פסיכיאטרית. תחילה כתבתי סיפור־אהבה. אחר־כך

השין־ביתניק: יוסי פולק
ספרים חשובים מפצצות

פיתחנו אותו. הסיפור שימש בסיס לתסריט. אבל התברר שהסיפור די מנוטרל מהחיים בארץ. חיסרון הפוליטיקה היה מורגש לג'אד ולי. אז הצטרף אלינו אמנון לורד, ויחד איתו בנינו מחדש תסריט. ירד הרומן ועלו הבעיות הפוליטיות. לאחר גילגולים שונים הגענו בסוף 1980 לגירסה הסופית.

אז התחלנו באודיסיאה לגייס כסף. שלחנו את התסריט לבי־בי־סי, אחר־כך נסענו ללונדון. הזמינו אותנו לפגישה עם ג'רמי אייזקס, יהודי, מנהל הערוץ הרביעי של הבי־בי־סי. הוא היפנה אותנו לקורא־התסריטים שלו. לחדר נכנס אדם כחוש, רגיל ולא־מוגדר, עם זנב חולצה בחוץ וסוודר עם חורים במרפקים. אבל עיניים חכמות. הוא לקח את התסריט.

כעבור יומיים הוא התקשר והציע לנו לשנות את הסיום. עבדנו באנגלית הרצוצה שלנו על סיום אחר.

ג'אד: יש לנו חבר בלונדון, שקישר בינינו ואייזקס. שמו טרוי קנדי מרטין, תסריטאי שתיסרט את הסרט תיק ירושלים עם דונאלד פלזנס. הרמתי אליו טלפון. הוא הכתיב לנו דרך המכשיר עמוד שלם של דיאלוגים. עם השינויים האלה חזרנו לבי־בי־סי. היה שלג, ואיחרנו לאייזקס. אמרו לנו: תשאירו כאן את התסריט. יצאנו משם בהרגשה שזה סוף הסיפור.

באותו ערב בלונדון ערכנו „ארוחת־אבל" עם גידעון בכמן וטרוי, בהרגשה שהסרט נדחה לזמן לא־ידוע. חזרנו ארצה, וכעבור כמה שבועות קיבלנו בדואר הודעה שאישרו לנו את התסריט. להודעה צורף חוזה חתום על 100 אלף דולר להפקת הסרט. עכשיו היינו צריכים למצוא רק עוד 250 אלף דולר להפקה.

היתה לנו התחייבות של הקרן לעידוד סירטי־איכות מטעם המועצה לתרבות ולאמנות בארץ. היא התייחסה ל־60 אלף דולר, אם נשיג את יתרת המימון.

החלטנו להתחיל בהפקה ובקידומה. בנינו את התיכנון. עבדה איתנו אילנה שרון. היא נסעה עם התסריט ליריד־הסרטים של פסטיבל קאן, שם פגשה בנציג של הרשת הראשונה במינכן. היא הצליחה להשיג ממנו השתתפות על עוד 50 אלף דולר. השגנו עוד כמה משקיעים קטנים, ויצאנו לצילומים.

„חייתי את הדברים האלה!"

ג'אד: לפני הצילומים היה עלינו ללהק את התפקידים. ידענו שהנושא עדין. הבעיה הראשונה היתה מציאת ג'מילה. חיפשנו אחר הדמות־הנשית הפלסטינית. נסענו הרבה וחיפשנו באוניברסיטות חיפה ובאר־שבע. הגענו גם לתיאטרון נצרת. פגשנו בסטודנטים ובסטודנטיות. במקביל ערכנו מיבחני־בד בווידיאו, מיבחנים שבהם השתתפו רבים שאינם שחקנים. חיזרנו גם אחרי המשוררת סיהאם דאוד, שאמרה לנו בעדינות „לא!"

רוחמה: לראשונה שמעתי על סוהיר האני מסטודנט ערבי בבאר־שבע. הבעיה שלנו היתה אי־היכולת של הערביות להשתחרר מהבעיות החברתיות. אותו סטודנט המליץ על סוהיר. מאוחר יותר נודע לנו שהיא ישבה כמעט שלוש שנים בכלא נווה־תרצה באשמת מגע עם סוכן זר. זה קרה כאשר היא היתה בת פחות מ־18. כיום היא עושה תואר שני בבלשנות אנגלית. היא נשמעה לנו כאדם שהשתחרר מהמיגבלות ומהמוסכמות של האשה בחברה־הערבית. היה מאוד חשוב לנו שהתפקיד יגולם בידי בחורה אינטליגנטית ונחושה בדעתה.

ג'אד: סוהיר היתה כמו יר לכפפה. היא ידעה מה שהיא רוצה. היא קראה ואהבה את התסריט. היו לנו מעט ספקות. היא בהירה במקצת.

רוחמה: יום אחד היתה לי שיחה עם סוהיר לתוך הלילה, ואז היא אמרה לי: „אין לך בעולם אדם שיעשה את התפקיד הזה יותר טוב ממני, כי אני חייתי את כל הדברים האלה!" ואז היא סיפרה לי לראשונה שהיתה בבית־הכלא, והוסיפה: „לא רציתי להשתמש בזה קודם!" והתפקיד היה שלה.

„הדרך לביירות"

ג'אד: היתה לנו בעייה בבחירת מקס, איש השי"ב. הכוונה שלנו היתה שאיש השי"ב לא יהיה אדם שמתחשק לך לתת לו סטירה, ויחד עם זאת, שלא יהיה מאצ'ו ישראלי. פנינו לכמה שחקנים, וביניהם יוסי פולק. לקראת מיבחני־הבד הוא בנה לו תפקיד בראש. הוא בא עם הצעה של תפקיד מהסרטים. איזה מין איש קשה, נוקשה וקשוח, עם עיניים ממצמצות, כמו שבונים דמות בתיאטרון. האיש הרע. וכך הוא הצטלם במיבחנים. אז אמרנו לו „תודה רבה, יוסי... אתה לא תעשה את התפקיד...". לא היה לנו אז מועמד אחר, משהו כמו רוד שטייגר.

אבל יוסי אמר לנו: „אני שחקן, שיכול להוציא מעצמו כל מה שאתם רוצים. תגידו מה שאתם רוצים. הוא ישב איתי ועם רוחמה והצלם תנניה בר, כאשר אנחנו נחושים שזה לא הוא. שהוא שם על עצמו מסכה. אבל ברגע שהוא הבין שהוא צריך להיות שין־ביתניק חכם, עם רגש, נבון, שמבין את נפש־האדם ולא מוותר על זווית־הראייה המיקצועית שלו, יוסי פולק נכנס לדמות הזאת. והשיא, זה בבית־החולים, כאשר הוא אומר ליוני (גידי גוב): „הדרך שלך מובילה לביירות..." עונה לו גידי „הדרך שלך מובילה למחנות־ריכוז..." חשוב לציין כאן שהדיאלוגים האלה חוברו ב־1980, לפני מילחמת הלבנון. היום הם נקראים כמו בעיתון של אתמול. וכך, כאשר פולק הבין מה שהוא אמור להיות — הוא עשה את התפקיד.

המחאה של גידי גוב

ג'אד: אני מכיר את גידי גוב מהסרט הקודם שלי מסע אלונקות. כאשר כתבנו את התסריט, והתברר לנו

(המשך בעמוד 56)

תא־המחתרת: מוחמד בכרי, יצחק לאור וסוהיר האני
עצירה ביטחונית בחיים הפכה לאשת־מחתרת בסרט

גידי גוב בנמל
הדרך מובילה למחנה־ריכוז

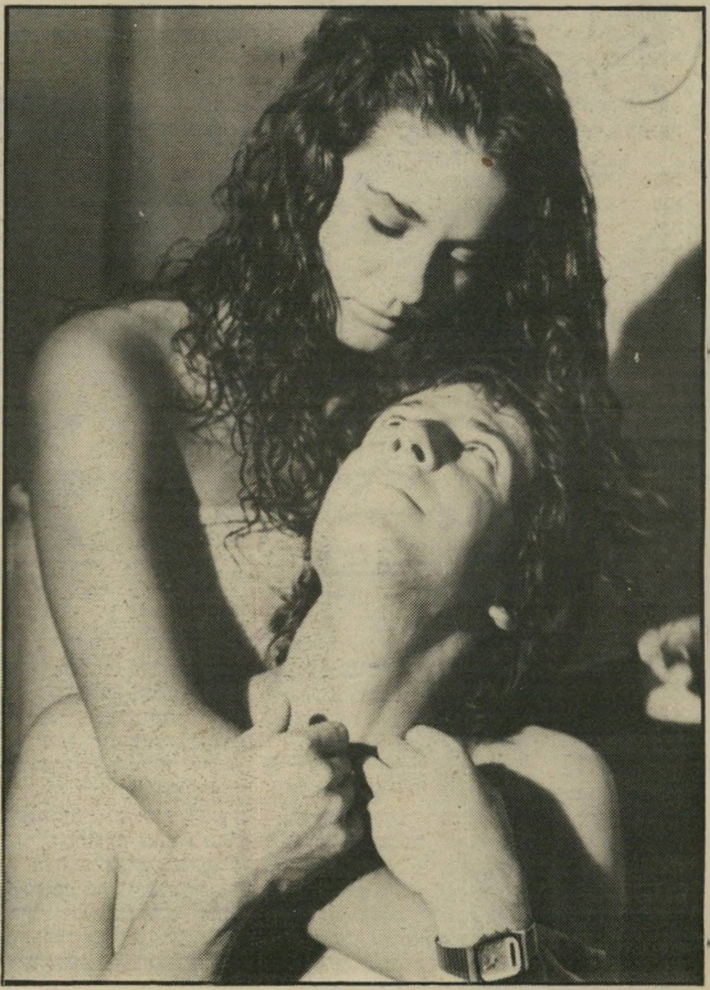

אהבה: גידי גוב ודליה שימקו
השמאל הוא השפה הנשוכה בחיוך של ישראל

במדינה

תולדות

מה קרה בבגדאד?

הפנתר השחור מוני יקים בן ה־37, כבר הצליח להרגיז אנשים רבים. הוא תוקף בחריפות רבה את „השילטון הציוני האשכנזי" המהווה את המימסד הישראלי — והעושק, לדעתו, את המיזרחיים. הוא טוען שהמציא את הסיסמה „אשכנאצים".

שומעיו נוהגים לדחות את דבריו על הסף, ויש הטוענים שהוא בונה את העובדות על־פי התיאוריה שלו, ולא להיפך.

הפעם יתקשו לעשות כך, שכן ליקים יש אסמכתה אקדמית לדבריו. באחרונה הגיש עבודה באוניברסיטת תל־אביב ושמה: „השימוש בטרור על־ידי התנועה הציונית, לאור האירועים בבגדאד, 1948־51", בדק אותה המיזרחן יוסי אולמרט, שהתפרסם לא רק בגלל ידענותו בענייני סוריה ולבנון, אלא בעיקר במהפך האידיאולגי שחל אצל בן זה של המישפחה הרוויזיוניסטית, שאביו היה, כמו אחיו כעת, ח"כ מטעם חרות.

ציון העבודה, שהעניק אולמרט ליקים, הוא 80. בגוף העבודה כמעט שאין הערות מהותיות או ביקורת על התפיסה וליקוט המידע.

עדות ראשי־הקהילה. הנחת־היסוד של יקים לגבי אירועי עיראק היה אחרי מילחמת־העולם השניה, שבה הושמדו 40 אחוז מהיהודים האשכנזים, היה ברור שקיום המדינה היהודית תלוי בחיזוק דמוגרפי באמצעות אוכלוסיה יהודית לא־אשכנזית. „למעשה התנהלה כל פעילותם של אירגוני המחתרת הציונית לאור האינטרסים הדמוגרפיים של מדינת־ישראל הצעירה, במיקרים רבים בלי להתחשב באינטרסים של הקהילה עצמה", אומר יקים, „ומכיוון שסיבת פעילותם של אירגונים אלו היתה אכס־טריטוריאלית, לכן גם האמצעים שבהם נקטו היו שאובים ממערכת מוסר וחוק שונה מזו הנקוטה בעיראק, ארץ הפעולה.

יקים מזכיר שראשי הקהילה שם הסתייגו מהשליחים, והוא מצטט מעדות כתובה: „אתם לא נועצתם בנו כאשר הקימותם אירגונים וקניתם נשק, ולמה זה תבקשו היום את עזרתנו? אם אתם חרדים לשלום העדה, הסגירו את עצמכם ואת הנשק שלכם לידי המישטרה!"

חמש פעמים היו פיצוצים בבגדאד. מי השליך את הפצצות? השליחים טענו, וכך גם הופיע בכתביהם, שהיו אלה מעשי מיפלגת האיסתיקלאל הלאומנית או שליחי הממשלה העיראקית.

יקים מצטט מספר אוטוביוגרפי של סוכן הסי־איי־אי בשגרירות האמריקאית בבגדאד באותה תקופה. האיש, וילבור אבלנד, כתב בספר שהופיע בניו־יורק בשנת 1980: „מאוחר יותר סיפקה המישטרה העיראקית לשגרירותינו את ההוכחות המעידות כי הפיצוצים בבית־הכנסת ובספריה, כמו גם הפצת הכרוזים האנטי־אמריקאיים והאנטי־יהודיים, היתה מלאכתם של אירגון־מחתרת ציוני."

שתיקת העד הפצוע. השר ללא תיק, מרדכי בן־פורת, מילא תפקיד מרכזי באירגון הציוני בעיראק. התייחסות עכשוית לחלקו בפרשה כבר פורסמה בהרחבה בהעולם הזה 23.11.83, בעיקבות פרשת הופעתו הכושלת של השר לצד יהודה („יודקה") תג'ר, שליח אחר, שישב שנים רבות בכלא העיראקי, בתוכנית הטלוויזיה שעה טובה. הדברים גם עלו בחילופי־ההאשמות בין האלוף (מיל') מתתיהו פלד ובן־פורת.

בעבודתו האקדמית מזכיר יקים פרשה שבה היה בן־פורת מעורב. מייד אחרי הפיצוץ ליד בית־הכנסת מסעודה שם־טוב נודע לבן־פורת שלבית־החולים נלקח פצוע, שראה כנראה מי השליך את הרימון. בן־פורת מיהר לבית־החולים כדי לתרום לו דם, כביכול, והוא ושאר הפעילים שהו ליד מיטת הפצוע עד שנפח את נישמתו.

שתיקת העד, שליד מיטתו ישבו השליחים, מתמיהה את יקים. לדעתו, אם אכן דובבו אותו, והוא לא היה מצביע על ישראלים כמשליכי הרימון, היה בן־פורת עט על מידע זה כמוצא שלל רב, ולא היה כותב שמצבו של הפצוע היה כל־כך קשה עד שלא היה ניתן להוציא ממנו מילה. ואם כך, שואל יקים: „מדוע באים בטרוניה על כי לא נחקר על־ידי המישטרה הבגדאדית?" מסיק יקים: „ יותר סביר להניח שבן־פורת וחבריו דאגו לכך שהמידע שיש לפצוע לא יעבור לאוזניים זרות."

מסכם יקים: „לדעתי, מן הראוי לחקור נושא זה לכל עומקו, ולהסיק את המסקנות הראויות. יש לנפץ את קשר־השתיקה הזה, הקיים סביב הנושא, ולחשוף את כל העובודת ולגנות את האחראים למעשים. במיוחד כדי לגבש עקרונות־פעולה לגיטימיים, ולמנוע שפרשה זו תחזור על עצמה ביבשת אחרת לגבי ציבור יהודי אחר.

שידור

צל"ש

באה מנוחה ליגע

● **למאיר שלו** ולצוות שעה טובה, שהצליחו לעורר במשך כמה דקות התרגשות אמיתית בלב צופיהם. היה זה כאשר שרה מקהלה את אחד השירים היפים ביותר של ארץ־ישראל העובדת, באה מנוחה ליגע,/ומרגוע לעייף, כשעל המירקע מוקרנות תמונות של שובתים ומובטלים מכל רחבי הארץ. התוכנית נוטלת לה בהדרגה כמה מתכונות ניקוי־ראש, זיכרונו־לברכה, כמו העלאת מכונית־המריבה של השר מרדכי ציפורי על הבימה וראיון עם אברהם שפירא מרומה. תגלית מעניינת: השחקן אליוט גולד הוא איש חסר כל חוש־הומור, החוזר כמו תוכי כל הסיסמות האופנתיות הנבובות של המימסד היהודי־אינטלקטואלי של ניו־יורק.

צל"ג

כלא המפד"ל

● למנהל מחלקת הדת בטלוויזיה **מורדכי פרימן** ולכתב־הרדיו **חיים זיסוביץ**, **על תוכניתם** אסירי־תורה. התוכנית, שעסקה בסרט ובמלל בישיבת כלא תל־מונד, וב„תורתנו הקדושה כמחזירה לדרך הישר", תיארה עולם־שכולו־טוב בבתי־הכלא במדינת־ישראל, עולם של החזרה־בתשובה. תוכנית זו נראתה כתשדיר־שידור של נציב שירות־בתי־הסוהר, הד"ר **מרדכי ורטהיימר**, שהביא את בשורתו מבלי שיהיה לו צורך להשיב לשאלות נוסח „האם שירת בצה"ל?" נוסח הראיון הסינתטי והמוזמן של מנחה־התוכנית, כתב קול ישראל חיים זיסוביץ', היה שיעור בנושא: כיצד לא לראיין בטלוויזיה. מה עוד, שהמרואיין ורטהיימר הוא מבכירי הפקידים של המפד"ל בשירות הממשלתי.

מאחרי המירקע

ה„סקופרים": המשך

● בבוקר שלמחרת פירסום הסקופ של „פרשת אברהם לוינסון" בהעולם הזה, הוא היה נושא־מרכזי בישיבת־הבוקר של חטיבת־החדשות בטלוויזיה.

עורך מבט, **מיכאל קרפין**, הודה באוזני הכתבים שרמז על „פרש לוינסון" הובא אליו חמישה ימים לפני פירסומו בידי עורך מוקד **יעקוב אחימאיר**, שדיווח לו על ועדת החקירה הפנימית שהוקמה בחברת העובדים לחקור את מעשיו של לוינסון.

קרפין הורה לראש הדוכנה („דסק") לכלכלה, **חיים פלטנר**, להקצות כתבים לחקירת הסיפור. שני כתבים כלכליים של הטלוויזיה התחילו בניסיונות לאתר את מקור הסקופ, והעלו בידיהם חרס.

סקופ אבוד זה של הסקופרים מהדוכנה לכלכלה של הטלוויזיה מצטרף לסקופים אבודים קודמים, כמו פרשת ה„רולאריזציה" ושאר

מנחה שלו
התרגשות

פרשיות כלכליות, שבתקופת הכתבים הכלכליים **אברהם** („כושי") **קושניר ואלישע שפיגלמן** היו בלעדיים לטלוויזיה.

חיים פלטנר התנקם על הכישלון בכך שבעת הדיווח על הסקופ של העולם הזה וספיחיו פשוט לא הזכיר מי היה בעל הסקופ.

העברית של אריק סיני ושות'

זמר סיני
מתוקן

ברשות־השידור פועלת לה ועדת־לשון, שבראשה ניצב חבר מליאת רשות־השידור, הפרופסור **אהרן דותן**. כשבוע שעבר הופיע דותן לפני חברי הוועד־המנהל, ותיאר את המאבק שהוא וועדתו מנהלים נגד שיבושי־הלשון בשירים המושמעים בתקליטים מתוצרת־הארץ.

מאחורי סיפור זה מסתתרת העובדה של הורדת תקליטים מעל למקולי קול ישראל, על־ידי ועדת־דותן.

ידוע לפחות על שני שירים של הזמר אריק סיני, ושיר אחד של הזמר שימי תבורי, שהשמעתם נאסרה בידי ועדת דותן. בעוד שאריק סיני תיקן את לשון שירו בתקליט־השדרים של שיריו, שימי תבורי טרם עשה זאת, ולכן שירו אינו מושמע על גלי האתר.

שטרן והשביתות

גורש־הדיווח על השביתות במשק הביא את מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**, לזעום באחת מישיבות־הבוקר של חטיבת־החדשות.

שטרן אמר: „איך אפשר להאכיל את העם בכל־כך הרבה שובתים!"

באבא־סאלי־ינון

עוד בטרם הונחו כל רגבי־העפר על קיברו של הרב אבו־חצירא ז"ל מהעיירה נתיבות, ככר הכתיב שלוחו של שר־החינוך־והתרבות ונציג המפד"ל בוועד־המנהל של רשות־השידור, עורך־הדין **מיכה ינון**, הנחיות תוכניתיות לטלוויזיה.

בוועדה־למורשת־ישראל הציע ינון הכנת סרט־תעודה על הרב אבו־חצירא („בעל הנס מנתיבות", בלשונו של ינון.)

ינון, שהוא מועמדו של זבולון המר למישרת יושב־ראש רשות־השידור, המחיש ביוזמתו זו את האופן שבו יכפה את רצון המיעוט הדתי בישראל על הטלוויזיה.

להגביה את האנטנות

ב־27 באוגוסט השנה תשדר הטלוויזיה־הישראלית את טקס־הפתיחה של אולימפיארת לוס־אנג'לס. הוועד־המנהל של רשות־השידור אישר תקציב של 600 אלף דולר להקרנת אירועי האולימפיארה.

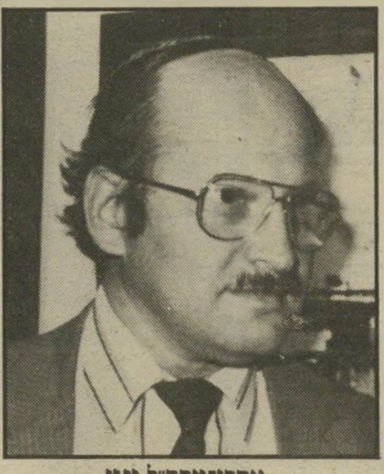

עסקן־מפד"ל ינון
בעל הנס

אלא שחברי הוועד־המנהל, הדואגים יותר לתוכניות דת ולצינזור תוכניות בעל קצה־קצהו של עיסוק פוליטי, מעודם לא נתברכו בהבנת בעיות הסיקור של הספורט בטלוויזיה.

חברי הוועד, שהוגשה להם תוכנית־המישדרים מלוס־אנג'לס, נפלו במלכודת אי־הידיעה. הם אישרו מצב שבו תהיה הטלוויזיה הישראלית אחת מתחנות־הטלוויזיה המעטות בעולם שתדווח את הישגי המתחרים באולימפיאדה ב„תקצירים", ולא בשידור־חי. הטיעון מסתמך על ההפרש בן 9 השעות בין שעון ישראל לשעון לוס־אנג'לס. שידורי האולימפיאדה ישודרו ב„תקצירים" בשעות אחר־הצהריים למחרת היום. צופי הטלוויזיה הישראלית, החפצים לראות את האירועים הספורטיביים ממש ברגע התרחשותם, מוטב להם שיגביהו את האנטנות שלהם, ויכוונו את המכשירים לערוץ הירדני.

עצות שכאלה

לפני שבועיים הגיע לרשות־השידור מומחה בינלאומי לקיצוץ ולייעול ברשתות־טלוויזיה ורדיו בארצות־הברית.

המומחה הירצה כמה הרצאות במיסגרת המרכז־להדרכה של רשות־השידור, עבר במי־תקני קול־ישראל והטלוויזיה והביע דיעות שונות.

על ביקורו של אותו מומחה הגיב אחד מאנשי מרכז־ההדרכה: „בשביל עצות שכאלה לא צריכות לבוא מחוצלארץ. הכל יודעים שיש ברשימת מקבלי־המשכורות של הטלוויזיה בימאים שזה שנתיים לא צילמו סרט, מפיקים שאינם מפיקים תוכניות ועוד כהנה וכהנה, עובדים מובטלים מאונס ומרצון. העובדה היא

שליח טסלר
חוזר בתשובה

שיש לפטר את כל עובדי הטלוויזיה, ולהקים את הטלוויזיה מחדש, על בסיס אחר של תפוקה, ולא של משכורת המשולמת עבור בטלה."

פסקול

חוזרים בתשובה

כניסתו של **עימנואל הלפרין** לראשות הדוכנה לענייני־חוץ לא שינתה מינהג מגונה ובלתי־אתי של עובדי דוכנה זו. כתבי דוכנת־החוץ, **מיכאל דורון**, **ופרדי גרובר**, נוהגים להביא כיתוב מתורגם לעיברית לכתבות־לווין המגיעות ארצה, ולתבוע הבאת קרדיט, בנוסח של „כתבתו של מיכאל דורון..." אותן הכתבות נראות שעה אחרי מבט בערוץ 6 של ירדן, בלי הקרדיט למיכאל דורון ●● אל כתבי מבט החוזרים למאגר הכתבים, בזמן הקרוב, מצויים **שמעון טסלר**, החוזר משליחותו בלונדון **וישראל סגל**, שהם כבחינת „חוזרים בתשובה" למבט ●● התוכנית כן, אדוני השר עומדת לשוב במוצאי השבת הקרובה אל המירקע הישראלי, ולהזכיר לצופי הטלוויזיה הישראליים את הדימיון שבין גיבורי הסידרה ובין מערכות־השליטה בישראל.

תוכניות מועדפות

יום רביעי

18.1

● **רדיו: קול המוסיקה — מוסיקה לבאלטים ולי־מחזות (1.05).** בתוכנית מו־סיקה של מסאז'ה, אופנבך וריי־מסקי־קורסקוב.

● **טלוויזיה: בידור — עד פום (8.15 מזמר עב־רית ואנגלית).** אורח התוכ־נית הוא הזמר שלום חנוך. בראיון ישולבו שירים ישנים וחדשים שלו.

טלוויזיה: אמריקה לאן?
יום רביעי, שעה 10.05

● **טלוויזיה: סרט קולנוע — אמריקה לאן? (10.05 — מדבר אנ־גלית).** אחת הסאטירות הקול־נועיות הנהדרות ביותר והאר־סיות ביותר על אמריקה, הוליווד וערכי החיים בה. הסרט מתמקד בעיסקי הקבורה באמריקה, על הצד הסארקסטי והמגוחך שבהם. הסרט נפתח בתלאותיו של בריטי צעיר, המנסה להיקלט במימסד ההוליוודי, ועל כל הקשיים שהוא ניצב בפניהם, כאשר נאלץ להביא לקבורה את דודו, שהוא תסריטאי הוליוודי מכובד. הסרט מבוסס על סיפרו של הסופר הבריטי אוולין ואו האהוב. רומן אחר מאת ואו, חמדת ימים הוקרן לפני כשנה בטלוויזיה הישראלית. את העיבוד הקולנועי לסיפרו של ואו, עשה הסופר והתסריטאי האמריקאי טארי סאותרן, מי שעשה את ד"ר סטריינג'לאב ואת קנדי.

יום חמישי

19.1

● **רדיו: קול המוסיקה — אמנים באולפן (4.30).** בתוכנית יצירות של סטראווינס־קי, פרנץ ליסט, ג'ון קייג' ולודוויג ואן ביטהובן.

● **טלוויזיה: סרט טבע — מעקב אחר שועלים (8.30 — מדבר אנגלית).** עוד סרט טבע בהפקת הבי־בי־סי, ובו מעקב של תשעה חודשים אחר חייה של מישפחת שועלים, החיים באיזור עירוני. את הסרט מנחה דיוויד אטנבורו.

● **טלוויזיה — סידרה — אוויטה פרון (10.10 — מדבר אנגלית).** פרק אחרון בסידרה, שבו מסופר על אוויטה פרון הלוקה בסרטן. כדי להנציח את שמה בסיפרי ההיסטוריה, היא תובעת מבעלה חואן, שימנה אותה למישרת סגן נשיא ארגנטינה. אלא שיריביה לתפקיד מאלצים אותה לוותר על הדרישה. אוויטה פרון מתה בגיל 33.

● **טלוויזיה — מלל — דברים בגו (10.50 — מדבר עברית).** שיחה בין יעקוב שביט ופרופסור צבי אנקורי, ראש הקתדרה לתולדות יוון וסאלוניקי באוניברסיטת תל־אביב, ומומחה לתולדות היהודים בימי־הביניים. אנקורי מספר על תולדות הפיצול היהודי ל,אשכנזים' ול,ספרדים'.

יום שישי

20.1

● **רדיו: קול המוסיקה — קונצרט של בוקר (7.07).** יצירות של ברליוז, אובר, היידן, הנדל, שופן, צ'ימברוזה, שוברט אלבן־ברג, ויואלדי, בטהובן ואחרים.

● **טלוויזיה: סרט ערבי — בכוונה תחילה (5.32 — מדבר ערבית).** מחמוד עובר מהכפר אל העיר, בהיותו בכפר היה לו רומן עם אשה נשואה שהרתה לו וילדה בת מבלי שידע על כך. בעלה מגלה את הפרשה עשר שנים מאוחר יותר ומגיע עם הילדה לעיר, בעוד מחמוד התובע, חוקר פרשה שמזכירה לו את עברו ואינה נותנת לו מנוח.

טלוויזיה: גאווין והייוארד רחוב אחורי
יום שישי, שעה 10.15

● **טלוויזיה: סרט קולנוע — רחוב אחורי (10.15 — מדבר אנ־גלית).** מילחמת־העולם השניה הסתיימה וקפטן פול סקסון (ג'והן גאווין) השב הביתה לשיקאגו, מקורקע בלינקולן, נבראסקה, שם עובדת ריי סמית (סוזן היווארד) כמלצרית בנמל־התעופה.

שבת

21.1

● **רדיו: רשת ב' — אולפן פתוח עם ריבקה מיכאלי (11.05).** תוכנית בידור וראיונות, בהנחיית, ריבקה מיכאלי, בין המרואיינים בדרנים, עיתונאים ודמויות מעולם התר־בות.

● **רדיו: רשת ב' — שירים ושערים (2.10 — מדבר עיברית).** תוכנית שידור חיה ממיגרשי הכדורגל, ההופכת את מישדרי מבט ספורט בערב בטלוויזיה, למיו־תר.

● **טלוויזיה: בידור — שלושה בדירה אחת (8.30 — מדבר אנגלית).** בפרק פגישה כפולה מעמיד ג'ק פני חולה, כדי לבטל פגישה שקבע עם לינדה, ובו בזמן הוא מכין ארוחה לבחורה אחרת, שהזמין לדירה.

● **טלוויזיה: מותחן — צוות לעניין (10.30 — מדבר אנגלית).** בפרק אסי־רים מיקצוענים החבורה המוב־חרת ובראשה חניבעל יוצאים לחלץ אסיר מבית־הכלא, שבו מאלצים הסוהרים את האסירים להיאבק אלה באלה עד מוות.

● **טלוויזיה: כן, אדוני השר (11.15 — מדבר אנגלית).** הסידרה הקומית שבה למירקע, והיא ממשיכה לטפל במאבק הכוחות, בין השרים בממשלה הבריטית ובין הפקידות הבכירה.

יום ראשון

22.1

● **טלוויזיה: תעודרמה — אסירי מצפון (9.40 — מדבר אנגלית).** הפעם על מנהיג־החופש נלסון מנדלה, הכלוא בדרום־אפריקה.

● **טלוויזיה: דראמה — שלשלאות (10.30 — מדבר אנגלית).** הפקה דרמ־טית של הבי־בי־סי.

יום שני

23.1

● **טלוויזיה: תיעוד — עמוד האש (8.02 — מדבר עיברית).** הפרק ה־רביעי תחת הכותרת העמק הוא חלום, בהפקת יגאל לוסין.

● **טלוויזיה: מותחן — זרים (11.00 — מדבר אנגלית).** בפרק גבר מזדקן רודפים בולמן ושותפיו אחרי רוצח שכיר בינלאומי ומסוכן.

יום שלישי

24.1

● **טלוויזיה: בידור — החבובות מארחות (8.02 — מדבר ומזמר אנגלית).** אורחת התוכנית היא השחקנית ואלרי הארפר, כוכבת הסידרה רודה.

● **טלוויזיה: רוחות מילחמה (10.10 — מדבר אנגלית).** הפרק ה־17 של הסידרה המבוססת על רב־מכר מאת הרמן ווק, בסידרה מככב רוברט מיצ'אם.

● **טלוויזיה: תיעוד — דיוקן (11.00 — מדבר עיברית ויידיש).** פגישה עם סופר היידיש יוסל בירשטיין, שכמה מספריו תורגמו באחרונה לעיברית, וזכו להצלחה רבה.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 18.1.84

● **סידרה לילדים: מקרוני (6.30 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה בהשתתפות קבוצת תלמידי בית־ספר, המתנסים בחוויות והרפתקות מעניינות, שמטרתם הכרת צורות חיים מגוונות והתוודעות למיקצועות שונים.

● **סידרה קומית: ביקורי בית (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה קומית המתרחשת בבית־חולים קטן, ועושה צחוק מן הרופאים והחולים, ביחד ובנפרד. נוסף לכך נוצרים יחסי־קירבה בין המנהלת האדמיניסטרטיבית אן אנדרסון (לין רדגרייב) ובין המנתח צ'רלי מיכאלס (ווין רוג'רס).

יום חמישי 19.1.84

● **חידון: חשוב וזכה (7.00 — ערוץ 3 — 60 דקות — מדבר ערבית).** שעה של חידונים ושעשועונים בהנחייתו של המגיש הפופולארי: ריפעת שאהין, המבוססים על שילוב של ידע ומזל. לזוכים פרסים יקרי־ערך, כולל כרטיסי־טיסה לאירופה.

● **סידרה קומית: בנסון (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).**

יום שישי 20.1.84

● **סידרת טבע: מן ההתחלה (12.15 — שני הערוצים — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה מדעית המסבירה לילדים, על דרך הניסוי, פעולות בטבע כגון: אנרגיה, לחץ אוויר, כוח־משיכה וכדומה. מפיקי הסידרה הסתייעו ברובוט כמנחה בעריכת ניסויים.

● **סידרת מתח: אביר המרוצים (4.15 — שני הערוצים — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת־מתח חדשה שבמרכזה עומדת מכונית משוכללת מאוד ויוצאת־דופן, המסוגלת לחשוב ולפעול באופן עצמאי. בשיתוף־פעולה בין מכונית זו ואביר אמיץ המשמש כנהגה, הם מצליחים לצאת למילחמה בפושעים

● **סידרה בלשית: רימינגטון סטיל (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה על חוקרת פרטית בשם לורה הולט (סטפני זימבליק), המנהלת מישרד־חקירות עצמאי, והחוששת מאובדן לקוחות פוטנציאליים בשל היותה אשה. לשם קידום מישרדה היא ממציאה דמות בידיונית של מנהל בשם רימינגטון סטיל, ואכן הכול מתנהל כשורה עד שהתרמית מתגלה.

יום שבת 21.1.84

● **סידרה עלילתית: מישפחה (6.30 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** מישפחה אמריקאית מן המעמד הבינוני הגרה בפרברי לוס־אנג'לס, ולה שלושה ילדים: הבת הבכורה בת ה־20 פלוס — גרושה, הבן הנאה בן ה־18 עובד כעוזר־צלם ומתיידד עם נערות, והאחות השובבה והפיקחית בת ה־12. בתפקידים הראשיים: ג'ימס ברודריק, גרי פרנק, קריסטי מקניקול ומרדית בקסטר־ברני.

יום ראשון 22.1.84

● **לילדים: סרטים מצויירים: (5.15 — ערוץ 3 — 20 דקות — מדבר אנגלית).** מיבחר סרטים מצויירים חדשים מתוצרת ארצות־הברית להנאתם של קטנים וגדולים.

● **סידרה קומית: שלושה בדירה אחת (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה המספרת על קורותיהם של שתי נערות (ג'ויס דויט וסוזן סאמרס) ושותפן לדירה (ג'ון ריטר) הנקלעים למצבים קומיים ומביכים, כאשר שכניהם ובעלי דירתם אינם אלא זוג שמרן.

יום שני 23.1.84

● **סידרת מתח: הארט ואשתו (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת־מתח משעשעת עם רוברט וגנר וסטפני פאורס בתפקידים הראשיים. גבורי הסידרה הינם זוג יפה ועשיר מ„חוג הסילון", אשר לצד עיסוקיו ועסקיו יש לו חוש בלשי נדיר, ומצליח לפתור תעלומות רצח ושוד, אשר המישטרה אינה מצליחה לפענח.

יום שלישי 24.1.84

● **קומדיה בלשית: ברני מילר (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה על בלש גבוה ומשופם ממישטרת ניו־יורק, הנתקל במיסגרת עבודתו בטיפוסים משולי החברה — גנבים, צרכני סמים ואנשים תימהוניים. משתתפים: הל לינדן, מקס גיל, רון גלאס וג'ק סו.

● **פולקלור: זרקור (9.30 — ערוץ 3 — 30 דקות — מדבר ערבית).** סיגנונות חיים ומינהגים, טיקסי חתונה ושאר אירועים בחייו של הפרט והחברה, בכפר ובעיר.

אין צורך להרוג חיות כדי ללבוש פרווה — עכשיו מותר ללבוש

גם פרוות מלאכותיות, וזה אפילו באופנה

הרצחת וגם לבשת?

פרוות זה סמל של יוקרה. עור גם הוא בין האצילים. אבל היום, כשצריך לשמור על פרופיל נמוך, מצאו המעצבים פיתרונות שונים, כמו איך ללבוש בגד אופנתי עם סממן פרוותי.

לפני 10 — 15 שנה היתה לפרווה הסינתטית הצלחה רבה בקרב הנשים. היא נראתה יפה ומהודרת וגם חיממה.

אחד ממעצבי־האופנה שחזר אל העבר הוא שוקי לוי, שעיצב בבִיגדי־ההווה את הפרווה הסינתטית של פעם, עם חומרים עכשויים, לחורף 84.

שוקי עיצב עבור חברת ניבה קולקציה עשירה של חליפות, מי־כנסיים ואוברולים מקורדרוי עבה, ירוק חאקי, כשהפרווה הסינתטית גם היא בצבע זהה. אומר שוקי: „פרווה סינתטית משמשת כקישוט וכאלמנט תלת־מימדי, המוסיף נופך ותורם לבגד

צדה **שימלה מעור נפה בציבעי אדום־שחור של ג׳ינג׳ט. שימלה אופנתית וקלאסית.**

מראה נוסף. היום הגיעו לעידון של פרוות סינתטיות גם מבחינת איכות ויופי, כך שבמבט כללי אין הבדל בין פרווה טיבעית ופרווה מלאכותית. צריך להתקרב ולמשש."

המערכות המתפרקות של הז׳א־קטים והמיכנסיים שעיצב שוקי הן בהשפעת המראה הצבאי של הצבא האמריקאי) בשנות ה־50, והן מתאימות לכל אשה שמרגישה את עצמה מספיק אופנתית והמחפשת בגר נוח.

אלה הם בגדים שאפשר ללובשם גם בעוד שנה־שנתיים והם ייראו אקטואליים. זוהי הקולקציה הראשונה שעיצב שוקי לוי לחברת ניבה, וניתן לראות שינוי מהותי בקו ובסיגנון, אפשר לומר, ששוקי הפך את הקערה על פיה — מסיגנון מסויים לסיגנון אחר.

בלי מחיר. גם יהודית גוטפריד

אורנה גלזר
חלון ראווה

מגוטקס מאמינה בפרווה הסינתטית. בקולקצית החורף שהיא עיצבה בולטת חליפה דמויית־עור בצבע בז׳, כשפרווה סינתטית דמויית כבש משולבת בחלקה הקידמי ובשרווליה.

הפרווה, היא מלאכותית, מחממת ונעימה למגע, וכל מה שצריך הוא להתרגל לקנות וללבוש פרווה שאינה אמיתית.

גם בפאריס אפשר לראות בחלונות־הראווה של בוטיקי־היוקרה בגדים בשילוב פרווה סינתטית. הגדיל לעשות מעצב־האופנה ז׳אן־לואי שרר, כאשר עיצב מעילי־חורף קצרים — אומנם מפרווה טיבעית ואמיתית, אך בשילוב צמר, כשחזית המעיל הקצר,

שנים רבות נשאר בגד־העור אופנתי ושימושי. „ובימים אלה כדאי לתת את הדעת על כך," אומר גי פולום, המתייחס אל העור כמו אל בד מבחינת אפשרויות העיבוד שלו. גי עובד בעורות נפה משובחים ורכים, זמש עדין ועורות מודפסים בפסים.

גם בפאריס לא התבייש מעצב־האופנה ז'אן־לואי שרר לעצב מעיל שחלקו פרווה אמיתית ושרווליו צמר מוהר לורקס. הדגם אופנתי ושילוב החומרים גם מוזיל את המלתחה החורפית.

סינתטי וחם ".זו המילה האחרונה בקישוט לבגד," אומר מעצב־האופנה שוקי לוי. היום הגיעו לעידון מבחינת איכות ויופי הפרווה. שוקי עיצת לניבה ז'קט עכשווי בהשפעת המראה הצבאי, בצבעי ירוק־חאקי. הבגד אקטואלי גם אחרי שנה־שנתיים, כי הוא בסיסי במראהו.

בסיגנון ספנסר, עשוי פרוות סווקרה שחורה והשרוולים עשירים ברוחבם וסרוגים מצמר מוהר לורקס, כשאימרת השרוול מעוטרת בפרוות מינק וכן הצווארון.

על מחירים לא נדבר.

דוגמניות מהלכות. לאוסף מעצבי־האופנה הישראלים נוספה לאחרונה מעצבת שזנחה את מיקצוע יחסי־הציבור ועיצוב־הפנים — אתי רייך.

גם אתי חסידה של חלקי פרוות. "ורק אמיתיות," היא מדגישה. היא משלבת אותם בבגדים עשויים עור־חזיר רך ונעים למגע.

(המשך בעמוד 62)

הכל מלאכותי גם אצל יהודית גוטפריד מגוטקס. ז'קט דמוי־עור בצבע בז', מעוטר בפרווה סינתטית. זאת לא בושה ללבוש היום בגדים מחומרים סינתטים.

עור חזיר העור האהוב על מעצבת־האופנה אתי רייך. בתה, סיגל (למעלה) אוהבת לזרוק עליו פיסת פרוות־שועל אדמדם, אמיתי כמובן, המוסיף יופי לדגם. משמאל, בעיצובה של נילי טוויג: ז'קט עור מבריק בסיגנון ספורטיבי, שפרווה שעירה מעטרת אותו.

הכוכב בכה בדרך לאולפן
"שעה טובה" ★ הבדרן הזיל
דמעות למראה הגננת שלו

מדוע בכה גולד?

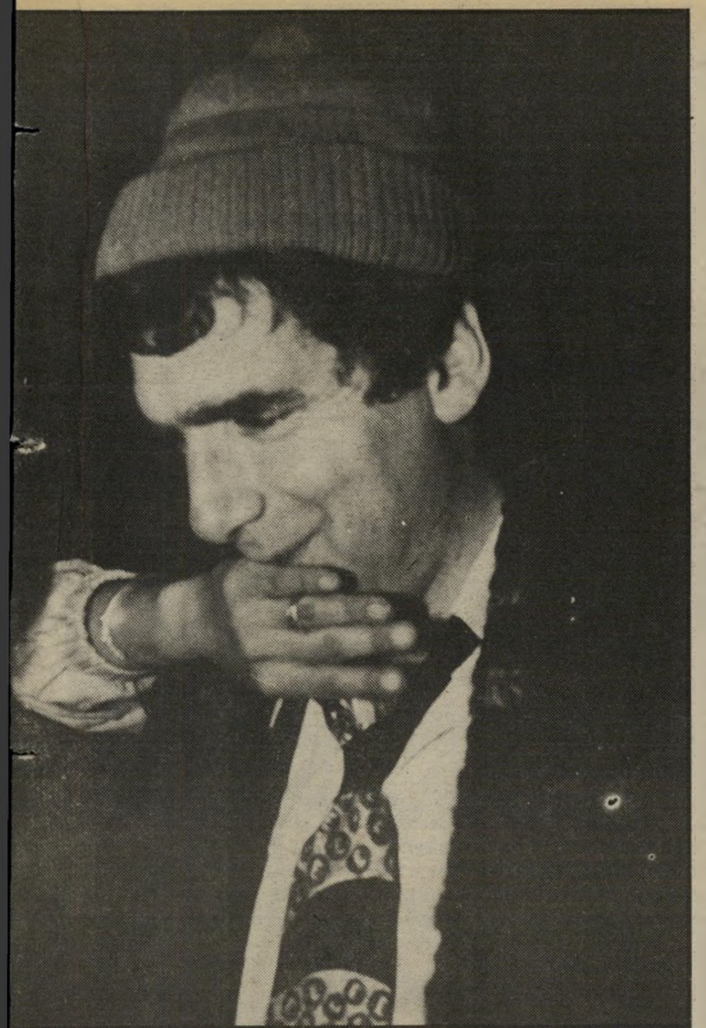

למה כובע השחקן אליוט גולד חבש את הכובע בעת שסייר בירושלים, ומאז לא הוריד את הכובע, למרות שקור כמו בניו־יורק לא קיים בארץ. אבל הוא מעדיף כובע־צמר של דולפינים.

יהודים בנפש השחקן, אליוט גולד, לפני הקרנת הסרט ב־קולנוע שחף, לידו מפיק הסרט מנחם גולן. הסרט מתאר את יחסי היהודים עם הגויים בגלות ניו־יורק. אליוט קשור בקשרים אמיצים עם חסידי הרבי מלובביץ. הוא הבטיח, וגם קיים, ביקור בכפר חב"ד.

הרבה מעריצות ומעריצים חיכו ביום שישי ליד מסכי הטלוויזיה, ולו רק כדי לראות את החיוך הביישן של הכוכב, שהגיע אלינו מהוליווד, **אליוט גולד**. זאת היתה אכזבה לראות כוכב שאינו במיטבו.

לפני שהקליטו את התוכנית שעה טובה בטלוויזיה נפגשו תחקירני התוכנית עם השחקן, ונהנו מכל מילה שיצאה מפיו. אבל, מול מצלמות הטלוויזיה לא נראה גולד במיטבו. ביום הצילומים ביקר אליוט גולד בירושלים, שם נפגש עם ראש עיריית ירושלים, **טדי קולק**. בהמשך סיורו, אחרי ששם פתק בכותל, הוא ביקש לבקר במוסיאון הגבורה יד ושם. גולד נכנס למוסיאון, ואחרי שראה ושמע את ההסברים, פרץ בבכי.

הכוכב הביישן, שמילא תפקידים קומיים רבים, הזדעזע עמוקות לנוכח התמונות מן השואה. הוא לא הפסיק לבכות עד הרגע שהגיע לאולפנים בהרצליה. שם היה צריך להתראיין לתוכנית, שעה טובה.

אנשי מערכת התוכנית נבהלו, כשראו את הכוכב הממרר בבכי, וחששו שמא מישהו העליב אותו, או שמא קרתה איזה תאונה.

למחרת בערב התקיימה הפרימיירה של הסרט מעבר לגשר ברוקלין בקולנוע שחף בתל־אביב, אליוט גולד בא לקולנוע יחד עם **מנחם גולן**, האחראי להפקתו של הסרט.

הסרט מספר על בחור יהודי בן 36, בעל מזנון עממי בברוקלין. אך יש לו שאיפות — הוא חולם על מיסעדה במנהטן, ולשם כך הוא צריך כסף.

לבחור, אלבי, יש דוד עשיר שיכול לגייס בשבילו את הכסף, אולם הדוד מתנה תנאי — שיעזוב את החברה "השיקסע" שלו, שאיתה הוא חי "בחטא" מזה שנתיים.

זהו סרט קטן, שמתאר את הווי היהודים באמריקה.

אליוט גולד משחק בכישרון בסרט, בתפקיד היהודי השלומאלי השמן, המאוהב עד עמקי נשמתו בגויה שלו, שהיא יפה, נחמדה וגורמת לו אושר, ורק המישפחה הגלותית מפריעה.

אחרי שהסתיימה ההקרנה היו מרבית הצופים המומים. חלק מהם פשוט רצו לעזוב את האולם, אבל לא היה נעים, כי השחקן צפה בסרט יחד איתם. בכל זאת כולם מחאו כפיים, ואפילו הגישו לו זר־פרחים.

גולד הנבוך הודה למוחאי־הכפיים ולפרחים, והאדם הראשון שהוא ראה מול פרצופו, היתה **לילי שרון**, אשתו של **אריאל שרון**. גולד נתן לה את זר־הפרחים, והסתלק מהאולם.

מצחיקנים חבר הכנסת שי[illegible] פוזיציה בא לפרמ[illegible] סוניה. היא ניסתה, כרגיל, לברוח מה[illegible]

הסרט הבא משמאל הבימאי ריקי שלת, (החורף האחרון) שיביים את סירטו הבא, שבו ישתתף בתפקיד הראשי אליוט גולד. שם הסרט מסיבה לאקדוחן, וצילומיו יתקיימו בארץ, בחודש אפריל. בתמונה הוא נראה משוחח עם השחקנית גילה אלמגור.

פונץ' במקום שוקו הדוגמנית והשחקנית חלי גולדברג נראית כאן יחד עם החבר הטוב שלה דויד מושביץ תעשיין השוקולד. הזוג העדיף לחתום את הלילה בפונץ' שהוגש בקוקטייל, כי שוקו לא היה שם וגם לא שוקולד.

ההצגה נמשכת

כל שבועיים הולך צוות ההצגה רבותי, ההיסטריה חוזרת ל־מיסעדה אחרת, כדי לחגוג את הצלחת ההצגה, וכמובן את ההצלחה הכספית שמביאה ההצגה בצידה.

רבותי, ההיסטריה חוזרת, זוהי הצגה שכולה שירים, מערכונים וחיקויים. את רובה כתב **מוטי גלעדי** בעצמו. החומר כולו אקטואלי, סאטירי, ולכן מתחדש כל הזמן. גלעדי מחליף על הבימה דמויות, תלבושות ופרצופים.

השבוע נערכה הצגה למוזמנים, היו שם שר־התיקשורת **מרדכי ציפורי**, וח"כ חרות **מיכה רייסר**. כאשר חיקה גלעדי את **אריאל שרון**, צחק ציפורי, וגלעדי צעק לו מהבימה: „מה אתה צוחק? תסתכל על המצב של המדינה!" אחרי ההצגה הלכו ח"כ מיכה רייסר ומרדכי ציפורי אל מאחורי הקלעים ושיבחו את הבדרן.

סגן ראש־הממשלה **דויד לוי** היה צריך לבוא, אבל לא הספיק.

לשון מיקצועית השחקן־בדרן־חקיין מוטי גילעדי מוציא את לשונו, כדי לטעום מהיין הנוזל ממיתקן מיוחד שהוכן עבורו, במיסעדת הטירה. הוא חגג במקום את הצגת ה־60 של רבותי ההיסטוריה חוזרת, מופע שזוכה להצלחה רבה.

אשתו של צמח ברכה, אשתו של האמרגן יוסי צמח, היתה רקדנית והופיעה בתיאטרון של גיורא גודיק, והיום היא מנהלת מכון לרקדנים צעירים. בתמונה – לפני ההקרנה.

עיניים בכוס שתיים ממשתתפות ההצגה של גילעדי, גרציאלה חכמון (מימין) ואורלי הופמן, אכלו בתיאבון־רב דובדבנים שהוצמדו על־ידי מקלונים לתפוז. באיטיות, אך בשקדנות, הן כילו את כל הדובדבנים שאורלי החזיקה בידה. גם גילעדי כילה תפוז עמוס דובדבנים.

...יין פרס ראש האו־ ...ירה יחד עם אשתו ...למות ככל האפשר אך ללא הצלחה. אבל פרס המשיך לחייך ולעשות פוזות. הוא גם ניצל את ההזדמנות להחליף דיעות עם גולד. הוא התקרב אליו ופתח איתו בשיחה חשאית לחשנית.

בהקרנה נכחו אנשי קולנוע ישראלים, שחקנים וזמרים. ביניהם אפשר היה לראות את השחקן, **יוסף שילוח**, ששיחק בסרטיו של גולן, את **יענקלה בן־סירא**, את השחקן הוותיק **שימעון פינקל**, את הזמרת **מירי אלוני**, את הזמר **אריק לביא** ואשתו השחקנית **שושיק שני**, את השחקנית **חנה מרון** וגם את ראש האופוזיציה **שימעון פרס** עם אשתו **סוניה**, ואת השר לענייני כלכלה מרידור.

כל הכבודה הזאת שמה פעמיה גם לקוקטייל, שנערך באולפני ג־ג בבית ארלוזורוב.

השחקן הראשי ואורח־הכבוד הגיע עם **מנחם גולן**.

על הפסנתר הרקדנית חני יופי, המשתתפת בהצגה של גילעדי, טיפסה על הפסנתר שניצב במרכז המיסעדה, נשכבה עליו, הסירה את נעליה וחשפה את ירכיה. למוזמנים הוגש מזון מיזרחי ואירופאי גם יחד. גילעדי עצמו ניגש אחר־כך לפסנתר וניגן להנאת האורחים.

ציפי מנשה

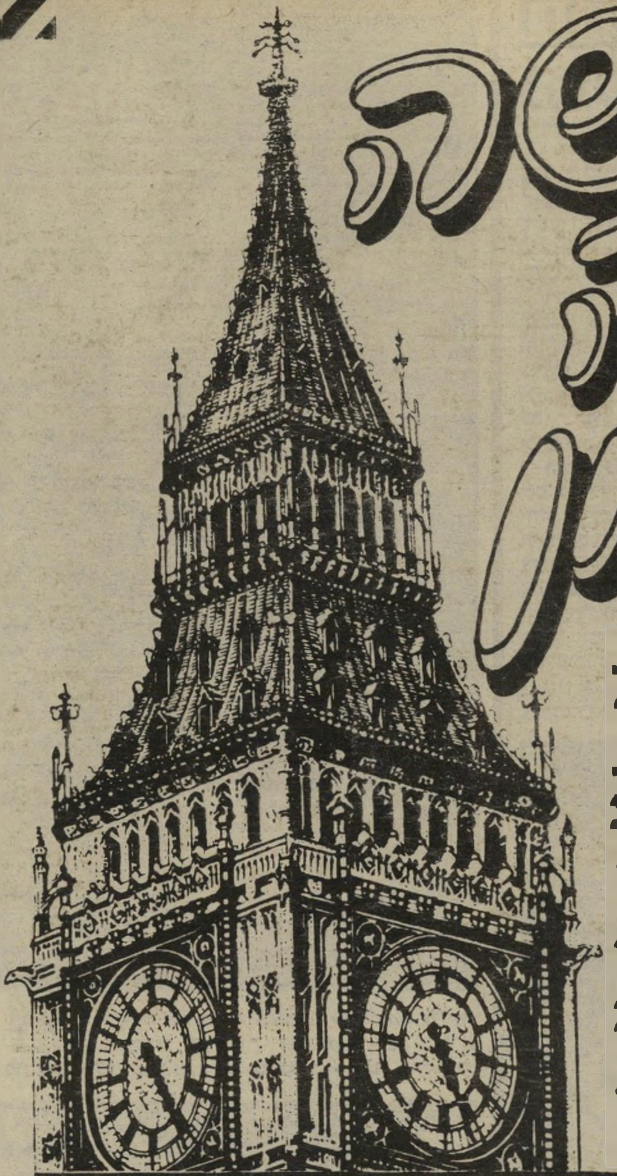

חופשה טובה בלונדון

עם מני פאר

"קופל" חברת הנסיעות
הגדולה בישראל מזמינה
אתכם לחופשה של 9 ימים
רצופים בחוויות תרבותיות
ובסיורים מרתקים בלונדון.
היציאה: 17.2.84

1 סיורי אמנות למוזאונים ולגלריות בהדרכת מני פאר.

2 סיור בלונדון וסיור בוינדזור בהדרכה מקצועית.

3 3 הצגות בחברת מני פאר.

המחיר $699

המחיר לאדם בחדר זוגי כולל כרטיס טיסה ושהייה של 8 לילות בבית מלון מדרגה ראשונה, ארוחת בוקר, כרטיסים לתיאטראות והסעות למלון וחזרה.

תנאי אשראי מיוחדים 10 **תשלומים** חודשיים שווים
וצמודים לדולר לבעלי כרטיסי האשראי ויזה, ישראכרט ודיינרס קלוב

פרטים והרשמה: משרדי וסוכני "קופל" ברחבי הארץ.

לחופשות הגדולות טוס עם הגדולים
קופל נסיעות

קי' פרסומאים א

קצת שיתוף פעולה

איך שמתחיל החורף תיכף אני קונה לי שניים־שלושה ג'ורנלים של סריגה ו.... מסתכלת בהם. לעיתים נדירות מאוד אני גם מחליטה לסרוג משהו. לעיתים עוד יותר נדירות אני גם קונה צמר, ולעיתים הכי נדירות בעולם, אני סורגת משהו.

אם המשהו הזה מיועד לילדים (יצורים קטני גוף) אני גומרת אותו ביומיים. אבל אם המשהו הזה מיועד לאנשים בגודל ממוצע או יותר: אז אני מתחילה לסרוג בלהט, תוך יומיים־שלושה גומרת חלק גדול מהבגד הסרוג לתיפארת, ואז זה עובר למחסן הבלתי־גמורים שלי. למה? ככה! אולי זה פגם מלידה.

כמויות הבלתי־גמורים והצמר בשלל צבעים, שמונחים אצלי בשקיות פלסטיק ענקיות, יכולות לשמש בסיס איתן לכל חנות לצורכי סריגה במקום מרכזי.

השנה, מכיוון שהגעתי לגיל הבגרות, נפלה אצלי החלטה מאוד חשובה. ההחלטה היא שלא קונים יותר אף ג'ורנל ואף גרם צמר, לפני שגומרים את כל השאריות שיש בבית. אז אם יש למישהי הוראות סריגה מאוד קלות לדברים לא גדולים, כמו כובעים יפים, צעיפים מעניינים או אפילו אפודות שסורגים במסרגות עבות, אנא שילחו לי. ככה תעזרו לי לקיים פעם אחת בחיים את הבטחתי, ואני אעזור לקוראות בעלות אופי כמו שלי להתחמם קצת בחורף.

תודה

היי־סוסאייטי

ארקיי, נגמרה ההצגה. עליי אתם לא תעבדו יותר. ראיתי אתכם בהצגת הבכורה של הללויה הוליווד. כולכם נוצצים וזוהרים. פרוות צ'ינצ'ילה ופרוות מינק, לצד שועלים בצבע כסף. שמלות עור ושמלות טאפטה וחצאיות של פייר קארדן מעל מגפי כריסטיאן דיור. תכשיטי זהב וכסף מעוצבים ביד אמן בינלאומי. גרבי משי מפאריס וכובעים מרומא.

שמעתי אתכם מספרים האחד לשני שראיתם את אוויטה בניו־יורק ואת קטס בלונדון. השוויתם חוויות אמנותיות מבירות העולם. נכנסתם לאולם קולנוע תל־אביב, קבוצה גדולה של אנשי העולם הגדול.

זרקתן את הפרוות בצורה אלגנטית על מיסעדי הכורסות והבעלים שלכן הדליקו לכן סיגריות ארוכות במציתי דנהיל מוזהבים. תיקנתן פה ושם, תיסרוקת של ספר־צמרת תל־אביבי ושיפרתן את האיפור של רבלון או מרי קוונט. הוליווד מחווירה על ידכם, רבות... אתם ההיי־סוסאייטי של העולם המערבי.

ההצגה התחילה. קטע רדף קטע. מחיתם כף ענוגה, עדויית יהלומים. מחיאות קטנות, אלגנטיות, מנומסות, הנשיות שבהן — בידיים ארוכות ציפורניים ארומות כדם.

התלהבתם במתינות; צחקתם בפה סגור. חייכתם בידענות גדולה. שירו של ג'ורג' גרשווין זכה בשש שניות של מחיאות כפיים, אני אוקלי – חמש שניות, למישחקי הפיג'מה – שבע שניות, סיפור הפרברים ואיש המוסיקה קיבלו כל אחד 10 שניות של מחיאות־כפיים אוהבות, אך מאופקות. אתם הרי אנשי העולם הגדול. כבר ראיתם הכל וכבר שמעתם הכל. אתכם שום דבר לא מטריף ממש. אתם עדינים.

ואז עלתה מירי אלוני לבימה. וכשנשמעו האקורדים הראשונים של הבן יקיר לי אפרים, שכחתם בבת־אחת את כל הכללים, והתפרצתם במחיאות־כפיים אדירות ובשריקות נוסח הקומזיצים של הפלמ"ח. כל הפיטפוטים נפסקו. הושלך הס. ובשקט הזה „מדי דברי בו זכור אזכרנו" נשמע יותר כמו תרועת חצוצרה מאשר כקולה של אשה אחת הלבושה גלביה לבנה.

תפסתי אתכם על חם. ראיתי מה באמת מרטיט אתכם. כל הלונדונים והפאריסאים והניו־יורקים לא יכלו לכם. אתם כולכם יוצאי להקת הנח"ל, רבותי. אין מה לעשות ובעצם זו גם לא בושה. אז שלום הוליווד. הללויה אפרים.

במקום הספד

בן־אדם רגיל צריך שיהיה לו זוג הורים, איזה אח או אחות, צריך שיהיה לו כמה חברים וחברות, ובוס אחד ושני ילדים. בן־אדם רגיל צריך שיהיה לו איזה קרוב באמריקה וחבר בלונדון, ובעל מכולת שמוכן לתת בהקפה, וכמובן, בן־אדם רגיל צריך שיהיה לו רופא.

אני מילאתי את כל ההוראות ויש לי כל החבילה הזאת שבגללה אני מרגישה בן־אדם רגיל. ככה עד אתמול. אתמול נודע לי שהרופא שלי, ד"ר כארו, מת. אמרו לי שהוא מת כבר לפני שנה ואני לא ידעתי.

פעם, כשעבדתי במקום שצריך להביא פיתקה של מחלה, הייתי מבקרת אצלו פעם בשנה קבוע. זה היה בדרך־כלל בחורף ובדרך־כלל בגלל אנגינה. כל פעם כזאת לא באתי לעבודה שלושה ימים ובשביל הפיתקה הייתי הולכת לבקר את ד"ר כארו.

הוא היה רופא מיוחד. ג'נטלמן אמיתי. אף פעם לא חשב שמישהו רוצה לעבוד עליו. תמיד האמין לחולה, תמיד אמר מילה טובה, התעייץ עם החולה איזה טיפול לתת לו. השיחה שלנו התנהלה בערך כך:

מה קרה, מותק, את חולה?

אני חושבת שיש לי אנגינה.

בואי נראה את הגרון. נו, כמובן את צודקת. את רוצה איזה תרופה?

לא. זה יעבור גם בלי תרופות.

את צודקת. יומיים־שלושה לנוח זה יספיק. את חושבת, או את רוצה ארבעה ימים?

שלושה ימים זה יספיק, אני חושבת.

יופי, מותק. ואם זה לא יעבור, בואי לראות אותי שוב.

אם היה אצלו תור ארוך, הייתי אומרת שלום ותודה והולכת. אם לא היו אנשים אחרים בתור, היינו יושבים חמש דקות ומדברים על רומא, עיר ששנינו אהבנו וביקרנו בה. אף פעם לא לקחתי ממנו פתק בשביל סתם יום חופש. אי־אפשר לרמות בן־אדם שכל־כך סומך עליך.

כשהתחלתי לעבוד במקום שעובדים בו גם עם חום וגם עם אנגינה, הפסקתי ללכת לרופא, כי לא עזרו הפיתקות. ככה עברו שלוש שנים ופיתאום אמרו לי שהוא מת. עכשיו אין לי רופא. מקווה שגם לא אצטרך. אבל אני מרגישה קצת מיותמת.

כן על לחם לבדו

הודעה חשובה לכל מי שמזמין אותי למסיבות־עיתונאים שכוללות ארוחת־צהריים.

בעלי המקום, שרוצים, כמובן, סיקור עיתונאי טוב, תמיד דואגים שיוגש הרבה יין בארוחות האלה. אולי מפני שיין זה טוב עם אוכל ואולי כדי שלא נשים לב לפרטים קטנים.

ההודעה שלי היא שאפשר להפסיק להזמין אותי לארוחות כאלה, כי במילא אחרי כוס היין הראשונה אני לא זוכרת מה אכלתי, אם זה היה טוב, ובכלל למה הזמינו אותי ואיפה התקיים האירוע.

ככה קרה לי גם השבוע, כשהזמינו אותי לפתיחת המיסעדה הסינית החדשה של קלאב A. אני מתארת לעצמי שאכלתי שם כל מיני דברים סיניים, אבל גם אם חיי היו תלויים בזה, לא הייתי נזכרת מה. הדבר היחידי שאני זוכרת, הוא שבין כל העיתונאים ישב גם חבר־הכנסת רוני מילוא וחשבתי לעצמי שבטח הוא התחיל לכתוב על מיסעדות ביומן השבוע. זה כל־כך הצחיק אותי, ששתיתי כוס יין ואחר־כך הגעתי איכשהו הביתה.

למחרת היום, כשהיין התנדף לי מהראש נזכרתי שאכלתי במיסעדה הסינית הזו לחם (אגב, זו פעם ראשונה שאני אוכלת לחם סיני) ואיזה רוטב־שום מצויין, שבו טבלתי כל הזמן את חתיכות הלחם, והרגשתי כמו בבית. טילפנתי לטבח הסיני־תאילנדי, ששמו בון, וביקשתי מימנו שיגלה לי את סוד הלחם ורוטב־השום. הוא הסכים, כי הוא מנומס.

לחם סיני — ל־15 פרוסות.

1 ק"ג קמח רגיל, כוס וחצי חלב, 1 כף שמרים, 1 כפית מלח, 3 כפות סוכר, 2 שקיות אבקת־אפיה.

את כל החומרים האלה ללוש היטב ביחד ולהשאיר לנוח במשך שעה מכוסה בבד כותנה. אחרי שעה לעצב את כל הבצק בצורת גליל ולחתוך אותו ל־15 פרוסות. להכניס הכל לתוך סיר אדים (סטימר), וכשכל המים מתאדים סימן שהלחם מוכן. (בשלב זה הוא אפילו ניתן להקפאה). לקראת ההגשה מטגנים במחבת מלא שמן את הפרוסות משני הצדדים, עד שהן משחימות.

ובעניין רוטב־השום.

3 פילפלים ירוקים קטנים, ראש־שום מקולף, 6 כפות חומץ, 2 כפות־סוכר, 1 כפית־מלח, 2 טבעות אננס. את הפילפלים, השום והאננס קוצצים בבלנדר. מוסיפים לתערובת את שאר החומרים ומכניסים לכלי מכוסה, למנוחה של יומיים, למטרות ספיגת טעמים. אחרי יומיים אפשר לטגן כמה פרוסות לחם ולהתנפל על רוטב־השום.

אם אני זוכרת את הטעם של שני אלה אחרי שתי כוסות יין, זה סימן שהטעם הוא באמת משהו מיוחד.

אגב, אמרו לי להגיד שמחיר ארוחה במיסעדה הסינית של קלאב A הוא 1180 שקל. אז אני אומרת.

הטבח בון

צימצומים בצה"ל

קראתי בעיתון שהרמטכ"ל משה לוי אמר כי הנוער אינו רוצה ללכת היום לקצונה. עוד באותו יום עברתי ברחוב שינקין בתל־אביב וראיתי בחלון־ראווה את מה שאתם רואים עכשיו בתמונה המצורפת. עכשיו, סוף־סוף, ברור מדוע הנוער לא רוצה ללכת לקצונה. נכון?

דניאלה שמי

הכנר הנריק שרינג התחתן — והחתן לבית קאזיראג׳י חיבל במכוניותיהם של צלמי העיתונות ★ קלינט איסטווד הביס את ברט ריינולדס

● הכנר **הנריק שרינג** חגג 50 שנות קונצרטים באקורד אישי: הוא נשא לאשה את **וולטרוד נוי פון נביגס**, בטקס אזרחי במונטה־קארלו. שרינג (65) משמש גם כשגריר תרבותי של מכסיקו, וכלתו (42) היא משוררת, סופרת ובלשנית. ממשלת צרפת העניקה לו כמתנת־נישואין אות של קצין בליגיון הכבוד הצרפתי, ואת שבוע הדבש חגג הזוג הצעיר במאדריד, שם נערך קונצרט של האמן ב־13 בינואר.

● באקורד פחות מוסיקלי נפתחו נישואיהם של **קארולין וסטפאנו קאזיראגי: אנדי מטלר**, צלם עיתונות וכמה מעמיתיו למיקצוע הגישו תלונה למישטרת סלרינה, אתר־נופש שליד סן מוריץ בשוויץ, נגד החתן הטרי בטענה שזה חיבל במכוניותיהם. לדבריהם כשיצא ממישכן הדבש שלו, נכנס לאחת המכוניות ונהג אותה לתוך שתים משכנותיה. קאזיראגי הבטיח אמנם לשלם עבור הנזק, אבל לא התנצל. גם זו, כנראה, פריווילגיה של בעלי אחוזה.

● השנה האזרחית החדשה פותחת מסלול אפריקני לנסיך **צ׳ארלס**. ארמון באקינגהאם הודיע כי בחודשים מרס־אפריל יסייר הנסיך, בתוקף תפקידו כמנהל האיגוד לפיתוח בשוק המשותף, בדרום־אפריקה, בזימבאבווה, בטאנזאניה, בזאמביה ובבוטוצאנה. לכל הדואגים לצמיחתו של הנסיך **ויליאם**, פירסם הארמון הודעה מרגיעה: אשתו של הנסיך, הנסיכה **דיאנה**, לא תלווה אותו במסעו זה.

● הבזקים נוספים משנת 83: במישאל סוף־השנה של פירסום קיגלי האמריקאי נבחרו מפצחי־הקופה הגדולים של ארצות־הברית בשנה החולפת, והמסקנה הבולטת ביותר מן המישאל היא **שברט ריינולד** פינה מקומו בראש הרשימה **לקלינט איסטווד**. ריינולדס עמד בראש כוכבי הקופה האמריקאים ברציפות זה חמש שנים, וצנח הפעם למקום הרביעי. לפניו עומדים **סילבסטר סטאלונה** והתגלית המפתיעה של השנה, **אדי מרפי**.

● לא רק האופרה הישראלית מחפשת מימון — במרכז קנדי בוושינגטון נערך ערב גאלה מיוחד, שמטרתו איסוף כספים למען האופרה בוושינגטון. במרכז הערב עמדו שלושה שגרירים דיפלומטיים, מבריטניה מאוסטריה ומצרפת, שביצעו את טריו השגרירים מן האופרטה יולאנטה של **גילברט וסאליבאן**.

הנשיא **ריגן** הבטיח, הנשיא ריגן קיים. לפני שנה כשלהקת נערי החוף הופיעה בבית־הלבן, הבטיח לה הנשיא את עזרתו אם אי־פעם יזדקקו לה. עתה הגיעה השעה: **דניס וילסון**, המתופף של הלהקה טבע בעת תאונת־צלילה וביקש להיקבר בים. הנשיא הפעיל את קשריו, וגופתו של וילסון ירדה למצולות בטקס צבאי מעל גבי שייטת, של חיל־הים האמריקאי.

● מחווה של רצון טוב הוכיחו צלמי העיתונות של דיילי מייל, סאנדיי ודיילי אכספרס כלפי המלכה **אליזבט** השנייה. הצלמים עקבו אחר מישפחת המלוכה שבילתה את תחילת השנה החדשה באחוזתה שבסאנדרינגהאם והמלכה התלוננה כי זוהי פלישה לחייה הפרטיים של המישפחה. צלמי העיתונים הלאומיים פרשו, וכל האחרים המשיכו להפריע וכמובן להתפרנס מכך.

הנסיך צ׳ארלס: קרב מגע של עוגות קצפת

אין מה לדבר, חצר המלוכה הבריטית יורדת אל העם ברוח טובה מאוד. ראו את הנסיך **צ׳ארלס**, (בתמונה למעלה) כאשר עוגת קצפת מרוחה לו על פניו החייכניים. זה קרה במהלך ביקור שערך הנסיך בפנימיית בנות בעיר מאנצ׳סטר, בתמימותו, שכח לברר קודם לכן מה מינהגי המקום, ולכן לא ידע כי המסורת מחייבת שכל אורח יכובד שם בעוגת קרם, כסיגנון הסרטים האילמים של **מאק סנט**. לקראת בואו של יורש העצר, נערכה הגרלה במוסד, ונערה בת 15 בשם **קיטי סלסייטר**, זכתה בכבוד להעניק לאורח את השי המיוחד. הנסיך קיבל את ההפתעה בהבנה, אפילו צחק וביקש מקייטי שתעזור לו להסיר את שכבת הקרם מעל פניו. אבל כאשר אחד ממלווי הנסיך גילה חזות משועשעת מדי, הוא זכה מייד בעוגת־קרם דומה, הפעם מידי צ׳ארלס עצמו (תמונה משמאל). ללמדכם שגם לחוש־הומור בריטי יש גבולות.

חואן מירו: אחרון הענקים של המאה ה־19

בן ארצו ובן דורו של **פאבלו פיקאסו**, **חואן מירו** היה אחד הציירים הגדולים של המאה. ולא רק צייר אלא גם פסל, קדר, אורג וחרט אמן. הוא היה בן 90 ועבד עד יומו האחרון כשהוא שומר על מירצו וחדוות־היציאה כמו נער צעיר.

כל חייו התכחש לאסכולות, לתיאוריות ולסיגנונות מוגדרים, הלך בדרכו שלו, הצטרף פעם לאופנה אחת ופעם לאופנה אחרת, אבל תמיד שמר על מקוריות.

בנעוריו היה במשך תקופה מסויימת אימפרסיוניסט, אחר־כך היה קרוב לדראאיסטים, וכמעט נמנה עם קבוצת הסוריאליסטים של **אנדרה ברטון**.

הוא ראה את העולם בעיניים של משורר, וציוריו, החל מן המיניאטורות ועד לפרסקות הענקיות, הצביעו על כישרון בלתי רגיל להגדרה מדוייקת של צבעים ושל צורות שהיו מיוחדות לו ורק לו. בצילום: מול נכדו, ימים ספורים לפני מותו.

פרסילה פרסלי (למטה) ושרה דאגלס (משמאל) הדם החדש של סדרות הטלוויזיה

גיוס חדש במילחמת דאלס נגד דינאסטי. אכסניית מישפחת יואינג תוגברה לאחרונה בכוח חדש, כדי לעלות על יריבתה במירוץ הסדרות של הטלוויזיה האמריקאית.

המגוייסת היא **פריסילה פרסלי**, אלמנתו של **אלוויס**, אשר עומדת להצטרף לסידרה כחברתו לשעבר של בובי יואינג.

לא רק דאלאס נילחמת בדינאסטי. יש עוד סידרה מאותו סוג אשר רואה בחבורת **ג'ואן קולינס־ג'ון פורסיית־לינדה אוואנס** אוייב מסוכן. שמה של סידרה זו, שבה טרם התברכה הטלוויזיה הישראלית היא פאלקון קרסט והיא צירפה לאחרונה אל רשימת הכוכבים שלה את **שרה דאגלס**.

בוב־דילן: שובו של הבן האובד

פעם, לפני 20 שנה, (בתמונה משאמל) היה **רוברט צימרמן** צעיר יהודי שפילס דרכו אל פיסגת הזמר העממי בשירים שהדהימו את עולם הפופ, ולו רק משום שהיו הרבה יותר קרובים לשירה טהורה מאשר למיצעדי־פזמונים.

הוא נודע ברחבי העולם בשם **בוב דילן** (שם שאימץ לעצמו מתוך הערצה למשורר האירי הגדול).

ככל שעברו השנים, הלך והסתגר יותר בדלת אמותיו, התרחק מאמצעי התיקשורת, אבל גם מעמיתיו למיקצוע, יצא ממחבואו מדי פעם בתקליט חדש, אבל מיעט להופיע.

בתקופה מסויימת סופר על כך שנטש את היהדות והתנצר. אבל כאשר הגיע לפני כמה שבועות לירושלים, כדי לחגוג בסודיות את טקס הבר־מיצווה של בנו, ליד הכותל המערבי, ברור היה שבוב דילן הוא עדיין רוברט צימרמן.

מרסי הננבאום: גפילטע־פיש מחוף־אל־חוף

הגברת בתמונה מימין, **מארסי האננבאום** שמה, היא בת 28 בלבד והיא כבר מנהלת עסקים משגשגים מחוץ אל חוף, על פני כל היבשת האמריקאית. היא בעלת תואר אקדמי בשיווק, עבדה כמה שנים במשכורת, עד שחסכה סכום בסיסי של 50 אלף דולר. אז חזרה לבית הוריה, פינתה חדר שלם מכל הריהוט, מילאה אותו בסיפרי טלפונים של כל אזורי ארצות־הברית, וניגשה לעבודה.

ומה העבודה? היא מציעה ללקוחותיה לשגר מתנות מכל הסוגים ומכל הצבעים, לפינות הנידחות והמרוחקות ביותר של המדינה. אם דואגת יכולה לבקש ממנה שתשלח כמה סירי מרק־עוף מהביל לבנה החולה בשפעת בחוף המזרחי, מחזר צעיר עשוי להזמין עוגת יום־הולדת לנערתו המתגוררת אי־שם בתוך כפר קטן, בהרי מונטאנה.

מארסי אינה נרתעת גם מאספקת ארוחות־בוקר במיטה, ארוחות־ערב חגיגיות ופיקניקים למיניהם. כדי לעמוד בדרישות השונות המשונות, הקימה לעצמה מארסי רשת ענפה של ספקים, מיסעדות ובתי־אוכל, כ־2000 במיספר, כך שאין מקום בארצות־הברית שאינו נמצא בקירבת אחד הספקים שלה.

הכל מתנהל, כמובן, באמצעות הטלפון, בלי בעיות, במדינה שבה כנראה באמת אין דבר העומד בפני הרצון הדמיון והטלפון.

מארסי עצמה אינה מוכנה לנקוב בסכום המחזור החודשי או השנתי שלה, אבל עובדה היא שאחרי שנתיים בלבד, היא כבר יכולה להרשות לעצמה לרכוש את בית חלומותיה. לתשומת לב כל הנשים שמדברות כל־כך הרבה בטלפון ואינן מקבלות תמורה: איך תחביב הופך למיקצוע.

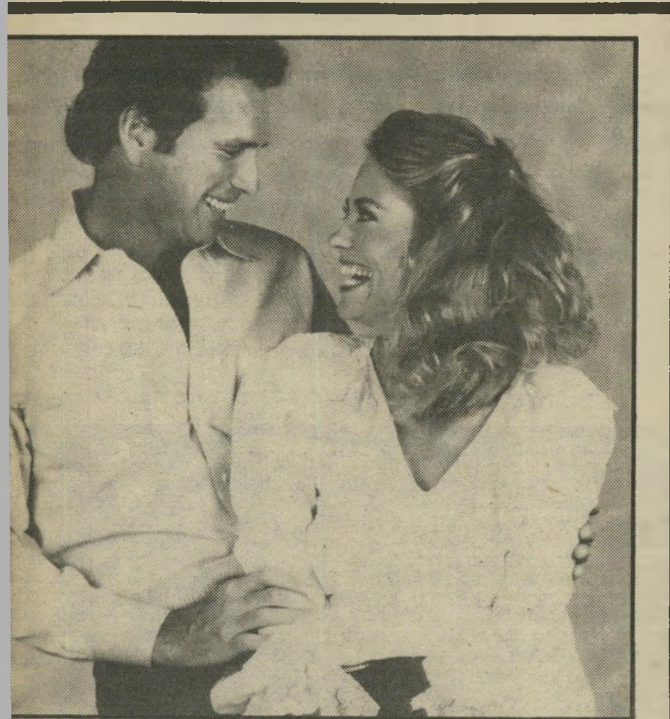

סיביל שפרד: הבלונדית הצוננת רוכבת שו

הבימאי **פיטר בוגדנוביץ'** גילה אותה כשהיתה דוגמנית צמרת והפך או
כוכבת בהצגת הקולנוע האחרונה. אחר־כך היתה גם לבת זוגו, במשך כמה שנ
והופיעה בעוד כמה מסרטיו. אבל עד מהרה נדמה היה כי ל**סיביל שפ**
הודבקה תווית קבועה — בלונדית צוננת ויפה — התפקידים חזרו על עצ
וכוכבה החל מחוויר.

היא עזבה את בוגדאנוביץ' ונישאה לגבר צעיר ממנה בשנתיים, **דייו**
פורד, ילדה לו ילד, ואחרי הלידה, החליטה לנסות את כוחה בשטח אחר: ה
פצחה פיה בזימרה, הופיעה במועדוני־לילה והקליטה אפילו תקליט עם מ
הבוסה־נובה. **סטאן גץ**.

עתה היא בדרך חזרה לכותרות, בתפקיד ראשי של סידרה בשם השוש
הצהובה. עלילת הסידרה מתרחשת כולה במערב, ומאפשרת לה לרכב הר

נמר של נייר

אהרון אפלפלד במיטבו ★ ח"כ חיים דרוקמן מכין
אינקוויזיציה ★ טוראי־נפש בר־ניר ★ איציק לאור שוב יורה
מילים ★ היום שבו יינצח אש"ף ★ 100 שנות סיפרות עברית בחוברת אחת

מקור

עשן

במדרף הספרים של הסיפורת הישראלית המקורית נחשב סיפרו של הסופר **אהרון אפלפלד** עשן(*) אחד הספרים המכובדים ביותר. בימים אלה ראתה אור מהדורה שלישית של ספר זה, למען הדור שלא הכיר את אפלפלד במיטבו.

איני מתרגש מיצירותיו של אפלפלד מאז עשן, שראה־אור בשנת 1962. יצירותיו המאוחרות של אפלפלד, הן בבחינת חזרה מוסיקאלית, בהרכבים דומים ובצלילים לא שונים, לאותו עולם אימה שנחשף בעשן.

תריסר הסיפורים בעשן חושפים עולם ומלואו של נער מלא תמיהות באירופה המוכחדת, אירופה של מילחמת־העולם־השניה. עולם המובא ביכולת תיאורית תמציתית, המעלה את הקורא לעמדות של ריגשה גבוהה. אפלפלד, בניגוד לשואנים, אינו נסחף אחרי המילים והמליצות, המאפיינים את ז'אנר הכתיבה של השואה. הוא מתאר עולם עשן זה בפיוטיות רגישה ומזוככת.

ככר בסיפור הפתיחה שלושה הוא מגבש שלוש דמויות, במילחמת־קיום אכזרית ביער: **הכול כבר היה מאחוריהם. ההתנסות, ההקרבה, ובסוסן – ההימלטות המוצלחת... השלושה** משחרים לטרף. הם תוקפים שני גויים בגרזינים, כפרק נוסף במילחמת־הקיום שלהם. הסיפור פיצויים פורש את עולמם של **גברת טראום, דוקטור פרום**, ועולמם של מקבלי הפיצויים מגרמניה אחר מילחמת־העולם. עולמו המישפטי של המישפטן מול שק זיכרונותיה של הניצולה, ברחביה, שכונת הייקים הירושלמית. אפלפלד חושף עולם דימדומים השוכן בין הזיכרונות ובין מציאות חומרית.

באביב קר שב אפלפלד למאפיין של מרכית סיפוריו, המתרחש ברגע תום המילחמה: **באיחור של שבוע ימים נודע לנו על סיום המילחמה...**

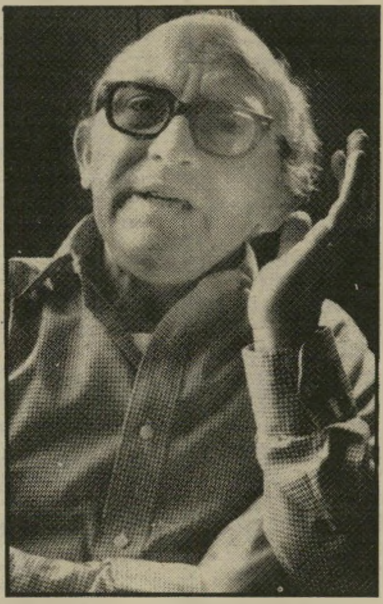

סופר אפלפלד
בשק הזכרונות והחזרה המוסיקלית

והפעם נחלצות דמויותיו מתוך הבונקר, והניצולים יוצאים למסע הרחוק שלהם. מסע בעולם המיזרח־אירופי שבו חוסלה היהדות, עולם מפורר, עולם שעליו אומרת **צייטל: אינני מבקשת יותר, אלא שנהיה שוב כולנו ביחד. כמו בימי הבונקר ור' יצחק וברל נמצאים עימנו. ומוכנה אני אז ללכת מסוף העולם ועד סופו.**

בסיפור ברטה מוצגת אחת החוויות האפלפלדיות בחשיפה הגבוהה ביותר של מיון אותם שיברי־זיכרונות מעולם שאיננו עוד. זהו עולם של **ברטה ומכס**, וכל אלה שאינם עוד. עולם של ספק־מציאות ספק־הזייה, עולם של אנשים הניזונים מזיכרונותיהם. כך גם בלאן ובניסיון רציני.

בסיפור הכותרת עשן נחשף האני מאמין של אהרון אפלפלד – אני מאמין, שהוא יד־זיכרון לעולם אכזר שנמוג בעשן. העולם המטמטם שבא בעיקבות השכול, עולם של אכילה וגרגרנות, שהוא הניגוד לרעב ולמחסור של ימי השכול והאבדון.

סיפוריו הראשונים של אהרון אפלפלד הינם מיקשה יצירתית של סופר בוגר, שחווה את המועקה של עולם שנמוג. את שרידיו של עולם זה הוא מלקט מתוך תהום־הנשייה של הזיכרונות ומעניק להם גיבוש סיפרותי. עם זאת, כאן המקום להזכיר, שעבורי מיצה אפלפלד את נושא הכתיבה הזה כבר בקובץ עשן, וכל עיון בכתביו האחרים והרבים, ביותר מ־20 השנה שחלפו מאז עשן, מותירים בפי את טעמו של עשן - שהיה התפרצותו של אפלפלד לטרקליני הסיפרות העברית.

עשן מומלץ לקורא בן־זמננו, כמייצג המעולה ביותר של כתיבת אהרון אפלפלד, שזכה רק אשתקד בפרס ישראל לספרות. ספר מומלץ ביותר.

(*) *אהרון אפלפלד: **עשן**; הוצאת עכשיו; 203 עמודים (כריכה רכה).*

תרגום

המישפחה של אחמד

זה החל כשיגרה משונה. שביתות 1984 נמשכו, מתלקחות ומתפשטות. מיפעלים נסגרו. הממשלה הוסיפה להמציא לאיגודי הפועלים הערביים מיני־ויתורים מנוסחים להפליא, כדי להעלים הגבלות כו־זמניות, והפועלים הערביים הנוגעים בדבר התהלכו רעבים, נזעמים ובטלים מעבודה.

מהומות, הצתות, השתלטות על מישרדי חברות בינלאומיות, הטמנת פצצות בבנייני־ציבור – הצנזורה על אמצעי־התיקשורת הפכה את השמועות מפה לאוזן למקור המידע היחידי על מצב ההתקוממות הכרוני ששרר ברחבי המדינה.

מקץ שבועות של מהומות בגרה, הרחק מן העין, נבלם המיצעד לירושלים של 50 אלף ערבים (יש מחלוקת באשר לאומדנים) על גבול המשולש, במחיר של קורבנות אחדים, שחורים ולבנים. הבנקים הכריזו על השבתת פעילות לתקופה בלתי־מוגבלת.

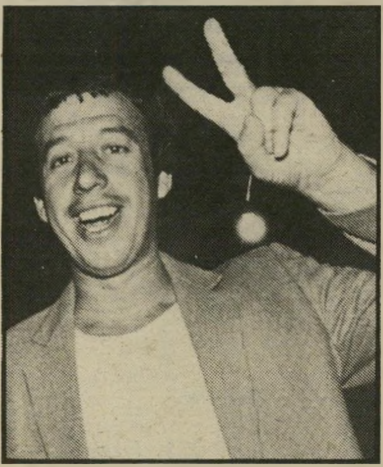

משורר לאור
בפקודת הצבא וההיסטוריה היהודית

אחמד, העוזר ששימש בביתם, הפך בחיר ההשגחה, שבידיו הופקדו חייהם. בעוד טילים המתבייתים על חום פגעו במטוסי בואינג המלאים ונמלטים, שניסו להמריא מנמל־התעופה בן־גוריון, נטל אחמד את בני מישפחת **ישראלי** בריכבם אל כפרו, והסתירם באחת מהחושות שבשולי הכפר.

סיפור בדוי ומחריד זה עלה במחשבתי, לאורך כל הקריאה ברומן הנהדר של המחברת הדרום־אפריקאית **נאדין גורדימר** המישפחה של יולי(*), שעלילתו הבידיונית, אך המאוד אנושית ואמינה, מתחרשת בשיאה של התקוממות שחורים המונית בערי דרום־אפריקה.

מיוהאנסבורג הבוערת נמלט אדריכל לבן עם אשתו וילדיו. בעזרת משרתם השחור והנאמן **יולי** הם מוצאים מיקלט בכפר אפריקאי מבודד.

יותר מ־15 שנה היה יולי תלוי באדוניו הלבנים. כעת מתהפכות היוצרות והוא הופך מארחם ומצילם של אדוניו לשעבר. עם התמוטטות מיסגרת האדנות הלבנה משתנים דפוסי חייהם של הלבנים. מופר האיזון המודרני בין הזכר הלבן ובין רעייתו וילדיו.

המישפחה של יולי הוא חוויה סיפרותית מהממת, עם השלכות ישראליות מחרידות, בנוסח המבוא לרשימה זו.

(*) *נדין גורדימר – **המישפחה של יולי**; עברית: ליאורה הרציג; הוצאת "כתר"; 131 עמודים; (כריכה רכה).*

שירה

שיר מצלם מצב עגום

אחת מהאיוולות המצויות של התרבות הישראלית העכשווית זו תוכנית־הרדיו של קול ישראל – מילים מצלמות מצב.

במשך כל שנות קיומה של תוכנית זו לא נאמרה בה מילה אחת שצילמה מצב. מרבית המלל נוטף השומן שנאמר בתוכנית זו, דומה כאילו סתם את גולל תרבות הרדיו על אוזני מאזיניו, שציפו לאותו צילום־מצב מובטח, שלא נשמע על גלי־האתר שלו.

הפתיחה הממושכת הזו באה בגלל שיר, שלעולם לא יושמע בתוכנית מילים מצלמות מצב: שיר שמצלם את מצבה העכשווי של ישראל, שנת תשמ"ד.

השיר, שחיבר המשורר **יצחק לאור**, ראה־אור באחד מדפי־השיר של כתב־העת פיוט, המשגר למנוייו דף־שיר אחת לשבוע(*).

מאחר שמיספר מנויי פיוט קטן עדיין, אין השירים המתפרסמים בו מגיעים לקהל גדול, והכל (מומלץ לאוהבי השירה העברית לחתום מינוי על פיוט, למרות שלא תמיד עולה איכות השירים השבועיים לרמת איכויות־הצמרת של השירה הישראלית העכשווית).

רצ"ב השיר דוקומנט של המשורר יצחק לאור, שיר "מצלם מצב" אמיתי, העשוי לעורר את חמתם של חברי הכנסת גלזר־תעסה ודרוקמן (ראה: החוויה הישראלית):

(*) *פיוט תשמ"ד; הוצאת איכות; שדרות בן־מימון 37, ירושלים.*

יצחק לאור

דוקומנט

באחד הלילות שהרדיו דוח בעברית קריינית על פוגרום יהודים מכים
ערבים ואני כמו ילד חולם חכיתי לקריין שיפרוץ בצוחות עזרה אחים,
שיזעק, העירה בוערת ואתם סופקים כפים והתהפכתי על הסדין המקמט
התאמצתי לחשוב על ערבי אחד לזכור אותו מבעד לשכחה, לאבניו של קבר
האחים הקולוניאלי הגדול וזכרתי את עלי (שם בדוי, את שמו האמתי לא ידעתי)
בבגדים לבנים וחסר גיל. החיל הציוני שמתחנו לבטחוננו וגם לזכר השואה
הפריד בינו לבין המטרופולין ושתילי העגבניות הקטנים שגדל וכל יום בא
עם שתים מבנותיו, אמל ואנתיסאר (שמות בדויים) וגם הן הציצו בגנתן שגדרה
בפקדת הצבא וההיסטוריה היהודית. בצד השני נשרדה האדמה בעיירות ועגבניותינו
העגבניות גדלו כמו היו בכלל מגזע אחר ואיש אוניברסיטה ישב ורשם את השני הצמיחה
בעוד אנחנו שרים את שירת העבודה העברית הבריאה בפיו של זכר קדם כל מערביות
ולעלי מצאנו פתרון הומאני כיאה לתנועת העבודה: מבצר הבשורות נכנע לדרישות חילי
הנח"ל הקולוניאלי זקפה חם גם בשבת בבקר ועלי היה מופיע מן המדבר מניח את בנותיו
מחוץ לגדר כאלו היו רוכים קטנים שיצמחו נכנס למטבח מדליק אש בשביל קפה השבת שלנו
ממהר לטפל בעגבניותיו הקטנות שארימו וחוזר אל החוליות, אל אמל ואל אנתיסאר.

יולי 83

החוויה הישראלית

רבי טורקמאדו בכיפה ובציציות

טומאס די־טורקֶמאדה, מייסדה של ה־אינקוויזיציה הספרדית, לא מת. הוא חי וקיים בישראל של ראשית 1984, ומקבל משכורת כחבר־כנסת.

חבר־הכנסת **חיים דרוקמן** מבקש להפוך את רוב תושבי־ישראל החילוניים לאנוסים בארצם. בדיון פרלמנטרי בנושא „פגיעה בערכי היסוד של היהדות, העם והמדינה בהצגות תיאטרון", שנערך ביוזמתו של ח"כ דרוקמן, הרים זה, באולם־המליאה, את דגל האינקוויזיציה המגועל בדמם של תמימים רבים, וגיעל באמצעותו את המוסד הדמוקראטי שבו הוא יושב.

הנושא הראשון להתקפותיו היה מתן פרס המועצה לתרבות ולאמנות למחזאי **חנוך לווין**, שאת מחזותיו כינה האינקוויזיטור דרוקמן פורנוגרפיה הפוגעת בנפשו של הנוער... מעשי הרצח, אונס קטינות ורצח התיילות, הם התוצאה למתירנות ולפורנוגרפיה... אם מותר לעשות דברים כאלה על הבימה ולעיני הכול – מדוע אסור לעשות זאת באופן פרטי...

האינקוויזיטור הגדול מצא גם „חשש לפסול" בעתון במתנה, בתצלום של „פורנוגרפיה מגועלת", ולא נפקד מקומו של כתב־העת סימן קריאה, שפירסם „פואמה פורנוגרפית".

האינקוויזיטור דרוקמן המשיך והאשים בנשימה אחת את ה„מתירנות" בטלוויזיה, בתיאטרון ובעיתונות.

האינקוויזיטור הגדול היושב על כיסאו הדמוקרטי שבכנסת – למרות שחוק־תורה עדיף בעיניו על חוק־המדינה, שהיא נתנה מקרנותיה, המזינות בשובע רב את תלמידי־מאמיניו – לא דיבר מעל בימת־הכנסת על תועבת החתונה הפריצית של כתו של חברו לאמונה, ח"כ **אברהם שפירא**, או על הרשעתו בגניבה של חבר אחר לאמונה, ח"כ **אהרון אבו־חצירה**, שלא לדבר על האש"ל שזה גבה ממזכירות־הכנסת עבור הימים בהם ישב בכלא.

חבר־הכנסת דרוקמן, שנכנס בנאומו זה למיסת האיפריון הצנזוראלית של סגנית שר־החינוך־והתרבות **מרים גלזר־תעסה**, המחיש את הסכנה הגדולה להמשך קיומה של מדינת ישראל, שבכוונתו להפכה למדינת־הלכה.

דרוקמן הוא נצר נאמן לאותה רבנות יהודית שחורה בת אלף שנים, רבנות שכמאמר סופר־ההשכלה **פרץ סמולנסקין** רמסה כל טוב שביהדות. דיבורים נוספים בנוסח מאיים זה של האינקוויזיטור דרוקמן עשויים להמיט שואה על חילוניי המדינה, ש**רבי טורקֶמאדו** זה בכיפה ובציציות עלול להביאם לחפש להם מולדת אחרת, שבה ניתן ליהודים לחשוב וליצור, בלא כיבלי הדת השיקרית והמכזבת של האינ־קוויזיטור דרוקמן – דת שכל קשר בינה ובין היהדות הטהורה והאמיתית, הוא מיקרי בהחלט.

ח"כ דרוקמן
דגל מגועל

תיאורה הלאקוני של גורדימר ממחיש באמצעות החוויה האישית של בני־הזוג הלבנים, את השתנות עולמם של המרכאים ההופכים למדוכאים. **בם**, מעבידו לשעבר של יולי, משתלב עד מהרה בעולם המינהגים הכפרי, אם כי הוא ואשתו מאזינים עדיין מעת לעת למהדורות החדשות ברדיו, המתארות את האנארכיה המשתוללת בערים הגדולות: קרבות עזים סביב נמל־התעופה „יאן סמאטס"; אמש שרר שקט במרכז העיר, בחסות המישטר הצבאי, אך נשמעו הדי מרגמות ונתקבלו דיווחים סותרים על קרבות כבדים ברבעים המיזרחי והצפוני. הצלב האדום מבקש תרומות־דם. מיסעלי הגאז

סופרת גורדימר
קינאה ישראלית

הותקפו, ומן ההתפוצצויות פרצה דליקה שהתפשטה לבתים סמוכים...

הלבנים משתלבים בתרדמת האווירה הכפרית, ומתחילים לנהל שיחות כמו: תפסתי הבוקר את רויס מנגב את הישבן שלו באבן; נו, טוב שרכש את הטכניקה. לכמה זמן, את חושבת, יספיקו גלילי נייר־הטואלט שלך? והלאה: זה כשעתיים הילדים משתעלים בשנתם – סוג השיעול ששומעים תמיד אצל ילדים שחורים...

בהדרגה מאבדים הלבנים את הכיפתור העירוני הלבן שלהם, ולומדים להשתלב באותו עולם־ערכים שונה, כאשר מיטיבם יולי הופך בהדרגה להיות אדונם. הוא משתלט בהדרגה על מכוניתם: אתם לא אוהבים שאני צריך להחזיק את המפתחות, מה? אני יכול לראות כל הזמן שאתם לא אוהבים את זה... אני הבוי שלכם. תמיד אני יש אצלי המפתחות של הבית שלכם. כל לילה אני לוקח את המפתחות האלה אצלי בחדר, מתי שאני בחופש אני לנעול הכל... זה אני שיש אצלי מפתח בשביל כל הדברים שלכם, לא?

אחד משיאי הרומן מתרחש כאשר בם צד ברובהו חזיר־בר, שאותו הם צולים ביחד עם השחורים: מעולם לא העלו בדעתם כי בשר בכוחו לשבר... מיום שנשא אותם כלי־הרכב לדרכם, לא התעלסו. אין להעלות על הדעת כשחיים וישנים עם שלושת הילדים בתוך הביקתה. מקום שיריעת־שק משמשת בו כדלת. העדר הפרטיות קטל את התשוקה... לא נעלם מהם ריח השומן והבשר שדבק באצבעותיהם. היה קשה שלא ליפול בלי שכוספו מרפקים והניחו ידיים סמוך לפניו של בן־הזוג, בגבולות המרחב שתפסו איש לעצמו על מושבי המכונית המשותפים. הם התעלסו, מתאבקים יחד בהתאמה עמוקה שהסתננה מגוף אל גוף, במחיצת ילדיהם המקיפים עליהם בנשימתם, והאינטימיות הלילית של מקקים, צרצרים ועכברים הגוששים בחשכת הביקתה... בבוקר היה לו רגע של תעתוע־אימים כשראה את דם החזיר על אברו – עד שהבין כי זהו דמה...

בם מוזמן בהמשך העלילה לראש השבט, ומבטיח לו ללמדו להשתמש ברובה. מאוחר יותר הרובה נגנב ממנו, כשאר החפצים שהביאו מהעיר הגדולה.

המישפחה של יולי הוא סיפור מהמם, כתוב בידי סופרת מהמעולות הכותבות כיום. זה ספר אימים עתידני, הכתוב בריאליזם מחריד, המתבסס על פרטים קטנים, המחרדים את העימות באורח החיים הלבן לעומת השחור, ואת תהליך ההשתחררות ממועקת הארנות, הלבנה על העבדות השחורה.

גורדימר, שעיבודים טלוויזיוניים של כמה מסיפוריה הוקרנו באחרונה בטלוויזיה הישראלית, מעוררת בעיניי קינאה רבה – אין מה להשוות אותה לאפסותה של הסיפורת הישראלית, אשר רבוצה עדיין בקיא של עצמה, כשעיניה עצומות לנוכח השבר המתרחש כאן בארץ, שבר של יצירת עולם סמלים גזעני ושתלטני.

המישפחה של יולי הוא יותר ממומלץ, וכל שנותר לי לאחל לקוראיו, שלא ידבק בהם הסיוט הפלסטיני שדבק בי במהלך קריאתו. מומלץ למרות הכתיב הלא־אחיד והפוגם במעט במהלך הקריאה.

עטיפת „מאניפסטים ספרותיים"
מהפיכה מופלאה

תיעוד

מאניפסטים

למראית עין נראית החוברת המשוכפלת מאניפסטיים ספרותיים(*) כחוברת־לימוד אוניברסיטאית, בעוד שלמרות ייעודה כחוברת־לימוד, היא אחד המיסמכים המרגשים ביותר של הסיפרות העברית במאה השנים האחרונות.

החוברת כוללת צילומים של כ־130 מאניפסטים סיפרותיים, כפי שהופיעו בפתח כיתבי־עת שונים. לכל מאניפסט וכתב־עת שבו פורסם מצורף מידע ביבליוגרפי ומפתחות. חוברת זו מייצגת נאמנה את אותה הרפתקה יוצאת־דופן של הסיפרות העברית החדשה לדורותיה, מילחמותיה ומעלותיה.

בפתח דבר מביאה **נורית גוברין** תסקיר ממצה של המאניפסטים הסיפרותיים עבריים, במהלך יותר ממאה שנות יצירה בעברית מ־1821 ועד ל־1981. גוברין משרטטת את האנאטומיה של סיפרותנו, תוך הגדרות כדבר חשיבותם של מאניפסטים, כמאפיינים לתופעות ולהתמודדויות הקיימות בסיפרות, התמודדויות, המאפיינות את המעגלים, המקיפים את הסיפרות.

מבירות הסיפרות העברית – מרוסיה, דרך מרכז אירופה וכלה בארץ־ישראל – עוברים לנגד עיני הקורא, בצימצום, בלשון כל תקופה ותקופה, החל מכתב־העת ביכורי העתים, (שראה־אור בוינה בשנת 1821), הנפתח בעתים לכל חפץ דרך הרקיע, דרך המגיד (1856) והכרמל (1860).

למרות שישנם כיתבי־עת ומאניפסטים שמקומם נפקד בחוברת זו (קו הראשון, דפים צהובים וקילטרטון), החוברת מאלפת ביותר, ומעניקה למעיין בה תמונת עומק, המספרת על אותה מהפיכה מופלאה של הסיפרות העברית במשך 150 שנה. חוברת מומלצת ביותר לאוהבים ולחרדים לגורלה של סיפרות זו.

(*) ***מאניפסטים סיפרותיים;*** *ערכה: נורית גוברין; הביאה לדפוס: חיה הופמן בסיוע חנה לוק; הוצאת אוניברסיטת תל־אביב, החוג לסיפרות עברית; 141 עמודים (כריכה רכה).*

מי מריבה

„סרן יפי־נפש"

לארכיון הכותרות המעליבות את האינטלקט הצטרפה בראשית החודש שעבר כותרת, שעסקה בהסתלקותו מהעולם של החוקר הצרפתי ממוצא יהודי **ריימון ארון**.

הכותרת, שראתה־אור במוסף הסיפרותי של מעריב, סיפרה לקוראים ש„נפגשו במעריב של יום ו'", (9.12.1983): ריימונד ארון: אלוף האינ־טלקטואלים.

מאמר זה, שעליו היה חתום **דב בר־ניר** הגזים לא במעט בחשיבותו של ריימון ארון, שאומנם היה איש־פולמוסים ידוע בצרפת, אך תרומתו למחשבה העולמית מוגבלת למדי, ומוגבלת גם כמימדים של התרבות הצרפתית.

מה שעורר אותי לצחוק ועצב בכותרת זו של בר־ניר היתה הדרגה שהעניק אינטלקטואל – התומוס של הצהרון: דרגת אלוף.

מסתבר שמילחמות יום־הכיפורים והלבנון טרם היקהו את יצר הצבאיות של אינטלקטואלים רופסים.

כדאי, אולי, להציע לדב בר־ניר סולם־דרגות לשימוש ברשימותיו, לפי הסדר הבא: אלוף האינטלקטואלים; תת־אלוף המלומדים; סגן־אלוף השנינות; רב־סרן המסאים; סרן יפי־הנפש; סגן הכותבים המהירים; סגן־מישנה המלומדים; סמל החגיגנים; רב־טוראי של מחשבות וטוראי האיוולת.

לבי לבי ל**משה בן־שאול**, העורך הסיפרותי של מעריב, שהוא משורר ערכי, שאינו מוצא מספירנים מן השורה הראשונה למתים בתרבות־העולמית. אבל כמאמר המשורר: במיד־בר, גם הקוץ הוא פרח.

אינטלקטואל ראון
תרומה מוגבלת

מאת דן עומר

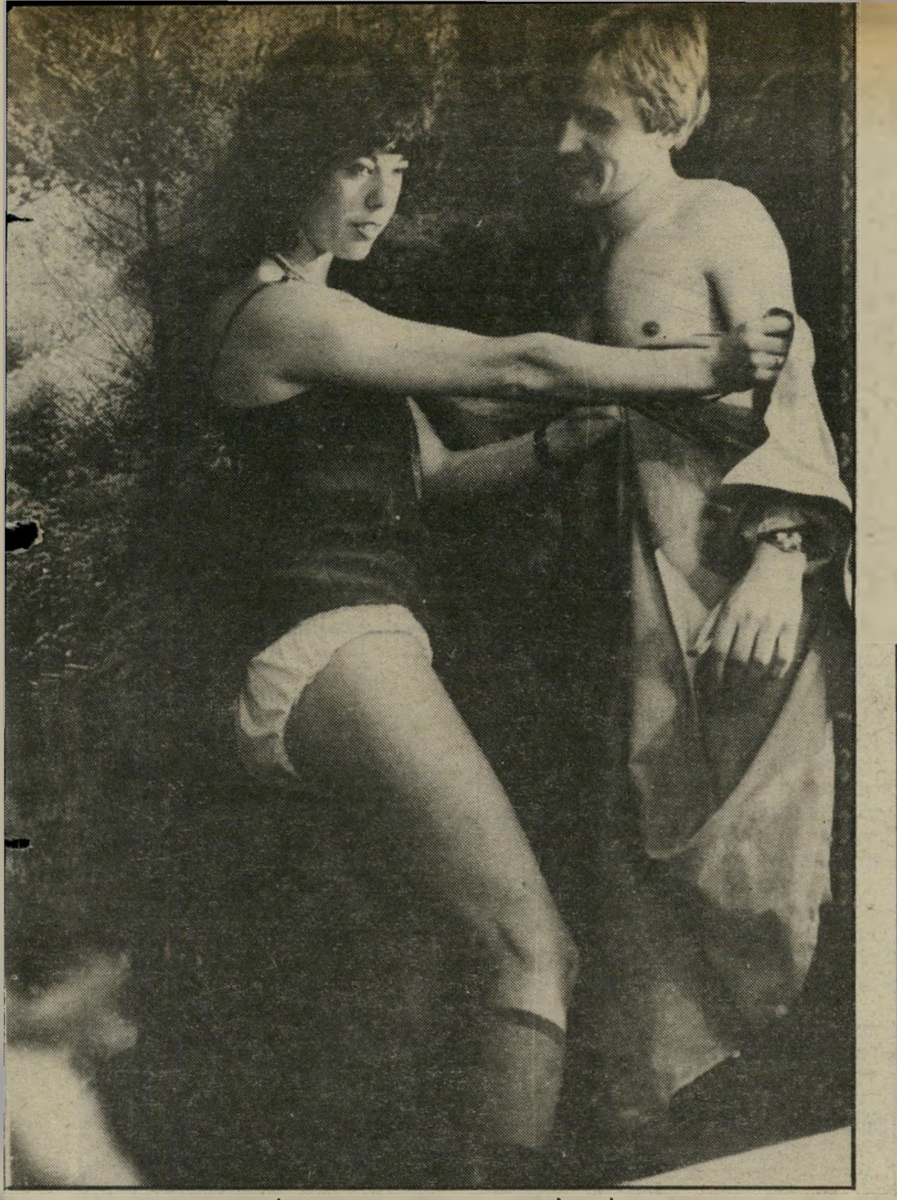

כריסטין פול פודלסקי ב,,מסיבת הנישואין" של קז'יסטוף
תחליף למוסר

סרטים

מי זה זאנוסי?

קצת מוזר לחשוב שמסיבת הנישואין הוא הסרט הראשון של קז'יסטוף זאנוסי, שמוצג בישראל. מוזר, מפני שזאנוסי נחשב זה מכבר אחד הקולנוענים החשובים באירופה. סרטיו מוצגים בפסטיבלים הגדולים ביותר וזוכים בפרסים רבים. באחרונה אף מונה ראש איגוד הקולנוענים בפולין, במקומו של אנדז'י ואידה. למרות שהוא מבלה את רוב עיתותיו במערב.

הסתייגות ההפצה הישראלית מזאנוסי מוזרה עוד יותר. כאשר בודקים את הסרטים שהוא עשה, סרטים העוסקים בדרך־גלל במעמד הבורגני, בבעיות שאמנם מתייחסות לפולין, אבל אפשר למצוא דוגמתן בכל מקום אחד בעולם, ובדמויות שאינן כל־כך שונות מן הטיפוסים המטיילים ברחובות תל־אביב.

בסכין חדה. שעה שוואידה, לדוגמה, עושה סרטים פוליטיים בוטים וחריפים ומשתמש בסיגנון קולנועי מלא וגדוש הגזמות והפרזות מכוונות, זאנוסי הוא חסיד האיפוק, העידון, הדיוק והקפדנות. תנועת המצלמה משרתות מטרות מוגדרות מאוד, כאשר שילוב של מישפט קולנועי ארוך ומפותל, המלווה בתנועת מצלמה שגם היא כזאת, עם רפליקות קצרות וחריפות, ודיאלוגים ציניים יוצרים שפה מרתקת לעין ולאוזן.

בחוגי המיקצוע נחשב זאנוסי השכלתן של הקולנוע הפולני. הוא האיש שמנתח כל מצב וכל דמות בסכין חד של כירורג, ובודק את הקרביים של הנפש באותה גישה מדעית שמאפיינת מנתח מוח. גם אם הוא אוהב הדמויות שהוא מעלה על המסך או סולד מהן, אין הוא מניח לרחשי ליבו להמתיק כהוא זה את הגלולות המרות שהוא מאכיל בהן.

כריסטין פול־פודלסקי בתפקיד אורחת שבאה למסיבת־הנישואין
פחד מפני החיים

וכך, בדרך ההיגיון הצרוף, הוא מגיע בסופו של דבר למסקנות שהן קודרות אולי יותר מן המסקנות של ואידה. ואידה רואה פגמים במיבנים החברתיים, ואילו זאנוסי עצמו מתייחס לפגמים העמוקים שקיימים בתוך האדם עצמו. המיבנה החברתי אינו, אלא מנוף שבעזרתו נחשפים הפגמים הללו בפני כל.

שחקנית מגדה ירושינובה
פחד מפני המחר

לגישתו לאמנות הולמת את ההכנה שעבר לפני שהיה לבימאי. מאחר שבית־הספר לקולנוע בלודז' אינו מקבל אלא סטודנטים שהם בעלי תואר ראשון, למד זאנוסי פיסיקה ופילוסופיה לפני שהגיע לקולנוע. אולי משום כך נראים סרטיו כניתוחים מדעיים מדוייקים של בעיות מוסר, ואולי להיפך — איבחון האספקטים המוסריים שבבעיות המדעיות.

בין מדע ומוסר. מבית־הספר לקולנוע „שוחרר", כפי שהוא מגדיר זאת, „משום שסברו כי המזג שלי והנטיות הטבעיות שמצאו בי, אינם הולמים איש קולנוע". אבל מאחר שסרט קצר שהספיק לעשות שם, בשם מותו של איש מן הפרובינציה זכה בסידרה שלמה של פרסים בינלאומיים, הוא מצא לעצמו עד מהרה עבודה עבור הטלוויזיה הפולנית.

בגיל 30 הוא סיים את סירטו העלילתי הארוך

אורח שוודי שאיננו אינגמר ברגמן

במדינות מתוקנות, בתעשיית קולנוע מפותחת בעלת הכוונה מיסחרית גרידא, מי שהיה זוכה בפרס המישחק בפסטיבל סרטים חשוב כמו פסטיבל ברלין, היה מוצף למחרת היום בהצעות קוסמות מכל הכיוונים.

סטלאן סקארסגארד זכה בפרס הזה לפני שנתיים עבור הופעתו בסרט סוון. למעשה היה זה אחד הפרסים המעטים באותה השנה שלא היה עליהם ויכוח. הוא הצליח לגלם דמות של צעיר גמלוני וכבד־פה. שוטה־הכפר הרגיש ויפה־הנפש, בעוצמה ובאמינות כזאת, שכאשר פוגשים אותו פנים אל פנים, קשה להאמין ששפתו העליונה אינה שסועה, שהוא אינו מגושם ומגמגם, שהוא אפילו צעיר, נאה, תמיר ועומד לשחק את המלט בטלוויזיה השוודית, בעוד זמן קצר.

ובאמת איך זה שמאז סוון לא הופיע אלא בסרט אחד בלבד, שנעשה בקיץ האחרון על־ידי האנס אלפרדסון, בימאי סוון?

„אני מעדיף ללכת צעד אחרי צעד, בניחותא, לא לרוץ. חוץ מזה אני אוהב את התיאטרון, חזרתי להופיע על הבימה, והחוויה שמעניקה לי הבימה זה משהו שאי־אפשר למצוא בקולנוע. יש רגעי קסם מיוחדים שנוצרים בין השחקן והקהל באולם, קשר שהוא קשר חי ותוסס, ורגעי קסם אלה חסרים בקולנוע. שם צריך לתפוס את ההשראה הריקעית ברגע שהמצלמה מכוונת אליך, אין אפשרות לחוויה מתמשכת כמו בתיאטרון."

כדי להופיע בתפקיד סוון, היה סקארסגארד צריך להקריש מדי יום לפחות שעה לאיפור. וכדי למצוא את הקווים המאפיינים את הדמות, ואת הביטוי הפיסי של הקווים הללו, כפי שהיו צריכים לבוא לידי ביטוי בהופעתו, היה זקוק לחצי שנה של הרהורים. „רציתי שהוא יידאה הרבה יותר גדול ממני, יותר חזק ממני, ולכן השתדלתי לנוע באיטיות ובכבדות, להתאים את התנהגותי החיצונית לזו של אדם אשר לא רק חושב לאט, אלא גם מיישם את מחשבותיו באיטיות."

לגנוב מ„הבימה"

סקארסגארד, שהוא נשוי ואב לשלושה ילדים הוא חבר קבוע בלהקת התיאטרון הממלכתי של שוודיה. לכאורה זה היה צריך

שחקן סטלאן סקארסגארד
לא לתקן את „המלט"

לגרום לו סיפוק רב, למעשה יש לו הסתייגויות שנשמעות מוכרות מאוד בארץ. „בגלל החוקים הסוציאליים, ברגע שתיאטרון שוכר שירותיו של שחקן הוא הופך חבר קבוע של הלהקה ואי־אפשר עוד להיפטר ממנו," הוא אומר.

לא שהוא נגד חוקים סוציאליים, אבל באמנות קשה מאוד להיצמד אליהם. „להקה, תהיה מוצלחת כאשר תהיה, מאבדת את האפקטיביות שלה, את המרץ והדחף שלה לעשות דברים חדשים ומעניינים אחרי שמונה־תשע שנים, אז מה הטעם להחזיק את האנשים הלאה בכוח, במחיצה אחת, במקום שייצאו להתנסות בחוויות חדשות שהן אולי מפרות יותר?"

ככל שחקן שוודי, ולא רק שוודי, הוא היה מאוד רוצה לעבוד עם אינגמר ברגמן, אבל מלבדו קשה לו לציין שם של בימאי בן ארצו שהוא שואף במיוחד לשתף עימו פעולה.

למען האמת, דעתו על הקולנוע השוודי אינה מתמיאה ביותר. „יש לי הרגשה ששקעו אצלנו במעין שאננות, תחושה של נוחיות שמשרה על הסרטים רושם כאילו שום דבר לא בוער ולא כואב באמת. אין זה כך, יש דברים רבים שכואבים לשוודים, אבל משום מה נדמה כאילו לא הצלחנו עדיין למצוא תחליף מספק לריאליזם הסוציאליסטי שהיה באופנה בשנות ה־70."

לסרט כמו סוון, שעלילתו מתרחשת בשנות ה־30, יש השלכות גם לגבי המציאות היום, אם כי עיזות־ידיין ודיכוי מכוונים היום לעבר שכבות אחרות. „יש היום מידה לא מבוטלת של גזענות שוודית, המופנית בעיקר אל עבר הפועלים הזרים, ויש גם היום סימנים לפאשיזם אפשרי, אם כי הגילויים שלו שונים לגמרי מכפי שזה נראה בסרט."

ולבסוף, בערב הראשון של ביקורו בישראל, לקחו אותו מארחיו לראות את המלט בתיאטרון הבימה. „היו שם כמה דברים שנראו לי מעניינים, מבחינה מיקצועית, ויש כמה דברים שאנסה לגנוב, כדי להשתמש בהם בטלוויזיה בשוודיה. אבל בסך הכל, הגישה שלנו תהיה מסורתית יותר. איני מתנגד לשינויים בקווי האופי של הדמויות במחזה, אבל עד הגבול שבו משנים את משמעותן. כאשר הוראציו הופך ליאגו, נדמה לי שאני מתבלבל במחזה."

הראשון, מבנה גבישי (בלעז זה נשמע טוב יותר: סטרוקטורות הקריסטל), ובין לילה הפך אחת הדמויות הבולטות בקולנוע הפולני.

סרט זה, שעקב בקפדנות חסרת־רחמים אחר גורלם של שני ידידים, שניהם מדענים, שאחד מהם מגיע להנהגה והשני מתגלגל למקום שכוח־אל ומרוחק, כבר קבע כמה מקווי האופי של זאנוסי: ההתעסקות בעולם האקדמי („זה עולם שמעניין אותי הרבה יותר מעולם הקולנוע", הוא אומר), העימות שבין המדע והמוסר, הביקורת על החברה שבה הוא חי.

סירטי יאוש. לפחות שניים מסרטיו המוצלחים ביותר, אחרי מבנה גבישי, מטפלים גם הם בעולם המדע המדוייק והעוסקים בו. הארה (תרגום עלוב מאוד למונח אילומינציה) עוקב אחר צעדיו הראשונים של מדען צעיר, כאשר המיקצוע, מצד אחד, והחיים הפרטיים, מצד שני, מהווים שתי פנים לאותו סוג של בעיות.

צבעי הסוואה, המפורש שבין כל הסרטים שעשה על אקאדמאים, מציג את שני הקטבים שמעסיקים אותו כל הזמן: מצד אחד, מרצה שכלתן, שאינו מכיר במוסר ומשום כך הוא כמעט שטני, ומולו, אסיסטנט שמניח למוסר להתגבר על כל השיקולים האחרים, ומשום כך נכשל לא פחות מיריבו.

את הסרטים האחרים של זאנוסי אפשר אולי להגדיר כ„סצינות מחיי נישואין". בין אלה יש, למשל, סרט כמו מאזן תקופתי, המתאר בדייקנות פסיכיאטרית את המשבר שפוקד זוג פולני צעיר, הוא מורה והיא מדענית, אשר בגלל המציאות והדרישות החברתיות סביבם, מגיעים לידי מבוי סתום.

ויש מחזור סרטים של זאנוסי שאפשר לכנות „סירטי יאוש", כדוגמת עיקביות, שבה צעיר המנסה בכל מחיר לחיות חיי מוסר בכל המובנים, לפי המושגים שלו מתאבד בסצינה האחרונה, משום שאינו מוצא שום דרך להגשים מאווייו. או סרט כמו ספיקאלה על מהנדס שהוא גם מטפס הרים חובב, שמחליט לשים קץ לחייו ודבר לא יניאו מכך.

מציאות פולנית. אלה אינן אלא כמה דוגמות בודדות מתוך מיספר גדול מאוד של סרטים שעשה זאנוסי, בימאי שנדמה כאילו אינו נח אף לרגע. הוא רוקח במהירות סרטים לטלוויזיה הגרמנית, הכין סרט על חיי האפיפיור יוחנן ה־23 (שהביקורת לא אהבה במיוחד), הוא נע ונד על פני אירופה ומבקר בכל הפסטיבלים. אולי גם משום שרמזו כי מוטב שלא יבלה יותר מדי זמן בבית, פן יתחילו השילטונות לשאול שאלות רבות מדי בקשר לדיעותיו הפוליטיות ובקשר לידידיו השונים.

מהרבה בחינות אפשר לראות במסיבת הנישואין סרט שמכיל מרכיבים מכל היצירות של זאנוסי, שביבים מן העולם האקדמי, משבר בחיי נישואין, יאוש, כניעה לשחיתות בלתי נמנעת ונסיונות התאבדות. זהו סרט שעובר מן הרגע הראשון על שני מישורים: מצד אחד זהו סרט ריאליסטי המתאר אירוע חריג אחד, ומצד שני הוא מהווה תמונה סימלית של פולין, ואולי אפילו של החברה המודרנית בכלל.

כדי לרמוז שלנעשה על המסך יש יותר מהיבט מיידי מתחיל הסרט בסצינת עימות בין ציידים וטרפם ובין עניים ועשירים, סצינה שאין לה לכאורה שום נגיעה למה שקורה בהמשך. רק התמונה האחרונה, שבה ניצבות שתיים מן המשתתפות המרכזיות במסיבת הנישואין, מול הצבי הנרדף בסצינה הראשונה, משלימה את המעגל ומסבירה את הקשר בינה ובין שאר הסרט.

העלילה היא בעצם פשוטה מאוד. מדובר כאן בזוג פולני צעיר ואידיאליסטי שעומד להינשא. הוא בן של רופא מנתח מפורסם שנישא לאשה צעירה ממנו בשנים רבות. היא בתו של פעיל מיפלגתי המתגורר מחוץ לוואשה ומשרה סביבו אווירה פרובינציאלית במקצת. אורחת הכבוד בטקס הנישואין היא גיסתו של המנתח, רעיית אחיו המנוח שהתגורר במערב. היא רקדנית צרפתיה בדימוס, בעלת שני בתי־ספר למחול בפאריס ובניו־יורק, כוכבת לשעבר שהכסף מצוי לרוב בכיסה.

הסרט מתחיל עם החתונה האזרחית, בעיריה, ומסתיים למחרת, כאשר כל המסובים מסיימים באורח מפתיע מאוד את החינגה, בבית אבי החתן.

זאנוסי מודה שההשראה לסרט באה לו אחרי שראה את החתונה של אלטמן וסבר שאותו סרט מגיש תמונה שיטחית מדי של החברה, ומסתפק באספקטים חיצוניים מדי שלה.

כאריזמת־איסטווד הולמת שוב

מכת־פתע (רב־חן, תל־אביב, ארצות־הברית) – **הארי קאלאהן המזוהם רוכב שוב, ואוי לו למי שניצב בדרכו. זהו שוב קלינט איסטווד בתפקיד מפקח המישטרה מסן־פרנציסקו, שמטיל חתיתו על כל פושעי העיר, סמל של צדק וקשיחות בעולם רכרוכי, הנופל קורבן לחוקים שהמציא כדי להגן על עצמו, לכאורה.**

כאשר הוא מתפנה ממירדפים מרתקים אחרי שודדים שנקלעים במיקרה בדרכו, וכאשר אינו עסוק בלכידת כנופיה של כושים אלימים, שמנסה להשתלט על בית־הקפה החביב עליו, עוסק קאלאהן בחקירת סידרה של מיקרי רצח, אשר המשותף ביניהם הוא שכל הקורבנות גברים, וכולם נורו ראשית בערוותם ואחר־כך בראשם.

מדוע הוא עוסק בחקירה הזאת? משום שהממונים עליו רוצים להרחיק אותו מן הרוצחים השכירים של המאפיה, אשר הוציאה חוזה על חייו.

מה שמתגלה בחקירה הזאת של קאלאהן אינו חשוב ברגע זה, הרי אסור לספר את סופם של סירטי מתח. אבל מותר לגלות כבר מהתחלה, שהרוצחת היא אשה (סונדרה לוק).

למען האמת, התסריט שמשרת את גדול כוכבי הקולנוע של אמריקה (לפחות מבחינה מיסחרית) בסרט זה, הוא קלוש למדי, ואפילו זאת מחמאה.

ואכן, דמות הארי המזוהם היא מירשם בטוח להצלחה, ואם כי זו הפעם הראשונה שאיסטווד עצמו מביים אחד מפירקי הארי, הרי התוצאה בהחלט נמכרת. ואכן בשבועות האחרונים זה הסרט המצליח ביותר באמריקה, על כך צריך עוד להוסיף שאין זה רק עניין של הכאריזמה האישית של איסטווד הפועלת כאן, אלא גם כשרונו הטבעי להפיק ממצלמת הקולנוע סצינות מרתקות, להשתמש בה בצורה מרהיבה ולהוסיף לסרט כמות נכבדה מאוד של הומור המפרק את רגעי המתח והאלימות, שבהם משופעת העלילה.

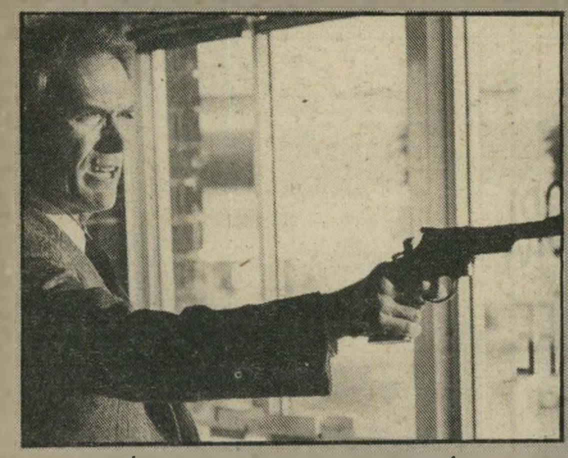

קלינט איסטווד: מירשם ההצלחה

א־מנטש וא־שיקסע

מעבר לגשר ברוקלין (בן־יהודה, תל־אביב, ארצות־הברית) – **הסרט הזה מתקשה להחליט אם הוא רוצה להיות קומדיה על יהדות ניו־יורק או מלודרמה השואבת את שורשיה מתיאטרון היידיש. הלבטים בין שני הקצוות הללו משתקפים בתסריט, במישחק ובבימוי.**

שלומיאל ניו־יורקי, המאוהב בשיקסע טהורה רוצה לעלות בדרגה ולהמיר את המיזנון הקטן שלו בברוקלין, במיסעדה מפוארת במנהטן. לשם כך הוא זקוק למימון של הדוד העשיר, המתנה את המימון בכלה יהודיה. הוא נקרע בין הכסף שבעזרתו יוכל להפוך ל„מנטש" ובין אהבתו הכנה לגויה הבלונדית. וזה יכול להיות מצחיק מאוד או עצוב מאוד, אבל כאן יש רושם שהן הצחוק והן הדמעות נחנקים בגרון ואין להם ביטוי על המסך.

התסריט חוטא קודם כל בכך שאינו מבסס יותר את היחסים בין בעל המיזנון ובין אהובתו החטובה, שלכאורה, שום דבר בעולמה אינו יכול להתאים לבן־הזוג שבחרה לעצמה. חוץ מזה, מישחקה של מארגו המינגוואי, שאינה נראית פורחת במיוחד כאן, הוא חד־גוני להחריד; במשך כל הסרט נדמה שהיא עומדת לפרוץ בבכי מר. גם כאשר אליוט גולד, מולה, בתפקיד הראשי, מנסה להשתובב כדרכו.

אשר לגולד, שיכול להיות מצחיק מאוד לפרקים, בהופעתו הדובית המגושמת קמעה, שהיא חלק מקיסמו, הוא נראה מוטרד מדי מן הדמות שהוא מגלם, מכדי שיתן דרור לעצמו. מבחינה זו, הדמות השלמה ביותר היא זו של סיד סיזר, כוכב טלוויזיה ותיק, המופיע בתפקיד הדוד העשיר.

יש בסרט קטעים מצחיקים שיעלו ללא ספק חיוכים כמו הביקור של אלבי באופרה וההתנגשות שבין שני הזמרים הכרסתניים על הבימה. יש גם רגעים שבהם הסרט קולט את המשברים הנפשיים של המישפחה היהודית, כמו החיבוק העויין שהופך חיבוק אוהב, בין הגיבור ודודו, בסוף הסרט. אבל הסרט ברובו פוסח על הסעיפים בין שני הקצוות הללו ואינו מוצא את מקומו הנכון.

קרול קיין ואליוט גולד: מצחיק או עצוב?

תדריך

חובה לראות:

תל אביב — אני אוהב אותך כרמן, נהר הבוץ, שובו של מרטין גר, ימים ברקיע, לפתע ביום ראשון, גיבור מקומי.

ירושלים — אני אוהב אותך כרמן, יול.

תל אביב

★★★ **שובו של מרטין גר** (לב 2, צרפת) – האם אדם שחוזר לכפרו אחרי שמונה שנות היעדרות הוא אכן זה שעזב או מתחזה? סביב פרשיה אמיתית זו מן המאה ה־16, נרקם סיפור המעורר שאלות מעניינות כמו משמעות האמת והצדק. עם ז'ראר דפארדייה ונאטאלי באי.

★★★ **נהר הבוץ** (מוסיאון, יפאן) – ידידות בין שני ילדים על רקע יפאן של שנות ה־50, המתגברת לאיטה על זכרונות מילחמת־העולם ופניה אל עידן הסוני. שחור־לבן, רגיש ואינטליגנטי.

★★★ **לפתע ביום ראשון** (צפון, צרפת) – מתווך בתים נאשם ברצח ומזכירתו הפעלתנית מצילה אותו. קומדיה בלשית בנוסח סרטי הקולנוע האפל של אמריקה. עם פאני ארדן בשיאה וז'אן לואי טרינטיניאן.

★★★ **גיבור מקומי** (תכלת, אנגליה) – כפר סקוטי מוכן למכור את עצמו לחברה אמריקאית גדולה שרוצה להקים במקום נמל־נפט ורק צריך לשכנע כמה סרבנים שאינם ששים להיפטר מרכושם הדל, תמורת הדולארים. סאטירה חברתית משעשעת.

ירושלים

★★★ **אני אוהב אותך כרמן** (מיצ'ל, ספרד) – הכוריאוגרף אנטוניו גאדס מחפש רקדנית ראשית לתפקיד כרמן בבאלט שהוא מכין, ומתאהב בה תוך כדי החזרות. צילומים מרהיבים ועוצרי נשימה של ריקודי פלאמנקו.

★★★★ **יול** (רון, תורכיה) – חמישה אסירים יוצאים לשבוע חופש ובדרכם הביתה נחשפת לפני הצופה תמונה עגומה, כואבת, ביקורתית ואנושית מאוד של תורכיה היום. תסריט: אילמז גינאי.

הבימאי קז'יסטוף זאנוסי בפסטיבל הסרטים בוונציה
איש לא יוצא נקי

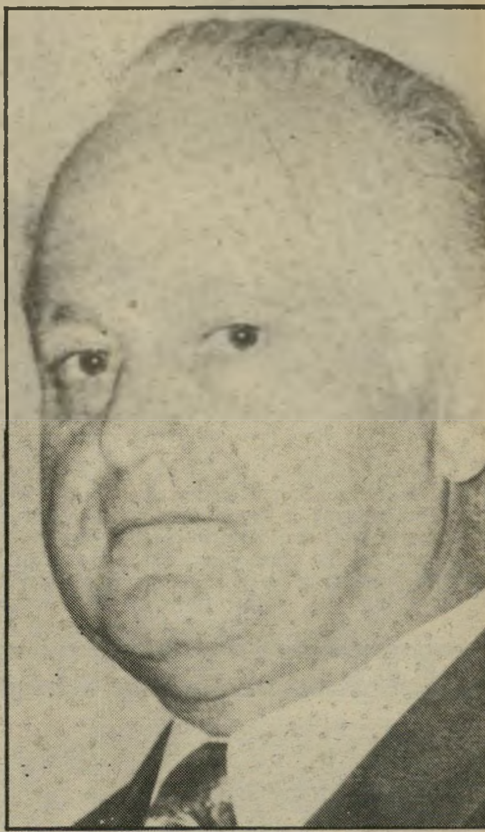

משה זנבר:
"אני לא רואה שבנק־ישראל אשם!"

בעיקבות פירסום פרשת לוינסון מעל דפי ה"עולם הזה" בשבוע שעבר, התעוררו ויכוחים רבים בין אנשים, וכרגיל לכל יהודי יש דיעה משלו ואשם משלו. רבים שאלו את עצמם אם לפחות חלק מהאשמה אינה נופלת על "בנק ישראל", שהרי הוא המפקח על הבנקים.

את שאלתי זו הפניתי אל משה זנבר, שהיה נגיד "בנק ישראל", ולא בתקופה של פרשה זו.

ממה שאני קראתי בעיתון שלכם לא נראה לי שאפשר להטיל את האשמה או חלק ממנה על בנק ישראל. העניין שייך למי שעשה אותו ולמי שאצלו זה נעשה. אם יגנבו אצלך כסף, קודם כל הגנב יהיה אשם, ולא המישטרה. אם את לא תלכי להתלונן במישטרה, הם אפילו לא יידעו על ביצוע הגניבה.

● **ובכל זאת, "בנק ישראל" צריך לדעת על דברים הנעשים בתחום הבנקים המיסחריים.**

אולי יתגלו במשך הזמן דברים אשר ישנו את דעתי. אבל בינתיים, לפי מה שאתם פירסמתם, אני לא רואה שבנק ישראל אשם.

רמונדה טאוויל:
"אולי מגיע תודה לאלה שאסרו עלי לצאת!"

המשוררת הפלסטינית רמונדה אל־טאוויל הוזמנה לסימפוזיון טלויזיוני שנערך בקלן, גרמניה, בשבוע שעבר. היא לא הורשתה לצאת מהארץ ולכן נמנעה השתתפותה בכנס. שאלתי את רמונדה אל־טאוויל כיצד נימקו בפניה את האיסור על צאתה מהארץ?

לא נימקו. אמרו לו. פגשתי את מושל רמאללה, אל"מ מורס, ושאלתי אותו מדוע. הוא אמר שהוא בעצמו לא יודע, אבל שישתדל לברר את זה בחלונות יותר גבוהים. טלפנתי לשם כמה פעמים ובאתי, ולאף אחד לא היתה תשובה בשבילי. בסוף אמרו את מילת הקסם "ביטחון". אין לי אקדחים ולא רובים. הנשק היחידי שלי היא הצעקה לשלום. מזה, כנראה, הם מפחדים.

● **לך בוודאי יש השערה מדוע לא נתנו לך לצאת.**

אני לא יכולה להשתחרר מההרגשה שהם לא נותנים למתונים שבינינו להשמיע את דברם. הרבה יותר נוח לשלטונות להגיד שכולנו קיצוניים ולכן אין עם מי לדבר.

● **אני מבינה שאי־השתתפותך והכיסא הריק שנשא את שמך, עשו למען העניין שלך, אולי אפילו יותר מאשר נוכחותך שם. מה דעתך?**

אם זה התקבל ככה, כמו שאת אומרת, אולי, בעצם, מגיעה תודה לאלה שלא הירשו לי לצאת.

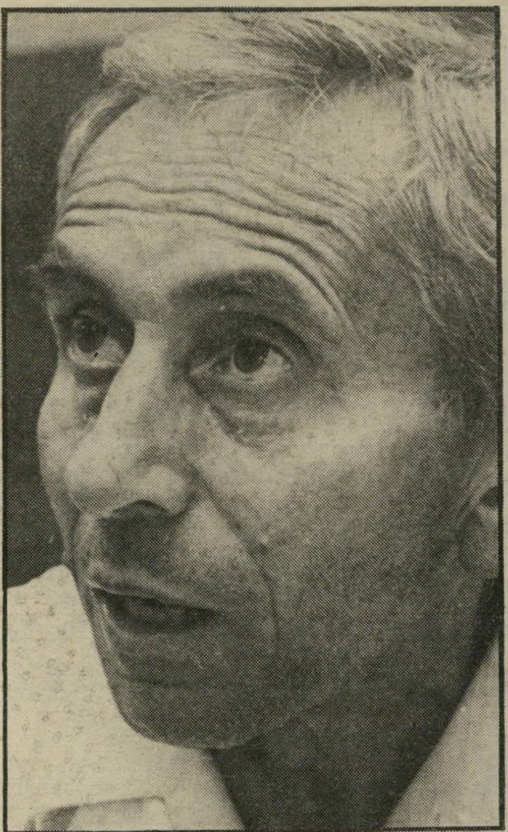

בצלאל בלוך:
"בינתיים אנחנו יותר מתוחכמים מהפושעים!"

בעיקבות מעצרם של אנשי כנופיה מס' 1 מירושלים, התגלו כמה גופות ואחדות מהן כבר זוהו. שאלתי את הפתולוג ד"ר בצלאל בלוך, מנהל המכון לרפואה מישפטית, אם יש אפשרות לזהות בוודאות גופה של אדם שנהרג או נרצח לפני ארבע שנים.

זיהוי גופה הוא אחד הדברים החשובים והקשים ברפואה המישפטית, וכמובן כמה שהגופה ותיקה יותר, כך העבודה קשה יותר. אנחנו עובדים לפי הרבה מאוד סימנים ורק ההוכחה של כולם ביחד מהווה את הקביעה הסופית שלנו. מובן שהקושי בזיהוי תלוי במידת ההרס של הגופה. במזג־אוויר כמו שלנו ההרס נגרם מהר מאוד. השינויים בגופה מתחילים מייד אחרי המוות, ולפעמים אפילו לקרוב־מישפחה קשה לזהות את קרובו המת אחרי שלושה־ארבעה ימים, וזאת אפלו מבלי שיהיו בגופה שינויים שנעשו במתכוון. ככל שהזמן עובר, נעלמים הסימנים. תביעות אצבעות, צלקות, כתובות־קעקע, נעלמים מהר מאוד.

● **אז איך זיהיתם השבוע, בוודאות גופה בת ארבע שנים?**

אחרי ארבע שנים יש כמעט תמיד מצב של השתלדות מלאה, כלומר נשארות רק העצמות. ואז אנו עוסקים בעיקר בשני סוגי מימצאים; חלקי לבוש, או סימנים אחרים, שלא קשורים ישירות לגופה, כמו תכשיטים או חפצים ספציפיים של האדם המת.

● **זאת אומרת שאחרי ארבע שנים הבדיקות נעשות על דברים שהם לא הגופה עצמה?**

כן ולא. תמיד לפי העצמות אפשר לקבוע אם זה זכר או נקבה, אפשר לקבוע פחות או יותר את הגיל, וככה אנחנו מצמצמים את האפשרויות. במיקרה הזה נעזרנו רבות בשיניים שנשארו במצב טוב.

● **היום, כאשר הפשע נעשה כל־כך מתוחכם, האם אין דרך לטשטש את זיהוי הגופה או להשתיל לה זהות אחרת, על־ידי הרוצחים?**

הם פשוט לא ערים לכל האפשרויות שלפיהם אנחנו קובעים את הזיהוי. היה לא מזמן מיקרה של גופה שבותרה לחתיכות ונשרפה. מה שנשאר ממנה היו חלקים קטנטנים וערמה של אפר. וגם במיקרה הזה הצלחנו לזהות את הגופה. בינתיים אנחנו הרבה יותר מתוחכמים מהם.

● **אחרי כמה זמן אפשר לקבוע כיצד מת הקורבן?**

הרבה זמן. אבל פה אני לא רוצה לפרט, כדי לא לתת רעיונות למי שלא צריך.

● **ד"ר בלוך, האם הפסיקה הסופית שלך תמיד מתקבלת בבית־המישפט ללא עוררין?**

בית־המישפט לא מוכרח לקבל את קביעתי. לפעמים גם עורכי־דין לא מקבלים אותה. כי אם אין קורפוס דליקטי לא יהיה מישפט. אבל בתי־המישפט שלנו מתחשבים מאוד במסקנותינו ומצרפים אותן לכלל הראיות במישפט.

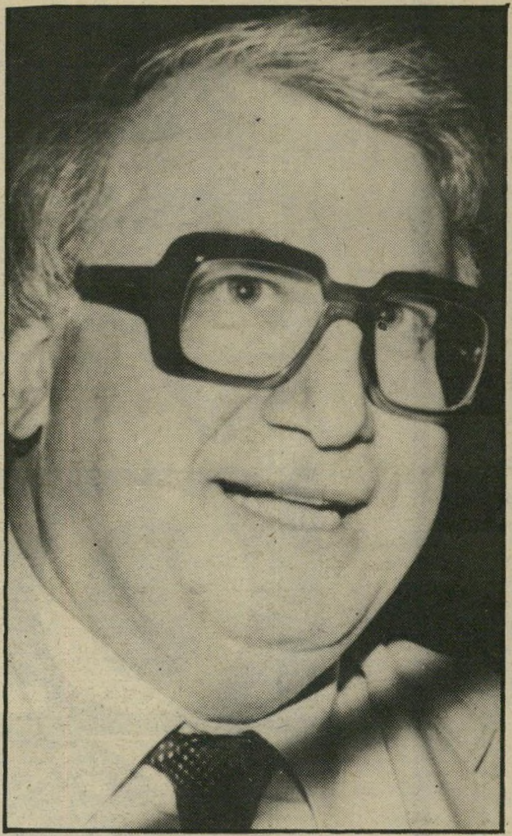

מרק שפס:

„אני לא חייב שום הסבר לבעלי הגלריות!"

סערה גדולה מתחוללת בימים אלה בקרב בעלי הגלריות והציירים הישראלים. נודע כי מנהל מוסיאון תל־אביב, מרק שפס, הזמין שתי תמונות של הצייר האמריקאי פרנק סטלה, במחיר של 600 אלף דולר ועכשיו הוא מתרוצץ כדי להשיג תרומות בסכום עתק זה. צייר אחד סיפר לי כי מוסיאון תל־אביב שלח לפני זמן קצר הודעות לכל הציירים שהמוסיאון התחייב לקנות מהם עבודות, ובהודעה הוא מודיע להם כי בגלל המצב הכלכלי כל התוכניות הוקפאו.

ביקשתי את תגובתו של מרק שפס על האשמות הציירים ובעלי הגלריות, שאגב שלחו לו מיכתב חריף ביותר, השבוע.

עם כל הכבוד לבעלי הגלריות, שבין היתר גם אצלם אני קונה עבודות, הרי בסך־הכל גלריות הן חנויות שמוכרות ציורים. יש להם אינטרס בעיקר כלכלי. לעומתם, אני מוסד ציבורי. מכאן, שאני לא חייב להם שום הסבר לגבי הרכישות של המוסיאון או לגבי המדיניות הכללית של המוסיאון.

● ומה לגבי העניין עצמו? אין לך כסף לקנות אמנות ישראלית ויש 600 אלף דולר בשביל שתי עבודות של אמן אמריקאי?

מוסיאון תל־אביב, על פי המלצתי מלפני כמה שנים, רוכש אך ורק אמנות ישראלית. כלומר, כל הכסף, שהוא יכול לגייס למטרות רכישה מיועד אך ורק לאמנות ישראלית. מה שאני עושה בכספי תרומות מיוחדות זה בוודאי לא עניין של אף בעל גלריה. הגלריות בארץ, לצערי, לא מתעסקות כמעט בכלל באמנות בינלאומית, ולפי דעתי מאוד כדאי שעם ישראל ידע שהיו כמה אמנים חשובים בעולם הגדול. אם לא היינו קונים, אני וקודמי בתפקיד, מדי פעם אמנות בינלאומית, לא היינו קיימים היום על המפה כמוסיאון מכובד, ולא היינו יכולים לחנך דור צעיר על ערכים ואמנות אינטרנאציונלית.

● ומה לגבי ההקפאה של הכספים בשביל הישראלים?

היתה הקפאה זמנית של כספים, שהיו צריכים להעביר אלינו. אבל ישנה החלטה שכל ההתחייבויות שלנו תבוצענה עוד בשנת הכספים הנוכחית.

יהודה רסלר:

„האשמה לא תוטל על האגודה כולה!"

לא אחת סיפרו לי טייסי „אל־על" שעד היום משלמים את החשבון של עקיבא פרסמן „קברניט הזהב". מאז בודקים אותם ממש בזכוכית מגדלת ולעיתים מחפשים בחפציהם כאילו ברור שכולם גנבים.

עכשיו, כאשר המישטרה עצרה שלושה טייסים פרטיים בחשד של הברחות, פניתי אל יהודה רסלר, אחד מחברי אגודת הטייסים הכלליים, שהיא האגודה של הטייסים הפרטיים, ושאלתי אותו עד כמה יזיק המעצר של החשודים האלה לכל האגודה?

קודם כל, אני מאמין בחפותם של שלושת הטייסים שנעצרו. ברם, אם יסתבר חס־וחלילה שאכן הם עשו מה שמייחסים להם, בין הכל ובין חלק ממנו, אני מקווה שהשילטונות ידעו לאבחן אותם כחריגים ולא יטילו את ההאשמה על כלל הטייסים הפרטיים בישראל.

● האם האגודה תוציא אותם אם יסתבר שאכן עברו על החוק?

אם יסתבר שעברו על החוק, בוודאי שיקחו מהם את רשיונות הטייס שלהם ואצלנו באגודה חברים רק בעלי רשיונות טייס.

● אני יודעת שעמדתם להגיע להסכם עם שילטונות־המכס שבחוזרכם מחו"ל תוכלו לנחות בשדה־התעופה של חיפה או בשדה־דב, כלומר לא להגיע בכלל לנתב"ג, וכל זה תמורת שבועה שלכם שלא הבאתם עימכם אפילו בקבוק אחד של משקה או חבילת־סיגריות קטנה. האם יחתום המכס על ההסכם הזה, אחרי פרשת שלושת הטייסים?

אני מאמין שהמכס לא יטיל אשמה על כל הקבוצה הגדולה של הטייסים הפרטיים, ואנחנו מצדנו בוודאי ניזהר פי כמה וכמה לא לעבור על חוקי המכס אפילו בסיגריה בודדת אחת.

● יכול להיות שיטילו עליכם הגבלות חדשות או נוספות?

אני לא מאמין. באופן כללי, הטייסים חברי האגודה והטייסים בארץ בכלל, אמורים להיות אנשים אינטליגנטים וישרים, בוודאי לא פחות, אם לא יותר, מאחרים.

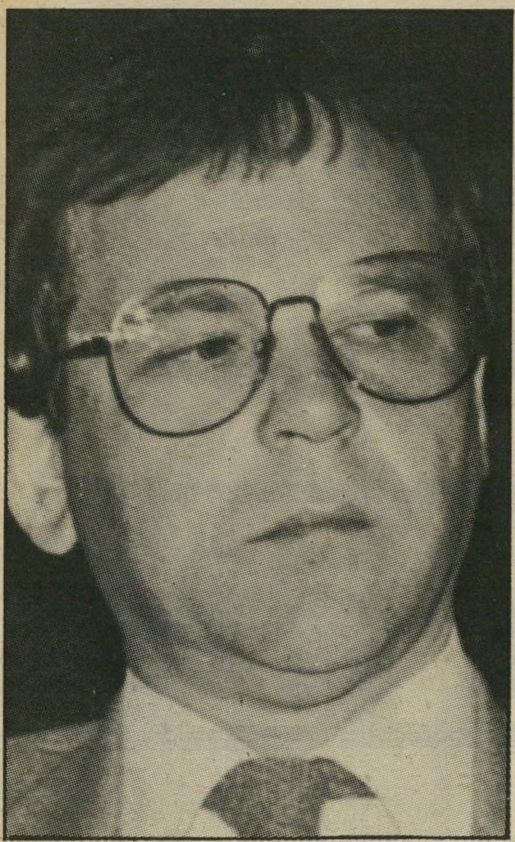

ניסן בלבן:

„זו לא סיפרות אבל זה ספר!"

הוצאת „מסדה", מהוצאות הספרים הוותיקות והמכובדות בארץ, יצאה במים אלה לשוק הישראלי עם סידרת סיפרי „סיגליות", שהיא סידרת רומאנים מהסוג שנוהגים לקרוא לו „רומאנים למשרתות", דבר שבמשך 50 שנות פעילותה לא העזה הוצאת „מסדה" לעשות. מנהל „מסדה", יואב ברש, לא היה מוכן להתראיין בנושא, בשום פנים ואופן. פגשתי את מנהל השיווק, ניסן בלבן, ושאלתי אותו מה פיתאום „רומאנים למשרתות"?

זו לא בושה להוציא ספרים שהם לא עגנון ולא ברכט. יש גם דברים אחרים בעולם.

● אם זו לא בושה מדוע קראתם לסידרה „סיגליות" והשם „מסדה" מופיע באותיות קטנות?

כי זה מה שהחברה האמריקאית דרשה. שלסידרה יהיה שם משלה ושהיא תהיה מסופחת להוצאת־ספרים ידועה. החברה האמריקאית בהחלט חיפשה הוצאה מאוד מכובדת, כי רק הוצאות כאלה יכולות להקים מנגנון שיווק ופירסום רציני.

● אני מבינה למה ההוצאה האמריקאית רצתה. אני לא מבינה מדוע אתם הסכמתם. מעולם לא הוצאת חומר כזה.

ההחלטה התקבלה בגלל שתי סיבות עיקריות. סיבה אחת מיסחרית. אם זו הצלחה כל־כך גדולה בשאר מדינות המערב, אז מדוע לא אצלנו. והסיבה השניה היא שפשוט יש דרישה בשוק לספרים כאלה.

● יש דרישה בשוק גם לסיפרות פורנוגראפית. גם את זה תוציאו?

בהחלט לא. יש לנו קווים אדומים.

● אתה מסכים איתי שזה מיפנה בהוצאת „מסדה"?

כן. בהחלט מיפנה. כהוצאה ותיקה אנחנו תמיד מחפשים שטחים חדשים של פעילות. סיגליות זו דרך אחת ויש לנו עוד דברים שאנחנו מחדשים השנה. כמו למשל, סיפרות על מחשבים או קסטות לטיפול בתינוק הבריא. צריך שתהיה לנו דריסת רגל בשטחים רבים של המו"לות.

● האם מייסדת החברה, הגברת ברכה פלאי, יודעת על „סיגליות"?

יודעת וגם קראו לה חלקים מאחד הספרים.

● ומה היא אמרה?

היא אמרה „זו לא סיפרות, אבל בכל זאת אלו הם ספרים." השנה תצא לאור סידרה של 32 ספרים של יד לתלמוד, שהוא ממש מיפעל חייה של הגברת פלאי. היא ביקשה ממני לא להשקיע בפירסום של „סיגליות" יותר כסף מאשר בפירסום של יד לתלמוד ואני הבטחתי לה.

דניאלה שמי

פֶּסְטִיבָל

שעוני אוריינט

ORIENT

כל הרוכש שעון־יד **"אוריינט"** — החל מ-5,000 ש',
בתקופת המבצע, יקבל **שי** חינם — תקליט **"פונוקול"**

מבחר עשיר ומגוון של שעוני "אוריינט" לגברים ולנשים:
אלגנטיים וספורטיביים, אנלוגיים ודיגיטליים,
המצטיינים בעיצוב חדיש ובטכנולוגיה חדשנית ביותר—
ממש **פסטיבל של שעונים!**

במבצע משתתפות חנויות השעונים המובחרות ברחבי הארץ.

אוריינט-בדיוק בזמן הנכון.

שעון מעולה ללא בעיות• יבוא שיווק והפצה: בני משה קרסו בע"מ-סוכנים בלעדיים של: ORIENT WATCH CO. JAPAN
להשיג בחנויות המובחרות בארץ. שרות יעיל ומהיר. חלפים מקוריים.

סין – ברית־המועצות: במעלה המדרגות היורדות

מומחים הישראליים לענייני ברית־המועצות, הסובייטולוגים, נוהגים בדרך כלל לחקות את עמיתיהם באירופה ובארצות־הברית. כך עושים, בעצם, גם רוב העתונאים האחרים, העוסקים בנושא הבינלאומי. זאת היא גם הסיבה, שהם מתבדים לעיתים כה תכופות.

הדוגמה המובהקת לכך היא פרשת פולין. רוב הפרשנים במערב ניבאו, בתחילת שנות ה־80, שברית־המועצות תפלוש לפולין, כדי לחסל את סולידאריות ולבלום את פעילותה העניפה ועתירת ההשפעה של הכנסיה הקאתולית. הפרשנים בישראל החרו החזיקו אחריהם.

מי שהעז לכתוב, כפי שעשינו בעיקביות בעולם קטן, שאין סיכוי לפלישה כזאת, בעיקר בזכותו של צינור־הנפט והגאז מסיביר למערב־אירופה (במימון גרמני שהגיע לסכום עתק של 11 מיליארד דולר), נחשב בלתי־רציני.

אלא שתחזית זאת היתה, כמובן, מדוייקת להפליא. הסובייטים פשוט לא יכלו להרשות לעצמם להפסיד חוזה כל־כך משתלם עם מערב־אירופה, מבחינה פוליטית וכלכלית, מה גם שצינור־הגאז יצר חיץ ברור וחילוקי־דיעות סוערים בין האירופים ובין מישטרו של הנשיא רונאלד רגן.

מדיניות הפרד ומשול זאת, יצירת קרע או חיכוכים בין וואשינגטון ומערב־אירופה, היא כיום המטרה העיקרית של המדיניות הסובייטית.

יעדים כמו המיזרח התיכון או אפילו אפגניסטאן ירדו מאוד

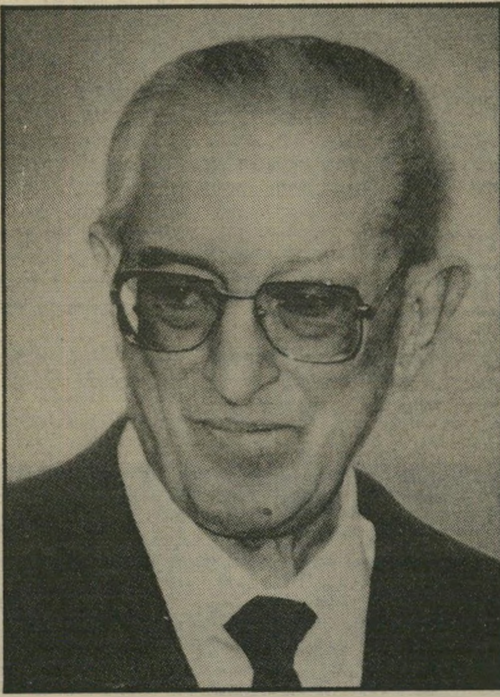

אנדרופוב

חולה או בריא – אותה מדיניות

בסדר העדיפות של ברית־המועצות. יש לזכור שבתוך ברית־המועצות עצמה הולכת וגוברת התודעה האירופית נגד המגמות המדאיגות (מנקודת ראות סובייטית) בחלקים האסיאתיים של מעצמה ענקית זאת. מכאן מגמת הרוסיפיקאציה, ואף הכספים הרבים המופנים בשנים האחרונות לכנסייה הרוסית. במוסקווה חוששים מהאיסלאם, מהשפעה חומייניסטית על הרפובליקות שלהם במרכז אסיה. אירופה נתפסת־כבת ברית במאבק הזה.

שגרירים במדינות נידחות. אבל הסובייטולוגים ממשיכים בשלהם, ומחקים יותר ויותר את עיתונות המערב בכך שעיקר תשומת־הלב שלהם מופנה לנושא אחד, משעמם ומונוטוני להחריד. הם הפכו, בעצם, כתבים לנושאי בריאות.

כמעט כל כתבה על ברית־המועצות, בארץ ובעולם, בעיתונות הכתובה ובכלי־התיקשורת האלקטרוניים, עוסקת כמעט בלעדית במצב בריאותו של שליט־הקרמלין, יורי אנדרופוב. לפני תקופת אנדרופוב עסקו הסובייטולוגים, באותה מידה של אינטנסיביות, במצב בריאותו של השליט הקודם, ליאוניד ברז'נייב.

אי־אפשר להפסיד במישחק הזה. ה„מומחים" הירבו להתנבא על הרעה במצבו של ברז'נייב, ולבסוף הוא אומנם נענה להם, והלך בדרך כל בשר. אז מה? כמה מאנשיו הודחו, אנדרופוב העלה את חבריו, והמדיניות הסובייטית לא השתנתה בשום נושא.

כך בדיוק יקרה גם אחרי מותו, או פרישתו, של אנדרופוב עצמו. אנשי ברז'נייב ינקמו אולי, בכמה אנשי־שררה, שרים יהפכו שגרירים במדינות נידחות או מנהלי תחנות־כוח פרובינציאליות. זה הכל. מידע זה ראוי, כמובן לדיווח, אבל אין צורך להגזים.

העובדה הנחרצת והחשובה ביותר היא, שאין שום תשתית אנושית או סוציולוגית, המעניקה סיכוי כלשהו לשינוי פוליטי ממשי בברית־המועצות, אנדרופוב או לא אנדרופוב. הקבוצות הפוליטיות האופוזיציוניות הן קטנות, השפעתן זעומה.

העליתות בברית־המועצות ימשיכו לקיים מישטר של מיפלגה אחת, ימשיכו לראות בגוש הסובייטי במיזרח־אירופה חגורת־ביטחון חיונית החייבת להשאר במעגל־ההשפעה שלהם, ינסו למנוע מילחמה גרעינית ולהביא למיתון במירוץ־החימוש, שבו אין הם יכולים לעמוד מסיבות כלכליות.

לעמדות אלה, ולצעדים המתחייבים מהם (מישטרה פוליטית, הגבלת החירויות, לחץ על הגרורות להשאר בתלם, הידוק היחסים עם מערב־אירופה, מאבק נגד האיסלאם במרכז ובדרום־מערב־אסיה) שותפים כל הסקטורים במדינה: הצבא, המישטרה הפוליטית (ק־ג־ב), הנהגת המיפלגה, הכלכלנים ומנחי המדיניות התעשייתית והחברתית.

כל המנהיגים שותפים גם לשאיפתו של אנדרופוב, שאותה הביע פעמים רבות טרם מחלתו, לשיפור יחסים מובהק עם סין הקומוניסטית.

לקח מפרשת פולין. במוסקווה הבינו מאז ומתמיד שהידוק היחסים בין הסינים ובין ארצות־הברית היוו את ההישג העיקרי של המערב במאבק הבינגושי בעשרים השנים האחרונות. מאז 1972, השנה שבה ביקר ריצ'ארד ניכסון בסין, חלה נסיגה ברורה

עולם קטן

בכוחה של ברית־המועצות כמעצמה גדולה, ועלה כוחה של וואשינגטון.

בסין עצמה קיימים סימנים ראשונים של היענות מסויימת לרצונה של מוסקווה לשיפור היחסים. הם נוהגים למנות ארבעה מיכשולים למגמה הזאת: ה„הגמוניזם" הסובייטי (כלומר, מדיניות־הכוח של ברית־המועצות, כדי להשתלט על מדינות אחרות, ובעצם על העולם כולו), התמיכה הסובייטית בנוכחות הווייטנאמית בקמבודיה, הפלישה לאפגניסתאן והריכוזים הצבאיים בגבול בין ברית־המועצות וסין.

עם זאת, סירבו הסינים להיענות לבקשותיו של רגן לגנות את המישטר הצבאי בפולין ולתמוך בסולידאריות. שליטי פקין הודיעו לאמריקאים, שהם רואים בנושא זה עניין פנימי של פולין.

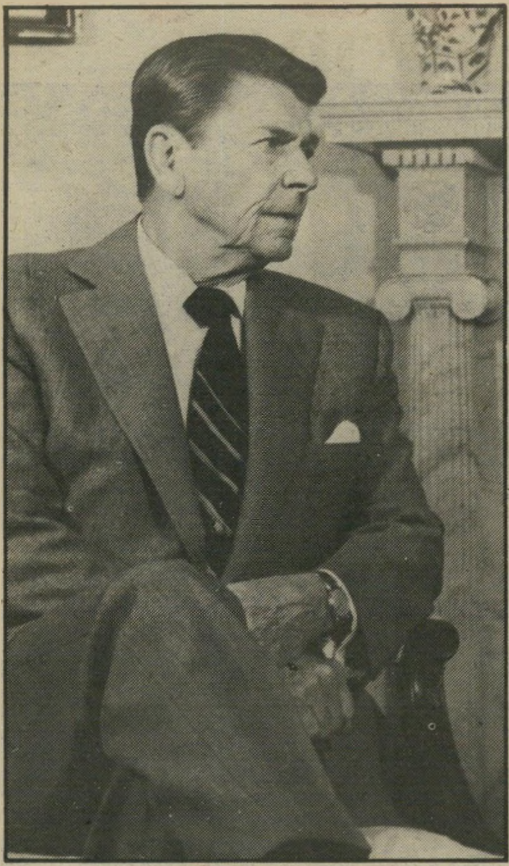

נשיא רגן

קילקול וסיוע – מדיניות בלתי־נבונה

אין ספק שהם הסיקו לקח מסויים מפרשת פולין. הם הבינו שאסור להם להציף את ארצם בכמויות בלתי־מבוקרות של טכנולוגיה מערבית, ובכך להביא לשינוי מיבני בחברה הסינית. שינוי כזה יגרום, כמובן, לתמורות בהילכי־הרוח, להתגבשויות פוליטיות חדשות, ואפילו להתארגנויות חוץ־מיפלגתיות, שסין רוצה למנוע בכל מחיר.

מכאן הסיגנון החדש במדיניות הסינית. האינטלקטואלים שוב חוששים להשמיע דיברי ביקורת, מתסיסים למיניהם מקבלים טיפול מיידי, קשוח ביותר. עלה מאוד מיספר ההוצאות להורג בסין. כל זאת, תוך כדי מדיניות־דטאנט מתונה עם המערב, שימוש מבוקר בטכנולוגיה המערבית, והמשך שיתוף־פעולה עם האמריקאים בגיזרות עימות עם הסובייטים, באפגניסתאן ובקמבודיה.

עלבון אמריקאי. כל ההיערכות הזאת הביאה, כמקובל בסין, לשינויים באידיאולוגיה. הנטייה כיום היא לא לראות עוד בברית־המועצות את האוייב העיקרי, ולחלק את היחס הזה, של עויינות זהירה, בין שתי המעצמות הגדולות. גם העובדה שהם הצליחו לפתח אמצעי־שיגור של טילים גרעיניים מצוללות הגבירה את הביטחון העצמי של הסינים, ואת כוח־המיקוח שלהם כלפי הסובייטים.

לכך נוסף גורם חדש, שסייע רבות לסובייטים: מדיניותו הבלתי נבונה של רונאלד רגן. לא רק שרגן קילקל במידה מסויימת את היחסים עם סין, בשל תמיכתו האידיאולוגית בטאייוון, אלא שארצות הברית ניסתה לנצל את סין בפרשת קמבודיה, בצורה גסה ובוטה עד לעלבון.

הסינים רואים בדרום־מיזרח אסיה איזור השפעה שלהם, בדומה למיזרח אירופה עבור הסובייטים. שליטתם באיזור תעניק לגיטימאציה לטענה שלהם להיות מעצמה גדולה שלישית. האמריקאים, לעומת זאת, ניצלו באורח גלוי מדי את הסינים, כדי להשתלט על המחתרות האנטי־וייטנאמיות בקמבודיה, ולקרב אותם לברית המדינות הדרום־מיזרח אסייאניות, הכפופה לוושינגטון.

אם נוסיף לכך את העובדה, שקומוניסטים ותיקים רבים בסין בחלו בשיתוף הפעולה ההדוק עם „האימפריאליזם האמריקאי", נבין את הבעייתיות של האסטראטגיה המשותפת סין־ארצות הברית.

כל הגורמים האלה עדיין רחוקים מלהבטיח שינויים מיידיים ביחסי סין וברית־המועצות, ובוודאי שלא על ברית ארומה, אנטי־מערבית. אבל המגמות קיימות, והן הרבה יותר חשובות מטיב התרופות, שאותן בולע השליט החולה במוסקווה.

חיים ברעם

בריטניה: המזכירה, האחות והאשה

חברי־כנסת ישראליים, התומכים בכל לב בשיטת בחירות איזוריות, היו חושבים פעמים על עמדתם זאת, אילו למדו את גורלו המר של ג'רי ברמינגהם, חבר הפרלמנט הבריטי מסיעת הלייבור.

הפרלמנטר, המייצג איזור בחירה בטוח, „אדום", בליברפול, נתבע על־ידי חברי מזכירות מיפלגתו במקום להתפטר מייד, וכל זאת עקב פרשות־האהבים שלו.

ברמינגהם הוא חבר־פרלמנט מצויין, איש אופוזיציה למופת, ולכן גם זכה לקיתונות של שופכין מעיתונות־הרפש הבריטית, שהיא רובה ככולה ימנית.

יתרון לוועדת־המינויים

ברמינגהם ניהל פרשת־אהבים סוערת עם מזכירתו, רות הריסון (39), ופיטר אותה אחרי שהסיפור נגמר. היא הקימה שערוריה, הח"פ (חבר פרלמנט) הוסיף שמן על המדורה, וטען שהוא ביזבז עליה במשך השנים יותר מ־20 אלף לירות סטרלינג. המזכירה הכחישה בכל תוקף, וקיבלה הון־תועפות מראיונות לעיתונים.

ג'רי האומלל היה בתהליך של „הסברת" הסקנדל לעסקנים המקומיים של מיפלגתו, אלא ששערוריה נוספת עשתה כותרות חדשות. הסתבר שאחות בת 24, ג'אנט באל, ילדה בבית־החולים המרכזי של ליברפול את תינוקו של הח"פ.

מועצת־הסניף התכנסה, ודרשה מברמינגהם להגיש מייד את התפטרותו מהפרלמנט. ברמינגהם עדיין שוקל את ההתפטרות, כינס מסיבת עיתונאים והודיע שהוא מתפייס עם אשתו (השניה) ג'ודית.

משקיפים סבורים שהח"פ יעמוד בסירוב להתפטר, אבל אין ספק שיודח לקראת הבחירות הבאות, וספק אם יאומץ על־ידי איזור בחירה אחר.

אין ספק שיש יתרונות לוועדות־מינויים.

"העולם הזה" העביר את מיכתביה של רינה שני לבדיקה של שני גראפולוגים, שלא ידעו את זהות הכותבת, והם ניתחו את אופייה

מיכתבים מריין

"אני מקווה כי אינך קרובת־מישפחה שלה", אמר לי בדאגה מסויימת הגראפולוג יצחק חגג, אחרי שבדק, לפי בקשתי, את כתב־היד של רינה שני, בלי לדעת במי המדובר. "היא אשה מאוד בלתי־יציבה; אי־אפשר לסמוך עליה", המשיך ואמר.

כאשר התגלגלו לידי כמה מיכתבים של רינה שני, שכינתה את עצמה זמן מה לפני מותה ריין שיין, התרשמתי קודם כל מתוכנם, ואחר כך גם מכתב־היד המיוחד וצורת הכתיבה המוזרה.

רינה שני היתה דמות שנויה מאוד במחלוקת כל ימי חייה. גם אחרי מותה אמרה לי צעירה שפגשתי, כי טוב מאוד שמתה, מכיוון שגרמה הרבה נזק לאנשים.

כתב־היד של הגורו הישראלית לא נראה כמו כתב־יד של אשה בת 47. יש בו משהו מאוד צעיר, והצבעים הרבים שליוו כל מיכתב אף הוסיפו לו גוון ילדותי.

גם אדם רגיל שאינו בקיא ב־גראפולוגיה, מתרשם מכתב־היד הנריב והמסולסל שהכותבת היתה אדם בלתי־שגרתי. המיכתבים נכתבו בשנתיים האחרונות לפני מותה, כאשר התגוררה עם צאן־מרעיתה בבית מבודד בזיכרון־יעקב.

"לתומי הלכתי למלכודת"

היא קראה למקום זיכרון טוב, ונראה ממיכתביה כי אהבה אותו מאוד. היא נהגה לכתוב בכתב־יד עגלגל, בשורות מרווחות ולפעמים בצורת שירה. היא כתבה בעיפרון צבעוני, כזה שילדים נוהגים לצבוע בו את ציוריהם. את המילים כתבה בעיפרון בצבע אחד, והיתה מנקדת את חלקן בעיפרון בצבע שונה.

על המעטפה של אחד המיכתבים כתבה כל שורה בצבע אחר. לפעמים היתה מציירת בצד המילים פרחים ציבעוניים או שמש קטנה בעלת קרניים ארוכות וצהובות — שמש ממש כמו שמציירים אותה ילדים.

באחד המיכתבים הזמינה מכר לבקר אצלה בזיכרון טוב, וסיפרה מעט על ביתה. "ביתי המבודד נמצא בעמק הפתוח אל הים", והוא "מרפא הקוסמוס שהוא ביתי האמיתי במרפא הדממה שכאן, במרפא המוסיקה סם חיי ומנעמי המשכן..."

במיכתב שבו היא מבקשת מנושה לחכות מעט לכספו, היא מביעה את דעתה על הכסף. "אנא, שא לאמתך עוד שבועות מספר, עד שיגיעו אלף הטבין... ויהיה ליבך סמוך ובטוח כי לא אשקוט ולא אשכח עד שיסולק החוב העצום הזה. אבל אנא, תהיה סבלני ותאריך רוחך עימי בינתיים. אני אומרת תודה במיליונים של הרוח, בהללויות של הנשמה". — על המיכתב הזה היא חותמת באנגלית... ריין.

במיכתב אחר היא מביעה את דעתה על החופש ועל המאסר. היא מספרת מעט על הרגשתה בכלא, אחרי שהורשעה בעבירה של החזקת סמים. באותו מישפט לא שכרה רינה שני עורך־דין והופיעה בעצמה. היא נשואה נאום להגנתה, וטענה בבית־המישפט כי הסמים עוזרים לה להתקרב לאלוהים.

בית־המישפט החמיר בעונש וגזר עליה מאסר בפועל.

חסידיה מיהרו ושכרו עבורה את עורך־הדין צבי לידסקי. הם סיפרו לו כי פנו אליו, מכיוון שמצאו פסוק בתנ"ך המרמז על שמו. עד שהצליח עורך־הדין לידסקי לשחררה בערבות, ואחר־כך, בעירעור, להמיר את עונש המאסר במאסר־על־תנאי, ישבה בינתיים רינה בכלא.

והיא מספרת על כך: "לא היה בכוחי הערב אפילו לעלות למושבה, מרחק שני קילומטר ב־ע־ל־י־ה מביתי... כי רצוצה (לא שבורה, אך רצוצה — מוכה) אחרי מהלומות הפלדה והבטון... 'בשבט הברזל תרועם', זאת ה'שיטה', מרגישה אותו עדיין בכל גוי. ומתאוששת לאט־לאט... אחרי ההרעשות שם... בשיטת 'העונש בתוך עונש בתוך עונש' נשללת כל הפרטיות, ורגישות היתר סובלת...

"אתה צריך להיות כאן כדי להבין את גודל הסבל שעברתי. כשתראה את הקונטראסט הטוטאלי בין הוויית־חיי ובין מכונת־חיי ובין מכונת־העונשים שנחטפתי אליה...

"ואני לתומי הלכתי

"ואני לתומי אלך... כך, למלכודת. (תהילים)

"ומכאן תבין גם איך עונש המאסר היה לגבי עונש מוות. כי היתה זו לא רק שלילת החופש אלא שלילת כל מה שמרכיב את חיי־הרות המיוחדים שאני חיה זה שנים..."

במיכתב אחר היא מציינת: "נכון שאין מחיר לחופש, ביחוד לי, שהוא נשמת רוח־אפי ומהות אור־חיי Being a free spirit (as you know, or not...?)"

המישפטים שהוגשו נגדה הותירו בה מישקע כבד, והיא כותבת: "יש לי הרבה שאלות, כתבתי אותן במחברת בג'לאמי (וזה היה עוד גן־עדן יחסית לגיהינום של נווה־תירצה), אלה שאלות נרחבות, המתבקשות לזמן נרחב ולהעמקה. ועוד דבר, העדויות (יצירות) שרציתי להביא במשפטי הראשון, והשופט ניפנף אפילו את הכוונה בביטול! (המישפט ההוא מתואר אצלי במחברת כיביזיון בית־הדין)"

בראש אחד ממיכתביה מתנוסס מגן־דויד כחול ומעליו האותיות בע"ה, כפי שכותבים היהודים הדתיים, המציינים בראש מיכתבם את המילים "בעזרת השם". לעומת זאת, מיכתב נוסף הוא כולו תפילה לאבינו שב־שמיים, והוא בעצם התפילה הנוצרית המברכת את האל, מודה על לחם חוקנו, ומבקשת שלא יביאנו לידי נסיון.

"רגליה לא על האדמה!"

מיכתביה כתובים עברית מצויינת ומשובצים מפעם לפעם במילים ומישפטים באנגלית. במקום אחד היא רומזת על חלק מהפילוסופיה שלה, שאותה לימדה והטיפה לאנשים שנהו אחריה. היא כותבת: "אתה צריך לראות את זה כאן ולהתרשם מהכל, והכל אחד — All is one.

"בתיקווה שהדברים היוצאים מן הלב יגיעו אל הלב, ויגיע מועד שתוכל לצאת מן העיר אל הכפר, מן המימר הלינארי של המישרד אל המימר

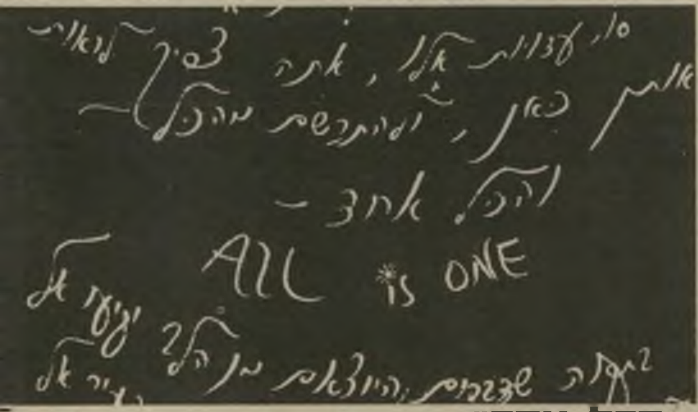

"הכל אחד" כתבה רינה שני, בצטטה תורת הסיקים מהודו. במיכתביה האחרים ציטטה גם מהתנ"ך ומיכתבי הקודש הנוצריים. היא בנתה תורתה על בסיס כל הדתות האפשריות.

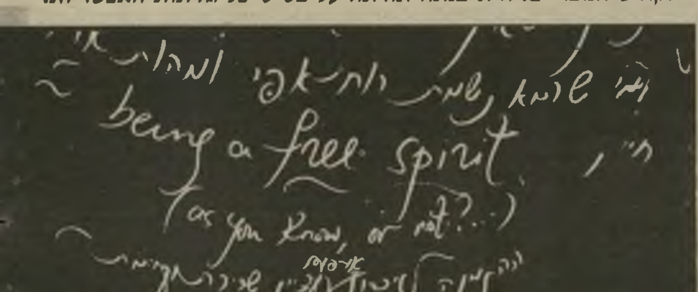

רוח חפשית באותיות המעידות על עייפות, סיפרה רינה שני על סיבלה בכלא. מייד אחרי ששוחררה, הביעה את עוצמת החופש בחיי־הרות, שפיתחה לעצמה. "מאסר הוא מוות".

האוניברסאלי של פגישת אדם והוויה", והיא חותמת: "So Wellcome

ולהתראות, באהבה, רינה.

אחרי שהתרשמתי מן הכתוב וצורת הכתיבה, חשבתי כי יהיה זה מעניין לשמוע מה יגידו גראפולוגים מיקצועיים על האשה המיוחדת הזו. אילו מתכונותיה שכבשו להן מעריצים וחסידים שהלכו אחריה באש ובמים ועד להודו הגיעו מתגלות בכתב־ידה.

הגראפולוג הראשון שבדק כמה עמודים בכתב ידה היה יצחק חגג. הוא כתב את חוות־דעתו בקצרה ובצורה בוטה. הוא כתב את חוות־הדעת בלי שידע מיהי הכותבת.

וזוהי חוות דעתו של יצחק חגג:

- אשה בלתי־יציבה באופיה. לא ניתן לסמוך עליה או להטיל עליה תפקיד בעל ציביון אחר כל־שהו.
- אשה שחיה בהזיות, לא מציאותית, מלאה בחלומות ואין לה קו־מחשבה יציב.
- מידת הרגש בולטת וגוברת בצורה מאוד דומיננטית על מידת השכלתנות.
- בעלת דמיון עשיר. ראש בשמיים, הרואה את המציאות לא כפי שהיא, אלא מציאות דימיונית, בהתאם לתפישתה ותחושותיה. בקיצור. רגליה לא על האדמה, אלא היא מרחפת.

עד כאן סיכומו של חגג.

„כמו ציפור הזקוקה לחופש!"

כאשר שאלתיו אם לא גילה בכתב־היד, סימנים של מנהיגות והשפעה רבה על אנשים, אמר לי הגראפולוג כי לדעתו היתה הכותבת יכולה להשפיע רק על אנשים כמותה, שראשם בעננים, ולא על בני אדם נורמלים והגיוניים. הוא התרשם לפי כתב־היד, כי היא היתה עוברת מפעם לפעם את קו־השפיות וחוזרת אליו. היא התנודדה על הגבול הדק.

מיכל נפתלי, הגראפולוגית השנייה שאליה פניתי. העיפה מבט אחד על הכתב ואמרה לי: „זוהי מישהי מעולם הסיפרותי". גם היא לא ידעה במי מדובר.

כאשר סיימה לכתוב את חוות־הדעת שלה, הזעיקה אותי בטלפון: „את חייבת לבוא לדבר אתי, יש כאן חומר־נפץ, זאת לא אישיות רגילה!"

היא קראה לי במישרדה את חוות־הדעת המפורטת שהכינה, וביקשה שלא אגרע ממנה אפילו מילה אחת, כדי שמובנם של הדברים לא ישתבש. כאשר שאלתי אותה אם

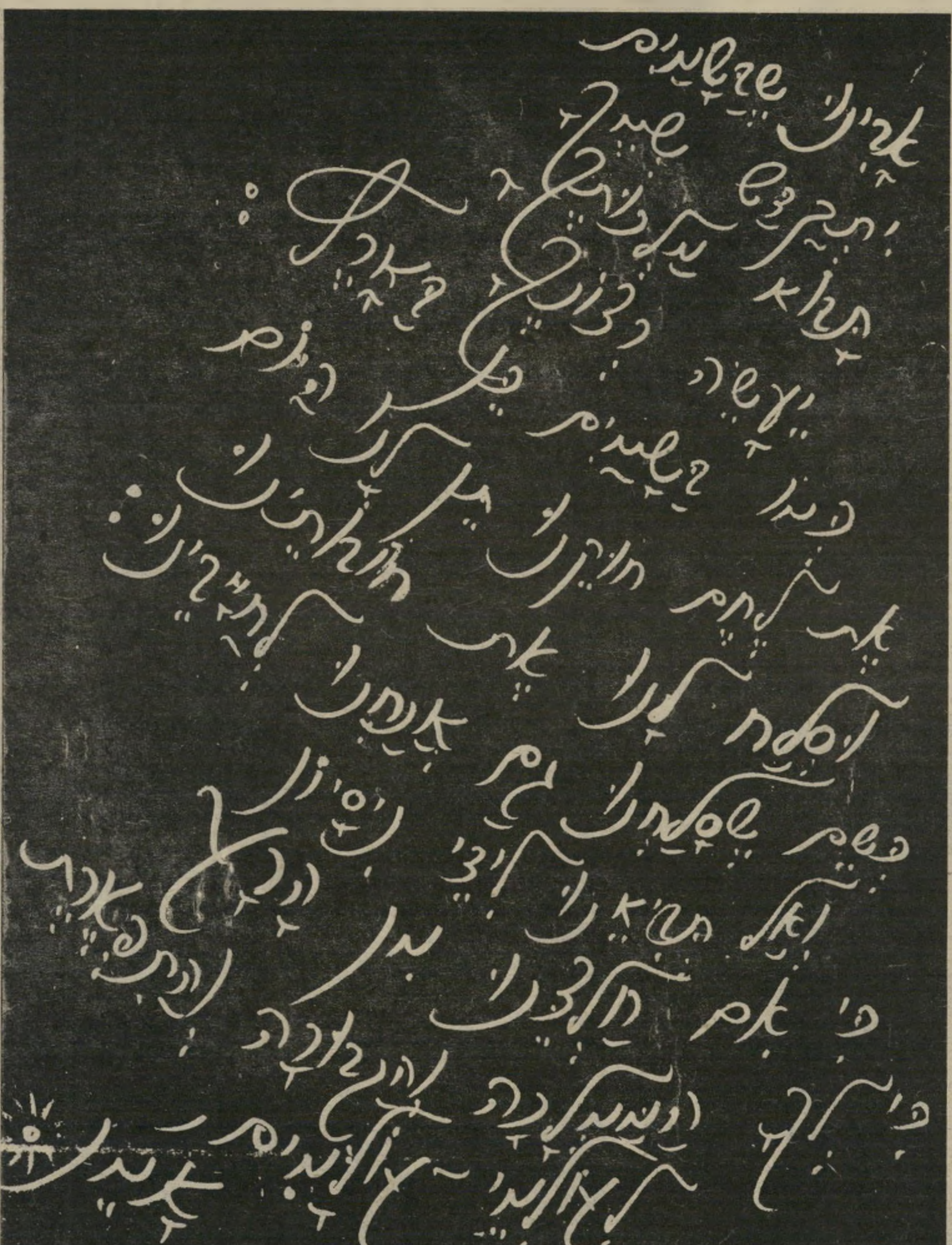

„לבבית ונדיבה, אך אגו־צנטרית, ומצפה כילדה לתשומת־לב רבה... כשהיא עושה דבר החורג מן המוסכמות או מזעזע אחרים — הדבר תורם עוד יותר לתענוג שלה..."

הצליחה לגלות מיהי כותבת המיכתבים, אמרה לי כי בחורה ממישרדה שראתה את הכתב ושמעה כי העולם הזה מתעניין בכותבת, סברה כי המדובר ברינה שני.

והרי חוות־הדעת של מיכל נפתלי, בלשונה:

המאפיין את הכותבת הוא החיוניות הרבה והדחף למצות כל דבר עד תום. זוהי אישיות אמנותית, החיה כל דבר באינטנסיביות רבה. הכל אצלה בגודל — כעסה אדיר, אהבותיה מרקיעות־שחקים והעצב שלה חודר למצולות.

הפיסיים הרבים, לבין יכולת ריגשית עצומה. היא לבבית ונדיבה, אך יחד עם זה אגוצנטרית ומצפה כילדה לתשומת־לב רבה ולהיזון חוזר, על כל מעשיה.

היא ספונטאנית ובלתי־אמצעית במגעיה עם בני־אדם, מצליחה להרשים את הסובבים אותה. בדרך־כלל סולחים לה אחרים על נטייתה למצבי־רוח קיצוניים.

היא מקורית בחשיבתה ויצירתית מאוד. את מקוריותה היא שואבת הן פילוסופית בוגרת. חוש־המישחק יחד עם הדימיון מאפשרים לה לקפוץ מתפקיד לתפקיד, ובכל דמות היא משכנעת. כי היא תמיד מאוד מאמינה במה שהיא עושה ונאמנה לעצמה. גם כאשר הדבר חורג מהמוסכמות או מזעזע אחרים — אדרבא — הדבר תורם עוד יותר לתענוג שלה. היא מרדנית ומהפכנית, אינה בוחלת לומר את דבריה, ולמרות זאת מצליחה באמנות רבה לטפח יחסי־ציבור מצויינים, היות שהחן שלה רב וקשה לכעוס עליה.

היא מאוד חושנית, בעלת מרץ רב וסקרנות רבה ביותר. היא חייבת לטעום, להבין ולחוש כל נושא, במיוחד כאשר הוא מבטיח הרפתקה לחושיה.

ניגודיה רבים. היא מסוגלת בו־זמנית להיות משעשעת, הודות לחוש־ההומור, חוש מישחק ודמיון, ויחד עם זה עקשנית ומעצבנת. אף פעם לא משעמם איתה, והיא לעולם לא נשארת זמן רב בשום מצב־רוח.

אפילו בעיתות משבר או לחץ אינה מאבדת את האופטימיות שלה, האמונה בטוב והתיקווה. היא תמיד מתאוששת ונוסקת לגבהים, גם כאשר הכל נרמה שחור ואבוד.

קיים אצלה איזון נדיר בין כוחותיה מדימיונה העשיר והפורה והן מדחפיה, חושיה ונסיונה העשיר.

אין גבול לעושר הבעותיה — היא מסוגלת לבטא את עצמה במלל ובגוף, בשירה ובריקוד. מאגריה ומשאביה לעולם אינם מתרוקנים. למרות שנדמה כי היא מרחפת ומפליגה בדימיונה ולעיתים בורחת אליו, היא בהחלט שורשית וקרובה לטבע ולאדמה.

היא כמו ציפור הזקוקה לחופש, לאוויר ומרחב מעוף, אך יחד עם זאת לקן בטוח וחם שאליו היא יכולה לחזור.

החיים הם עבורה בימה, והיא כל השחקנים. לפעמים היא ילדה משתוללת וחצופה, ולפעמים

למרות נטייתה לעצמאות־יתר, היא בדרך־כלל מכירה את גבולותיה ואף אינה עוברת אותם. היא מנהיגה טיבעית הסוחפת אחריה אנשים ומלהיבה אותם ללא מאמץ, ממש פנתאיסטית.

היא זקוקה לקהל אנשים, למחיאות כפיים ולעידוד. היא זקוקה להרגשת החום המקיפה אותה עם ריבוי־אהבה. אולם היא במהרה בורחת לפינה הפרטית שלה, כאשר הדבר חונק אותה. הדבר ודאי מקשה על סביבתה, כי היא אינה עקבית בהתנהגותה החברתית. היא שואפת לבדידות, אך חוששת ממנה.

היא בו־זמנית עם הראש באדמה ועם רגליה על הקרקע, אך היא כמו אנייה במים — למרות הגלים והתנודות, ממשיכה לשוט ולהשיג את יעדיה.

עד כאן חוות־דעתה הכתובה של מיכל נפתלי.

הגראפולוגית הדגישה באוזניי את חושניותה של הכותבת ואת הקסם האישי האדיר שלה. גם גראפולוג אחר. שרק הציץ בכתב. אמר מייד כי מדובר באשה המלאה חושניות חייתית.

מאחר שבשנים האחרונות טענה רינה שני כי ויתרה על יחסי־מין, והטיפה לאהבות צרופות וחסרות־מין, מעניינת קביעה גראפולוגית זו במיוחד. גם עורך־הדין לידסקי. שביקר בביתה של רינה ביזכרון יעקב, התרשם כי המקום היה אפוף אווירה חושנית ומיניות מתפרצת. „כמו המיניות של הווסטליות, קדושות וקדשות", הסביר את דבריו.

מתאים לסיים בתפילה, שאותה כתבה רינה בעיפרון סגול, ובה אמרה:

אבינו שבשמיים. סלח לנו את חובותינו, כשם שסלחנו גם אנו לחייבינו.

ואל תביאנו לידי נסיון, כי אם חלצנו מן הרע

כי לך הממלכה והגבורה והתפארת לעולמי עולמים.

אילנה אלון ■

חיפאי יפהפה שעבר ניתוח לשינוי מין היתה לסטריפטיזאית במועדון־יוקרה באירופה, נישאה לגרמני ואומרת: בחו"ל טוב לנו יותר

המלכה היא מלך

נַנסי היא לא רק אשה טובה נאמנה ומסורה לבעלה הגרמני, אלא גם אחות טובה ודואגת לאחיה הגר כעת בחיפה. היא היתה זו שעזרה לו רבות, כאשר הצליח לברוח מבית־הסוהר ברמלה.

האורחים במועדון היוקרתי הסתכלו בהתפעלות ביפהפיה גבוהת־הקומה בעלת הגוף־החטוב והפנים היפות. ננסי באה בליוויית גבר אלגנטי, לבושה בפרוות צ'ינ־צ'לה יקרה ועדויה תכשיטים נוצצים. רוב האורחים לא הכירו את הגברת, שבאה לביקור בישראל מגרמניה, שם היא גרה ומנהלת פאב יחד עם בעלה הגרמני. היא באה לבקר את מישפחתה ובטרם שובה לחו"ל עברה לראות כמה מידידיה משכבר הימים.

מילות־גנאי. ננסי עברה דרך ארוכה, מלאת סבל והשפלות בישראל, שבה נולדה וחיה במשך 20 שנותיה הראשונות כגבר.

היא נולדה בחיפה למישפחה דלת אמצעים, וכבר בגיל צעיר התלבשה כילדה והתנהגותה נהייתה נשית.

אחד מאחיה, שהיה עבריין אלים ומוכר בחיפה, נהג להכות אותה מכות נמרצות בכל פעם שנתקל בהופעתה יוצאת הדופן. כאשר הבין כי המכות וההסברים לא יעזרו, הפסיק לדבר איתה והתעלם מקיומה.

האב, ויתר בני המשפחה, הציקו לה עד שלא יכלה לעמוד בסבל וברחה לתל־אביב, שם לא היתה מוכרת והיא יכלה להתהלך בביגדי־אשה, כשהיא מאופרת בקפידה.

ננסי התחילה לעבוד במועדון לילה כרקדנית, התחבבה על גברים רבים מבאי המועדון וכמה מהם הפכו להיות מאהביה ותמכו בה ביד רחבה.

את הכסף חסכה כדי לממש את חלומה לעבור ניתוח לשינוי מין ולהפוך אשה.

באחד הערבים הגיעו למועדון־הלילה אורחים מחיפה שהיו ידידים של אחיה העבריין. הם ישבו מסביב לשולחן שהיה קרוב לבימה וצעקו לעברה מילות־גנאי. אחד מהם זרק

אחרי הניתוח לשינוי מינה מציגה ננסי, בתצלומים רבים שצולמו עבורה במיוחד באולפני צ'ינה צ'יטה ברומא, שם עבדה, את נשיותה בגילוי־לב, שאיננו משאיר מקום לספק.

לעברה בקבוק, כשהוא צועק לה: „אתם לא רואים שזה גבר שרוקד כאן"?

ננסי הפסיקה לרקוד וברחה מהמקום.

למחרת נסעה לחו"ל. היא החלה להופיע במועדון־לילה בברלין וזכתה בהצלחה רבה.

נכות נפשית. ננסי נזכרת: „כבר אז הבנתי שלא אוכל לחיות בישראל. אני לא מבינה למי זה משנה מה אני ומי הייתי בעבר. ישנם עוד רבים כמוני כאן, בארץ, שעוברים את מה שאני עברתי.

קשה לי להבין למה לא ערים בישראל לבעיה שלנו. אנחנו סובלים מנכות נפשית, שיכולה לעבור בעזרת ניתוח לשינוי מין. זה לא ניתוח הכי מסובך ויש קופת־חולים בישראל.

אנשים כמוני לא יכולים למצוא בארץ שום עבודה ונאלצים בגלל לחצים חברתיים להתדרדר ולעבוד בזנות ברחובות כדי להתפרנס.

אף אחד לא שם לב ולא מתחשב באישיות שלנו או בכשרונות ובידע שרכשנו. מתייחסים רק לצד המיני שלנו. אפילו דירות לא משכירים לנו. חברה ואני נאלצנו לישון תקופה על ספסלים בגן ציבורי וחברתי לקתה בדלקת־ריאות, שממנה היא סובלת עד ביום.

כל אחד מצביע עלינו ברחוב ומגחך: „זה קוקסינל" וזאת המילה היחידה שקיימת כאן כדי להגדיר בן־אדם. לפעמים יש מי שמוסיף עוד „מניאק" וזה מסכם את הכל.

אני יודעת מה היה גורלי אילו נשארתי בישראל ואני שמחה שהיה לי שכל לעזוב את המדינה.

כשאני מגיעה הנה לביקור, אני נתקפת בדיכאון ממש וממהרת לחזור לאירופה, שם אני חיה יפה וטוב ולא חסר לי דבר.

בריחה מן הכלא. אחרי ההופעה במועדונים בברלין אספה ננסי כסף ועברה ניתוח לשינוי המין. היא עברה לשווייץ והופיעה ככוכבת עירום במועדוני־לילה יוקרתיים.

כאשר הגיעה ארצה לביקור, קנתה להוריה דירת־פאר על הכרמל בחיפה.

היא הכירה אז ימאי ישראלי שהתאהב בה וייחד נסעו לאיטליה. שניהם הופיעו בסרטים וננסי עבדה באולפני צ'ינה צ'יטה ברומה.

היא נשארה בקשר עם בני מישפחתה, הזמינה את אחותה הצעירה לאיטליה והכירה לה אחד מידידיה רופא־שיניים אמיד. האחות התחתנה עם אותו רופא והיום מתגוררת ברומה.

באחת משיחות הטלפון להוריה בחיפה נודע לננסי כי אחיה הבכור הסתבך בפרשת רצח. ננסי שלחה מייד למישפחתה סכום כסף גדול שהיה

המלאך הכחול באחד מביקוריה בארץ פתחה ננסי, יחד עם חברתה יעל, מועדון־לילה בתל־אביב, המלאך הכחול. המועדון היה פופולארי מאוד והיה גדוש, מדי ערב, במעריציהן. המועדון נסגר לאחר חילוקי דיעות עם בעל המקום. ננסי אינה מצטערת במיוחד על כך שיצאה מן העסק בארץ: „כשאני עוברת ברחוב פה, הם נועצים בי עיניים בהמיות!"

מיועד להגנתו של האח על־ידי אחד מעורכי־הדין הטובים ביותר. המישפט נמשך חודשים רבים והאח נידון למאסר עולם.

למרות העובדה שאותו אח התעלם מקיומה של ננסי במשך שנים, דאגה ננסי לשלומו וכאשר הוא ניאות לראותה, באה ננסי במיוחד מחו"ל, כדי לבקרו בכלא רמלה, שם ריצה את עונשו.

הרשמים מאותו ביקור בכלא ליוו את ננסי במשך תקופה ארוכה, היא רצתה לעזור לאחיה בכל מחיר. היא התכתבה איתו ובמיכתבים סיפר לה כמה הוא סובל בכלא.

האח נלקח מבית־הסוהר לבית־החולים. הוא נמלט מבית־החולים, לתדהמת הסוהרים שלא הצליחו לתפוס אותו. מישטרת ישראל ערכה חיפושים בכל קצוות הארץ ללא תוצאות.

האח שתיכנן את בריחתו מהארץ, בתיאום עם ננסי, הגיע אליה לשווייץ. ננסי דאגה למחסורו במשך חודשים ארוכים.

האח נסע לטיולים ברחבי אירופה והגיע לפאריס. שם התחבר עם קבוצה שעסקה בסחר בסמים. היו ביניהם כמה ישראלים שהוא הכיר עוד בארץ. הוא נתפס על־ידי מישטרת צרפת והוסגר לישראל. כיום ממשיך האח לרצות את עונש מאסר־העולם שהוטל עליו.

עיניים בהמיות. ננסי המשיכה להופיע ככוכבת סטריפטיז במועדוני־לילה יוקרתיים באירופה. מדי פעם באה לבקר את קרוביה.

לפני כשנתיים הכירה גבר גרמני והתחתנה איתו. היא הפסיקה להופיע במועדוני־לילה ובכסף שחסכה פתחה, יחד עם בעלה, פאב בעיר מגוריו בגרמניה. ננסי התחילה לצייר ולפסל ולא מזמן הציגה את יצירותיה בגלריה לציור בגרמניה.

בביקורה האחרון בישראל, לפני כמה שבועות, אמרה לחברתה, גם היא גבר לשעבר: „אני אוהבת את מדינת ישראל ומתגעגעת להיות כאן, אבל קורה לי שאני מגיעה הנה ותיכף נהיה לי רע, המבטים של האנשים, ההערות המעליבות, אף אחד לא מפרגן כאן לאף אחד, כולם מתיימרים להיות תרבותיים ומבינים, אבל כשאני עוברת ברחוב אני מרגישה שהם נועצים בי עיניים בהמיות. ויש גם כאלה שמעירים הערות מעליבות.

אני לא מוכנה לחזור לישראל, אני לא יכולה להבין למה שאר האנשים שהם כמוני לא בורחים מכאן לארץ אחרת, שם יש אנשים תרבותיים שחיים את חייהם בשקט, מבלי להתערב בחיי הזולת.

אני בכל זאת מקווה שיום כזה יגיע ויסתכלו עלינו כמו על כל בן־אדם אחר שיש לו זכות לחיות במדינה שבה הוא נולד, כשווה בין שווים.

נעמי אדזה ■

נשיות כמו של ננסי מושכת גברים רבים בארץ ובעולם. ימאי ישראלי התאהב בה, בעל פאב גרמני נשא אותה לאשה, והקהל בברלין הריע לה.

תפסתי אירופה

סיגריות אירופה דלות ניקוטין בעישון.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

רחל מרחלת על כל העולם

איפה חווה?

כשהכירה **חוה אלברשטיין** את **נדב לויתן**, קרו כמה דברים: נתחיל באהבה: חוה התאהבה בבימאי הסרט הראשון שבו הופיעה — נדב לויתן, וגם הוא בה.

נמשיך בגירושין: חוה התגרשה מאיש־חיקה הניצחי עד לאותו יום, **עמירם טננבאום**.

מה עוד קרה? שום דבר מיוחד. עמירם הפך

חוה אלברשטיין
לצידו

שותף בחמאם, ומאז החל המקום פועל ומתפקד כמו פעם. וחווה אימצה לחיקה את נדב.

לפני זמן־מה נעלמה מהשטח. בתל־אביב לא ראו אותה. החברה סיפרו שנסעה להופיע בחו"ל. בבל"ת. היא פשוט ליוותה את נדב, שנסע לנהל משא־ומתן על הפקת סרטים בלונדון.

בימים אלה חזרה, ויש סיכוי שתחת שיאמרו בעוד שנה־שנתיים „זה בעלה של אלברשטיין," יאמרו: „זאת אשתו של לויתן!"

מוכשר.

ג'קוזי

הירושלמים לא סחורה, זה כל העולם יודע. כשיוצא להם כבר פעם איזה סיפור מפולפל, שאפשר לנגב בו איזה פיתה או שתיים, מספרים אותו מכסימום לשכנה, ואולי לדודה לובה, אבל בתנאי שלא תספר לדוד אלברט. סיקור כל־ארצי? השתגעתם? מה, הם תל־אביביים?

ועד שדודה לונה מעבירה סנסציה למדור, אפילו דואר־ישראל יותר מהיר. אבל איזה מותק את דודה לונה, איזה סיפור, איזה סיפור!

נתחיל **בגוגה רג'זאן**, המלכה של חיי־הלילה בירושלים (לא תואר מי יודע מה). לפרנסתה יש לה מישרד־נסיעות והובי — הירושלמים, כימעט כולם.

כדי לשמור על כושר הולכת גוגה מדי פעם למלון הילטון למכון־הבריאות. נפש בריאה בגוף בריא מאוד.

יום אחד, לפני כחודשיים, רצתה להיכנס לג'קוזי, וכשגוגה רוצה, גוגה נכנסת. את השומר, שדואג שלא יתערבבו המינים זה בזה לא פגשה ו...

יה־בהיה! יה־בהיה! אוי! אוף!!!

בתוך בריכת הג'קוזי, בביגדי־ים מבוטיק גן־עדן, ישבו שלושה מבני העיר: **אחד** מהטלוויזיה, ועוד **אחד** מבחירי המישטרה בירושלים, ועוד אחד מבכירי חברה ציבורית שאינה יורדת מהכותרות.

ומי עוד? שלוש **חתיכות**. ביגדי־ים? מאותו הבוטיק!

גוגה רג'זאן
זרע הפורענות

וגוגה? כמעט התעלפה, המיסכנה.

לזה מהחברה הציבורית, בעלה של חברתה הטובה, צווחה: „החוצה! מיד!"

ליתר: „איתכם אגמור את החשבון לחוד!"

והילטון? בצרות, המיסכנים. מי רוצה להתחיל עם גוגה? להנהלה הודיעה מיד שאם לא יחליפו את המים, ומיד, וידאגו שזה לא יקרה שוב בעתיד — למכון לא תחזור!

מה? חסר לה להיכנס להריון לא־מתוכנן לאחר הבכירים?

חוזר־לא־חוזר

יש לי יופי של אף, הפה שיגעון, העיניים — אליזבט טיילור. רק האוזניים לא כל־כך. אחת בסדר, השניה קצת ארוכה, משהו כמו מכאן ללונדון.

באוזן הארוכה שמעתי ונדהמתי: **אשר ידלין** לא כל־כך חוזר ארצה. שאני בעצמי, כתבתי שהנה עוד מעט יגיע. נלחש לאוזני שידלין, הנמצא עתה בניו־יורק, חשב־חשב והחליט לבסוף ששם יותר טוב, לפחות בינתיים.

צילצלתי לסניף של אשרק'ה בישראל — לטלי אשתו, שהקדימה וחזרה ארצה כבר לפני כמה חודשים.

נכון הסיפור?

„אולי את יודעת משהו שאני עוד לא יודעת. אבל אני מקווה שתתבדי. אשר פשוט מתעכב שם, אך יגיע. כאן מחכים לו אשה אוהבת וילדה, ועוד ילדים מנשואיו הקודמים, הוא יגיע בקרוב."

הלוואי ואתבדה!

העיקר הגובה

את **תמי בן־עמי** אני כורכת תמיד עם יופי וגובה. גובה ויופי (תבחרו. לבריאות.)

כשהיכרתי אותה לפני שנה־שנתיים כנערה צעירה, מועמדת למלכות־המים בישראל, ראיתי קודם כל רגליים מכאן לפתח־תקווה, ועליהן חתיכה משגעת. עליכם אי־אפשר לסמוך, אף פעם לא סיפרו לכם שגובה בבחירת נסיכה או מלכה שווה ליותר ממחצית הכתר. להבא, אינש־אללה, תדעו.

אחר־כך, לפני כחמש שנים, התחיל הרומן הכי גבוה בארץ, איזה ארבעה מטר לפחות, של תמי **ואולסי פרי**.

חשבתם שזה כבר גבוה? חכו רגע, אפשר יותר גבוה! שלום אולסי, להשתמע!

עכשיו היא מכוונת למשהו יותר גבוה מה־עננים, נגיד איזה 38 אלף רגל. כמו טייס באל־על. לטייס קוראים **נועם ציפורי** (37), חיל־האוויר (מיל'), אל־על (שמונה שנים), גרוש (וילדים).

יש לכם חרציות בגינה? קיטפו אחת, ויחד איתי תילשו עלי־כותרת — אוהבת? לא אוהבת? אוהבת? לא אוהבת? אוהבת? ועוד איך!!!

את נועם הכירה במסיבת־סילבסטר אצל דיילת אל־על, לא פלא שהבחור נתפס חזק, החתיכה הופיעה בשימלת־נשף כשהרגליים מפתח־תיקווה־ואתם־יודעים־עד־איפה מכוסות בשיפון שקוף, כמו הזרועות. העניינים כוסו בפייטים אדומים משגעים — נוק אווט!

איפה אולסי? בבית. הוא גר בבית סמוך לשלה. במשך שנים סחב בכל פעם רהיטים וחפצים לדירתה. לאחרונה סחב הכל בכיוון ההפוך. ואם אין בן־עמי יש כדור סל. ראיתם איך הבחור התחיל שוב לקלוע סלים?

תחליף? אהה, עוד ימצא אצלנו איזה דוגמנית צעירה עם רגלים מכאן לחרדס פינה!

תמי בן־עמי
מפתח־תיקווה ועד בכלל

עצות מאונס

מנחם גולן עומד להפיק סרט נוסף בארץ, עדות מאונס, השם פיקאנטי, אבל לא הסיפור.

הסיפור הוא על בחורה הרואה את חברתה נאנסת, ובעיקבות עדותה נתפס ונענש האנס. בעת המישפט מפעיל אחיו של האנס לחץ ומנסה להשפיע עליה שתשנה את עדותה. הנאנסת מתאבדת לבסוף. בקיצור, טרגדיה.

בליהוק של הסרט שקלו המפיקים שתי אפשרויות לתפקיד הראשי: **ענת עצמון** (26) או **גילה אלמגור** (46). עדיפות ראשונה נתנו לענת.

יופי, אבל את מי זה מעניין?

רגע, חכו.

דרינג, דרינג.

„רחל"?

„מדברת."

„... וכששמעה גילה שהם מעדיפים את ענת, התקשרה למפיקים, והציעה לעשות את התפקיד תמורת מחצית השכר."

„לא מאמינה!"

„בחיי."

„דרינג, דרינג."

„את **איציק קול**"

„מדבר."

יקי יושע וענת עצמון
חצי מחיר

„שלום, רחל, בלה־בלה־בלה, זה נכון?"

„מה פיתאום? אמנם שקלנו בין השתיים, אך ענת לא כל־כך רצתה להופיע, כי היא מופיעה עכשיו בתפקיד ראשי בסרט שהפיק חבר שלה, יקי יהושע"

„מה פיתאום חצי מחיר? את יודעת בכלל כמה אנו משלמים עבור תפקיד ראשי? אולי 5000 דולאר או 1000 דולאר בסך־הכל. על איזה חצי מחיר סיפרו לך? בכלל, כל הסרט יופק בתקציב של 1300 אלף דולאר."

„תודה, איציק, להשתמע."

שאני לא אאמין לאיציק קול? השתגעתם?

הם קורים בערך אחת לחמש שנים — כל רצח מתוך רחמים מגלה
טרגדיה אנושית איומה — האם צריכים גם לשפוט ולענוש את ההורגים?

לרחם עד מוות

מבחינה סטאטיסטית, זה מתרחש אחת לחמש שנים בערך. וכאשר קורה מיקרה של רצח מתוך רחמים, מתגלה טראגדיה אנושית קורעת־לב.

לפני שבועיים נמצאה אשה צעירה משוטטת ברחובות תל־אביב עם בנה הקטן. השוטרים, שריחמו עליהם, נתנו להם לישון בתחנת־המישטרה. עם שחר לקחה האשה את בנה לשירותים וחזרה משם לבדה, כשהיא מספרת לשוטרים כי רצחה את בנה, מכיוון שרצתה למנוע ממנו סבל.

לפני חודשים אחדים נעצרה בחיפה אשה יפהפיה, אשר הטביעה את בנה בן השלוש באמבטיה. גם היא טענה כי עשתה זאת כדי למנוע ממנו סבל. האשה נשלחה להסתכלות, ונקבע כי למרות הפרעות נפשיות, היא מסוגלת לעמוד לדין. היא נאשמת ברצח, בבית־המשפט המחוזי בחיפה.

יש מקרים שאינם מובאים לדין, מכיוון שההורג מתאבד אחרי שעשה את מעשה־החסד. כך קרה ליוסף ברניצקי, שהרג בשנת 1980 את עופר אביגדור, נכדו האוטיסט, והתאבד במקום.

ניתוח מישפטי

מאז המיקרה של גיזלה כפרי, בשנת 1964, חלה התקדמות בגישת פרקליטות המדינה לבעיה זו.

עד היום החוק בישראל. עדיין, מבחינת החוק היבש, כל מיקרה של רצח מתוך רחמים הוא רצח בכוונה־תחילה, שעונשו אחד: מאסר־עולם. וכיוון שעל עבירה זו אין לשופט כל שיקול־דעת בעניין העונש, נמצאת הפרקליטות במילכוד. אם תנסה למצות את החוק, יהיה בית־המישפט נאלץ בכל מיקרה לגזור על הנאשם עונש מאסר־עולם, למרות הנסיבות הנוראות והמיוחדות של המיקרה.

מאז כפרי, פיתחה הפרקליטות רגישות לנושא, ומכיוון שהמקרים אינם רבים, נוהגים לפנים משורת־הדין, ומאשימים בהריגה, שדינה מאסר עד עשרים שנה. בית־המישפט יכול להתחשב בנסיבות ולהקל בעונש. רוב גיזרי־הדין עמדו על שנת מאסר אחת בפועל.

שלא כמו במיקרים אחרים, כמו הומו־סכסואליות או הפלות, אין הוראות כתובות של היועץ־המישפטי לממשלה אל הפרקליטות במיקרים של רצח מתוך רחמים. כנראה גם זה בגלל נדירות המיקרים.

„אולם", אומרת פרקליטת מחוז־המרכז, עורכת־הדין שרה סירוטה, שהופיעה כמעט בכל המישפטים הללו עד היום, „ישנה מדיניות של שדה". אם משתכנעת הפרקליטות כי המניע לרצח היה באמת רחמים ומצבו של המנוח היה נואש, מאשימים בהריגה בלבד.

יש היום ארבעה פיסקי־דין שטיפלו בנושא בישראל. רק אחד מהם מדבר על רצח מתוך רחמים, כפי שנהוג להגדירו בספרים. כלומר, איתנסיה.

זהו המיקרה שקרה בשנת 1975, כאשר אם מבוגרת הרגה בירית־אקדח את בנה בן ה־37, שהיה חולה אנוש בסרטן, והתחנן שתגאל אותו מיסוריו. (ת"פ תל־אביב 55/75, פסקים מחוזיים 1976 (ב) עמוד 134). היא הואשמה לפנים משורת־הדין בהריגה בלבד, ונידונה לשנת מאסר בפועל.

מקרה נוסף אירע בשנת 1970 ברחובות. אם ניסתה להתאבד ולהרוג את בתה הקטנה, שהיתה חרשת ואילמת. במיקרה זה נטען כי האשה לא היתה שפויה בדעתה כאשר ביצעה את המעשה, וכי יש לראות במיקרה התאבדות מורחבת מצד האם, שראתה בה ובבתה גוף אחד, בחייהן ובמותן.

כתב־האישום המקורי האשים את האשה ברצח, אולם במהלך המישפט הסכימה הפרקליטות והפכה אותו להריגה. בית־המישפט הביע את שביעות־רצונו מצעד זה, וגזר על האשה שנת מאסר בפועל.

המיקרה השלישי, היחיד שהגיע לבית־המישפט העליון, היה מיקרהו של אב מפתח־תיקווה, שבשנת 1967 התייצב בתחנת־המישטרה וטען כי הרג את בנו המפגר בן ה־15. השוטרים, שחשו לביתו, מצאו את הבן במצב קשה, אך אחרי טיפול של שבועות אחדים בבית־החולים החלים הבן מפצעיו.

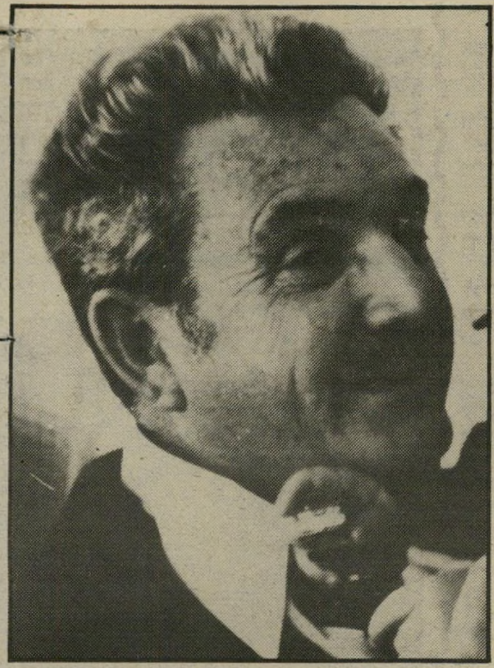

פרשת אביגדור הסב יוסף ברניצקי אהב מאוד את נכדו האוטיסט. הוא חשש מהיום בו ימות והנכד יעבור למוסד. כדי למנוע ממנו סבל זה, הרג הסב את נכדו ואיבד עצמו לדעת. זהו מיקרה נדיר שבו הסב הורג מתוך רחמים. ברוב המיקרים האם העושה זאת.

חוק בצד
מאת אילנה אלון

האב הואשם בנסיון לרצח, עבירה שעונשה עשרים שנות מאסר.

גם כאן טען הסניגור כי האב פעל מתוך דחף שאינו בר־כיבוש, שנבע ממחלת־נפש. אולם בית־המישפט דחה את הטענה הזו. הוא נמצא אשם, ובית־המישפט המחוזי דן אותו לארבע שנות־מאסר.

במיקרה זה לא השתכנע בית־המישפט כי האב פעל מתוך רחמים לבנו המפגר, אלא יותר מתוך רחמים על ילדיו הנורמאליים, שסבלו מידי המפגר, וכן בגלל רחמים עצמיים. בעירעור הוחלט להקל בעונש, והשופטים דנו אותו לשנתיים מאסר. (ע"פ 219/68 פד"י כ"ב (2) עמוד 286).

כל דמיון אינו יכול להמציא מיקרים קורעי־לב יותר מאלה שהחיים הציגו לפני בתי־המישפט. לכן נביא להלן את תקצירם של המיקרים האלה.

גיזלה כפרי*

„חודש אחרי שרני נולד, גילינו כי הוא עיוור. אחרי שנה שלמה של טיפולים ידענו כי נחרץ גורלו להיות עיוור כל ימי חייו," סיפר אביו של רני להעולם הזה (29.4.64).

„לכל אסון אפשר להתרגל. גם אנחנו התרגלנו למחשבה כי רני עיוור. ערכנו לו תוכניות אחרות. חשבנו, לעיוורים יש חוש מיוחד למוסיקה, נקנה לו פסנתר ונלמד אותו לנגן...

„אולם אז נופצו גם התוכניות החדשות. רני החל מגלה תופעות בלתי־נורמליות נוספות. הוא לא דיבר, לא אמר אפילו אבא ואמא. גיזלה בכתה כל לילה.

„קיווינו כי זה מעצור זמני, בגלל עיורונו, וכי זה יעבור, עד שהגענו לד"ר הנס לובינסקי. הוא גילה לנו את האמת האיומה. הילד לא שומע ולא יוכל לדבר. הוא הוסיף ואמר כי רני גם מפגר בשיכלו. שיניו היו רקובות, היה לו ושט צר ולשון שהשתרבבה החוצה.

„היתה זו המכה האיומה ביותר. הרופא הדגיש, כי רני לא יוכל לעבור לעולם את רמתו השכלית של ילד בן שנתיים".

זה היה קשה במיוחד לגיזלה, שהיתה אחות מעשית במיקצועה, ועבדה שנים אחדות במוסדות לילדים מפגרים. היא ידעה כמה הם סובלים במקומות אלה וכיצד העובדים במקום ארישים לסיבלם. היא אהבה את רני יותר מאשר אהבה את בנה הבכור, שהיה ילד נורמלי.

היא טיפלה בו במסירות נוגעת ללב. היתה מלבישה אותו בבגדים נקיים והוא היה מלכלך אותם מייד, מכיוון שלא יכול היה לשלוט על צרכיו. כאשר ניסה האב לדבר על מוסד, היתה גיזלה מתחלחלת. והיא אמרה: „לא! הילד שלי לא יעבור את הגיהינום של המוסדות לילדים מפגרים!"

היא הרבתה לחשוב על מותה ואמרה: „אני יודעת שאסור לי למות. כי אז יסתובב בני בתחנה־המרכזית, עיוור, חסר־שכל, אילם ומקבץ נרבות, וילדים יצעקו אחריו — משוגע! משוגע!"

כאשר החליטה לבסוף לקחת את גורלו בידיה, עשתה זאת כאם אוהבת.

---

* מכיוון שהיא היתה החלוצה במדינה בנושא זה, הפכה בישראל *לשם־נרדף לרצח מתוך רחמים, ובגלל הזמן הרב שעבר מאז, גיזלה היא היחידה המופיעה בכתבה בשמה האמיתי. שמות כל יתר הנאשמים הם בדויים, כדי שלא לפגוע בבני־משפחותיהם.*

מדור זה אינו מתיימר לתת ייעוץ מישפטי ספציפי. בכל מיקרה ייתכן שוני, בגלל ההבדלים בעובדות.

תדריך

1 המישפט הישראלי, המבוסס על המישפט האנגלי, לא הגדיר את המתת־החסד כעבירה מיוחדת. היא משובצת בו כעבירה של רצח בכוונה תחילה או איבוד לדעת.

2 מכיוון שמיקרים כאלה הם נדירים ביותר, אין הוראה של היועץ המישפטי כיצד לנהוג בהם, כל תובע נוהג על־פי מצפונו והרגשתו.

3 בדרך־כלל נהוג להגיש עדיין כתב־אישום על רצח בכוונה־תחילה. אולם אם פרקליט־המחוז מתרשם מתיק־החקירה, כי אומנם היה כאן מיקרה ברור ומוצדק של המתת־חסד, יוגש כתב־אישום על הריגה, כאשר האישום הוא בהריגה, יוכל בית־ המישפט להתחשב בנסיבות המיקרה ולהקל בעונש.

4 העונש המוטל על אדם שהורשע בהריגה בגלל רחמים הוא בדרך־כלל שנת מאסר בפועל. השופט חיים כהן קבע, בפסק־הדין היחיד שהגיע לבית־ המישפט העליון, כי במיקרי המתת־חסד אין מקום לשיקולי־התרעה בעונש. „שום עונש שבעולם לא יוכל להרתיעם. זוהי החלטה מהשטח הנפשי, מעבר להשגתם של דיני־העונשין," קבע השופט.

התובעת שרה סירוטה היתה התובעת ברוב המישפטים על רצח מתוך רחמים. בבית־המישפט הועלתה גם פסיקתו של הרמב"ם בנידון.

גיזלה כפרי הרגה את בנה הקטן, שהיה עיוור, חרש, אילם ומפגר.

היא עשתה זאת בתיכנון מדוייק, האכילה אותו בדייסה האהובה עליו, כשהיא מהולה בכדורי־שינה.

הפרקליטות הגישה נגדה כתב־אישום על רצח. רק זעקת־הציבור ומילחמה שפתחו בה כלי־התיקשורת, הצליחה לשכנע את הפרקליטות לשנות את סעיף־האישום להריגה.

למרות הזעקה הציבורית, לא שונה

היא המיסה את גלולות־השינה בדייסה המתוקה של הילד, בדקה אם המים אינם חמים מדי, והשכיבה את בנה באמבטיה החמימה, את גופתו המתה עטפה במגבת, והניחה אותה במיטה.

לשוטרים שחקרו אותה אמרה: „אני בעצמי גזרתי את גזר־הדין שלי. יותר לא יכול לקרות לי דבר. כל חיי אראה אותו, את רני שלי, עיוור, מת, רטוב. הבן האהוב שלי. היתי מוכרחה לעשות את זה. אהבתי אותו יותר מדי. צדקתי, גם עכשיו אני חושבת כך”.

גיזלה נאשמה ברצח בכוונה תחילה. סניגורה פנה ליועץ המישפטי בבקשה לעכב את ההליכים, בגלל חוסר עניין לציבור בתביעה זו. הוא הזעיק את העיתונות ופנה לדעת־הקהל. מאבק לשינוי החוק בישראל הצליח בסופו של דבר רק להמיר את סעיף־העבירה של גיזלה להריגה. היא נידונה לכמה חודשי־מאסר, אולם החוק לא שונה עד היום.

רינה אלמוני*

ר ק המיקרה העיוור גרם לכך שבעלה לשעבר של רינה הקדים

* פרקים מחוזיים ע״ב עמ׳ 238, פ״ח ת״א 975/70.

את ביקורו לבית אשתו לשעבר ובתו. כאשר פתח את הדלת, קידם את פניו מחזה נורא. על ריצפת החדר, ליד דלת המיטבח, שכבו בתו בת ה־6 ואמה. הן לא הראו סימני־חיים, וריח גאז חריף מילא את הדירה.

בבית־החולים הצליחו להשיב לחיים את האם, רינה, אבל הילדה מתה מכדורי־השינה שנתנה לה אמה.

כאשר התאוששה רינה מנסיון ההתאבדות שלה, הבינה כי בתה מתה, ומצאה את עצמה נאשמת ברצח בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב.

לפני השופטים נגולה טראגדיה אנושית בלתי־שגרתית, כפי שכתב השופט משה בייסקי בפסק־דינו. הסתבר, כי האם היתה אשה מופנמת שאהבה שני אנשים בחייה, את בעלה ואת בתה. אחרי נישואיה התברר לה כי בעלה בוגד בה עם נשים אחרות, ובמיוחד עם אשה אחת, שהפכה לצרתה.

ערב אחד חזר בעלה מפילגשו ונשק לילדתו הקטנה. למחרת נתקפה הילדה בחום גבוה, ובבית־החולים נקבע כי לקתה בדלקת קרום־המוח. כתוצאה מהמחלה נפגעה שמיעתה של הילדה היפהפיה, והיא היתה חרשת וכמעט אילמת.

פרשת כפרי

המיקרה הראשון שנידון בבית־המישפט בישראל היה המיקרה של גיזלה כפרי, אשר הרגה את בנה המפגר, רני. האם הואשמה ברצח, שעונשו הוא מאסר־עולם חובה. רק בלחץ דעת־הקהל שונה סעיף־האישום והועמד על הריגה. מאז נהגו גמישות.

הרופאים אמרו לאם כי לא ניתן להציל את חייו. כדי למנוע מילדיו ואשתו סבל, לקחו אותו הוריו לביתם, מבית־החולים, וטיפלו בו בבית.

מצבו החמיר עד כדי כך, שחלק מגופו שותק כליל. הוא סבל כאבי־תופת ולא יכול לישון עוד בשכיבה — הוא ישן בישיבה. ברגעים של בהירות התחנן הבן אל אמו שתגאל אותו מיסוריו חסרי־התכלית.

עם שחר, כאשר נעורה האם משנת־לילה טרופה, כשהיא עדיין מטושטשת מכדורי־שינה, נטלה את האקדח בידה, נכנסה לחדרו של בנה הישן, הצמידה את האקדח לראשו וירתה.

(המשך בעמוד 58)

רינה, האם, היתה בטוחה כי חיידקיח־המחלה הוחדרו לילדה בנשיקת־האב, שהביא אותם מפילגשו. היחסים בבית הורעו ובני־הזוג התגרשו. אך למרות שהאב המשיך להתרועע עם נשים אחרות, היה מקפיד לבוא לעיתים קרובות הביתה. פעמים רבות היה ישן שם, אוכל ומתייחס לבית כאל ביתו.

בתחילת 1970 ניחתו על רינה שתי מכות אנושות. נתברר לה כי לא תוכל עוד לחפות על המום של בתה, ותיאלץ למסור אותה לבית־ספר מיוחד לחרשים. בכך ראתה פרידה מבתה, וחששה כי לא תוכל לגונן עליה יותר מפני קשיי־החיים.

המכה השנייה באה מידי בעלה. הוא הסביר לה כי פילגשו, צרתה, נכנסה להריון, וכי הוא הבטיח להתחתן איתה. הוא מסר לה את מועד החתונה.

עולמה של רינה חרב עליה. היא הסיקה כי הגיעה לסוף הדרך ואין לה כל מוצא. היא שוחחה עם קרובים וידידים, והבהירה להם את כוונתה. אולם בינתיים לא עשתה דבר. היא כתבה מיכתב למישטרת רחובות ושמרה אותו בביתה.

למרות הכל, קיוותה עד הרגע האחרון כי בעלה יתחרט, ולא ישא אשה אחרת.

יום לפני מועד הנישואין קנתה רינה צינור גומי לגאז, קיבלה מירשם לכדורי־שינה מרופאה, ושלחה את המיכתבים שכתבה. היא ידעה כי ביום־החתונה יבוא הבעל בשעת־ערב להפרד ממנה, ולכן כיוונה את ההתאבדות לשעת אחר־הצהריים. היא והילדה נטלו את הגלולות ושכבו ליד צינור־הגאז הפתוח.

אולם האב הקדים לבוא. הוא הצליח להציל רק את חייה של רינה. הילדה מתה.

הסניגור, אליעזר מלחי, טען כי מצבה הנפשי של רינה גרם לה לראות את איבוד־הדעת המשותף כמוצא היחיד. וכי את עצמה ואת בתה ראתה כגוף אחד בחייהן ומותן.

„מבחינה אנושית ריגשית, ניתן לגלות הרבה הבנה לנאשמת”, אמר השופט משה בייסקי. „היא נמצאת בדיכאון עמוק וזקוקה לטיפול רפואי, ויש חשש שתנסה שנית להתאבד”. הוא המשיך ואמר: „אוכל רק להביע את קורת־רוחי משיקוליה של הפרקליטות, אשר מצאה לנכון לתקן את כתב־האישום מרצח להריגה.”

רינה אלמוני הורשעה בהריגה ונידונה לשנת מאסר בפועל.

יהודית רחמני*

ר נה של יהודית, קצין־קבע בן 37, עבר ניתוח בגלל מחלה ממארת.

* פסקים מחוזיים תשל״ו (2) עמ׳ 134, ת״פ ת״א 555/75.

הרופא

ד״ר כריסטיאן בארנרד, מנתח־הלב הנודע, מביא בספרו סיפור על המתת־חסד שלא בוצעה ברגע האחרון.

במיקרה זה השתכנעה התביעה מייד בתחילה, שלא להגיש כתב־אישום על רצח. המניע והנסיבות כאן היו המיקרה הקלאסי של איתנסיה (המתת־חסד), ויהודית נאשמה בהריגה. כתב־האישום נוסח על־ידי הפרקליטה שרה סירוטה, במילים שתיארו באופן דרמאתי ומלא רחמים את מעשי הנאשמת.

גם ליבו של בית־המישפט היה איתה מלכתחילה. אולם, כדי שלא ליצור תקדים מסוכן, כתבו השופטים במפורש: „היא הואשמה בסעיף 212

(המשך בעמוד 61)

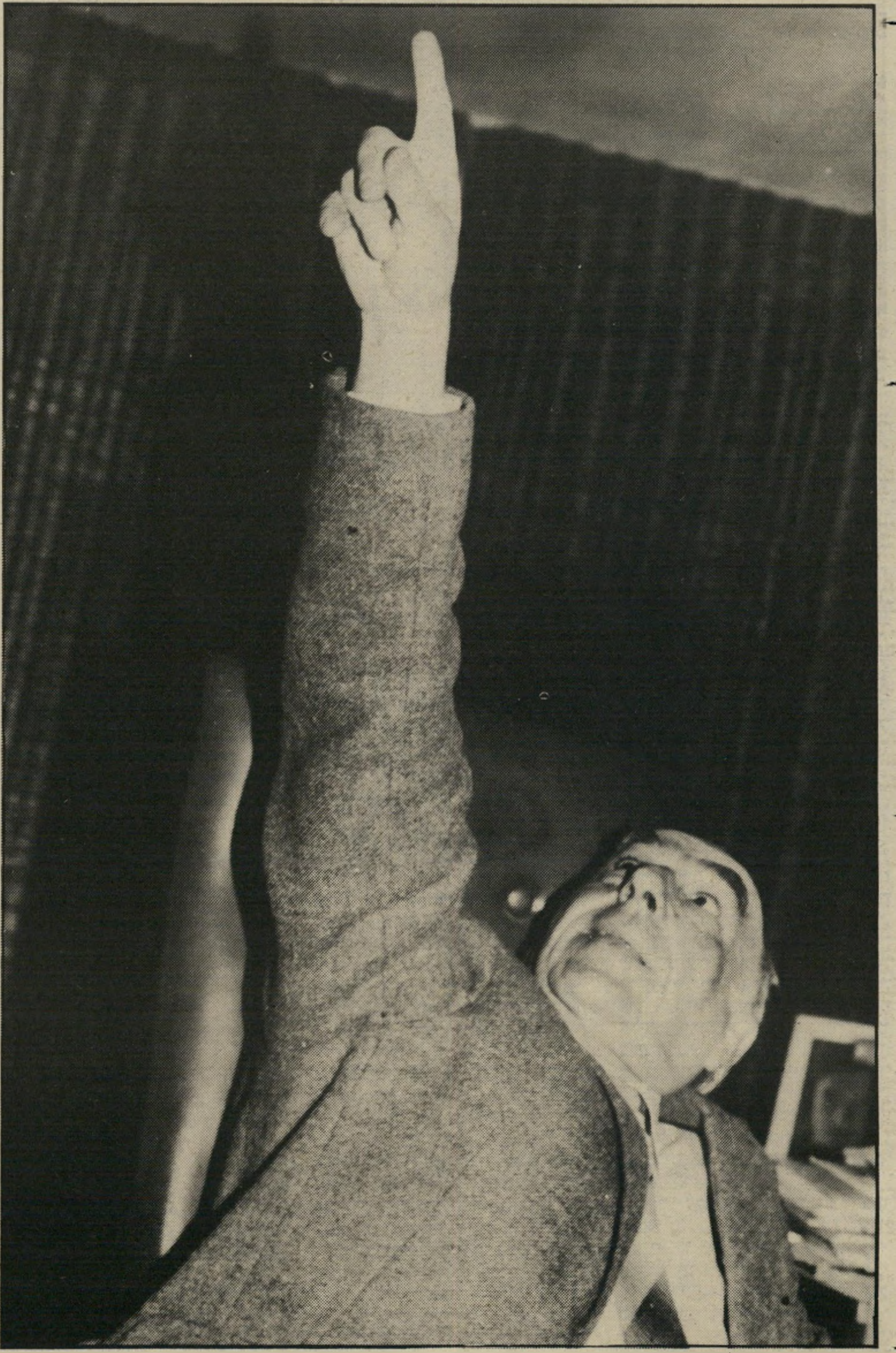

„מעבר לחוק”

השופט חיים כהן, ש־כתב את פסק־הדין היחיד שניתן על רצח מתוך רחמים בבית־המישפט העליון, קבע כי להרתעה אין מקום במיקרים של המתת־חסד. אם אדם החליט — הוא יבצע. למרות שבמיקרה שבו קבע כך לא היה ברור כי הניסיון לרצח נעשה מתוך רחמים לילד המפגר, הקלו השופטים בעונשו, וגזרו עליו שתי שנות־מאסר.

(המשך מעמוד 29)

שמדובר בזמר־מחאה ישראלי, גידי גוב היה לנו כראש בתפקיד של יוני. בשלב מסויים נתנו לו לקרוא את התסריט. התסריט מאוד לא מצא חן בעיניו. הוא התחיל להציע כל מיני שינויים בגלל הדמות שלו בסרט. הוא שאל: „למה בכלל לעשות סרטים על פוליטיקה? יש דברים יותר חשובים!" חלפה שנה, וכאשר ההסרטה הפכה אקטואלית, ערכנו את מיבחני־הבד. לביאה הון המלהקת הפכה את הארץ למצוא יוני מתאים.

בסוף חזרנו לגידי גוב. ידענו שהוא יהיה הכי מוצלח בתפקיד של יוני. הוא מין האמפרי בוגרט ישראלי. אדיש בפנים. לא שחקן מהסוג של דאסטין הופמן, שמשחק הרבה פרצופים, כדי לברוח מהתדמית של עצמו. לגידי גוב יש אותה מסיכה מפורסמת של הכוכבים הישנים בקולנוע, למי שאוהב את זה. אלא שלגידי היה קשה להסתדר עם הפוליטיקה שבסרט. הוא שב ודרש שינויים. הדבר שהיה הכי קשה עבורו היה לשיר את שיר־המחאה. הוא רמז לנו לפתור את עניין השיר באופן אחר. אבל אנחנו לחצנו עליו. הוא שר את שיר־המחאה תוך מחאה. אז החלטנו לערוך שינוי בתסריט. נורית גלרון שרה את השיר.

אבל לבעיית הפוליטיקה של גידי גוב מצאנו פיתרון. ערכנו עבורו חוג־בית. הזמנו לחוג את יוסף אבו־ורדה, מוחמד באכרי, עלי אל־אזהרי (המשחק בסרט את הפרופסור מאוניברסיטת ביר־זית), רסאן עבאס מנצרת, סוהיר האני, חיים הנגבי וסיני פתר.

בפגישה אמר גידי גוב שאין ערבים כאלה כמו שבסרט: „אני לא מבין מה אתם רוצים... אני נולדתי בארץ, גדלתי בארץ. בגן־הילדים שבו הייתי לא ראיתי ערבים, גם בבית־הספר לא ראיתי ערבים. זו בכלל לא בעיה. רק אתם חושבים שזו בעיה... זו לא הבעיה של הישראלי המצוי..." אחרי שלוש שעות של שיחה, שהקלטנו אותה, גידי גוב השתכנע שיש במציאות ערבים הדומים לאלה שבסרט. הוא יצא, כנראה, משוכנע.

פרט מעניין: באותה שיחה היה חילוף תפקידים בין המשתתפים. הלאומי־יותר בעמדותיו היה יוסף אבו־ורדה, שמשחק בסרט את המתון, בעוד שהמתון בוויכוח היה מוחמד באכרי, שהוא בסרט הקיצוני. בעזרת ההקלטה הזאת בנינו בסרט את קטע הוויכוח של הקבוצה.

ג'אד: את יוסף אבו־ורדה ראינו פעם באיזו הצגת־תיאטרון. במיבחני־הבד היו שני מועמדים לתפקיד הזה: ורדה ומכראם חורי. שניהם היו מצויינים. כל אחד בדרכו. מה שקבע בבחירה היה הגיל. ליוסף אבו־ורדה היה קשה מאוד עם גידי גוב. כנראה בגלל המרחק בעמדות האישיות. עמדתו של אבו־ורדה היא של ערבי לאומי בעל־הכרה, ובסרט עליו לבנות יחס של ידידות.

הקושי הגיע לשיא בהסרטת הסצינה בגדה המערבית, במחסום של המתנחלים. על הסט היה מצב מאוד מתוח. זה היה באוגוסט, בעיצומה של מילחמת־הלבנון. היינו צריכים לעשות סימולציה של מחסום. קיבלנו סיוע ממישמר־הגבול.

במקום עברו מתנחלים אמיתיים, שכל העניין הזה לא מצא חן בעיניהם.

גם הצוות הטכני קיבל קשה את העובדה שאנחנו מצלמים סצינה כזאת. נוסף על כל הצרות זה היה יום מאוד חם, והמים לא הגיעו. האנשים הסתובבו על הסט יבשים, במצב של „ברואיזם".

איציק משחק את איציק

ג'אד: בשמוליק קראוס בחרנו מפני שהוא איש שהקטע שלו בחיים זה חיי־הלילה. הוא משחק את מנהל מועדון־הלילה מגש הכסף. היו אנשים שהזהירו אותנו — מהצוות הטכני, לא מהשחקנים. הוא הבין את התפקיד והמציא אותו, למרות שהתפקיד היה כתוב. הוא היה נופת־צופים. הוא לא היה פרימדונה.

את תפקיד הרופאה הפסיכיאטרית הבטיחה לנו גילה אלמגור. אלא שזה לא הסתדר לה מבחינת לוח־הזמנים שלה. ואז שאל עוזר־הבימאי שלי, גידי אמיר: „מדוע שאת התפקיד הזה לא תשחק מיכל בת־אדם?"

לרגע נדהמנו. אבל הוא עבד קודם לכן בסרטים של מיכל בת־ארם, ופנינו אליה יומיים לפני הסרטת הקטע. היא הסכימה לבוא ולשחק.

תפקיד קשה אחר הוא התפקיד של עופר, היהודי שעבר את הקווים. לנו נראה הכי־טבעי שאיציק לאור ישחק את התפקיד של עופר. יש לו הטמפרמנט החריף. ואיציק הסכים.

אגב, בפעם הראשונה פגשתי בלאור כשחקן בראשית שנות ה־70, כאשר ביימתי את הדראמה הראשונה של הטלוויזיה. זה היה בשנת ה־50 לרצח י.ח. ברנר, ואני ביימתי את מסביב לנקודה ואת בחורף של ברנר. איציק שיחק שם. זה קדם להיכרותי אותו כמשורר וכמהפכן. זה שריעותיו של

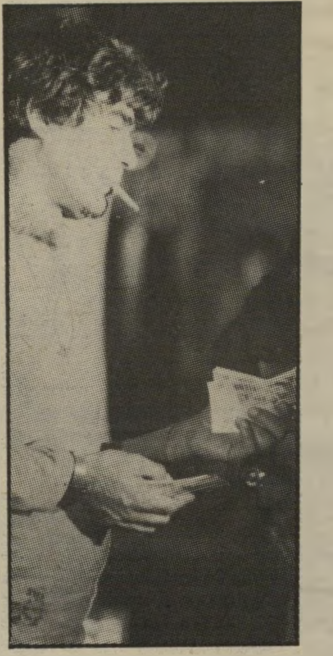

שחקן קראוס
הקטע שלו הוא חיי־הלילה

לאור מוכרות זה עוזר לסרט, שהרי רצינו להמחיש בסרט שעושים אותו יהודים וערבים ביחד.

כאשר התברר לנו שגידי גוב אינו מוכן לשיר את שיר־המחאה בסרט, היה ברור לנו שהשיר נועד לנורית גלרון. מחבר המוסיקה, רפי קדישזון, יצר את הקשר. בהתחלה היה לה קשה לשיר את שיר־המחאה. אבל היא אמרה: „אני מיקצועית. החלטתי לעשות את זה, ואני אעשה את זה!"

„האחים המוסלמים"

ג'אד: חלק מתצלומי־הפנים נעשו בסיפריה המוסלמית שבשדרות ירושלים ביפו. זה בניין יפה. למעשה הוא שימש כמחסן לסיפרי־קודש מוסלמיים. באותו בניין ריכזו גם את סיפרי־האחוזה (טאבו). שלטונות המדינה תלשו מתוך סיפרי־האחוזה את הדפים הנוגעים לבעלי הקרקעות והבתים ביפו.

המקום היה מאוד מוזנח. היתה שם ערימה ענקית של דומן יונים, ופרעושים קיפצו שם. פנינו אל אחד מחברי הוואקף היפואי, והוא אמר לנו: „תיקחו את המפתח!" ואנחנו הצענו לתרום כסף לשיפוץ המקום. הוא קרא בתסריט את כל המקומות הנוגעים לסיפריה, ואמר: די שתנקו את המקום!"

ביום השני לצילומים במקום נפלה מצלמה ונשברה. חל עיכוב, ונאלצנו לדחות את המשך הצילומים עד שיגיעו חלקי־החילוף. ואז הגיעו למקום השבאב, וביניהם מהאחים המוסלמים, לפי הלבוש שלהם. הם נכנסו לסיפריה והאשימו אותנו בצילום סרט פורנוגרפי. למחרת התפרסמה הפרשה באל־איתיחאד. פנינו לרק"ח וסידרנו התנצלות. הם התנצלו לפנינו, ולא לפני איש הוואקף.

רוחמה: אחרי השבוע השלישי של הצילומים נגמר לנו הכסף. אני התנדבתי להציל את ההפקה. התחלתי לטלפן למנהלי בנקים וחברות־השקעה, כדי לגייס את הסכום הנדרש. אז נוצר הקשר עם מי שהיה מאוחר יותר המפיק הבכיר של מגש הכסף, גדי לשם. הוא המנהל של רשת־החנויות קלאס מבחינת השקפותיו, הוא גם לא חבר שלום עכשיו. אבל הוא התלהב מהעשייה. הוא אדם עושה, המעריך אנשים עושים, והוא אמר לי: „אני מוכן לעזור לכם לגמור את הסרט!"

כך הוא הפך השותף הבכיר. בימי־עבודה שהתחילו בחמש לפנות־בוקר והסתיימו מאוחר בלילה, היינו ממשיכים בפגישות איתו. בפגישות היינו מספרים לו על קולנוע, סרטים והפקות, והוא למד מהר. בלעדיו מגש הכסף לא היה מסתיים.

סיפור דומה הוא סיפורה של ניצחונה גלעד, מפיצת הסרט. הקרנו לפניה את מגש הכסף, אחרי שהושלם. אז היא אמרה: „אני מהליכוד, המישפחה שלי ליכוד, ואתם מכירים את הדיעות שלי, אבל אני לוקחת את הסרט הזה להפצה, מפני שזה סרט טוב, סרט אמיץ, סרט עם סיפור מגובש, סרט שחשוב שיראו אותו!".

הקרב על „מגש הכסף"

ג'אד: השם הראשון של הסרט היה הכל התחיל בגרמניה. אבל לא חיינו בשלום עם השם הזה. בשלב מסויים בתסריט היתה לנו בראש תמונה שמתרחשת בבית־החולים הפסיכיאטרי, שבו מגישים החולים מסכת, ובה מדקלמים את מגש הכסף לנתן אלתרמן, ואז גידי גוב נמלט מבית־החולים. זה היה לפני השגענו לפיתרון שהש"ב מוציא אותו משם.

שמו של בית־הקפה היה בהתחלה האורווה, ולפי התוכנית היה צריך להיות ב„עיר המכוניות", ולא בנמל. חברה שלנו שמתה, טלילה אוהלו, הציעה לנו לקרוא לבית־הקפה מגש הכסף.

אבל הקרב על מגש הכסף היה עם הקרן לעידוד סירטי־אכות מקוריים. כשהקרן קיבלה את התסריט שנשא את השם, נערכה ישיבה עם הנהלת הקרן, והם החליטו להתנות את חתימת החוזה בהסרת השם. אבל בחוזה שלנו עם הקרן מופיע השם האנגלי של הסרט, שהוא Fel-low travellers השם הזה לקוח מתוך ההיסטוריה של השמאל והקולנוע האמריקאי. בתקופת „ציד־המכשפות" של הסנטור ג'ו מק־קארתי בארצות־הברית, הואשמו בימאים ותסריטאים של „הסרט האפל האמריקאי" כ־Fellow Tra-vellers של המיפלגה הקומוניסטית האמריקאית. והשם הזה עבר בשלום במישרד־החינוך־והתרבות, מפני שהם לא ידעו דבר על ימי „ציד־המכשפות".

דבר דומה קרה בסרט־הטלוויזיה שעשיתי על „מרד הימאים", הסרט יא ברעכען. נימרוד אשל, ממנהיגי המרד, אומר בסרט שהימאים נדהמו מהיחס אליהם, והוסיף: „הרי אנחנו היינו מגש־הכסף שעליו ניתנה מדינת־היהודים..." בעוד שמזכיר מועצת־פועלי־חיפה, יוסף אלמוגי, האשימם כ„קומוניסטים סמויים". באותה האשמה שהואשמו הבימאים והתסריטאים האמריקאיים. כך ששני השמות נראו לנו.

אחרי שאישרו את הסרט בגירסתו האנגלית, הודעתי לקרן שבכוונתי לקרוא לו בעברית מגש הכסף. עדי אמוראי קרא לי ועשה: נו, נו, נו!" ואני עניתי לו: „אם הנהלה ציבורית של קרן, שעניינה הוא עידוד אמנות־הקולנוע, מוצאת לנכון להתנהג כצנזורה תרבותית, אפילו לא ביטחונית, זה לא מכובד!"

דן עומר ■

שביל קליפות התפוזים

רשת מלונות שיף בשיתוף עם המועצה לשווק פרי הדר עורכות מבצע משותף, במהלכו ילוו התפוזים את אורחי המלונות ברשת בכל צעד מצעדיהם.

במבצע בן החודש שנועד להמתיק לאורחי הרשת את פתיחת השנה האזרחית החדשה, יקדמו את פני האורחים בחדרים קערות

פרי הדר. גם בלובי ובאולמות הארועים ימצאו מגשי פרי בשפע לכל מי שיחשוק.

במסעדות המלון יחליף מיץ תפוזים טבעי את כל תחליפי המיץ המשומר, המשוחזר ודומיהם – ומחירו יופחת ב־50%. גם המוסיקה תהיה בניחוח תפוז – כל שירי הפרסומת והג'נגלים של פרי־ההדר ינוגנו בלובי המלון.

מזל טוב — נולד לכם בן

מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר

בבית הרופא
עם הגן היפה

תל־אביב, רחוב הפטמן 1
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

מטפלת ל־3 ילדים

מ־12.00 עד 17.30
+ המלצות

טל. 03-475738 בערב

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

מה, בעצם, רוצה מי שמשקיע את כספו במה שקרוי, בניב הבורסאי „נכסים פיננסיים"? הוא רוצה ביטחון מירבי, או סיכון קטן, ו... רווחים גדולים, אך סיכוי גדול.

ההבדל הוא קטן, כמו ההבדל שבין סיכון וסיכוי. שני הדברים, גם סיכוי וגם סיכון קטן, נעלמו מאז אוקטובר 1983 מן הארץ.

יש רק דבר אחד בטוח בארץ בתחום זה — אי ודאות. ולכן, לא חשוב מה שיאמרו לכם, מה שילחשו לכם, מה שיבטיחו לכם, או כל מה שההיגיון מחייב; כבר לפני כמה חודשים כתבתי למי שמוכן היה לקרוא, והיו כאלה, שההיגיון בתחום ניירות־הערך בארץ, יצא לחופשה; מסיבה זו, ואולי מעוד כמה סיבות טובות, הצעתי לכל לקנות דולארים בתמורה למניות בנקאיות מנופחות. מי שקנה יצא נשכר. מי שחיכה, מי שלא האמין, הפסיד את מחצית כספו, וחבל.

כך מחר, היא במניות של חברות בבורסות שונות בעולם. עד כאן הכותרת, ומייד נסביר. האמירה: ספק אם זה יהיה גם מחר, מתייחסת לאפשרות שבנק־ישראל, בהשראת האוצר, כמובן, יאסור על תושבי ישראל להשקיע בבורסות זרות, דבר, שניתן לעשות היום, אף כי לא בבירכתו המלאה של הבנק הממלכתי.

אגב, כל השקעה במניות זרות, של חברות שאינן ישראליות חייבות במס. לא במקור.

עכשיו נבדוק במה כדאי להשקיע. אם נזכור שרק בבורסה של ניו־יורק יש יותר מ־1500 חברות, נבין מהו הקושי לבחור בכמה מהן. אפשר גם, מי שרוצה לשמוע בעצתו של המומחה להשקעות בניירות־ערך זרים של הבנק בארץ, אבל, אולי יותר טוב להנות מניסיונם של אחרים. את הסיוע מגישים לנו כמה כתבי־עת פיננסיים

1984 Portfolio

	Price
BTR	424p
Simon Engineering	399p
MEPC	266p
CPU Computers	120p
Sharp	Y1,400
Development Bank of Singapore	S$10.2
Mack Trucks	$21¼
Motorola	$136¼
BellSouth	$84¼
A 60-gram Yorkie bar	22p

תיק ההשקעות זהו תיק ההשקעות האידיאלי לשנה זאת, לפי המלצת שבועון הכלכלה הלונדוני אקונומיסט. הוא כולל שורה של מניות בריטיות, אמריקאיות, יפאניות וסינגאפוריות וכאטרקציה מיוחדת – השקעה מיוחדת – בשוקולד. המחירים הם במטבע המניות והמחיר הוא למנייה אחת.

ההשקעה הטובה ביותר

1984

סיכון וסיכוי

כל ההקדמה הארוכה באה להסביר, איך אפשר בכל זאת להשקיע תוך סיכון קטן וסיכוי גדול. אבל עוד לפני שניגש לעניין עצמו, אני מציע לקטני־האמונה להשקיע היום, בארץ, באיגרות־חוב מסוג גלבוע, הצמודות לדולר. הן נותנות היום תשואה של כ־12% וזה הרבה יותר, למעשה, מכל מניות הבנקים שבהסדר, החסומות לארבע או לשש שנים, או מניות הבנקים שבהסדר, שאינן חסומות לחמש שנים.

יש להן, לאג"ח יתרון בולט — הן נזילות, ועוד כמה יתרונות.

לחלק השני של קטני האמונה, אני מציע לרכוש פת"ם, בעיקר לתקופות של שלושה חודשים ומי שסבור כי יזדקק לכספו בעתיד הקרוב, מוטב שיפקיד את כספו בפת"ם עו"ש לתקופות העולות על חורש.

„יורובונדס" — 7.5% נטו

למי יותר מתוחכמים, אני מציע צעד נוסף, להשקיע ביורובונדס, אלה הן איגרות־חוב אירופיות, המונפקות על־ידי מדינות וחברות גדולות לשם גיוס הון בשוק ההון האירופי. הן נסחרות בכמה בורסות באירופה, אך מה שהכי חשוב הוא, שהמס על איגרות־חוב אלה הוא 25%, והריבית נטו היא 7.5%; הרבה יותר משנותן הפת"ם, וזו הסיבה העיקרית שבגללה רבים, בעיקר חברות, אך גם משקיעים בודדים, הורו לבנקים שלהם להפוך את הפת"ם ליורודולאר.

המניות „שלנו" בניו־יורק

ועוד הצעה שאיננה חדשה, אבל הסיכון בה נמוך יחסית וגם הסיכוי לא מי יודע מה, אבל ישנו. מה דעתכם על אותן מניות ישראליות הנסחרות בבורסה של ניו־יורק. יש להן יתרון שהן נסחרות בדולארים ובניו־יורק והמחזיק בהן אינו חייב במס על הרווחים, כמו במניות ישראליות הנסחרות בבורסה של תל־אביב. קחו למשל את המניות של אמפ"ל, שאפילו הן חייבות מס, מאחר שאינן ישראליות, הביאו רווחים הגונים לבעליהן.

עכשיו אנחנו מגיעים לעיקר; אבל כרגיל אני חייב לכם הערה: בכוונה תחילה לא הזכרתי את הבורסה בארץ. במצב הנתון אין לבורסה בארץ כל סיכוי להתאושש. או במילים אחרות — הסיכוי לתשואה ריאלית כתוצאה מהשקעה במניות ובארץ שואף לאפס.

וכל מה שיניב פחות מ־300 אחוז נומינלית השנה שווה לאפס וכאלה יהיו כמעט כל המניות. מצטער, יש חוק אחד בכלכלה שעובד גם בארץ: אין הכלכלה יכולה לזלזל בחוקי הכלכלה בלי סוף; מישהו צריך להיפגע, וגם השנה זה יהיה שוק ההון.

ההשקעה הטובה

השקעה הטובה ביותר שבהישג ידו של המשקיע הישראלי היום, וספק אם זה יהיה

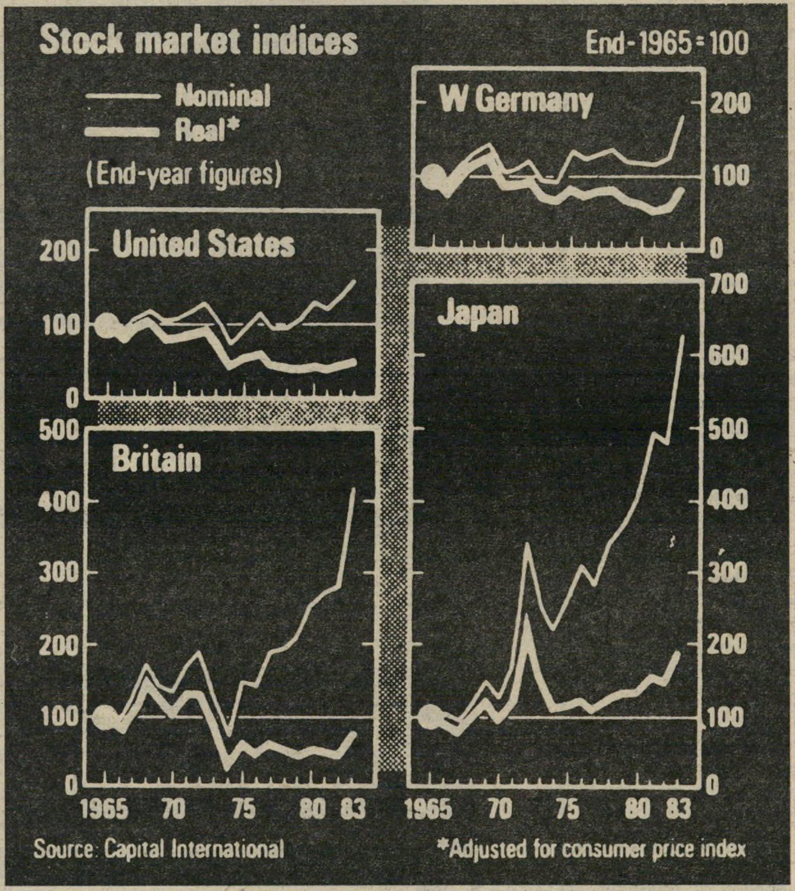

מדדי הבורסות בארצות־הברית, בבריטניה ובגרמניה המערבית מדד־המניות הכללי של הבורסה המקומית מפגר אחרי רמתו בסוף 1965. ביפאן הגיע מדד־המניות המקומי לשיאו ב־1972, וכיום הוא ברמה של 90% משיא זה. הקו הדק הוא נומינאלי; העבה – ריאלי (זאת אומרת: בניכוי ההשפעה האינפלציונית).

שניסיונם בעבר, מבטיח את הרווח גם בעתיד בסוג השקעה זה.

מטוקיו עד אמסטרדם

מנהלי־תיקים בינלאומיים נשמעים ונראים מלאי ביטחון ביחס למה שיקרה בבורסות העולם. הם אינם נבהלים מכל מיני תחזיות לפיהן השווקים צריכים „לתקן" את עצמם אחרי גאות־שיא בשנה האחרונה וההתחלה ברגל ימין השנה.

שימו לב, מאז תחילת שנה זו הגיעו הבורסות של לונדון, טוקיו, פאריס, סינגפור, פרנקפורט, אמסטרדם, סידני וציריך לשיאים חדשים. על פי הדיאגרמות שהכין האקונומיסט שבועון הכל־כלה הבריטי, יש לאופטימיזם על מה לסמוך.

ועכשיו אני מבקש לעקוב אחרי לאט. שערי המניות, או ליתר דיוק, מחירי המניות (שהרי בחו"ל מחיר המניה הוא שעולה ולא שערה, כמו בארץ) הנסחרות בבורסות בחו"ל הם עדיין למטה, הרחק מתחת למחירן הריאלי כשהיו בשיאן.

מאז סוף 1965 נפלו הבורסות של ניו־יורק, פרנקפורט ולונדון ב־49%, 28% ו־15% בהתאמה, אחרי התאמה לאינפלציה. רק עתה הן מתחילות להחזיר לעצמן חלק מההפסדים הריאליים של שנות ה־70.

אך עם זאת אין כל סיבה שבעולם שהבורסות יתנהגו בהתאם לאינפלציה, אין כל סיבה שהן לא יגיעו לשיאים חדשים ככל שהאינפלציה יורדת במדינות אלה, והיא יורדת.

קחו לדוגמא את הבורסה של טוקיו: היא אחת מאלה שבה עלה המדד הכללי של הבורסה 90% ריאלית, ואין שום סיבה ענינית שלא להשקיע בבורסה זו; להיפך צריך להשקיע בה.

תיק לדוגמה

ב־1983 הציע האקונומיסט תיק השקעות לדוגמה. התיק הניב בממוצע תשואה של 62%, הרבה יותר מעליית מדד הדאו־ג'ונס הניו־יורקי (25%) או הפ־טי הלונדוני (23%).

השנה מציע השבועון תיק השקעות לדוגמה, שאף הוא יניב תשואה גבוהה, כפולה ויותר מכל מדד בורסאי של בורסות גדולות. הבחירה השנה, אחרי שיאים וגאות בשוקי הכספים והבורסות היא קשה יותר, בעיקר משום שיש צורך לבחור במניות שאינן מושפעות ממערכת הבחירות לנשיאות בארצות־הברית, שייערכו בשבוע ה־ראשון של נובמבר.

ההיסטוריה מלמדת שוול סטריט נוטה לרדת אחרי הבחירות לנשיאות, וכמוה גם הבורסה של לונדון.

שתי המניות הבריטיות הראשונות ברשימה הן ב.טי.ר. וסימון אינג'ינירינג. אחריהן חברת נכסי דלא־ניידי מ־אי־פי־סי, אף היא בריטית, והברי־טית האחרונה היא חברת המחשבים סי־פ־יו.

לא יהיה תיק מושלם ל־1984 בלי חברה יפאנית והרי היא: שארפ.

הבחירה השניה באסיה היא מניות החברה לפיתוח של סינגפור, שאת רווחיה תשיג על רקע כלכלתה המשגשגת של מדינת־נמל זו. לגבי ארצות־הברית בטוחים מומחי ההשקעות של האקונומיסט שתהיה זו שנה טובה לתעשיית המשאיות ובמיוחד ליצרני משאיות מאק. החברה האמריקאית השניה ברשימה היא מוטו־רולה, העוסקת גם בייצור שבבי־מחשב וציוד רדיו תאי, להיט העתיד בקשר אלחוטי. השלי־שית של ארצות־הברית היא פל־סאות, אחת משבע החברות שנוסדוג אחרי פירוק חברת הענק אמריקן טלפון אנד טלגראף.

ולבסוף, אומר מנהל התיקים הבריטי: כדאי לקנות שוקולד, מחירו יעלה בעיקבות המחסור הצפוי בקקאו והאמרת מחירו בשוקי הסחורות.

אחר סגירת הגליון

בינתיים החליט האוצר, בחצות הליל, כשעצותי כבר היו בדפוס, לסגור כמה אופציות.

זה בדיוק מה שחששתי שיקרה. אז על מה שנשאר פתוח, כדאי להזדרז. לא שהאוצר השאיר עוד הרבה, אבל מי שיקרא בעיון, יראה את האפשרויות.

הווי

יש גבול

ב **גליל** הודיעה מיפקדת אחת החטיבות של מישמר־הגבול, כי אנשיה תפסו בשנה שעברה רכוש גנוב רב, שכלל 45 סוסים, 118 עגלים, 1009 ראשי־צאן, 48,633 עופות ו־275,730 ביצים.

★★★

פורנוגראפיה זה עניין של גיאוגראפיה

ב **ירושלים** פירסמה חברה לתרגומים מודעה המבקשת „בלשנים בשפות אירוטיות”. החברה עמדה על כך כי העיתון, שפירסם את שגיאת הדפוס, ישוב כעבור שבוע ויפרסם את המודעה בנוסח הנכון: „בלשנים בשפות אירופיות.”

★★★

פיתון דה־לוכס

ב **בית־שמש** נדהמו עובדי מיפ־על־המנועים המקומי, שרבים מהם עומדים לפני פיטורים עקב מצבו הכלכלי של המיפעל, לגלות, כי הוזמנה מערכת ממוחשבת לאיסוף נתוני־הנוכחות של עובדי המיפעל, במחיר 600 אלף דולר. עד כה השתמשו העובדים בשיטת הכרטיסיות הידנית, כשהם נוקבים את כרטיסיהם בשעון־הנוכחות בבואם לעבודה ובצאתם ממנה.

★★★

דו־קיום

ב **נהריה** אחר שנודע כי 20 יהודים מתושבי העיר התנצרו בשנה האחרונה (תשע נשים שנישאו לחיילי יוניפי"ל ו־11 גברים שנשאו נערות נוצריות, ששהו כמתנדבות בקיבוצי הסביבה) נאלץ תושב מקומי, שאחד מבניו התנצר לאחרונה, להודות בדילמה שבפניה הוא ניצב: בנו הקטן הוא שמש בבית־כנסת מקומי ועל משקוף חדרו הקפיד להתקין מזוזת־ענק, שעה שבחדר הבן הגדול הוצב לאחרונה פסל של ישו.

★★★

הבריחה מן המזומנים

ב **תל־אביב** גילו שוטרים בדירת צעיר מקומי חפצים החשודים כגנובים ששוויים נאמד בעשרות מיליוני שקלים. נמצאו בין היתר: תכשיטים, כלי־כסף יקרים, מכשירי וידיאו, חלקי־רכב, מדליות, מחבטי־טניס, מצלמות, מישקפי־שמש ומשקאות חריפים בכמויות עצומות. השוטרים נדהמו להסבר הבחור: „מוצרים יותר טובים מכסף מזומן!”

★★★

הפסקת המיסחר

ב **תל־אביב** גילתה הרשות ל־ניירות־ערך, כי לאחת החברות אשר מניותיה נסחרות בבורסה, והנושאת את שם המישפחה של יהודי דתי, יש מניה שאין דוגמתה בעולם. זאת היא מניית השבת, הנמצאת בידיו של מייסד־החברה ולה זכות אחת בלבד: אם החברה או החברות־הבנות שלה לא תשמורנה על קדושת השבת, רשאי בעל מניית הבת לכנס אסיפה מיוחדת של בעלי־המניות, שבה יוחלט על מחיקת שם מישפחתו משם החברה.

* * *

מן המקור

ב **זיכרון־יעקב** נעצר אדם כשעל גבו שק מלא אגוזי פקאן, טען להגנתו כי לא גנב את האגוזים, אלא אספם מתחת אבנים גדולות בשדה־טרשים סמוך, שיכנע את השוטרים, אחרי שהוביל אותם לשדה, הראה להם את להקות העורבים, הנוטלים את האגוזים במקוריהם ומטמינים אותם לשעת־הצורך מתחת לאבנים, משם נטל אותם.

400 נביאי אחאב

(המשך מעמוד 17)

זאת תנועה המשלהבת בני־נוער. מאגר כוח־האדם המפגין שלהם מצוי בישיבות בני־עקיבא. לכן, החל בפרק הראשון של גוש־אמונים, נערכו פעילויותיו בחופשות־הקיץ ובחול־המועד של סוכות ופסח. כך גם צעדות השומרון וארץ־ישראל ושאר פעילויות הראווה של הגוש, שהזכירו לא במעט את „המיצעד אל רומא” של בניטו מוסוליני.

בראש המסע הראשון של גוש־אמונים עמד, כמצופה, המנהיג הרוחני הקשיש, הרב קוק. ב־6 ביוני 1974 יצאה הפגנת־ההתנחלות הראשונה אל העיירה הערבית חווארה, השוכנת דרומית לשכם.

ביחד עם הרב הקשיש צעדו חילונים מחללי־שבת, כאריאל שרון וגאולה כהן. בהפגנת־התנחלות זו נולדה השותפות המשיחית, בין דתיים לחילוניים.

להפגנות־ההתנחלות שלהם סחפו

ח"כ פורת
המסע המשיחי

מנהיגי גוש־אמונים עשרות אלפי אוהדים. כל עוד היה מדובר ב„צעדה” ב„הקפות” או בשאר אירועים חד־פעמיים, שנמשכו יום־יומיים עמד קהל זה לרשותם. בסופם חזרו האוהדים לבתיהם שבתחומי הקו הירוק.

כבר בשלב זה של המסע המשיחי, הצטיירה תמונת גוש אמונים כגרעין מוגבל של ארבע מאות פריקים, משוגעים למטרה, לכל היותר. לאלה היתה פריפריה רחבה, אך לא מגשימה, של עשרות אלפי אוהדים, שנרתמו להפגנות־ההתנחלות, בתקופות־השיא של פעילויות גוש־אמונים. בלי־התיקשורת למיניהם התעלמו מהעובדה, שרק המעגל הפנימי של הגוש היה נכון להגשים את הערכים שבהם האמין, והיו מהופנטים מהאלפים המפגינים.

פעילי גוש־אמונים ידעו, יחד עם זאת, לנצל נסיבות פוליטיות שונות לקידום עוצמתו ופעילותו של הגוש. נסיבות של התקפלות מדינית בממשלה, או אסונות למיניהם, שהוציאו את האלפים להפגנות־ההתנחלות שלהם.

המנוע בסידרת הפגנות־ההתנחלות של גוש־אמונים היה צעיר מוארך־פנים, בעל זקן קצוץ, בשם בני קצובר, יליד פתח־תקווה, חבר בקבוצת המתנחלים הראשונה של הרב לווינגר בחברון. קצובר קיבל את פירסומו הראשון כאשר נשא אשה בטכס חגיגי גדול בחצר בית המימשל־הצבאי בחברון.

בבני קצובר מתגלם סיפור עוצמתו וכוחו האמיתי של גוש־אמונים.

תמרורים

נחוג ◆ במיאמי, פלורידה, יום־הולדתו ה־40 של **חוליו איגלסיאס**, זמר־הפופ הספרדי שמכר עד כה יותר ממאה מיליון תקליטים של הבלדות הרמונטיות שלו בספרדית, צרפתית, איטלקית, גרמנית, פורטוגזית ויפאנית. איגלאסיאס, בנו של רופא־נשים מדרידי, למד מישפטים והיה שוער ריאל מדריד, אך פנה לזימרה אחרי שנפגע בגיל 21 בתאונת־מכונית. מאז הלך מחיל אל חיל ובחווילתו האמריקאית, הבנוייה על אי בקירבת מיאמי (ושעלתה לו שלושה מיליון דולר) אינו חדל מלצטט את מיספרי ההצלחה שלו: ב־15 השנים האחרונות הופיע תצלומו 15 אלף פעמים בשבועונים; מדי שבוע הוא מקבל 5000 מיכתבי מעריצים ועד כה הופיע ב־793 תוכניות טלוויזיה ב־69 ארצות.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־49 של **גד יעקבי**, ח"כ המערך יליד כפר־ויתקין, שר־התחבורה לשעבר, שהחל את דרכו הציבורית בגיל 25 כעוזר מיוחד לשר־החקלאות של אותם ימים, משה דיין.

נחוג ◆ בטוקיו, יום־הולדתו ה־50 של **אקיהיטו**, יורש־העצר היפאני, העלול להיות הקיסר ה־125 בשושלת מישפחתו, בת 2664 השנים, באם אביו הירוהיטו בן ה־82, יסיים את כהונתו, הנמשכת זה 57 שנים. אקיהיטו, הנשוי לבתו של טוחן־קמח אמיד, עוסק, בינתיים, באיכתולוגיה, תורת־הדגים, שעליהם פירסם עד עתה 24 מחקרים.

נחוג ◆ בהרצליה־פיתוח, יום־הולדתו ה־58 של **יצחק מודעי**, שר־האנרגיה ויריבם הקבוע על כל שרי־האוצר בכל ממשלות הליכוד, שנולד בתל־אביב כיצחק מרזביק. מודעי הוא מהנדס כימי, שהיה בעבר סגן־הנספח הצבאי של צה"ל בלונדון, המושל הצבאי של עזה בימים הראשונים אחרי מילחמת ששת־הימים, מנכ"ל חברת התמרוקים רבלון (עובדה שזיכתה אותו בתואר חבר־הכנסת ליפסטיק מפיו של עזר וייצמן) וח"כ הליכוד מאז 1973.

נחוג ◆ במסיבת־הפתעה בתל־אביב, יום־הולדתו ה־64 של **חננאל („צ'אן") קנסטה**, בעל הזיכרון הפנומנאלי, כשבמרכז המסיבה עוגה שעליה יצקו קלפים עשויים סוכר. קנסטה, יליד פולין, שחי רוב ימיו באנגליה, גילה בהזדמנות זאת מי הציל אותו, כשהיה איש חיל־האוויר הבריטי בשבי בגרמניה במילחמת־העולם: היה זה דן טולקובסקי, לימים מפקד חיל־האוויר, ואז טייס בחיל־האוויר הבריטי, שגילה את קנסטה הבורח מן השבי בדרכי גרמניה, הזעיק מטוס קל וחילץ אותו.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־75 של **פרופסור** (לסטאטיסטיקה ודמוגראפיה) **רוברטו בקי**, יליד רומא, שהחל את הקאריירה שלו כמרצה באוניברסיטת קאליארי, בירת האי סארדיניה והיה למנהל הראשון של הלישכה המרכזית לסטאטיסטיקה, ופירסם 180 מחקרים וספרים, ממחקר על הגירת האוכלוסיה בתוך הערים הגדולות באירופה עד נישואין ופיריון ביישוב היהודי בארץ־ישראל (של ימי המנדט).

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־80 של **קארי גרנט**, שחקן־הקולנוע יליד בריטניה, בהודעה שאישתו השניה, ברברה, בת ה־31, עומדת ללדת בקרוב. לגראנט בת בשם ג'ניפר, מאשתו הראשונה, דיאן קאנון.

נחוג ◆ במאנילה, בירת הפיליפינים, יום הולדתו ה־85 של **קארלוס פאנה רומילו**, בנו של לוחם מחתרת פיליפיני (נגד הכיבוש האמריקאי בראשית המאה), עיתונאי וב־1945 בריגדיר־גנראל (תת־אלוף) בצבא ארצות־הברית, שהחליט, לרגל יום הולדתו, להתפטר ממשרתו, וזאת של שר־החוץ.

נפטר ◆ במרג'־עיון, לבנון, בגיל 47, **מייג'ור סעד חדאד**, קצין חי"ר ומרגמות לבנוני, שקשר את גורלו עם ישראל לפני שמונה שנים ואשר הכריז לפני חמש שנים על רצועתו (בין הליטאני לגבול הצפון) כעל הרפובליקה של לבנון החופשית. לחדאד, אב לשש בנות* ומפקדם של 1200 חיל, הוענק, בזמנו, על־ידי שר־הביטחון של אותם ימים, עזר וייצמן, אחד העיטורים הנכבדים ביותר של צה"ל: עיטור המופת.

חדאד וידיד
1200 חייל, שש בנות ועיטור מופת

נפטר ◆ בגיל 86, **פאול שאול בן־חיים**, בנו של עורך־דין גרמני ותותחן נ"מ של מילחמת־העולם הראשונה, מלחין, מנצח ופסנתרן שעיברת את שמו מפראנקנבורגר, כאשר שלטונות־המנדט מנעו ממנו רישיון־עבודה, ואמרגנו הבטיח לו שעם שם עברי לא תהיינה לו בעיות. בן־חיים, שנודע במיוחד בנסיונותיו לסנתז בין מוסיקה אירופית ומיזרחית, הירבה לחבר לכינור, לפסנתר ולצ'לו וקיבל את פרס ישראל בגין נעים זמירות ישראל (קונצ'רטו לתזמורת עם צ'מבאלו ונבל). לפני 11 שנים, בעת ביקורו בעיר הולדתו מינכן, נדרס על־ידי מכונית וכתוצאה מכך בילה, את שארית ימיו, משותק בחצי גופו, בכיסא־גלגלים.

• בכתבה על חדאד (פה תהיה קבורתי!) שפורסמה ב„העולם הזה" בשבוע שעבר ואשר סיפרה על חייו של המייג'ור במרג'־עיון 1979, הוזכרו חמש בנות בלבד. בתו השישית נולדה ב־1981.

במדינה

משפט

אדריכל ילדותי

האדריכל הורשע בעבירות של זיוף מיסמך, קבלת דבר במירמה, ומסירת תצהיר שקר, ונידון למאסר

לא בכל יום נידון בנו של מפקדה הראשון של מישטרת מחוז תל־אביב למאסר על עבירות מירמה וזיוף. בימים אלה זה קרה.

אברהם זיו־אב (45), אדריכל מוכשר ואיש חברה תל־אביבי, בן למישפחה נודעת ומכובדת, הואשם בזיוף חותמות על גבי תוכניות בניה.

בשנת 1976 ערך האדריכל זיו־אב תוכנית בניה לשטח אדמה ביישוב חופית, ליד כפר־ויתקין. שטח אדמה זה הוא בבעלות מינהל מקרקעי ישראל, והיה צורך באישור המינהל לתוכניות הבניה על השטח. בגלל סיבות כספיות היה קושי להשיג את הסכמת מינהל מקרקעי ישראל לתוכנית הבניה.

כשנתגלו הקשיים, ברצמבר 1976, נטל זיו־אב את התוכנית, הלך לבניין המינהל בתל־אביב, בהניחו כי זהו המחוז המתאים לאישור התוכנית, נכנס לחדרה של הגברת רות כהני, נטל במירמה, מעל שולחנה, חותמת אישור, הטביע אותה על התוכנית, וחתם בכתב־ידו דוגמת חתימה של גברת כהני.

אחר־כך הזמין אצל עושה חותמות חותמת שבה כתוב: „מינהל מקרקעי ישראל, מחוז תל־אביב והמרכז" והטביע גם אותה על התוכנית. את התוכנית שנראתה אז כמאושרת על־ידי כל המוסדות הנדרשים, הגיש לוועדה המקומית לתיכנון ולבניה. על סמך התוכנית המאושרת ניתן היתר ורישיון־בניה ביום 3.2.77 והוחל בבניה על פי התוכנית.

זוכים מן ההפקר. רק בחודשים יוני־יולי 1978, לפני סיום הבניה, התגלה במינהל מקרקעי־ישראל, כי הם מעולם לא נתנו את הסכמתם לבניה. נפתחה חקירה והדברים התגלו. אז עשה האדריכל את טעותו האחרונה, והצהיר במיסמך רישמי, כי מסר את התוכנית לאישור לפקיד־המודיעין של המינהל, וכי קיבל אותה בחזרה בדואר.

ב־1980, הגישה התובעת זהבה נקדימון כתב־אישום מפורט על כל העבירות הללו נגד האדריכל, לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב.

מאחר שהנאשם לא היה עצור, וכפר באשמה, נתגלגל התיק לתחתית המגירה, והגיע לדיון רק השבוע, כמעט ארבע שנים אחרי הגשת כתב־האישום, ושבע שנים מאז ביצוע העבירה.

אין זה התיק היחידי שנדחה לזמן כה רב בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, ומתקדימים למדה הפרקליטות כי כעבור זמן כה רב, אין השופטים ששים לגזור מאסר על הנאשמים, והם זוכים מן ההפקר ונידונים לקנסות ולמאסרים על־תנאי בלבד.

על כן רבה היתה הפליאה בפרקליטות, כאשר השופט עמוס זמיר חרג מהשיגרה. הוא שמע את הודאתו באשמה של הנאשם, שמע עד־אופי שסיפר על עברו הקרבי של האדריכל ואת טענת הסניגור, עורך־הדין דן רזמוב, כי המעשה נעשה בגלל קו אופי ילדותי של הנאשם.

הסניגור סיפר כי שלח את האדריכל לפסיכולוג, כדי שיברר מהו הגורם להתנהגותו המוזרה, ויעזור לו לייצב את אישיותו.

התובעת ביקשה מהשופט להחמיר בדיון, דווקא בגלל מעמדו ותפקידו של הנאשם, המחייבים אותו להיות דוגמה.

השופט זמיר התעכב אמנם על הזמן הרב שעבר מאז ביצוע העבירה, אך גרס, כי למרות זאת, הוא מוצא שבמיקרה כה חמור יש להטיל מאסר בפועל. הוא הטיל על האדריכל עונש מאסר של שלושה חדשים, והמליץ שהעונש ירוצה בעבודות־חוץ.

מ"צ־למופת דרנצרו
„תיהנה, זה חומר משובח!"

שוטר בספטמבר, אסיר באוקטובר

השוטר הצבאי שהוצג כדוגמא ומופת, הורשע על החזקת סם

בגליון במחנה של חודש ספטמבר השנה, פורסמה תמונתו של השוטר הצבאי אפי דרנצרו. הוא נראה שם חבוש קסדה, גוחן על מכונית ורושם בכובד ראש דוח לנהג עבריין. חורשיים אחר־כך הורשע דרנצרו עצמו בבית־הדין צבאי באשמת החזקת סם, ונידון לשלושה חודשי מאסר בפועל, ושלושה חודשים על תנאי.

באותה כתבה הסביר השוטר מדוע חשוב לשמור על החוק ולנהוג על פי הכללים, והוא אומר: „הדוח שרשמתי פשוט מתזכר שיש כללי תעבורה. מימד ההרתעה של הדוח הזה יכול למנוע ממנו תאונה. חבל שאף אחד מרוחות אלה לא היה בעל מימד הרתעה לשוטר הצבאי עצמו. כאשר בילה במסיבה בתל־אביב, אחרי שעות העבודה, נתפס מחזיק חשיש ומשתמש בו.

באותה מסיבה נכח במיקרה שוטר צבאי משוחרר, עדי חכמון, ששימש בעבר סוכן חסוי של מצ"ח. במסיבה פגש את אפי ועוד בחור בשם מאיר, שאותם הכיר משרותו הצבאי. בטוב ליבם במוסיקה, כאשר אפי ומאיר עמדו מחובקים, העביר לו מאיר פיסת חשיש ואמר לו: „תהנה, זה חומר משובח!"

חכמון לקח את החשיש ושם אותו בכיסו. למחרת הלך למישטרה הצבאית, מסר את החשיש וסיפר את הסיפור. בעיקבות מידע זה נאשם אפי, השוטר לדוגמה, בעבירות של החזקת סם והספקת סם, והורשע בבית־הדין הצבאי המחוזי בעבירות אלה. הוא עירער, וסניגורו ששי גז העלה טענות שונות בפני בית־הדין לערעורים.

אחת הטענות היתה כי מעדויות חכמון לא ברור מי באמת מסר לו את החשיש, בעדות אחת מסר העד כי אפי נתן את הסם למאיר שיעבירו אליו, אך לא היה לו כל הסבר מדוע היה צריך אפי להיעזר במאיר לשם כך, ומדוע לא מסר לו את הסם בעצמו.

בית־הדין לערעורים קיבל את הטענה. „ההרשעה אינה מבוססת אלא על התרשמות אקראית של העד אשר לא נבחנה כראוי, ואין מן הדין לבסס עליה הרשעה כה חמורה." בית־הדין זיכה את אפי מהעבירה של הספקת סם, והרשיע אותו רק בהחזקת סם. לכן גם הקל בעונשו. מאז חזר אפי לכביש והוא ממשיך ללמד נהגים צבאיים לקח ולתת להם שיעור בהרתעה.

לא כל הנוצץ זהב

„אני מכרתי לו שני מטבעות פרנץ־יוזף מבריקים, מזהב," טען ויסריון באזוב כאשר נחקר בידי המשטרה. אולם הקונה, חיים רוט, אשר טען שביולי 1981 קנה מבאזוב מטבע פרנץ־יוזף, הביא למשטרה מטבע עמום שאפשר היה להבחין מרחוק כי הוא מזויף.

בפני השופט עמירם פיאלקוב הציגה התביעה מטבע מנחושת עם שרידי ציפוי זהב, והקונה טען כי זה המטבע שקנה ליד הדואר המרכזי בתל־אביב מבאזוב. בעוד שהמוכר עמד על גירסתו כי הוא מכר מטבע נוצץ מזהב טהור, אותו קנה ברוסיה לפני עליתו ארצה, בחנות ממשלתית. הוא היה בטוח כי המטבע שמכר היה עשוי מזהב טהור.

„המטבע שהראו לי ואשר קיבלתי כמוצג, איננו נראה כמטבע זהב, איש בעולם לא יחשוב כי זהו מטבע זהב, וכל בר־בי־רב יזהה מיד כי לפניו זיוף ולא מטבע אמיתי, גם ילד לא יתפתה לקנותו כזהב, וצריך שיהיה אדם עיוור לחלוטין או שוטה גמור כדי שיאמין כי זהב לפניו," כתב השופט בפסקדינו.

הסניגורית, ליאורה פרנקל, העלתה בפני בית־המשפט את גירסתו של הנאשם שסיפר: „מכרתי לו שני מטבעות מסוג פרנץ יוזף. כל מטבע כזה דומה לשני ולכן אינני יודע אם זה הוא בדיוק. המטבעות שאני מכרתי למתלונן, היו חדשים וזה שהראית לי הוא שחור, ולא מזהב."

הוא הסביר כי כאשר עמד לעלות ארצה קנה בעיר ברסט ליטובסק מטבעות זהב בחנות ממשלתית בכל רכושו, וכאשר נזקק לכסף בארץ פנה לדואר־המרכזי בתל־אביב ושם מכר

מומחה שהביאה התביעה העיד כי אמנם בברסט ניתן לקנות במטבע רוסי מטבעות זהב. לפיכך קיבל השופט את גירסת ההגנה וכתב: „לא הוכח כי המטבע שהוצג לפני במשפט כמטבע מזויף הוא אותו מטבע שמכר הנאשם למתלונן. גם אם הוכח כי המטבע שהוצג לפני הוא זה שמכר הנאשם למתלונן, עדיין קיים ספק בלבי אם ידע הנאשם כי הוא מזוייף."

הנאשם זוכה מכל אשמה.

עם מי כדאי להכנס למיטה?

מאת פנינה רוזן, כתבתנו לענייני צרכנות

כמידי חורף, גם השנה ירד עלינו מבול של סדיני חימום מכל הסוגים והצבעים. התחרות על מיטתו של הצרכן הולכת ומחריפה והדבר רק מוכיח עד כמה הולך ומשתרש השימוש בסדין חימום כאמצעי חימום בחורף.

הבעיה היא, שכל יצרן או יבואן מנסה לשכנע אותנו שהסדין מתוצרתו הוא הטוב ביותר והמשתלם ביותר ועוד ועוד. לנוכח תופעה מוכרת זו, עומד הצרכן נבוך ומבולבל ואינו יודע באיזה סדין חימום כדאי לבחור.

כדי לעמוד מקרוב על מהות הבעיה, ערכנו ביקור באחת מחנויות החשמל הגדולות בתל אביב. מר גולן, מנהל המכירות עימו שוחחנו, מסביר את גישתו לנושא: „נכון שיש כיום בשוק שפע של סדיני חימום בקשת של מחירים שונים, אבל כשקונים סדין חימום צריך ללכת על כמות ולא להמר.

המדיניות שלנו היא להחזיק אך ורק מוצר שאנו יכולים להמליץ עליו בלב שלם. הנסיון העשיר שלנו מוכיח שסדין חימום זק"ש הוא הטוב ביותר מכל הבחינות". – אז למה אתם מחזיקים גם סדיני חימום אחרים?

– „תראי, יש לקוחות מתעקשים לקנות מוצר זול ואינם מוכנים לשלם מעט יותר עבור סדין באיכות הרבה יותר גבוהה. הם אינם מבינים שההבדל הוא לא רק במחיר."

– למה אתה מתכוון?

– „במקרה חבר שלי קנה לפני שנה סדין חימום מיובא. קיבל אפילו תעודת אחריות וחשב שתפס מציאה. היתה תקלה בסדין ובאופן טבעי פנה לכתובת שמופיעה על גבי תעודת האחריות, כדי לקבל שרות. התברר לו להפתעתו שהיבואן נעלם. סיפורים כאלה יש הרבה".

התמזל מזלנו ובדיוק באותו רגע נכנס לחנות זוג צעיר והתעניין בסדין חימום. ניצלנו את ההזדמנות לראיון קצר.

– איך אתם בוחרים סדין חימום?

– „בשבילנו הבחירה היא קלה. להורים שלי יש סדין חימום זק"ש כבר שנים. זאת ההמלצה הטובה ביותר".

– יש היום בשוק סדיני חימום זולים יותר. לא כדאי לנסות להשוות בין המוצרים?

– „אני לא מוכנה להסתכן. אחרי הכל, מדובר כאן במוצר חשמלי וצריך לחשוב על זה גם מבחינת הבטחון. חוץ מזה, קונים כאן מוצר לשנים, אז למה להתפשר?" הזוג הצעיר רכש, כמובן, סדין חימום זק"ש וזכה לא רק במוצר אמין ובטוח אלא גם במטריה המצורפת חינם לכל אריזה של סדין חימום מתוצרת זק"ש.

לסיכום: מסתבר, כי למרות המבחר העצום ו„המביך" של סדיני חימום המוצעים לנו החורף, מרבית הצרכנים אינם מתפתים למחירים זולים או לשמות מפוצצים ומעדיפים מוצר שכבר הוכיח את עצמו. במקרה זה, סדין חימום זק"ש. חשוב לציין, שחברת זק"ש מקיימת תחנת שירות קבועה המאפשרת בדיקת הסדין חינם בתחילת עונת החורף, כדי להבטיח את תקינותו המלאה. ועכשיו, כשאנו כבר יודעים עם איזה סדין חימום כדאי להיכנס למיטה, לא נותר לנו אלא להזמין את החורף לחגיגה... הגיע הזמן, לא?

ZIVA TELEM **זיוה תלם**

wishes to invite you to the — מזמינה אתכם

למכירת סוף עונת חורף '84

הנחות משמעותיות

30% עד 60% על כל בגדי החורף, סריגים, בגדי צמר ובגדי־עור

איפור ויעוץ קוסמטי ללא תשלום

המכירה תתקיים ביום

שבת 21.1.84	שישי 20.1.84
10.00–14.00	10.00–14.00
16.00–19.00	16.00–19.00

בבית זיוה תלם – רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח
At the residence of ZIVA TELEM,
10 David Hamelech St.
Herzlia-Pituah, Tel. 052-72976

הי עיף!

הוצאה לאור ✱ פרסום ✱ יעוץ אסטרולוגי

שדרות אברהם 5 רמת־גן טלפון 734847
מכתבים ת.ד. 1157 גבעתיים 53111

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD. — ויזה — ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

איתן עמיחי

הדברת מזיקים
בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

תן טרמפ לחייל

חדש!!! **חדש!!!**

יצא זה עתה לאור:

צידה האחר של הדממה

מאת:

טד אלבורי

פילבי רוצה לחזור – מדוע?

אחרי שנים רבות מאחורי מסך הברזל, פילבי רוצה לשוב למולדתו. ג'ון פוול, החבר הצעיר בוועדת „מילורד" – המתחקה על כל תנועה של פילבי – מתמנה לגלות את הסיבה לכך.

האם זוהי קפריזה של איש זקן – או מבצע מתוכנן היטב של הקג"ב?

כדי לגלות זאת על פוול להכנס לעברו האגדי של האיש, לבדוק כל שמועה, כל מעשיה, כל ברית וקנוניה – עד שהמסע מביאו אל המקום האפל והמסוכן ביותר: אל נפשו ומוחו של האיש עצמו – קים פילבי.

„כובש ומותח. ספרו הטוב ביותר של אלבורי. הקורא חייב לשאול את עצמו: 'האם זה יכול היה לקרות?'" **„גרדיין"**

„אותנטי, מעולה, הדבר הטוב ביותר שאלבורי עשה עד כה."
ג'יימס חדלי צ'ייס

„ספר זה מביא את הקורא למסקנה מסמרת־שיער."
„סנדי טיימס"

„איש לא תיאר את הסבך של עולם הריגול בצורה כה אנושית ובבקיאות כה מרשימה, כפי שעשה אלבורי."
„אובזרוור"

„רומן הריגול הטוב ביותר שקראתי אי־פעם."
דסמונד באגלי

הוצאת „כדים"

להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות.

לרחם עד מוות

(המשך מעמוד 55)

(הריגה), לפנים משורת־הדין. מבחינה זו עשויה הכרעתנו לשמש תקדים, וכדי למנוע שהיא תתפרש שלא כהלכה, נסביר יפה את שיקולינו לגזירת־העונש."

„החשש החמור הוא כי הגבול שבין איתנסיה מרצון ובין שלא מרצון יטושטש. יתכן שחולה הרוצה להמשיך בחיים, ירגיש חובה לבחור במוות כאשר יראה את מבטיהם היגיעים של קרוביו, ויפרשם כרצון להשתחרר מהסבל הנגרם על ידו," כתב השופט שלמה בנטל בספק־דינו הממצה.

השופט עמד על דעת היהדות והרמב"ם בעניין זה, האוסרות המתת־חסד. לדעת הרמב"ם, „רוצח כזה פטור מעונש־מוות רק מדיני־אדם, אבל חטא מוסרי יש בידו."

התובעת סירוטה גם הביאה לפני השופטים קטע מיספרו של מנתח־הלב הנודע כריסטיאן בארנרד חיים. בחלק השלישי של הספר מתוארים סיוטי־לילה של רופא צעיר. אשה הסובלת מסרטן־הרחם מתחננת לפניו, שיעזור לה לסיים את הסבל חסר־הטעם שלה.

הרופא נכנע לדימעותיה ותחנוניה. הוא הולך לחדרו, נוטל מזרק מלא מורפיום, וחוזר לחדרה. בדרך הוא נזכר בשבועת־היפוקרטס, האוסרת על רופא לתת לאדם סם־מוות, והוא מהסס. כאשר הוא נכנס לבסוף לחדר, הוא רואה כי החולה נרדמה והתגברה על המשבר. היא מתעוררת בבוקר במצב הרבה יותר טוב, ומשתחררת מבית־החולים אחרי כמה שבועות. היא חיתה עוד כמה שנים.

בית־המשפט גזר על האם עונש מאסר של שנה, ודחה את ביצועו לארבעה חודשים, מכיוון שגם היא סבלה ממחלה קשה.

חיים אשבול

חיים הגיע לתחנת־המישטרה בפתח־תיקווה באוקטובר 1967, ואמר לשוטרים כי הרג את בנו בן ה־15. הוא חנק אותו בידיו, קשר חוט דק לצווארו, הכניסו לאמבטיה ודקר אותו דקירות אחדות בסכין־מיטבח.

השוטרים המופתעים גילו, כי למרות כל הפגיעות האלה היה הנער חי. אחרי טיפול של כמה שבועות, החלים ושב לאיתנו.

חקירה העלתה כי הבן הוא מפגר מלידה. הוא נמצא במוסד, והגיע באותו זמן הביתה לחופשת־חגים. בבית היו עוד שני ילדים בריאים, בני 6 ו־4. באותו היום תפס לפתע המפגר את אחותו הקטנה וניסה לחנוק אותה. „אז נכנס לי רעיון לראש לחסל את יעקב, להתפטר ממנו ולהקל על סיבלו," אמר האב לשוטרים.

הפרקליטות האשימה את חיים בנסיון לרצח. טענת הסניגור, כי היתה כאן דחף שאינו בר־כיבוש, נדחתה עובדתית, אך מכיוון שנמצא כי הוא סבל ממחלת־נפש, ראה בכך בית־המישפט העליון, סיבה להתחשבות לעניין העונש.

השופט התייחס לטענה שעלתה בבית־המישפט המחוזי, כי יש צורך בעונש מרתיע אחרים. „שיקול זה פסול בעיני, כלילו" קבע השופט כהן. „אלפי הורים כאלה נושאים את סיבלם באהבה ושופעים אהבה כפולה ומכופלת לילדים מוכי־גורל אלה. הם אינם בגדר עבריינים בכוח. הם דוגמה למופת לעמידה בסבל ולנשיאה בעול, לאורך־רוח ורוחב־לב. המעלה על הדעת כי יש להרתיעם, פוגע בהם שלא כדין.

„מאידך, אם יש בין אלפים אלה אחד או שניים שאינם מוצאים עוז בנפשם לראות בסבל כל ישוער יום־יום ושנה־שנה, והם מגיעים להחלטה לעשות מעשה פלילי ובלבד להציל את ילדיהם האהובים מן הסבל — שום עונש שבעולם לא יוכל להרתיעם. זוהי החלטה מהשטח הנפשי, מעבר להשגתם של דיני־העונשין."

השופט חיים כהן היה ממיר את עונש המאסר בן ארבע השנים, שהטיל בית־המישפט המחוזי, בשנת מאסר אחת, אולם נכנע לשני חבריו להרכב, והטיל עונש מאסר של שנתיים.

ספורט

כדורגל

תחבולות והפתעות

בניגוד למה שקורה בליגות הכדורגל ברחבי העולם, נוהגת ההתאחדות לכדורגל הישראלית בשיטת החלם בכל הנוגע למישחקי הגביע בשלבים המוקדמים להם. בעולם כולו מתנהלות הגרלות מקריות בין כל קבוצות הליגה, ללא משוא־פנים. כך יוצא שקבוצה בכירה בליגה הלאומית תשחק עם קבוצה מליגה השלישית או הרביעית.

מכיוון שהמישחקים מנוהלים בשיטת הנוק־אאוט, הרי שהכל יכול להתרחש במישחקים מוקדמים אלה, ואוהדי הכדורגל עוקבים במתח ועניין אחר ההתרחשויות. בשיטה זו יכולה, לפתע, קבוצה שכוחת־אל להגיע לשלבים מוקדמים בתחרות. ולעשות כותרות להמשך עונה אחת.

לא כך החליטה ההתאחדות לכדורגל. במקום לנהוג בדרך עולם הכדורגל כולו היא עשתה חוקים משלה. כל הליגות משחקות בארץ בינן לבין עצמן בשלבים המוקדמים, מלבד הליגה הבכירה, היא הלאומית. רק בסיבוב השביעי מצטרפות הקבוצות המיוחסות של הליגה הלאומית למערכת מישחקי הגביע. בשיטה זו מורידים הרבה סיכויים לקבוצות „הנחותות" מהליגות הנמוכות להגיע לפיסגה, וכל זה נעשה על מנת לשמר את הקבוצות מהלאומית במיסגרת התחרויות כדי שההתאחדות לא תפסיד כסף מחוסר אוהדים מספיק, אם במיקרה אחת הנחותות תיזכה בכבוד הגדול ותגיע לשלבים המוקדמים.

למרות תחבולותיה של ההתאחדות הפתיעו השבוע קבוצות מהליגות הנמוכות, כשניצחו את הקבוצות מהלאומית. כך יצא שבית"ר ־רמלה ניצחה את קבוצת הכוח רמת־גן. ואילו הפועל חיפה, מהליגה הארצית, ניצחה את הפועל יהוד בביתה. וגם הפועל חולון עשתה לה היסטוריה כשניצחה בשכונה את הקבוצה המקומית בני־יהודה, וזאת בניגוד לציפיות אנשי ההתאחדות לשמר את הקבוצות מהליגה הלאומית לשלב המוקדם של מישחקי־גביע המדינה.

סיקור

9 טכנאים, 44 שערים

בפעם הראשונה זכו מאזיני שירים ושערים של שבת לשמוע דיווח ממישחקי הכדורגל מ־16 מיגרשי כדורגל ברחבי הארץ. מספר כפול מאשר הם מקבלים בדרך־כלל. כך יצא שלא רק מישחקים חשובים זכו בתשומת־לב. גם מישחקים רחוקים ופחות חשובים כמו בקריית־שמונה, בעפולה ובעכו זכו בדיווח מדוייק במיגרשם.

מחוסר אנשים גייסו אנשי הרדיו טכנאי־רדיו אוהדי־ספורט שעבודת הדיווח הספורטיבית אינה זרה להם. כך השתלבו שישה טכנאי רדיו, גרשון מלר, יוסי גלברט, אמנון פאר, בייני פייסיק, יעקב בלסנבוים ומשה רוזנדורן ועוד שלושה אחרים, ששידרו מיגרש הספורט לראשונה בחייהם.

למאזינים יצא גם לשמוע: „היתה זו בעיטה ממרחק של 20 דקות." טכנאי אחר, שהתרגש כל כך מכיבוש שער אצלו, זעק במשך זמן רב „כן, כן, כן..." ואיש לא ידע במשך הזמן הזה, ברקות הקריטיות, למי ניכבש השער ואיך.

תוצרת ההבקעות של השבת האחרונה, של שמינית הגמר של מישחקי גביע המדינה בכדורגל היו 44 שערים. למזלם של השדרים הוותיקים מוטי חביב, מאיר איינשטיין, רמי יצהר וצחי נוגה 60% מהשערים האלה הובקעו במיגרשם.

למוטי חביב היו חמישה שערים. (מכבי נתניה מול בית"ר נתניה 1:4), למאיר איינשטיין היו שבעה שערים (בית"ר ירושלים מול בני חצור 0:7), לרמי יצהר היו שלושה שערים ובמיגרשו שבשכונת התקוה עשתה הפועל חולון את הלא־יאומן ואילו צחי נוגה הצליח לדווח על שמונה שערים במישחק בין מכבי תל־אביב לבין מכבי באר־שבע.

בדרך ללוס־אנג'לס

לאברהם לאלו היה ברור וטיבעי שהוא נוסע בקיץ הקרוב למישחקי האולימפיאדה בלוס־אנג'לס. לאלו התמנה לנהל את מחלקת־הספורט השערורייתית של הרדיו אחרי גילוי מחדלי ספרד במישחקי גביע העולם הכדורגל בקיץ 1982. במשך תקופה ארוכה שקד איש הרדיו על הכנת תיק הנסיעה עם כל הדרוש, כיאה למפיק, שיעמוד בראש צוות הרדיו שיישלח ללוס־אנג'לס, כדי לדווח על אירועי־הספורט האולימפיים.

ללאלו היה גם ברור מלכתחילה שאחרי כל מה שקרה בספרד, כדאי לו להכין את שיעורי־הבית טוב מתמיד. כי כל פאשלה עתידה היתה להיות באחריותו הבילעדית.

לכן, כשהגיע למישרדו של המנהל, גידעון לב־ארי, באחד הבקרים, לפני כחודש, כשתיקו בידו ושמע את לב־ארי אומר: „אתה, כנראה, לא תיסע ללוס־אנג'לס" היה בשוק אמיתי. מה עם כל ההכנות עליהן טרח והזיע במשך חודשים ארוכים?

לאלו לא התמהמה, וחיש ישב וכתב מיכתב־היתפטרות, אותו הביא לשולחנו של המנהל עוד באותו יום. התפטרותו התקבלה ובמקומו מונה דני דבורי, שדר הספורט הוותיק של התחנה.

ואז ישבו מנהלי הרשות ובישלו את נסיעת הצוות העתיד לנסוע לאמריקה בקיץ, שהוא במיקרה, גם הצוות המלא שהיה בזמנו בספרד.

השבוע הבין לאלו שלא די בצער שנקט והוא חייב לעשות צעד נוסף. הוא הרי מכיר מקרוב את הצוות הספורטיבי שיגיע ללוס־אנג'לס בקיץ. כדי למנוע אי־הבנות ולחסוך מעצמו צרות ישב לאלו וניסח מיכתב נוסף, אותו הוא שלח לא רק למנהל הרדיו ולמנהל הרשות כולה אלא גם לעורך־הדין שלו.

מנהל מחלקת־הספורט, שהתפטר לא מזמן, דרש שמנהליו יאשרו שהוא לא יהיה אחראי למה שעלול לקרות בלוס־אנג'לס, רק בגלל שהוא הכין את התיק לנסיעת־הצוות.

אברהם לאלו גם לא היה היחיד שיצא פגוע מהחלטת הנהלת הרדיו שלא לצרפו למישלחת. שמעון וילנאי, הנחשב בין ותיקי שדרי הספורט של הרדיו, נראה בימים אלה שבור ופגוע. גם הוא לא צורף למישלחת. וילנאי עדיין לא נסע מעולם לחו"ל בתפקיד.

סקי

בדיקת שתן או נטילת־דם

ספורט הסקי לא נתפש לסמים, אבל הספורטאים נתפשו לבהלה. אומר איוור פורמו, הנורווגי שקיבל מדלית־זהב באולימפיידת 1976: „המאמנים והאתלטים רוצים קבלות. הם שומעים תלונות כי אלופים לוקחים סמים, וזה לא מוצא חן בעיניהם!"

לא מדובר בסמים קשים, אלא בסמי־מרץ או בסימום־דם (זאת שיטה שבה נוטלים כמות קטנה מדמו של האתלט, מקפיאים אותה, וכאשר מזריקים אותה שנית לדמו של האתלט, גופו קולט יותר חמצן ומשפר את ביצועיו).

טיבעי לחשוב. החשודים העיקריים הם אנשי־הסקי מברית־המועצות, צ'כוסלובקיה וגרמניה המיזרחית. הסיבה, כפי שאומר המאמן האמריקאי מייק גלאגר: „מופיע איזה אתלט בלתי־ידוע, נותן ביצוע יותר ממושלם, ואחר כך לא שומעים עליו עוד. ברור שזה טיבעי לחשוב מחשבות!"

לכן דנה החודש הוועדה האולי־מפית הבינלאומית על כך, אם באולימפיידת החורף הקרבה בסאראייבו היוגוסלאבית צריך לעשות משהו. אולי, לפחות, יכינו את הציוד הרפואי המתאים. אולי ליוגוסלאבים אין כזה.

אך על דעת הכל, השיטה הישנה — זאת של נטילת־שתן אינה מספקת. קודם כל היא אורכת יותר מדי זמן, וחוץ מזה היא לא מבטיחה תוצאות חד־משמעיות.

השיטה המומלצת היא דקירת־אצבע: נוטלים טיפת־דם, ובתוך דקות אפשר לאבחן כל סם מקבוצת 20 הסמים האפשריים.

צריך לבדוק. על כך שיש צורך בבדיקות, שוב אין מחלוקת. בחורף שעבר הודה רופא איטלקי, כי הנבחרת האיטלקית לא התביישה, סיממה את דם חבריה כהוגן, למרות האיסור.

מסכם גלאגר: „נושא הסמים זה עניין חמור. הכי טוב היה, אם אפשר היה להתעלם ממנו. צריך להתאמן, לטפח כושר ולהשתדל להצליח. אבל מה? לבדוק צריך, בכל זאת."

השבוע הודיעה פדרצית הסקי הבינלאומית סופית: איש לא יוכל להשתתף בסאראייבו מבלי שייבדק אם נטל סמים.

כדוריד: ראש־העיר קמיע

קבוצת הכדוריד של מכבי ראשון־לציון עשתה השבוע היס־טוריה. בפעם הראשונה עולה קבוצת כדוריד ישראלית לשלב כה גבוה בתחרויות, במיסגרת גביע אירופה ל־קבוצות מחזיקות גביע.

ראשיתה של שרשרת הניצחונות

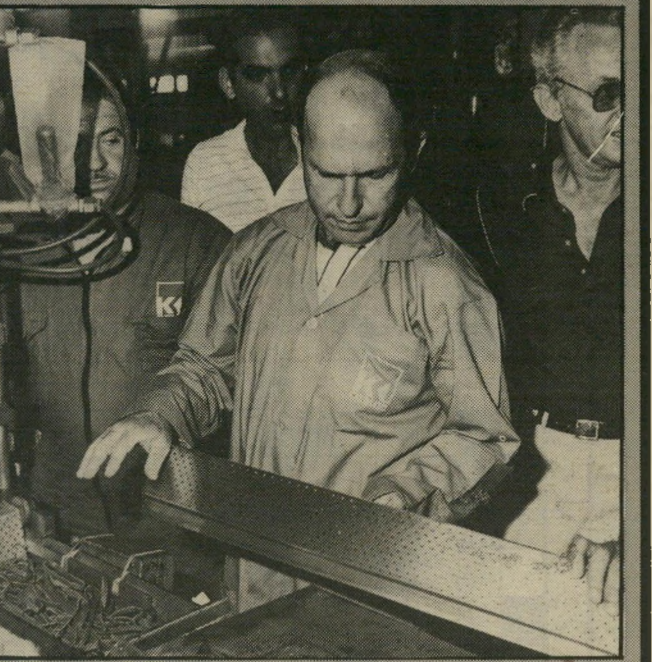

ראש־עיר יוצא גיבשטיין
לחיצות־ידיים ועניני־כבוד

של מכבי ראשון היתה בתקופה שאחרי הבחירות האחרונות, בחודש נובמבר האחרון, עת אירחה מכבי את יריבתה השוודית בשלב שמינית הגמר. אז כולם ידעו שראש־עיריה חדש החליף את חנניה גיבשטיין הוותיק. אך ראשי מכבי, שהיו חברים ברשימתו לעיריה של גיבשטיין, לא מצאו לנכון להזמין את מאיר ניצן, איש מיפלגת העבודה.

כך זכה גיבשטיין ללחוץ את ידי הספורטאים ובשאר ענייני כבוד. באותו הערב לא זכתה הקבוצה בניצ־חון. להיפך, היא הפסידה.

במישחק־הגומלין שנערך בין ה־שתיים שינו המנהלים כיוון והחליטו להזמין את ראש־העיריה החדש, אף שהוא עדיין לא נכנס לתפקידו הרם באופן רישמי.

ההבדל החזותי העצום בין ניצן לגיבשטיין השאיר את השוודים פעורי פה: „מה קורה אצלכם?" הם תהו „ראש־עיר מתחלף כל שבוע?"

ראש־עיר נכנס ניצן
איחולי־הצלחה ו־10 אלפים דולר

גיבשטיין הוא נמוך־קומה ונוטה להקריח ואילו מאיר ניצן, שהחליף אותו, מתנשא לגובה של 1.95 מטר, בעל רעמת שיער מכובדת.

אנשי מכבי ראשון־לציון נאלצו להסביר במה מדובר לאורחים מ־שוודיה. ובמישחק־גומלין זה, כמו הביא להם ניצן מזל. מכבי ניצחה את יריבתה בהפרש שערים כה גבוה, שזה היקנה לה זכות לעלות לשלב רבע־הגמר שאותו גם עברה, השבוע, בהצ־לחה.

במכבי החליטו שטוב ללכת עם ניצן, ומאז התהדקו הקשרים בין הקבוצה מן הליכוד לבין ראש־העירייה מהמערך.

גם לפני שיצאו להתמודדות האח־רונה באיסלנד לא שכחו השחקנים להיפרד מראש־עירם, שאיחל להם הצלחה והעניק להם עזרה כספית בסך 10 אלפים דולר לנסיעה.

כששמע ניצן בשבת על ניצחון קבוצת עירו ברייקיאוויק, בירת איס־לנד בישר לכולם: „ניצחנו"

(המשך בעמוד 33)

אתי, בעלת הטעם הטוב, לבושה תמיד טיפ־טופ, נראית כדוגמנית ומקבלת מחמאות על הופעתה — גם מנשים.

בחורף זה החליטה אתי שתחת להוציא כספים לקנות בגדים אצל מעצבי־אופנה אחרים, היא תעצב דגמים האהובים עליה ותמכור אותם לכל חברותיה שטעמן כטעמה.

היא ובתה, סיגל בת ה־21, לובשות אותם השכם והערב ומשמשות דוגמניות מהלכות. הקומפלימנטים לא איחרו לבוא, וכן הלקוחות.

היא מעצבת רק מה שהיא אוהבת. אהובות עליה בעיקר חולצות־הווסט הרחבות, והטוניקות הארוכות חסרות־השרוול עם צווארון־וי או צווארון עגול, כשמתחתן אפשר ללבוש חולצת משי או כותנה, לקפל את השרוולים, לזרוק פיסת פרווה, להדק בחגורה — והרי את לבושה.

בציבעי־הסוואה, בסיגנון המראה המיליטריסטי.

מראה תלת־מימדי. עבור מינה מג'ינג'ט עיצבה חווה שלמן לחורף זה קולקציה עשירה וספורטיבית במראה השכבות או, כפי שהוא נקרא, המראה התלת־מימדי. כלומר, בגד אחד מולבש על מישהו, כשעליהם נוסף ז'קט עור גדול ורחב.

המעצבת שלמן שמה דגש רב על צווארונים א־סימטריים, צווארוני־קצינים, חגורות בעלות אבזמים, כיסים גדולים מובלטים ונפוחים, רוכסנים, תפרים מודגשים ואלמנטים צבאיים.

החצאיות רחבות ועשירות בעור ובלחצניות והצבעים השולטים הם חומים למיניהם, ירוק אקליפטוס, שחור, צהוב, אדום ולבן.

שירות אישי. מעצב־אופנה ידוע שנוסף בחורף זה למעצבי־העור הוא רפי יעקבזון שעד עתה שילב בבגדיו עור, כמו ז'קט צמר בוקלה לבן,

מקומטת ויפאנית

המיוחד בחליפה זאת, בעיצובו של גי פולופ, הוא הזמש האפור המקומט. וכמובן המראה היפאני, הצורה הנשית והמעוגלת ושרוולי הקימונו.

לחולצות־וסט מעור אלה התאימה אתי חצאיות צרות וארוכות בעלות שסע עמוק ומיכנסיים באורכים שונים. הצבעים האהובים עליה בחורף זה הם כתום, אפור בהיר או כהה, כחול, שחור, חום ובז'.

המחירים סבירים: טוניקה־וסט באורך הירכיים, פלוס פרווה, פלוס חגורה: 280 דולר. חצאית: 160 דולר שמלות ומיכנסים: תלוי באורכן, ובכמות העור הנדרשת.

מראה נקי. גם נילי טוויג היא מלכת שילובי העור והפרווה. אצלה נראו דגמים כאלה עוד לפני שנה וגם השנה לא נס ליחם. כנראה שאלה דגמים מיסחריים ואהובים על הנשים. כל אשה רוצה להתהדר גם בעור וגם בפרווה, וזאת ההזדמנות והתשוכה לכך.

העורות שאיתם עובדת נילי הם נפה משובחת, זמש דקיק ורך ועורות נחש יפים ויקרים. המחירים בהתאם לדגם.

נותני האופנה בעור הטהור הם עדיין חווה וגי פולופ ומינה צאלים מג'ינג'ט. גי פולופ ממשיך להתייחס אל העור כמו אל בד, מבחינת אפשרויות העיבוד שלו. „היום אפשר לעצב מעור כל דבר," אומר גי, „מכנסי־שורטס, חצאיות מיני, חולצות גופיה, שכמיות ואפילו בגד־ים."

בחורף זה קיימת השפעה יפאנית חזקה על האופנה ובכלל זה גם בבגדי־העור. הדגש הוא על מראה נקי ופשטות של רעיונות. הבגדים הם בלתי־מחויטים וגיזרתם רכה. היופי במראה היפאני הוא העושר בנפח והצורה המעוגלת והנשית, כמו, לדוגמה, השמלות הרחבות שעיצב גי, שרווליהן בסיגנון הקימונו בצבע אפור־עכבר ואפור־כסף.

אחת ההצלחות באופנת פולופ הם העורות המקומטים במראה הטבעי, העורות המודפסים בפסים ועורות שחלקו הקידמי עשוי עור צהוב, או ז'קט צמר אפור, שצווארונו ושרווליו עשויים עור נפה אפור.

לאחרונה הוא התחיל לייצר פרטים שלמים עשויים עור, וזאת בהזמנה בלבד. כל אשה הנכנסת לסטודיו שלו ומתרשמת מהקולקציה שלו, יכולה להזמין את אותו הדגם — ז'קט, מכנסיים, חצאית, אפודה מעור נפה, ז'מש או עור חזיר.

רפי משקיע יחס ושרות אישי לכל לקוחה. הוא עוזר לה לבחור את הדגם, את צבע העור ואת סוגו ומתייחס לכל הזמנה כאל הזמנת תפירה־עילית. אבל המחירים שלו הם של פרט־אה־פורטה – של הבגד המוכן — „וזאת", הוא אומר, „מפני שבאופנת־העור אני חדש ולא מוכר."

מבוקר עד לילה. מסביר רפי: „החלטתי ללכת על עור, השנה, מכמה סיבות: א, זה אופנה. ב, רציתי להוסיף מימד לעיצוב. ג, אני מאוד אוהב עור ומתלבש הרבה בביגדי־עור. אני אוהב את המגע הרך והנעים שלו.

„היום מחיר שימלת־עור או חליפת־עור איננו גדול בהרבה מאשר מחיר חליפת־צמר טובה.

„בבגד עשוי עור עם אביזרים נכונים אפשר להיות לבושים מבוקר עד לילה. בגד עור נשאר אופנתי ושימושי שנים רבות, ובימים אלה כדאי לחשוב לא רק על אופנתיות, אלא גם על שימושיות."

ועכשיו עצה קטנה למי שרוצה להיות אופנתית בחצי מחיר. אינך זקוקה לחליפה שלמה, מספיק שתקני פריט אחד, כמו חולצת־עור גדולה וספורטיבית, ותלבשי אותה עם מיכנסי־עור. או להיפך: קני מיכנסי־עור בצבע פרקטי, כמו שחור, חום או אפור, ולבשי אותה בבוקר עם סוודר ובערב עם חולצת־משי וז'קט צמר.

תשבץ

2420

מאת אביגיל ינאי

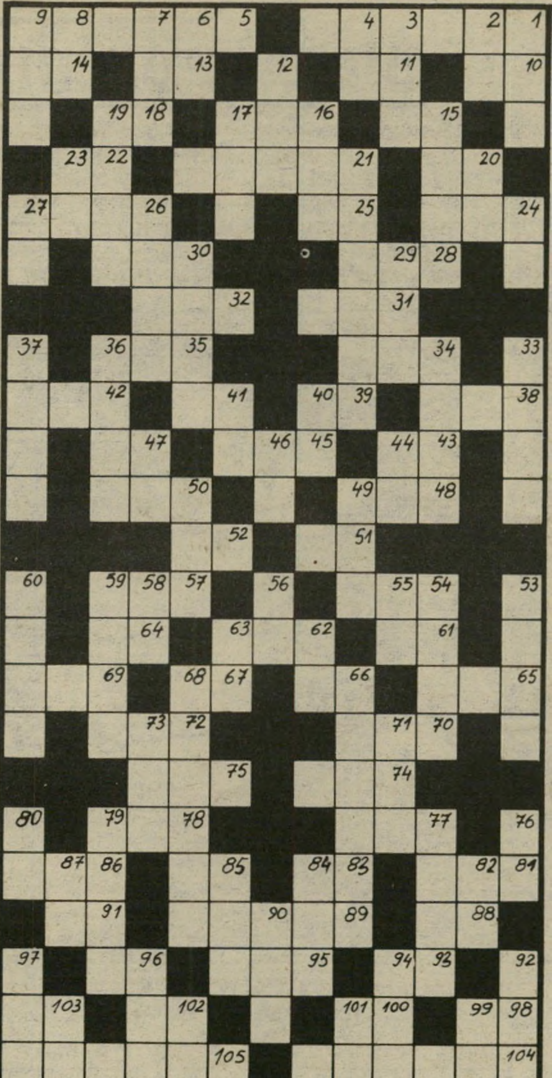

מאוזן:
1) התיעצויות (שופטים ה' ט"ז) (2,4); 5) שיכול לצאת אל הפועל (4,2); 10) מי שמשתמש בתח־בורה ימית; 11) טבעת, להוביל בהמה באף; 13) שם התקופה העתיקה בתולדות האדם; 14) מודרד בצק; 15) מחץ; 16) אביזר חיוני במוסדות לִמידה; 18) לא בושל די צרכו; 20) קידומת לשמות סקוטיים; 21) אלת הציד והצניעות במיתולוגיה הרומאית; 22) מילת הרתעה; 24) מיכרה; 25) נמצא; 26) מולדתו של שמשון; 28) קיווה; 30) שפחה; 31) אזור, תחום; 32) לאום; 34) דרך, שיטה, צורה; 35) נתינה; 38) יגע (ישעיהו מ־8 כ"ט); 39) מרחף; 41) קידומת למלים, בהוראת — כלל או התאחדות; 42) עדיין לא; 43) אסון, פורענות (כ"ח); 45) קיפץ; 47) ראש מדינה אפריקאית (ש"מ); 48) עגלות המלחמה בימי קדם; 50) החלוץ העובר לפני מחנה הצבא לבדוק את הדרך; 51) חג לו החודש; 52) משבצת; 54) צרתה של שרה; 57) מידה עתיקה לנוזלים; 61) מערי פלשתים הגדולות; 62) בבנקים — פקדונות תושב מקומי; 64) אמונה; 65) מצוקה; 66) תוואי; 67) ישן; 69) אטום נושא מטען חשמלי חיובי; 70) בילמו פיכם; 72) אביזר שקילה בימי קדם; 74) חימר, אספלט; 75) „זכנג וגמרנו"; 77) תבנית של אליל; 78) פרסה; 81) נינוח, רגוע; 83) גנוסיה; 85) דפנה; 86) עיוות, הרחיק מן האמת; 88) כלי מפץ קדמון (יחזקאל כ"א, כ"ז); 89) איש קולנוע צרפתי ידוע (ש"מ); 91) חמישה־עשר; 93) מרדף; 95) צמח מזון ממש' הקטניות; 96) נכרי שהתיהד; 98) שליח; 100) אביון; 102) זורם; 103) זמן זה (שמות ז' ט"ז); 104) הלורד שהיה מכור למשחקים; 105) צב;

מאונך:
1) גשם דליל; 2) פעוט; 3) כינוי לאיש הפקר, פוחז; 4) רטוב קמעה; 6) עוסק באחד מענפי ספורט האטלטיקה; 7) מכונת יריה; 8) נהר בדרום אפריקה; 9) ברזל; 12) ניקוד לאות שאין בה תנועה; 15) אין בו שמץ של אמת; 16) אריה; 17) אם שמואל הנביא; 19) כנף 20) בסולם התווים; 21) חובב, עוסק בדבר מתוך שטחיות; 23) השקע שבראש וולקן; 24) מלכודת לצפרים; 26) וסל; 27) הוגה רעות, סוציאליסט סופר עברי וציוני; 29) גלאי, דטקטור; 30) מחנך, מדריך; 33) אמצעי תקשורתי; 34) יתכן, יכול להיות; 36) נעזב; 37) תשוקה; 40) מכשיר ענויים; 41) פרי בוסר; 44) רצוץ, מסכן; 46) שובב; 47) כנף בגד; 49) השמיד; 50) התנשא, התרומם; 53) פותח; 54) בריקת דברי כתב; 55) קבוץ בדרום; 56) אחוריים; 58) עוקץ של אשכול פירות; 59) אזרח במדינה מלוכנית; 60) שטר־מכירה; 62) עמק באיטליה; 63) לחם־שמים; 66) בהשאלה — נקב צר (3,3); 68) תואר כבוד לגדול בזמרה, בנגינה או בשחמט; 71) טפש; 73) מאס ב...; 76) מרגיש; 77) אויב; 79) אבי הבקטריולוגיה המודרנית; 80) כעס; 82) בשבילך; 84) סחף, שטף בכח; 85) שמה של הגבעה המבוצרת מעל מעיין השילוח בירושלים; 87) משאלה; 90) סרט מופת תורכי; 92) צנח, נפל; 94) מדינה על הרי געש באמריקה הדרומית; 96) איש ארוך; 97) ניטל ממנו חודו; 99) מידבר; 101) דורון; 102) זכר (המת) לברכה;

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור
★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)
★ סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה
★ הכנת כלות
* מחירים עממיים * שרות מעולה
דיאנה
1983
ת"א, דיזנגוף 190 (יודפת 4) 226066, 229388

תן טרמפ לחייל

מרים בנימיני

מזל החודש: דלי

תקופה של קשיים, מבוכה לחץ ומצב־רוח מצפה לבני מזל דלי ב־1984 — אבל בעוד שנה הכל יהיה אחרת

מלבד כמה יוצאים־מן־הכלל, רוב הדליים עוברים קשיים לא מעטים. לפעמים קשה להם להסביר לעצמם מהו מקור הקושי, ולא תמיד אפשר להסביר מדוע הם חשים עצמם לחוצים ונוטים יותר מתמיד למצבי רוח. חלק מבני המזל מסוגלים להצביע על סיבה כלשהי, ואחרים ממש לא מבינים איך התהפך לפתע הגלגל.

בני דלי שמוכרים כאוהבי חברה וכאנשים שאיכפת להם מה קורה לזולת, מעדיפים להתבודד ואם בכל זאת מתעניינים ומעוניינים אף לתרום לחברה כהרגלם, הם מתקשים לעשות זאת. שני כוכבים – שבתאי ופלוטו – נמצאים במזל עקרב ויוצרים זוויות דיסהרמוניות כלפי מזל דלי. ההשפעה של האספקים המרובעים שיוצרים שני כוכבים אלה, כל־כך חזקה, שכמעט כל אחד המשתייך למזל דלי, חש על בשרו את השינוי.

שני הכוכבים, שכאמור יוצאים זווית דיסהרמונית, משפיעים בעיקר על תחום הקאריירה, כך שרוב הקשיים נובעים ממקום העבודה. דליים שהיו בטוחים שהם צועדים בדרך המלך, איבדו לפתע את ביטחונם. מה שנראה נפלא אתמול החליף צבעים, ונראה שונה ופחות מבטיח היום.

אולי אפשר לנחם את הדליים ולומר שמצב מעין זה בא לקדם אותם. וכמידת הקושי מידת הקידום בעתיד. זה לא רע שהם נאלצים ברגע זה לחשוב על תוכניות חדשות ואינם מוצאים לעצמם מקום יציב ובטוח – זה יביא אותם למצוא לעצמם דרך יותר נכונה ויותר מתאימה לניצול כישרונותיהם ומיצוי אישיותם.

אם כך, מעניין איך תראה עבורם שנת 1984.

עבודה

כאמור זהו התחום הבעייתי השנה, חלק מבני המזל משנים בימים אלה את מקום העבודה, אחרים כבר מצאו לעצמם אתגרים חדשים ומצפים להנות מעצם השינוי. אלא שברגע זה, קשה להגיע לשביעות־רצון, בעיות תקלות וסיבוכים שונים מעכבים את ההתקדמות. יחסים עם עובדים אחרים מכניסים מתח נוסף לחיים. תוכניות שנראו יעילות וטובות, מתגלות כמסובכות ולא פעם מתגנבת הרגשה של חוסר:אונים.

אולם אין מה להתאייש. בסופו של דבר, אחרי התקופה הקשה, הכל יסתדר. אפילו אם הדליים ייאלצו להחליף כמה מקומות־עבודה עד אז. כשמצב הכוכבים ישתנה לטובתם, הם ימצאו את עצמם במישרה, דרגה ומעמד הרבה יותר טובים.

כספים

בנושא זה לא קל לאיש בתקופה הנוכחית, אולם יחסית למזלות אחרים, מצבם של הדליים אינו רע במיוחד. אי־היציבות מפריעה להם לתכנן תוכנית בטוחה, ובוודאי שברגע זה אי־אפשר לשבת בשקט ולהרגע.

התושיה של הדליים עשויה לעזור להם להתגבר על הקשיים. בני דלי מוכרים כאנשים שמסתגלים במהירות אף לתנאים קשים, כך שאפילו אם יש להם פחות ממה שהיה להם קודם לכן, הם אינם רואים זאת כטרגדיה. לפעמים הם אפילו נהנים מעצם ההסתפקות במועט.

מגורים

בנושא זה המצב קשה מאוד. אלה שרצו לעבור השנה דירה, יצטרכו לדחות זאת. לא רק מעבר לדירה אחרת הוא בלתי־אפשרי כעת, אפילו שיפוץ או רכישה של רהיטים חדשים לא מתאפשרת בימים אלה.

בינו ובינה

אם נגזר שיהיו קשיים, אז נתקלים בהם בכל שטח ותחום, ובעיקר באלה החשובים

התחום הקשה ביותר הוא בעבודה — אך בעוד שנה המישרה תהיה יותר בכירה; קשה יהיה למצוא בן־זוג — הוא יופיע רק ב־1985

והרגישים ביותר. לפחות כשמדובר על התחום הרומנטי, היה אפשר לצפות שבני דלי יפוצו על הקשיים האחרים. אולם גם בשטח זה הם אינם מלקקים דבש. זוגות נשואים יצטרכו להתרגל לחיות באי־שקט השנה ולהשלים עם שיגיונותיו של בן־הזוג – תקופה זו אינה מתאימה לשינויים. לכן גם אם ירצו – קשיים מבחוץ לא יתנו להם לבצע את הצעד המתבקש.

אותם שאינם נשואים, יתקשו להשיג להם בני־זוג שיהיו לטעמם ויחושו עצמם בודדים. אם כי בשטח החברתי צפויות כמה תקופות נעימות השנה, לא נראה שיהיה אפשר לפתח קשרים רציניים מהיכרויות

השבוע צפויים שינויים בתחום העבודה, הכל יקרה באופן בלתי־צפוי, צריך לשמור על שיווי מישקל ורצוי לא להגיב בכעס או בהתפרצות. הסתגלות לתנאים החדשים תביא תוך זמן קצר לתוצאות טובות. מיפגשים עם אנשים חדשים יהפכו את התקופה למעניינת. תוכלו לפתח קשרים חדשים. בקשרים ישנים צפויים זעזועים, ואלה עלולים להביא לשינויים דרסטיים, דרמאתיים ובלתי־צפויים כלל.

במקום שבו אתם עובדים תרגישו את עצמכם לחוצים, ושמועות שיגיעו לאוזניכם יעוררו בכם דאגה. כדאי לא להתערב ולא להעביר ידיעות מאחד לשני, זה יזיק לשימכם הטוב. בחודש זה אין סיכוי רב להתקדמות או לשיפור התנאים, אולם המתנה סבלנית ושקטה תשתלם. הורים או קרובים מבוגרים יזדקקו לעזרתכם. כנראה שתיאלצו לשנות מתוכניותיכם ולהקדיש זמן לביקורים תכופים אצלם.

נסיעות שתוכננו לא תצאנה לפועל או שתהיה דחיה של התוכנית, ברגע זה רצוי לא להתעקש לבצע את הנסיעה. אורחים מחו"ל עומדים להגיע לביקור בקרוב. הודעה על כך תתקבל השבוע. החודש כדאי לחשוב על התחלת לימודים בתחום חדש, דווקא כעת כושר־הריכוז שלכם מתחדד ותוכלו להגיע לתוצאות טובות. סטודנטים שכבר התחילו את הלימודים, רצוי שינצלו את החודש וינסו לסיים עבודותיהם

בעיות כספים מטרידות אתכם השבוע. אל תתפתו לשתף קרוב־מישפחה בעסקים או בכלל בעניינים כספיים. רצוי שתפעלו בכוחות עצמכם ותסמכו על עצמכם בלבד. טוב יהיה להתייעץ עם ידיד שאינו מעורב. עצה טובה תוכל לעזור לראות את הדברים מנקודה נכונה יותר. אל תסמכו על האינטואיציה בתקופה זו. מצב־הרוח אינו טוב במיוחד ואתם או קרובי־מישפחה נוטים לסבול מחולשה או מבעיות בריאותיות.

השבוע נפתח בציפיות גבוהות מדי, חשוב שתמתנו את ההתלהבות. כדי שלא תתאכזבו ותאבדו את מצב־הרוח. יש לצפות לשינויים בעיסוק של בן־הזוג. כדאי להמתין ולראות באיזו דרך לנהוג. אל תתכננו בנפרד ורצוי שלא תשליטו את רצונותיכם. שיתוף־פעולה בתקופה זו יחזק את הקשר ביניכם וייתכן שעצותיו ותוכניותיו של בן־הזוג טובות ומקדמות. בקרוב תצטרכו להחליט על שינויים בחייכם.

החודש יהיה עליכם לגייס את כל הכוחות, שכן צפוי לכם חודש לא קל. עומס־עבודה ואחריות נוספת יוטלו עליכם. מישהו חולה ויהיה זקוק לעזרתם. אין ספק שרק אתם תיבחרו לטפל בו. בדרך־כלל יוצא שעליכם נופלת כל המעמסה. כדאי לחשוב על שינויים במקום־העבודה, אתם חשים עייפות גדולה ומבחינה בריאותית אינכם חזקים כתמיד. נסו לנוח בסוף־השבוע והימנעו מלקחת עבודה הביתה בשבוע זה.

השבוע תוכלו להנות מהשטח הרומנטי, צפויות הזמנות לביקורים אצל ידידים, וכן למסיבות שישפרו את מצב־הרוח ויפגישו אתכם עם מכרים חדשים. אל תתפתו להישאר בבית גם אם מזג־האוויר לא מזמין לצאת החוצה. כדאי לנצל את ההזדמנות ולסיים קשרים שכבר אינם מוסיפים לכם דבר. אלה מביניכם שעוסקים באמנות יוכלו להנות מיבול מבורך בתקופה זו. ואחרים – כדאי שיקדישו יותר לתחביבים.

המתח הרב שחשתם לאחרונה במקום־העבודה יתחיל לרדת ותרגישו הקלה מסויימת. אולם בבית תרגישו את עצמכם מתוחים ובלתי־מרוצים. רצוי שתחשבו על שינויים אולי כדאי להחליף איזשהו רהיט, או לשנות את סדר החדרים. מעבר לדירה אחרת לא מומלץ בחודש הקרוב. ידידים מהעבר חוזרים ארצה ואתם תוכלו לחדש את הקשרים. מבחינה כספית כדאי להיות מאוד זהירים.

הצד הכספי יהיה מודגש השבוע, תיאלצו להיכנס להוצאות בלתי־מתוכננות, אולם תוך זמן קצר תוכלו להנות מכך שמכירים בהישגיכם המיקצועיים. הכרה זו תביא לשיפור במצבכם הכלכלי, אם כי ההבדל לא יהיה רב. למען ההרגשה הטובה שחושבים על טובתכם. נסו להימנע מלהיתפס לביזבוז ודחו כל רכישה של חפצים שנראים חשובים ברגע זה. בקרוב תוכלו לחשוב על נסיעה לחו"ל ורצוי שתחסכו מעט

הימים רביעי וחמישי יהיו די מסוכנים עבורכם, אם אינכם מוכרחים וותרו על נסיעות מחוץ לעיר. אלה שנוהגים חייבים להיות מאוד זהירים, שכן נטיה חזקה לתאונות מסתמנת השבוע במפה. בתחום הרומנטי תופתעו לטובה השבוע, עדיין לא תזכו לקבל את התשובה שלה אתם מקווים, אולם כבר מתחיל להסתמן שינוי חיובי שעשוי לקדם את תוכניותיכם, ויתכן שמאוד בקרוב תוכלו לחשוב על נסיעה יחד.

מתח רב ועצבנות יורגשו במקום־העבודה. אנשים שעימם אתם עובדים לא יהיו סבלנים, ולכם כדאי לשמור על קור־רוח ולשלוט בתגובותיכם. עדיין אינכם חשים את עצמכם כתמיד ונוטים לחלות ולהיפגע בתאונות. הישמרו במיוחד מכוויות או מפציעות. בקרוב תרגישו בשיפור משמעותי במצב־הרוח ובמצב הכללי. רצוי שתרבו לצאת מהבית וחפשו חברה עליזה, להפיג מעט את הדיכאון ששורר לאחרונה.

השבוע אתם נוטים לחלות ולהתעייף בקלות, רצוי להוריד מעל עצמכם מעט מהעומס. אלה שמעשנים עלולים לסבול כעת בדרכי־הנשימה. נסו להפסיק לכמה ימים. במקום העבודה חשים רצון לפעול בניגוד למקובל. וזה מתוך איזה דחף ריגשי או ראיה פילוסופית של הדברים. תוכניות מהפכניות לא יביאו ברכה בתקופה זו. חשוב יותר לשפר את החיים הפרטיים ולתקן דברים שהוזנחו. בני בתולה עימכם.

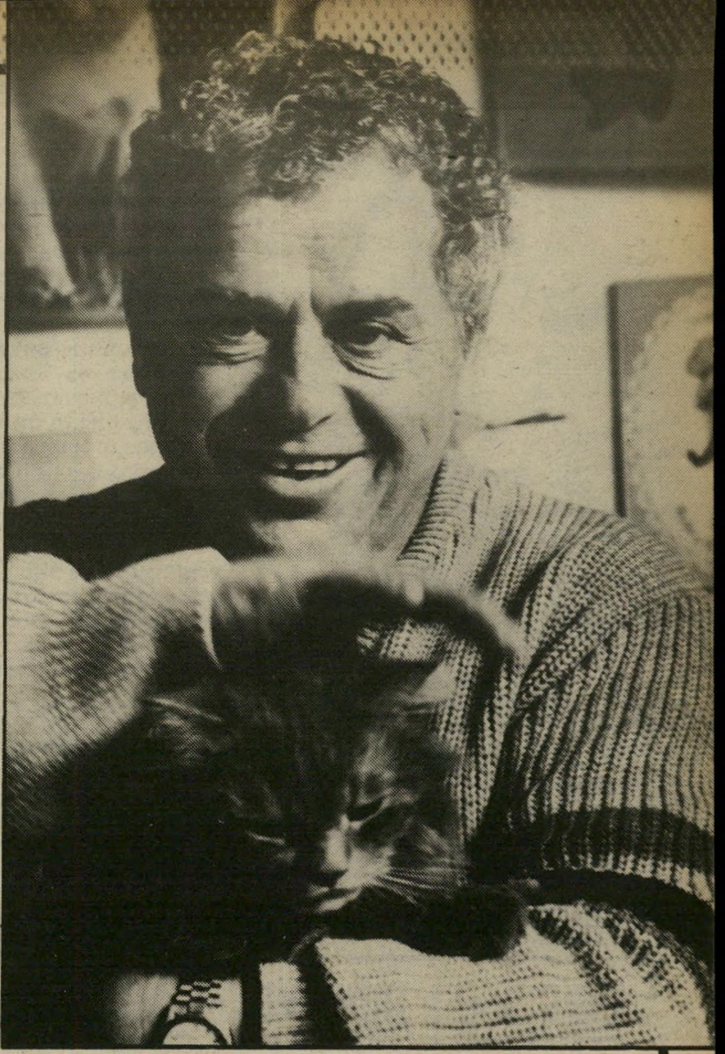

הוא

גדל במארוקו אחרי שאבין החורג התגייס ללגיון הזרים של צרפת

היא

גדלה בתל־אביב להורים עולי גרמניה, ו„בעד ילדות משעממת צריכים לשלם!"

אמי הלגיונרית

בשירם **הידוע** של שושיק ואריק לביא, שרה שושיק על אמא שלה, שרצתה עבור בתה הקטנה חתן חזק כמו אריה וגיבור כמו לביא. נו, אז את מי היא כבר יכלה לפגוש אם לא את אריק לביא?

הלכתי לפגוש אותם בדירה הכי נקיה והכי מטופחת בתל־אביב. זה ברוק. כל הזמן מנקים שם.

כשבאתי בשעה היעודה, פגשתי את שתי בנותיהן: נועה בת ה־14 ויעל בת ה־12. הן בירר עם אמא שלהם, שהתאפרה בחדר, מתי בדיוק מתחיל הראיון, כי רוצות להסתלק. הן לא רוצות את כל העניינים האלה וכמובן — אסור בהחלט לצלם אותן.

זה שהתפעלתי מאוד מהחתול הפרסי הענק „מרציפר", עשה אותי קצת יותר בן־אדם, והן הסכימו לספר לי שנועה רוצה להיות עיתונאית פוליטית ויעל הקטנה תהיה שחקנית. אבל לא רק בארץ. זאת אומרת, אחרי התיכון ואחרי הצבא ואחרי האוניברסיטה.

אחר־כך הן אמרו יפה שלום, והלכו לחדר שלהן. חיכינו לאריק. ליתר ביטחון טילפנה שושיק לכסית ואמרה לו שיבוא כבר. אז הוא בא.

ישבנו ושתינו קפה. ביקשתי שידברו, רציתי לגמור את המישפט ולהציע על מה לדבר, אבל לא היה צורך. אריק מדבר. הוא מספר על תפקידים שעשה בתיאטרון. מכולם הוא אוהב את מקי סכינאי באופרה בגרוש. שאר התקפידים היו עליו לטורח. פרנסה.

„הרבה חרטה יש בתיאטרון. הכל מסובב ועטוף בתורות מישחק, בעמקות הרגש, בשליחות תיאטרא־לית, משמעות־החיים ואינטרפרטציות אמנותיות... תפסיקי אותי מתי שאת רוצה, כי יש לי עוד מאה כאלה."

שושיק תופסת את הרווח בין הדברים של בעלה ומשנה נושא. היא לא רוצה לדבר על תיאטרון. אותה מטריד ומעציב המצב בארץ.

„אני נמצאת בתקופה של עצב גדול בגלל מה שקורה במדינה שלי." היא אבלה על ערכים שנעלמו, על סובלנות שאיננה, על נימוס ועל כבוד לזולת שאבדו.

בגלל העצב הזה היא סגרה את עצמה בבית. שמורת־הטבע שלה. לא, היא לא יודעת מה צריך לעשות. וזה מה שנורא, החוסר־אונים הזה.

„אולי צריך להחזיר את הבריטים ולהתחיל הכל מהתחלה, בלי כל־כך הרבה טעויות. מה שחדל להיות מעניין זה האדם. חשובה ההשתייכות. שמאל או ימין, דתי או חילוני, מיזרחי או אשכנזי. זה מה שקובע. כולם ממוקמים באיזה מקום. בן־אדם טוב, או לא טוב, הגון או לא, זה לא חשוב יותר."

היא נולדה בתל־אביב. זאת ה־עיר שלה. פה היא אהבה ללכת ברחובות. אנשים היו נעימים. פיתאום הכל השתנה.

האדם הכי מאושר

אתמול **הלכה** בבן־יהודה, ניגש אליה איש זר, הרים את סנטרה בידו, הסתכל לה על הפנים ואמר „יאללה, התקמטת." זה שהיא התקמטה זה לא מעליב אותה. אבל האקט הזה של האיש הזר עושה לה לבכות. שככה יעשה בן־אדם מתל־אביב, מהעיר שלה?

היא לא יודעת מי אשם, אולי החינוך בבית, אולי החופש המוחלט שניתן היום לילדים, אולי זה התחיל כשבאו העולים החדשים ושיכנו אותם במעברות ונתנו להם לגדול כמו עשב פרא, במקום לערבב אותם בתוך האוכלוסיה, אפילו באופן מלאכותי. עכשיו מקבלים בומברנג ענק מטעות נעורים של החברה הישראלית."

גם אריק מצטרף לדעתה של אשתו. הוא מניד בראשו בחוזקה. „צריך לפוצץ את הבורסה הזאת", הוא אומר, „זה לא מתאים לנו. לאן נעלם היהודי החדש, הישראלי העובד? איפה הוא עובד? אין לו זמן לעבוד כל היום הוא דואג לרווחים שלו. כשאני שואלת אותו אם גם הוא הפסיד כסף בבורסה, הוא מסתכל עלי בתימהון: „בובלה, כשאני מופיע, משלמים לי בעד ההופעה אחרי חודשיים. אני משקיע באובר־דראפט שלי. אחרי כל השנים האלה של עבודה אין לנו גרוש אחד של חסכונות.

„כל החיים זה מהיד אל הפה." את עיקר הכסף שלהם בשביל לחיות מהיד אל הפה הם עושים בגרמניה. כל שנה נוסעים לגרמניה ומשחקים שם את הג... יוליה. עושים כסף וחוזרים ארצה לאכול אותו.

אריק מופיע בחלטורות. בכל מקום שמזמינים אותו, כאשר מזמינים. נוסע

פרנסה בשביל הפרנסה העיקרית נוסעים כל שנה לגרמניה ומציגים שם את הו, יוליה. זה מבטיח להם את הלחם ולחיות מהיד אל הפה.

התחלה שושיק ואריק באולפן־הקל־טות. לפעמים שחקנים, לפע־מים זמרים. ותמיד עם שני שמות: שני ולביא.

שר. נוסע ושר. זה העבודה שלו. לנסוע לשיר. שושיק לא מופיעה בתיאטרון בארץ בשנים האחרונות. היא לא יודעת למה. פשוט לא פונים אליה. אולי בגלל שהיא כבר לא כל־כך צעירה. יש ילדות ע'רות בנות 20. במדינת־ישראל בן־אדם בן 40 הוא זקן. הכל עשוי צעירים. בנק לצעירים וחיסכון לצעירים ואופנה לצעירים. שוכחים שיום אחד כל הצעירות הזאת נגמרת, בכל זאת נשאר אדם. לפעמים אפילו יתר מעניין, היא אומרת. ככה קצת עצב.

בשבוע שעבר ראיתי את אריק ביא עולה על הבימה בחמאס. הוא יה שיכור. אני אוהבת את אריק והיה י רגע של מבוכה. חשבתי שהקהל ביש ויוריד אותו, חשבתי שיבייש את צמו. הוא עלה לשיר שני שירים. שעתיים לו נתנו לו לרדת. זה כנראה זה שקוראים „חיית במה."

הערב הוא לא זוכר בכלל את הופעה ההיא לפני שבוע. איך הוא כול לזכור. הרי היה שיכור. שושיק ספרת על השתיה שלו. בנוכחותו, אופן פתוח לגמרי. היו שנים שהוא ותה המון. זה הציק לה. רבה איתו כל זמן, רצתה לשנות אותו וזה לא הלך. ורא רצתה בעל רגיל שלא משתכר, בל פחדה שאם תלחץ נורא תפסיד ותו. מאז שהבנות נולדו השתנו דברים. הוא שותה לעיתים רחוקות. ק צריך עוד את ההרגשה של להחזיק יד כוס, אפילו ריקה.

הוא יושב על הכיסא, חולצת טריקו, יכנסיים ישנים, רגליים יחפות. היא שבת מולו לבושה אלגנטי. מאופרת גמרי, מסורקת. שני ניגודים.

„אני האדם הכי מאושר", הוא אומר. אני יהושע פרוע שגר בדירה הכי יפה, כי נקיה והכי מטופחת בעיר." בכלל, וא רוצה שאני ארע, זאת אומרת אם א ידעתי עד עכשיו. שהוא מת על שושיק. היא מתלבשת הכי יפה, בשלת הכי טוב, היא אמא הכי נהדרת. כלל, כל מה שצריך לעשות היא ושה הכי טוב וקצת מעבר לזה.

הם הכירו על המדרגות של הקאמרי. הוא כבר היה מפורסם, בן 2, שר את בבוכרה היפה. היא היתה ת 17. התאהבה בו נואשות. כשאביה ייקה ראה אותו בפעם הראשונה, הוא סתכל עליו ואמר שהוא נראה כמו יה לא מסודרת. אבל זה לא עזר לו. מש שנים של רומאן סוער וחתונה.

26 שנים אחרי החתונה הזאת הם עבירים זרמים ביניהם, ואם יושבים אמצע, כמוני מרגישים אותם. „אני לא יכול בלעדיה" ו„אני עד היום מטורפת אחריו" נשמעים מאוד כנים מפיהם. אני השתכנעתי.

אבל היו גם צרות, ופרידות וקינאה. העבודה המשותפת שלהם היתה טובה מאוד. כל דבר שעשו ביחד הפך הצלחה.

להציל את הילד

עושים הפסקה בשביל לראות חדשות ולשתות עוד קפה. השיחה הופסקה באמצע. אני מבקשת מאריק שיספר לי את סיפור ילדותו שאינו ידוע כל־כך. די חששתי לבקש את זה ממנו, סיפור עצוב ואני חוששת שהוא יסרב, שיגיד שזה עניין פרטי.

הוא מסתכל עלי ואומר „טוב, תשמעי סיפור. היתה בחורה אחת צעירה ויפה שהגיעה מרומניה ללייפציג שבגרמניה, והתחילה לעבוד

שלושת המיתרים

אריק עם שמעון ישראלי וצבי בורודו בשלישיית הזמר הראשונה בישראל. מכאן להצלחה היתה הדרך קצרה: בבוכרה היפה. הסלע האדום.

אצל הקרובים שלה. אחרי כמה חודשים, לבושת המשפחה המכובדת מלייפציג, נכנסה הבחורה להריון מאיזה סטודנט אנונימי שדאג מייד להסתלק מהמקום. נולד הילד — עבדך הנאמן היושב פה — והמישפחה באופן דחוף יצאה לחפש חתן לגברת ואבא לילד. מצאו איש שהיה קצין בליגיון הזרים.

„חיתנו אותם והמישפחה המאושרת. כולל אני, נסעה לגור במקנז אשר במארוקו, מקום הצבתו של הקצין.

„כשאני. אריה אינזולצבכר, הייתי בן 6, הסתבך הארון הקצין במשהו במארוקו ונאלץ להסתלק משם. הגענו למרסיי. הוא השאיר אותי ואת אמי במרסיי, והמשיך הלאה כדי לנסות ולטהר את שמו. היא עבדה כנערת באר ואני, בן ה־6, הפכתי להיות לה לטורח נוראי.

„ככה הגעתי לפנימיה של מינזר קאתולי. כששמעה על כך המישפחה בגרמניה, מייד נזעקו להציל את נפשו של הילד היהודי ושלחו לי כרטיס בכיוון אחד אליהם. לשימחתי. וכנראה גם לשימחת אמא שלי.

„ב־1936 שרפו את החנות של דודי וכתבו עליה „חזיר יהודי". זה היה הסימן שצריך לנסוע לפלשתינה. לא אלאה אותך בסיפור נדודי בארץ־ישראל, כי כמעט לא היה מקום שלא הייתי בו ושלא ניפרדתי ממנו לשימחת כל הנוגעים בדבר."

„במשך כל השנים שלי בארץ, לא הייתי בשום קשר עם אמא שלי. פה ושם היו לי רגשות־אשם שאני לא מנסה לחפש אותה, אבל המשכתי ברגשי־האשם ולא חיפשתי אותה.

רק בשנת 1955 כשפיתאום הרווחתי 2000 לירות בבת־אחת, החלטתי, בעזרת שיכנוע יוצא מהכלל של דודי, לנסוע לאפרים כדי לפגוש את אמי, שתבוא במיוחד לכבוד זה מפז אשר במארוקו.

„פגשתי אותה. אני אפילו לא זוכר אם התנשקנו. בילינו שבועיים מאוד לא מעניינים ולא מרגשים־ביחד. היא היתה זקנה ולא חכמה ולא מבינה. היתה לשנינו הרגשה שאם לא התראינו 20 שנה ונשארנו בחיים, יותר טוב שככה נמשיך. נפרדנו אחרי השבועיים האלה בדממה זועפת."

„ובזה הסיפור נגמר ולא נגמר. ובחלק השני של הסיפור פיתאום יש הרגשה שאולי למרות הכל היא היתה אשה מעניינת. היא חיה במארוקו עם הקצין שלה, שבינתיים טיהר את שמו, עד שפרצה מילחמת־העולם והקצין גוייס לשרת באירופה. בזמן שהוא נלחם היא מצאה לה אהוב חדש, ארדון ליברמן השען, שהיה נכדו של הצייר המפורסם מאקס ליברמן. הארדון ליברמן ואמא שלי חיו להם באושר, עד שחזר הארדון הקצין אינזולצבכר מהמילחמה. אף אחד משני הגברים כנראה לא רצה לוותר עליה, והם המשיכו לחיות ביחד כל השלושה. את כל הסיפור הזה, כמו שאני מספר לך אותו עכשיו, סיפרתי למני פאר בתוכנית־רדיו. תוך כדי השיחה שלי עם מני, מתקבל טלפון וארדון אחד מקריית־שמונה מספר לי שהוא עולה מפז, ושהוא הכיר את אמא שלי.

גב' אינזולצבכר

„פיתאום יש הרגשה שלמרות הכל היא היתה אשה מעניינת," אומר אריק לביא שפגש את אמו בפעם האחרונה ב־1955 בפאריס, שאליה באה ממארוקו.

„בעדינות הוא גם מספר לי, שאמא שלי מתה ושהוא. הארדון מיקריית־שמונה, אפילו היה בלוויה שלה. הסתבר שאמא שלי נסעה על האופנוע עם ליברמן ונהרגה בתאונה. שבוע אחרי זה נשמעה יריה בביתו של הקצין אינזולצבכר. הוא תקע לעצמו כדור בראש.

הנה סיפרתי לך את הסיפור שלי, ושושיק תגיד שכרגיל גנבו לה את ההצגה. אבל אני לא אשם שהיא נולדה וגדלה אצל זוג הורים נורמאלים. בשביל ילדות משעממת משלמים."

אחרי סיפור כזה קשה לשאול שאלות. אחרי סיפור על מות אמא, קשה לדבר שוב על תפקידים בתיאטרון. שושיק כאילו קוראת את המחשבות שלי ואומרת „לפני שנה קברתי גם אני את אמא שלי. אני נורא מתגעגעת אליה. היא נתנה לי את הילדות שלי ולאריק את הילדות האבודה שלו. היא חסרה לשנינו.

„אני מסתכלת על אריק והוא פיתאום נסגר בתוך עצמו. רגע מאוד עצוב של סוף ראיון.

שני אנשים מבוגרים אבלים על האמהות שלהם.

דניאלה שמי ■

זוג ותיק

אחרי 26 שנות נישואין, הוא יהושע הפרוע והיא האשה הכי טובה בעולם. והכל התחיל על מדרגות תיאטרון הקאמרי. הוא היה בן 26 והיא בת 17 והתאהבה בו נואשות. החיזור נמשך חמש שנים. והיום הוא לא יכול בלעדיה והיא עדיין מטורפת אחריו.

יוליה

שושיק לא מופיעה בתיאטרון בשנים האחרונות. אבל בגרמניה היא יוליה.

זה היה העולם הזה שהיה

"העולם הזה" 1112
תאריך: 21.1.1959

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פירסם כתבת־שער שעסקה ב"בתי־הפגישות של חיפה." הכתבה תיארה את השערוריה שהסעירה את הרוחות בעיר־הנמל. הכתבה חשפה גם את הקרתנות החיפאית, שהביאה להתקהלות של מאות תושבים ליד הפרסומריה, שהשמועה הדביקה לה את מרכז הזנות החיפאי. סיפורה של כוכבת־הקולנוע הישראלית חיה הררית, שחקנית תיאטרון שזכתה בתפקיד קולנועי מרשים, הובא תחת הכותרת "הכוכבת עושה ספתגה." אחרי שנה באולפני רומא חזרה ליד־אליהו בתל־אביב.

שיטה חדשה ללידה ללא כאבים הביאה ארצה מארצות־הברית אורה צציק, שעל שיטתה סופר בכתבה תחת הכותרת "חדר לידה בלי פחד." בשער הגיליון: שוטר ומנהלת בית־הפגישות החיפאי.

מיברקים בשבת־קודש ★ הלנה רובינשטיין מייפה את העיר תל־אביב ★ דיור לעולה

העם

אורחים באחוזה

השבוע ניסה שר־הדואר המפ"מי, ישראל ברזילי, להנהיג שינוי חשוב בשיטות העבודה של מישרדו. בהוראה למיברקה, הורה השר כי יש מעתה לחלק את המיברקים גם בשבתות, ולא להשבית שירות חיוני ודחוף זה ל־24 שעות בשבוע.

לכאורה, לא היה דבר פשוט יותר מאשר לבצע את הוראת השר. אלא שמנגנון מישרד־הדואר, שהוקם בימי כהונתו של שר דתי, התקומם נגד המגמה החילונית החדשה — ממנהל המישרד, חיים בךמנחם, ועד למחלקי המיברקים. שר־הדתות התערב בעניין, הדבר הובא אף לפני ראש־הממשלה עצמו. לבסוף ויתר ברזילי.

השיקול היה ברור: אומנם המיפלגות הדתיות אינן מיוצגות בממשלה, אך רכושן אינו הפקר; עוד ישוב היום שבו יהיו נחוצים להבטיח קיומה של קואליציה חדשה. עד אז מותר לשרים החילוניים לנהל את אחוזת הדתיים, אבל אל להם חלילה לחשוב כי הם יכולים להתנהג בהן כבשלהן.

עבור האזרח הפשוט היה בפרשה זו לקח חשוב: שילטון שנבנה על קנוניות מיפלגתיות אינו יכול להשתנות על־ידי קנוניה מיפלגתית שנייה. כי באופק כבר מבצבצת קנוניה שלישית, שתחזיר את הסדר הראשוני על כנו.

מיפעלים

הלנה המייפה

התוספתן המוזר, שנבנה מזה חודשים לעיני העוברים ושבים ממערב להיכל התרבות, ייצא בשבוע הבא מאלמוניותו: על פיתחו ייקבע בחגיגיות השלט הביתן לאמנות על־שם הלנה רובינשטיין. האותיות "הלנה רובינשטיין" לא תהיינה גדולות כמו האותיות "פרדריק מאן," שבחזית הבית הצמוד: הקוסמטיקאית המפורסמת קנתה את עולמה בהמחאה אחת, על סך 200 אלף ל"י, שהם מחצית מחיר הקמתו של הביתן, לעומת חצי המיליון שהשקיע מאן באותיות שמו בהיכל־התרבות. את המחצית האחרת גייס מנהלו של מוסיאון תל־אביב, אויגן קולב, בהלוואות לזמן ארוך.

כאשר ייכנס צופה־התערוכות לאולם המרווח של הביתן החדש, הוא יראה חידוש מעניין, שטרם ניראה במוזיאונים בישראל: סידורי־תאורה מיוחדים יאפשרו הטלת אור מלאכותי מתאים על כל אחת מן התמונות.

כאשר תיטוש בימים הקרובים הלנה רובינשטיין את מפעלי התעשייה הענקיים שלה ותבוא לישראל, כדי לחנוך את הביתן הנושא את שמה, יציג מוסיאון תל־אביב, שהביתן החדש מהווה חלק ממנו, תערוכה מיוחדת של מיטב התמונות השמורות באוספו, ובתוכן שלוש תמונות שנתרמו על־ידי הלנה רובינשטיין. שתיים מהן — נופים פרי מיכחולו של הצייר הצרפתי מוריס אוטרילו, והשלישית — פורטראט של קאנדידו פורטינארי הבראזילי, על הנושא: הלנה רובינשטיין.

חיה הררית ובן־חור
כוכבת־הקולנוע הישראלית, שכיכבה בתפקיד הנשי הראשי בסרט בן־חור, שהכנתו ארכה שנה, ואשר הושקעו בו 15 מיליון דולר, לצידו של כוכב הסרט. השחקן צ'רלטון האסטון.

שיכון

בעיה זמנית

גשמי־הזעף שירדו השבוע הפיחו תיקוות חדשות בליבם של רבים מאזרחי ישראל. אולם לפחות עבור אדם אחד היוו הפתעה בלתי־משמחת. יעקב הגואל (39), המתרפק עדיין לשווא על דלתות מישרדי הסוכנות היהודית, כדי למצוא דיור להוריו הזקנים ואחותו הנכה.

מישפחתו של הגואל הגיעה לפני כשלוש שנים מעיראק. כל עוד היו בני־מישפחתו בקר הבריאות, מצאו קורת־גג לראשם במעברת הסוכנות בחולון. אולם תאונת אוטובוס הפכה את אמו ואחותו לבעלות־מום. הרופא שטיפל בשתיים קבע כי יש להעבירן בכל מחיר לשיכון אבן.

כאן החלה פרשת התרוצצויות של הגואל, נכה מילחמת־העצמאות בעצמו, בין מישרדי הסוכנות היהודית. בתחילה הבטיחו מנהלי דיור לעולה לסדר למישפחתו דיור בשיכון חדש של רסקו, שנבנה ליד המעברה. לאחר מכן הסביר לו הפקיד, כי חלה כאן טעות. הדירות בשיכון רסקו נתפסו כולן. הגואל מיהר לשיכון, גילה כי עולים ממיזרח־אירופה אומנם השתכנו בחלק מהדירות, אולם עדיין נותרו יותר מעשרים דירות ריקות. הוא הודיע את הדבר לפקיד, והלה הבטיח לו להעביר את הענין למנהל המחלקה.

מנהל המחלקה דחה את הגואל בלך־ושוב.

בינתיים המשיכו לזרום לשיכון מישפחות חדשות, אף הן מעולי מיזרח־אירופה. השבוע, כאשר בעיקבות הגשם והסופה העזה שפקדו את המדינה, התפתלו אמו ואחותו של הגואל מכאבים, גמר מנהל המחלה לעיין בבעייה. אותו יום נתפסה הדירה האחרונה בשיכון.

זה קרה באוניברסיטה

תקופת סוף הטרימסטר היא תקופת הנשפים באוניברסיטה. כל פקולטה המכבדת את עצמה עורכת מיפגש וקוראת לו נשף. באחד הנשפים הזמין פרופסור מאוד מסויים, בגיל הפנסיה, סטודנטית של שנה א' לריקוד. הם רקדו זמן ניכר, עברו ממיקצב למיקצב ולמרבה ההפתעה גילה הפרופסור בקיאות ומומחיות למופת.

הסטודנטית הצעירה לא יכלה להתאפק ושאלה בעדינות מרובה: "אדוני הפרופסור, בן כמה אתה?"

"בן שבעים וחמש," היתה התשובה.

"או," הגיבה הסטודנטית בתימהון, "לא הייתי נותנת."

"גבירתי," סגר הפרופסור עניין, "זה כבר עשרים שנה שאינני מבקש."

ספורט

פגישה מרחבית

המיפגש האחרון באתלטיקה קלה בין ספורטאים ישראליים וספורטאים ערביים הסתיים בניצחון ברור לערבים: במיבצע סיני הם הצליחו לרוץ הרבה יותר מהם לתעלת־סואץ. מאז, ולמעשה עוד קודם לכן, לא רצו נציגי הספורט הערבי אפילו לשבת במקום שבו ישב ישראלי. אולם לפני כמה ימים נתקל נציג ספורט ישראלי ביחס שונה.

אברהם גרין, מאמן האתלטיקה של מכבי תל־אביב, היה אחד משני המאמנים הישראליים שהשתתפו בקונגרס בינלאומי למאמני אתלטיקה קלה, שנערך בתחילת החודש באתונה שביוון. בכינוס השתתפו נציגים מ־20 ארצות, מאמנים לאומיים, חוקרי־ספורט ופרופסורים לתרבות־הגוף. במשך שבוע ימים דנו בשיטות חדישות לאימון אתלטיים, במזיגה של שיטות־אימון שונות, החליפו מידע וליבנו בעיות.

הנציגים הישראליים יכלו להרגיש בכינוס זה כמכונאים בקונגרס של חוקרי־אטום. כיבניגוד לישראל, שבה מוזנחת האתלטיקה, היא נחשבת ברוב ארצות־העולם כבסיס ראשוני לכל ספורט שהוא. מאמני האתלטיקה של ישראל לא יכלו אפילו להשוות את שיטות־האימון שלהן לאותן הנהוגות בארצות־זרות. ברוב ארצות העולם מקובל כדבר מובן מאליו אימון יומיומי לאתלטים.

הצלחה בספורט. כמעט כמו הישראלים הרגישו גם נציגי ארצות־ערב, שני נציגי התאחדות הספורט הסורית, פואד חבאש ונעים נאצר, ומאמן אתלטיקה עיראקי, מזיד סאמארי. הם לא חששו משיחה גלוייה עם הנציגים הישראליים, ארחו להם לחברה, שוחחו, שרו ובילו יחד. התפאר הסורי פואד חבאש: "יש לנו כבר רצים שרצים 100 מטר ב־10.8 שניות, 200 מטר ב־22.8 ו־800 מטר ב־2.04. הספורט אצלנו הוא בתמיכה ממשלתית והמאמנים הם, בעצם, פקידים במישרד־החינוך."

תוך כדי בילוי התברר כי הם הסורים מאזינים קבועים לקול ישראל. כאשר נפרדו הם מהנציגים הישראליים בתום הקונגרס, הם איחלו לישראלים הצלחה. בספורט, כמובן.

אנשים

● **שר־הבריאות, ישראל ברזילי, על ראש־הממשלה:** "דויד בן־גוריון הוא כמו מסמר בלי־ראש, נעוץ בקיר ואי־אפשר לעקרו מראשות־השילטון במדינה."

● **חבר־הכנסת ישראל רוקח, בדיון על תנועות־הנוער:** "לא צריך לבלבל את הנוער בכל מיני אידיאות, ותהיינה הטובות ביותר. יש לחנכו ללימודים בלבד."

● **הסופר יגאל מוסינזון, על עצמו:** "אני רחוק מלהיות מלאך. אבל זה צריך להיות משעמם להיות מלאך. ככלות הכל, שמתי קוו על העבר. אני חי בשקט ובבית. הורי הילדות בכל הארץ יכולים לישון בשקט."

היום: 25 שנה אחרי

מיליונים במקום מחיר סמלי

במדור רדיו השבוע לפני 25 שנה, הובא הסיפור הבא: "בנייני האומה הוצעו על־ידי ראש־עיריית ירושלים, גרשון אגרון, לקול ישראל. אגרון הציע בניינים אלה כמישכן לתחנת־שידור מודרנית, שבדעת קול ישראל לבנות. בדיקה שנערכה בבניינים גילתה כי הם בלתי־מתאימים להקמת אולפנים.

25 שנה אחרי משקיעה רשות־השידור מיליוני דולארים בהתקנת אולפני טלוויזיה באותו הבניין עצמו, שהוצע לפני 25 שנה בסכום סימלי. אולפני הרדיו שוכנים עדיין באותו בניין ירושלמי ישן, שבו שכנו לפני 25 שנה.

סבון תמרוקים וסבון נוזלי מסדרת מוצרי היוקרה – פלירט, מבית עץ הזית

פירסום

י״ד שבט תשמ״ד, 18.1.84 מיספר 2420 שנה 48 המחיר 180 שקלים (כולל מע״מ)

העולם הזה

שתי צוואות שונות על אותו הרכוש

הצוואה של פלאטו-שרון

אנט
פלאטו
שרון

שמואל
פלאטו
שרון